R 19-1611

Fredsbergs mossar df 1949

och Fria-ån Hällsås-Sågfallet rf 1955

Skaraborg

5795

R 19*1611

LANTBRUKSSTYRELSEN
JUNI 1955
DIARIENR

Kungl. Lantbrukestyrelsens Nr
arkiv

65

Handlingar ing. till Vattenöverd
angående den 13 SEP. 19

FREDSBERGS MOSSAR DIKNINGSFÖRETA
AV ÅR 1949
uti Fredsbergs, Lyrestads och Fär
socknar av Skaraborgs län;
upprättade vid syn enligt vattenlag
år 1949.

Diarie nr

19 x 1611

RAPPORT över verkställd besiktning

Företagets namn

Fredsbergs mossars dikningsföretag av år 1949

Socken	Län
Fredsberg, Lyrestad, Färed	**Skaraborgs**

Ordf. i styrelsen — [illegible]

Lantbrukare Arvid Carlsson, Räfsnäs, pl. 4095, Töreboda

Statligt stöd bev. av lbrstn den	Bidrag till utförandet, kr	Bidrag till rensning, kr	Lån, kr
30 juni 1955		12.000:--	
Statligt stöd bev. av lbrnämnden den	**Bidrag till utförandet, kr**		
Arbetstid jml. V. L. 10:62	**Förlängning jml. V. L. 7:58**	**Kontrakterad arbetstid**	**Kontrakterad arbetstid förlängd till**
Nu tillstyrkes till utbetalning	av bidrag till utförandet, kr	av bidrag till rensning, kr	av lån, kr
		12.000:--	
Besiktning verkställd den 8-9 juni 1959 resp. 7 juli 1959		Besiktning verkställd av 1:e assistent A. Kedefält resp. e.o. " P. Olsson	

Vid avsyningen befanns att 1:a rensning av företaget utförts och tillstyrkes för godkännande.

Skara den 14 augusti 1959.

I tjänsten:

Jan Aspegren

Jan Aspegren

Lantbruksingenjör.

RAPPORT över verkställd besiktning

Företagets namn

Fredsbergs Mossar dikningsföretag av år 1949

Socken	Län
Fredsbergs, Lyrestads och Färeds	Skaraborgs

Ordf. i styrelsen — ~~Förtroendeman — Ende intressent~~

Hemmansägaren Arvid Carlsson, Rävsnäs, Fredsberg.

Statligt stöd bev. av lbrstn den	Bidrag till utförandet, kr	Bidrag till rensning, kr	Lån, kr
30 juni 1955	114.500	12.000	
Statligt stöd bev. av lbrnämnden den	**Bidrag till utförandet, kr**		
Arbetstid jml. V. L. 10:62	**Förlängning jml. V. L. 7:58**	**Kontrakterad arbetstid**	**Kontrakterad arbetstid förlängd till**
1 sept.1958			
Nu tillstyrkes till utbetalning	**av bidrag till utförandet, kr**	**av bidrag till rensning, kr**	**av lån, kr**
	återstår se belopp		
Besiktning verkställd den		**Besiktning verkställd av**	
30 juli 1956		underteckna d	

Vid besiktningen har företaget befunnits utfört i nära överensstämmelse med upprättat förslag.

På sträckan 4+60-8+60 av Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud skulle enligt förslag inget arbete verkställas för att ej störa en bäverkoloni som, då förslaget upprättades, hade bo där. Nödig ökning utav vattenförande arean skulle i stället erhållas genom uppgrävning av kanaler vid sidan om ån. Sedan bäverkolonien flyttat, har efter förslag upprättat vid syneförrättning enligt vattenlagen, som avslutades den 1 juni 1955, Friaåns åfåra på sträckan 4+60-8+60 uppgrävts till större djup och bredd och i samband härmed har vid ovannämnda förrättning lämnats föreskrift, att sidokanalerna ej skola uppgrävas.

Nedom landsvägsbro vid Lyrestad 48+90-49+00 har en kabel för elek.ledning lagts på åns botten så att åbotten där för närvarande ligger omkring 15 cm. över föreslaget bottenläge. Vid landsvägsbro 49+50 har en berghäll med bredd om 1 till 2 meter och höjdläge omkring 0,20 meter över föreslaget bottenläge lämnats orörd, sedan vägförvaltningen förklarat, att berghällen för närvarande ej bör tagas bort. Bron kommer att ombyggas inom den närmaste tiden. Den uppdämning vid flöden i Friaån, som förorsakas av dessa inskränkningar i vattenförande sektionen beräknas ej överstiga 2 centimeter på 100 meters längd.

Lantbruksstyrelsen 3068. 56 febr. 10 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
98356

Förestående avvikelser från förslaget medför ingen ändring i torrläggning av berörd mark eller i annat avseende.

Företaget föreslås till godkännande.

Borås den 31 juli 1956.

lantbruksingenjör.

LANTBRUKSINGENJÖREN
Platensgatan 11 B
LINKÖPING
Tel. 30160

JA/BE

BESLUT i tvisten mellan Friaåns regleringsföretag av år 1908 och Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949 i Lyrestads, Fredsbergs m.fl. socknar, Skaraborgs län.

Saken.

Enligt villkoren för Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949 har företaget fördjupat Friaån på sträckan mellan Norrkvarn och Klevarud. Ån ingår på denna sträcka i Friaåns regleringsföretag av år 1908, vilket även efter fördjupningen skall svara för hela underhållet av åsträckan. Dikningsföretaget avsynades och godkändes i juli 1956. Sedan företaget sålunda blivit fullbordat har regleringsföretaget framställt anspråk på att dikningsföretaget helt eller delvis skulle svara för upptagande av vissa släntras samt utförande av erforderliga släntförstärkningar. Åtgärderna anses vara en följd av den fördjupning av Friaån, som dikningsföretaget varit skyldig att svara för.

Överläggning har skett mellan de båda företagen representerade av sina styrelser vid sammanträde i Lyrestad den 10 mars 1961. Protokoll bifogas. Någon enighet om betalningsskyldigheten ernåddes dock ej, utan uppdrogs åt undertecknad att utreda och avgöra hur kostnaderna för ifrågavarande arbeten skulle fördelas och skulle parterna nöja sig med det beslut, som därvid kunde meddelas. Vidare överenskoms att dikningsföretaget mot kontant ersättning till regleringsföretaget skulle svara för sina skyldigheter och att således regleringsföretaget skulle svara för arbetenas verkställande.

Yrkanden.

Från regleringsföretagets sida har yrkats att dikningsföretaget skall svara för

1) släntförstärkning av högra åslänten vid sektion 65 (ca 70 m)
2) släntförstärkning av högra släntfoten i åkröken vid sektion 18 samt
3) delaktighet i kostnad för upptagandet av ras vid sektionerna 14, 21+50 och 23+50 (arbetet redan verkställt, beräknad jordmassa 400 m^3, kostnad 1.000:- kronor).

Lars Andersson, Hårsklippan har slutligen yrkat att dikningsföretaget, om så kan bedömas erforderligt, skall upptaga vissa smärre ras mellan sektionerna 60 och 61.

Motiv för beslutet.

Av synemännens utlåtande för dikningsföretaget framhålles under mom. "Föreslagna arbeten i Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud" bl.a. följande: "På en del ställen i krökar på ån sker för närvarande viss erosion. Efter fördjupning kan denna tendens komma att öka. Vissa arbeten böra därför utföras på de ställen, som närmare angives och där så befinnes påkallat". Av handlingarna framgår ej något närmare angivande av dessa ställen varför släntförstärkning bör utföras där så befinnes påkallat. Så kan antingen ske vid besiktningen av företagets utförande eller senare enligt bestämmelserna i 7 kap. 57 § vattenlagen beträffande oförutsedd skada. Någon påfordran har ej gjorts vid besiktningen varför det sistnämnda lagrummet torde vara tillämpligt.

Av profil och sektioner över Friaån efter den uppmätning, som skedde före fördjupningen, framgår att vissa ras skett i åslänterna på de aktuella sträckorna med undantag av slänten mot vägen sektion 18 - 19. Enligt uppgift fanns en gammal släntförstärkning vid 65, vilken borttogs i samband med grävningen. En upprensning av regleringsföretaget till år 1908 fastställda dimensioner, för vilket företaget har deltagit i kostnaderna för ågrävningen, skulle sannolikt ha medfört vissa ras och förstärkningsåtgärder. Fördjupningen har skett med bibehållande av åns fastställda slänter.

Sammanfattningsvis är således dikningsföretaget skyldigt vidkännas kostnaden för ovannämnda arbeten men ej i större omfattning än som kan bedömas orsakas av fördjupningen.

Beslut.

Kostnaderna för utförandet av erforderliga arbeten skall fördelas på följande sätt:

1. Förstärkning av högra åslänten vid sektion 65.

Pålning 70 m á 35 kronor		2100 kronor
Fördelning:	Fredsbergs mossar dikningsföretag	800 kronor
	Friaåns regleringsföretag	1300 kronor

2. Förstärkning av högra släntfoten vid sektion 18.

Åtgärden bör bestå av stensättning av släntfoten och har beräknats kosta 300 kronor.

Kostnaden bestrides helt av Fredsbergs mossar dikningsföretag.

3. Ras vid sektionerna 14, 21+50 och 23+50.

Verklig kostnad 1.000:- kronor.

Fördelning: Fredsbergs mossar dikningsföretag 700:- kronor
Friaåns regleringsföretag 300:- "

Övriga ras och islamningar upptages vid nästföljande rensning av Friaån åvilande regleringsföretaget.

Enligt vad som överenskommits beträffande sättet för utförandet och betalningen skall Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949 till Friaåns regleringsföretag av år 1908 erlägga 1.800 kronor. Beloppet skall vara regleringsföretaget tillhanda senast två månader från denna dag. När så har skett och emär parterna förklarat sig vilja låta sig nöja med detta beslut, skall ingendera parten framställa ytterligare krav på den andra med anledning av genomförandet av Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949.

Parterna skall med lika delar svara för kostnaderna av detta beslut eller sammanlagt 206 kronor. Räkning på hela beloppet kommer att tillställas regleringsföretaget varför dikningsföretaget till detta skall inbetala ytterligare 103 kronor.

Linköping den 30 september 1961.

Jan Aspegren

åten Skanar 29

B. & U.M. 4/1950. Protokoll inför Västerbygdens vattendomstol i besvärsmål rörande Fredsbergs mossars dikningsföretag av år 1949 i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar, Skaraborgs län; fört vid sammanträde å Bygdegården i Fredsberg den 4 juni samt synegång den 5 juni 1952.

Vattendomstolens ledamöter: T.f. vattenrättssekreteraren Nils Söderlund, förordnad att såsom särskild vattenrättsdomare handlägga målet,

vattenrättsingenjörerna Ivar Nyman och Nils Lundh samt vattenrättsnämndemännen Allan Sandefelt i Sandbäcken och Bertil Thorstrand i Skeberga.

Vid protokollet: T.f. extra vattenrättssekreteraren Lars Delin.

Den 4 juni 1952.

Klagande, tillstädeskomna personligen eller genom ombud: (då vederbörande är personligen närvarande angives detta. - Ä = Äspäng, B = Brånäng, L = Lefsäng, R = Riksberg, M = Mårby, H = Höglunda).

Utan avgift.

Aktförvararen.

I (besvärsinlaga akten sid. 1-4). Berta Andersson och Stig Andersson för dödsboet efter Eskil Andersson (Ä 4^{2}), Hulda Andersson (B 1^{5}), Karl Persson, närvarande, för dödsboet efter Ellen Andersson (R 3^{6}), Karl Erik Gustafsson, närvarande, för Ingrid Maria Blomberg (L 1^{2} - 1^{7}, R 2^{2} - 2^{4}, 3^{5}, 3^{23}, Tubberud 1^{21} och 1^{26}), Gustav Eklind (M 1^{9}), Birger Eriksson (Ä 2^{3}), Karl Eriksson (M 1^{4}), Evert Eriksson (Slätteberga 1^{6}), David Gustavsson (M 1^{2}), Lennart Karlsson (Ä 2^{2} och 3^{3}), dödsboet efter Johan Gustafsson (R 1^{2}, 1^{3} och 3^{7}), Johan Gust. Gustavsson (R 1^{7}), närvarande, Henry Hermansson (M 1^{8}), Arvid Johansson (Ä 1^{4} och 1^{5}), närvarande, Bertil Davidsson, närvarande, och Margit Davidsson för dödsboet efter David Johansson (Ä 3^{4}), Gustav Johansson (Rud 1^{2}), Sigfrid Johansson (Rud 1^{3}), närvarande, Sigfrid Johansson (Slätteberg 1^{5}), Torsten Johansson (Ä 3^{6}), Torsten Johansson (R 1^{15}), Ernst Persson, närvarande, för egen del (R 1^{4}) samt, gemensamt med Annie Karlsson, Gustav Persson, Per Persson och Elin Andersson, för dödsboet efter Per Karlsson (Slätteberg 1^{9}), Rickard Karlsson (Rud 1^{7}), närvarande Märten Larsson (B 1^{3} och 1^{4}), Viktor Larsson (Ä 1^{17}, 1^{19} och 1^{20}), Johan Lindh (Ä 4^{9} och Sörby 1^{2}), Carl Lundqvist (M 1^{7}), närvarande, David Persson (Ä 2^{4} - 2^{7}, 2^{9} och 2^{13}), närvarande, Hans Lindkvist

(B 1^2), Karl Persson (Rud 1^6), närvarande, Martin Pettersson (M 1^5 och Ä 4^8), Ragnhild Maria Skoglund (Ä 1^{17}, 1^{19} och 1^{20}), Sigvard Skoglund (Ö. Bäckesbode), Erik Svensson (Slätteberg 1^8 samt Tubberud 1^{22}, 1^{24} och 1^{25}), Karl Svensson (Ä 4^5), närvarande.

Ombud: Advokaten Tore Ljungberg i Skövde.

Brynolf Jonsson, närvarande, för egen del (Ä 1^{23} och 1^{25}) och för sin hustru Anna Linnea Jonsson (Ä 1^2, 1^3, 1^6, 1^8 och 2^8),

II (besvärsinlaga akten sid. 5). Georg Gustafsson (Snapa 3^3), närvarande, biträdd av Ljungberg.

III (besvärsinlaga akten sid. 7). Nils Andersson (H 1^4 och 1^5), närvarande, Karl Johansson (H 1^3), Torsten Karlsson, närvarande, för dödsboet efter Gunhild Karlsson (H 1^2), Gunnar Karlsson (H 2^4 och 2^5), Carl Persson (Valkeberg 2^5), närvarande, Gustaf Adolf Larsson, närvarande, för dödsboet efter fadern, Gustav Larsson (Valkeberg 1^4 och 1^9), Johan Pettersson (H 2^2), närvarande, Henrik Svensson (H 2^3), närvarande, och Bertil Tropp (H 1^6 - 1^8), närvarande.

IV (besvärsinlaga akten sid. 9). Lars Johan Larsson (Rävsnäs 1^4 och Håsentorp 1^3), närvarande.

V. Göta Kanalbolag.

Ombud: ingenjören Axel Olsson i Hajstorp, närvarande.

VI. "Intressenterna för Friaåns reglering mellan Norrkvarn och Kleverud" genom styrelseledamöterna Reinhold Karlsson, Hällsås, närvarande, samt ovannämnde Axel Olsson.

VII (skriften sid. 22). Lars Andersson, Horsklippan, Erik Andersson (Horsklippan 1^5) och Bengt Larsson (Horsklippan 1^2), samtlige närvarande.

Tillstädeskomne motparter.

1. Fredsbergs mosser dikningsföretag av år 1949 genom styrelseledamöterna Arvid Karlsson i Räfsnäs, Kjell Jacobsson, Fredsbergs prästgård, Harry Isaksson och Lars Larsson, båda i Håsentorp, John Andersson i Räfsnäs och förenämnde Brynolf Jansson, samtliga närvarande.

2. Vägförvaltningen i Skaraborgs län genom vägingenjören Folke Högberg i Mariestad, närvarande.

3. Skara Stiftsnämnd genom agronomen Hård af Segerstad, närvarande.

4. Gilbert Johansson (Räfsnäs 1^6) och August Gustavsson (Räfsnäs 1^5) båda närvarande.

Jämväl förrättningsmannen, lantbruksingenjören David Larsson i Borås samt stiftesgodemannen David Karlsson i Lyrestad äro till-

städes.

Angående de tillstädeskomna klagandenas behörighet samt omfattningen av anförda besvär m.m. antecknas följande: Dödsboet efter Eskil Andersson från Åspäng består, sedan Evy Andersson avlidit utan att efterlämna andra arvingar än de övriga delägarna i boet, av Berta Andersson och Stig Andersson. Dödsboets besvär avse både ägofigur 143 och figur 248. - Fastigheten Riksberg 3^6 ägdes av Ellen Andersson, som avlidit. - Karl Erik Gustafsson har ej någon del i de fastigheter, som ägas av Ingrid Marie Blomberg. - Mårby 1^4 äges av Karl Eriksson, ej av dödsboet efter Johannes Eriksson. - Slätteberg 1^6 äges numera av Evert Eriksson, ej av Nils Eriksson. - Åspäng 2^2 äges nu av Lennart Karlsson. - Dödsboet efter David Johansson från Åspäng består numera endast av Bertil Davidsson och Margit Davidsson. - De av Gustaf Johansson anförda besvären avse endast Rud 1^2. Besvär har ej anförts av den person med samma namn, som äger Räfsnäs 2^4. - Ägaren av Åspäng 1^6 och 1^8, Karl Vilhelm Johansson har avlidit. Hans fastigheter ha ärvts av Brynolf Janssons hustru Anna Linnea Jansson. - De som undertecknat fullmakten akten sid. 8 för dödsboet efter Per Karlsson från Slätteberg utgöra samtliga delägare i dödsboet. - Rickard Karlsson äger

endast Rud 1^{7}, ej därjämte Räfsnäs 2^{7}. - Erik Persson har våren 1951 sålt sin fastighet Bånäng 1^{2} till Hans Lindqvist. - Karl Persson å Rud 1^{6} är ej samme person som Karl Persson å Valkeberga 2^{5}. - Sigvard Skoglund har ej någon del i hustrun Regnhild Elsa Maria Skoglunds fastigheter Åspång 1^{17}, 1^{19} och 1^{20}. Besvären avse även den av samme Sigvard Skoglund ägda fastigheten Ö. Bäckesboda.

Följande personer förklara sig ämna till vattendomstolen snarast möjligt ingiva erforderliga fullmakter, nämligen Brynolf Jansson fullmakt från sin hustru Anna Linnea Jansson, Ljungberg/fullmakt/ för Sigvard Skoglund från dennes hustru Regnhild Elsa Maria Skoglund, Torsten Karlsson fullmakt från dödsboet efter Gundhild Karlsson samt Axel Olsson fullmakt från Göta Kanalbolag.

Arvid Karlsson uppger att inlagan akten sid. 6½ ej är avsedd som besvär över utlåtandet.

Lars Andersson i Horsklippan påstår, att skriften akten sid. 22 är att betrakta som besvär.

Ordföranden lämnar en översiktlig redogörelse för överklagade förrättningen.

Målet handlägges härefter i följande ordning.

I. Marken öster om diket B - B^1 och dess förläggning österut (Brynolf Jansson m.fl.)

Ordföranden redogör för förrättningshandlingarnas och besvärens innehåll i denna del.

1. Båtnadsfrågan.

Ljungberg utvecklar sina huvudmäns talan samt anför bl.a.: Kartan över översvämningen den 18 februari 1950 kan icke vitsordas. - Någon erinran göres ej mot den inbördes relationen mellan de värden, som åsatts klagandenas fastigheter. - Hans huvudmän kunna ej förstå vad man vinner med företaget. Brukningsbåtnaden blir större på västra stranden. Att båtnaden blir större väster än öster om diket beror, förutom på avståndet till gårdarna, på att skillnaden emellan nuvarande och blivande värden öster om diket inte är så stor, som förrättningsmannen antagit. För företaget i dess helhet gäller för övrigt att för hög båtnad angivits.

Johan Gustafsson: Riksberg-Märby dikningsföretag avtroligen - år 1948 utmynnar ungefär vid B^1 och avser sänkning av vegetationsmedelvattenståndet. - Det vitsordas att vattnet i april 1950 gick upp till ägofigurerna 153, 146 och 148.

David Larsson företer år 1949 upprättade profiler över

dikningsföretaget Fredsbergs mosser.

2. Broar.

Ljungberg: Hans huvudmän ha ej någon nytta av broarna. Vattenlagen 7:23 är ej tillämplig. Det yrkas att företaget uppdelas på avdelningar och att förrättningen för detta ändamål återförvisas till förrättningsmännen.

Ordföranden redogör för innehållet av erinringsskrifterna akten sid. 24 och 27.

II. Georg Gustafssons besvär.

Georg Gustafsson: Han äger Snapa 3^3.- Haga-Sånhaga dikningsföretag av år 1946 slutar vid punkten I.

David Larsson: Nämnde dikningsföretag är utfört i jämn anslutning till överklagade företaget vid punkten I.

Ordföranden föredrar Georg Gustafssons besvärsskrift.

Georg Gustafsson: Yrkandet om grundlig utredning etc. akten sid 6 återkallas. Yrkandet om uteslutning ur företaget kvarstår. På grund av markens beskaffenhet och höjdläge vinner Georg Gustafsson ingenting genom överklagade förrättningen. Han har sin mark tillräckligt torrlagd förut.

III. Johan Pettersons m.fl. besvär (akten sid. 7).

Ordföranden redogör för innehållet av besvären.

1. Ytterligare uppgrävning av Friaåns nedre del.

Ordföranden redogör för förrättningshandlingarnas innehåll i denna del.

Torsten Karlsson: Klagandena mena att bredden och djupet äro otillräckliga. Ån bör göras åtminstone ½ m djupare. Ifrågavarande yrkande har ej framställts vid förrättningen. - Yrkandet avser endast uppnående av förrättningens syfte, ej vinnande av ytterligare båtnad.

2. Ombyggnad av landsvägsbron.

Torsten Karlsson: Yrkandet att bron skall göras större framställes oberoende av om avloppet utvidgas eller ej. Bron bör framför allt göras bredare. Kostnaden bör betalas av vägförvaltningen.

Högberg: Bron är allmän. - Vägförvaltningen bestrider skyldighet att bekosta ombyggnad av bron.

3. Utrivning av dammen.

David Larsson: Skibordet ligger såsom ritningen å blad 9 utvisar. Väster skibord ligger på + 0,80 m, ej såsom felaktigt uppgives i utlåtandet, å ± 0,00.

Torsten Karlsson: Yrkandet om utrivning framställes oberoende av övriga yrkanden. Dammen bör utrivas helt och hållet. Utrivningen bör betalas av dikningsföretaget.

Företaget medför varken förbättring eller försämring i vad avser högvattenstånden. - Kvarnen brann 1927, men dammen står kvar. År 1906 bortsprängdes en på platsen då befintlig gammal damm.

Ljungberg framhåller att någon förbättring ej uppstår så länge dammen är kvar.

4. Delaktigheten.

Torsten Karlsson vitsordar riktigheten av David Larssons kartor utvisande översvämningarna den 18 februari 1950, samt uppger: Båtnaden är för hög, även om flödena försvinna. Företaget medför endast mycket obetydlig förbättring. Flödena äro redan nu sällsynta. Delaktigheten bör omräknas med hänsyn till att nyttan för Torsten Karlsson och medklaganden är mindre än förrättningsmännen antagit.

Arvid Karlsson: Dikningsföretaget begär att utlåtandet fastställes i ifrågavarande del.

5. Ägofigur 20.

Torsten Karlsson: Han menar att han får sten på sin figur, medan de övriga deltagarna få jord. Han yrkar ersättning med minst 1 krona per m^2.

6. Grunddammen.

Torsten Karlsson: Yrkandet med avseende å grunddammen

grundas dels på att dammen kommer att dämma så att skada uppstår och dels på att slänten rasar under alla omständigheter. - Nuvarande lågvattenstånd gör ingen skada ur torrläggningssynpunkt.

Ljungberg: Hans huvudmän vilja ej deltaga i kostnaderna för dammen, då den ej medför någon nytta vare sig för hans huvudmän eller företaget.

Brynolf Jansson har ej någon erinran mot att grunddammen står kvar.

Axel Olsson: Kanalbolaget bestrider att grunddammen borttages. - Kanalföretaget är godkänt av berörda myndigheter. De nuvarande förhållandena få anses lagliga. Förändringar skulle medföra risk för genombrott, med stopp för kanaltrafiken. Risken ökes kraftigt om lågvattnet sänkes.

V. Lars Larssons m.fl. besvär (akten sid. 9).

Lars Larsson: Han yrkar att sträckningen av diket E - F ändras så att det framdrages från punkten 48+40 till punkten 46+0.

August Gustafsson och Gilbert Johansson bestrider yrkandet.

Lars Larsson ändrar yrkandet så, att han begär rätt att alternativt, om det vid arbetets utförande skulle visa sig

fördelaktigare, få diket framdraget snett över sin egen mark.

Arvid Karlsson: Arbetsstyrelsen har intet att erinra häremot.

August Gustafsson och Gilbert Johansson: De ha ej någon erinran mot Lars Larssons yrkande under förutsättning att deras mark ej beröres.

VI. Göta kanalbolags besvär.

Ordföranden redogör för handlingarnas innehåll såvitt nu är ifråga.

David Larsson: Uttalandet i utlåtandet beträffande igensättning av dammen är avsett som en föreskrift härom. Man kan göra lösa igensättningar, som kunna anbringas vid behov.

Axel Olsson: Kanalbolaget önskar xxxxxxx ha kvar igensättningarna som reserv, om grunddammen skulle brista, men har ingenting att erinra mot lösa igensättningar. - Bolaget har dammägarens medgivande till igensättningarna. Den föreslagna anordningen förutsätter att bolaget träffar överenskommelse i saken med dammägaren.

David Larsson: Han anser att det bör räcka med en tid av 10 år för oförutsedda skador.

VII. Nedanförliggande intressen.

David Larsson: Förrättning för företag för reglering av

vattenståndet i Friaån har sökts men sammanträde har ej hållits ännu.

Kjell Jacobson: Om dikningsföretaget Fredsbergs mosser hjälper nedanförliggande markägare, vilja deltagarna i företaget i sin tur ha hjälp av markägarna ovanför.

Axel Olsson: Kanalbolaget äger även mark nedanför företaget. Bolaget yrkar att företaget ej får genomföras utan att det samtidigt ordnas så att företaget får bära sin del ifråga om de nedanförliggande markerna.

Ljungberg: Hans huvudmän förutsätts att det ej blir några kostnader avseende nedanförliggande marker. Skulle det uppstå sådana kostnader, ger detta ännu större tyngd åt yrkandet att företaget ej bör komma till utförande.

Rättegångskostnader.

Ljungberg: Yrkandet om ersättning för rättegångskostnader återkallas.

Det tillkännagives att sammanträdet kommer att fortsätta den 5 juni med synegång, varvid början kommer att göras vid landsvägsbron över Friaån vid Enåsa kyrka och samling därefter ske vid gamla dammen tidigast kl. 10.00.

Den 5 juni 1952.

Synegången påbörjades kl. 9.45 vid landsvägsbron över

Friaån vid Ånåse kyrka. Lantbruksingenjören David Larsson medföljer under större delen av synegången. Därjämte tillstädeskomma vid de olika syneplatserna nedan särskilt angivna personer.

Landvägsbron över Friaån vid Ånåse kyrka.

Ymnig växtlighet finnes överallt i ån.

Träbro över Friaån vid ungefär den punkt där vallarna på höger strand sluta nedströms.

Vallarna samt markerna å ömse sidor därom beses.

Riklig gräsväxt finnes även här i ån.

Å höger strand mellan sektionerna 54 och 55 (David Larssons längdmätningssystem).

Reinhold Karlsson: Vattnet stiger över vallen på höger strand vid vår- och höstflödena.

Något nedströms sektion 49 (Nolgården 1^1 m.fl. fastigheter).

Reinhold Karlsson utpekar en punkt i vallen på höger strand, där vattnet bröt igenom 1949 samt uppger: Vägen stod under vatten vid detta tillfälle. - Det är nödvändigt att valla in markerna, oavsett om i målet ifrågavarande företag utföres eller icke.

Vägbron över Torvedsbäcken ungefär vid sektion 1.

Intet särskilt finnes att anteckna här.

Dammen vid A.

Följande personer äro tillstädes: Kjell Jacobsson, Arvid Karlsson, Harry Isaksson, Hård af Segerstad, Johan Gustafsson, David Karlsson, Mårten Larsson, Rickard Karlsson, Karl Erik Gustafsson, Gustaf Johansson (Räfsnäs 2^4), Lars Andersson i Horsklippan, Bertil Tropp och Torsten Karlsson.

Vattenrättsingenjörerna avväga dammen (akten sid. 49-50).

Sektion 3 + 00 (cirka 200 m ovanför dammen).

Vid dammen närvarande personer, med undantag av Torsten Karlsson, medfölja hit.

Vid denna sektion förekommer fall i vattnet om 15 à 20 cm.

Omkring 150 m ovanför denna plats iakttages ytterligare ett fall.

Vattendomstolen följer härefter Friaåns vänstra kant uppströms från sektion 6 + 0 (ägofig. 38, 39). Härvid medfölja till en början David Karlsson, Rickard Karlsson, Arvid Karlsson och Hård af Segerstad.

Platsen för den föreslagna grunddammen passeras.

Cirka 100 m uppströms platsen för den föreslagna grunddammen iakttages å höger strand ett kraftigt brott efter ras. Vid brottstället är även sektionen starkt förträngd.

Kjell Jacobsson, Harry Isaksson, Johan Gustafsson, Märten Larsson, Torsten Karlsson och Bertil Tropp tillstädeskomma.

Ställvis förekommer stark växtlighet i ån.

Bron vid sektion 13 + 40 passeras.

Synegången fortsätter längs åns gamla lopp (före 1906) och vidare åter till Friaån, sektion 17.

Märkerna å Höglunda 2^2, ägofigur 17 beses.

Punkten B.

Torsten Karlsson utpekar de åkrar å dikets högra sida, vilka enligt hans uppfattning komma att skadas av företaget, samt uppger att hans jord omfattar 38 tunnland åker och 54 tunnland skog och att fastigheten är taxeringsvärderad till 38.000 kronor.

Bro vid sektion 22 + 13.

Karl Johansson tillstöter.

Karl Johansson: Hösten 1946 och i slutet av april 1952 gick vattnet över bron.

Torsten Larsson: Märkerna nedströms bron böra skiljas från företaget.

Karl Johansson: Det är om vårarna som vattnet går upp över märkerna. Någon skada har hittills ej uppstått därigenom.

Synegången avbrytes kl. 12.45 för måltidsuppehåll. Det tillsäges att synen kommer att fortsätta kl. 14.15 med början vid trakten av punkt B.

Synegången återupptages på utsatt tid å Höglunda 2^2 i östra kanten av dikningsföretaget, i närvaro av Johan Gustafsson.

Johan Gustavsson: Ägarna till fig. 113-174 och samtliga ägare till mark under Riksberg, med undantag av dödsboet efter Johan Gabriel Gustafsson och ägaren till Riksberg 1^7, ha sina gårdar belägna öster om kanalen. Ägarna till marken söder och väster om Riksberg bo i närheten av sina skiften.

Åspäng 1^8.

Johan Gustavsson, Kjell Jacobsson, Hård af Segerstad, Mårten Larsson och Rickard Karlsson äro tillstädes.

Det antecknas att vägen går fram till gränsen mellan Åspäng 1^8 och 1^6. Vid den plats där vägen viker av till kanalbanken ligger vass, ungefär vid de å plankartan markerade höjderna + 3,70 m och + 4,00 m.

Johan Gustafsson: Vattnet har gått över hela fastigheten Åspäng 1^8 och vidare ett stycke öster om diket upp på kanalbanken.

David Larsson: Det har förekommit flöden, som gått över begränsningskurven för företaget.

Vattendomstolen förflyttar sig vidare söderut längs kanalen.

David Larsson: Vid beräkningen av båtnaden har hänsyn tagits till det längre avståndet från gårdarna. Det kan emellertid ifrågasättas, om detta borde ha skett. I de fall, då markerna brukas som betesmark, beror markens värde på vattenhalten, ej på avståndet från gårdarna.

Johan Gustafsson: Det odlas sällan höstsäd på marken öster om B - B^1. Det fryser om våren, och så blir det flöden.

Åspång 2^3.

Johan Gustafsson: Vattnet har gått över hela denna figur.

Åspång 3^3 (Unofig. 138).

Rickard Karlsson: Vattnet har aldrig gått över hela skiftet ända fram till vägen längs kanalen men väl till en linje 15 - 20 m därifrån.

Åspång 4^2 (fig. 143).

Rester av vass iakttagas.

Rickard Karlsson: Vattnet har gått över hela denna figur, ända upp till vägen.

Brånäng 1^5 (fig. 147).

Vass konstateras även här.

Det uppges att vattnet här gått ända upp till vägen.

Mårten Larsson: Det är ej säkert att vassen kommit med vattnet. Den kan ha körts upp med höet.

Brånäng 1^4 (fig. 148).

Mårten Larsson: Det är omöjligt att vattnet kan ha gått ända upp till den å ägofiguren befintliga leden.

David Larsson: Han har själv sett att vattnet gått upp till leden.

Brånäng 1^2 (fig. 153).

Mårten Larsson: Vattnet har aldrig gått upp till den å denna figur uppförda leden. Möjligen kan det dock tänkas att vattnet drivits hit upp av vinden.

David Larsson avlägsnar sig.

Johan Gustafsson: Han begär, enligt uppdrag från vederbörande markägare, att diket utstrückes från B^1 fram till fig. 252 och därefter längs fig. 253, 251, 250 och 246 nästan ned till ån samt att förrättningen för detta ändamål i ifrågavarande del återförvisas till förrättningsmännen.

Arvid Karlsson: Yrkandet bestrides. Under alla

omständigheter bestrides att dikningsföretaget skall betala kostnaderna för den begärda utvidgningen.

Snapa 3^3 (fig. 478).

Arvid Karlsson och Harry Isaksson samt Olle Gustafsson, son till Georg Gustafsson, äro tillstädes.

Olle Gustafsson företer handlingar angående "Sånhega dikningsföretag av år 1946" i Bäcks och Fredsbergs socknar, Skaraborgs län, upprättade år 1946 vid syneförrättning enligt vattenlagen av lantbruksingenjören Sven Hallin.

Det antecknas att Snapa 3^3 ej deltager i nämnda företag men att företagets avlopp framgår över mark under denna fastighet.

Vattendomstolen förflyttar sig norrut längs diket mot punkten I.

Rik växtlighet iakttages i diket.

Sammanträdet förklaras avslutat, med tillkännagivande att vattendomstolen kommer att meddela dom i målet genom att densamma hålles tillgänglig å domstolens kansli i Vänersborg ~~målet~~ fredagen den 18 juli 1952.

Härefter hålles enskild överläggning å Stadshotellet i Mariestad, varvid vattendomstolen beslutar dom nr B 6/1952.

På tjänstens vägnar:

Lars Delin

Lars Delin.

Protokollet uppsatt den 5 juni 1952.

N.S.

LS 1611

LANTBRUKSNÄMNDEN
SKARABORGS LÄN

1988-04-14

Ingemar Bengtsson
Pl 8325, Räfsnäs
545 00 TÖREBODA

Förändring av kostnadsfördelningslängd till Fredsbergs mossars dikningsföretag av år 1949

Försäljning av mark tillhörig Fredsbergs Prästgård och Klockarbolet, belägen öster om Friaån.

	Ägofigur	%
Fredsbergs Prästgård	436	- 0,337
Klockarbolet	435	- 0,013
Leif Henningsson	435,436	+ 0,350

Ägofigurerna 240, 241 (0,019 %) och 252, 253 (0,137 %) som tidigare tillhörde Martin Pettersson ägs numera av Helge Moberg.

Bränäng 1:3 och 1:4, ägofigurerna 148-152 (1,265 %) ägs numera av Lantbruksnämnden.

Rolf Larsson
Ingenjör

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	Postgiro
Box 224 532 23 SKARA	Skaraborgsgatan 30	0511 - 131 40	0511 - 137 00	6 88 15 - 0

N:de: S.Afzelius,
P.Gavelius,
O.Lindhagen,
S.Bergstrand,
L.Schoultz.

Bk U.M. 4/1950.

Enhälligt.

INKOM DEN
2 FEB 1954
TILL
VÄSTERBYGDENS VATTENDOMSTOL

VATTENÖVERDOMSTOLEN.

Ö 569/1952.

SLUTLIGT

BESLUT

meddelat i Stockholm den 1 februari 1954

med anledning av fullföljd talan mot Västerbygdens vattendomstols dom den 18 juli 1952, nr B 6/1952.

Vadekärande: Arbetsstyrelsen i nedannämnde dikningsföretag.

Ställföreträdare: ordföranden i arbetsstyrelsen Arvid Carlsson i Rifors, Predsberg.

Vadesvarande: 1. Östa Kanalbolag.

Ombud: ingenjören Axel Olsson i Hajstorp, Predsberg.

2. Intressenterna för reglering av vattenståndet i Priaån mellan Norrkvarn och Klovarude f.d. sågfall ävensom uti Torvedalsbäcken.

Ställföreträdare: arbetsstyrelsen genom dess ordförande, förenämnde Olsson.

Saken: Predsbergs mossar dikningsföretag av år

Utan avgift.
Översändes.

Västerbygdens vattendomstol.

nr VIIa : T V 1

1949 i Fredsberga, Lyrestads och Färeds jordregistersocknar av Skaraborgs län.

Vattendomstolens dom i hithörande delar ---- Bil. 1.

I vattenöverdomstolen yrkar dikningsföretaget - under hemställan, att företaget befrias dels från ersättningsskyldighet gentemot kanalbolaget vid eventuellt ras å det omkring 1,5 km uppströms Norrkvarn mellan Friaån och Göta Kanal belägna markområdet, dels ock från skyldighet att deltaga i nedanför företaget belägna markers utdikning - att vattenöverdomstolen måtte med undanröjande av vattendomstolens dom i angivna delar fastställa synemännens utlåtande.

Motparterna bestrida ändringsyrkandet.

Vattenöverdomstolen har tagit i övervägande vad handlingarna i målet innehålla.

Skäl.

Lika med vattendomstolen finner vattenöverdomstolen, att dikningsföretaget ej nå komma till stånd med mindre åtgärder vidtagas för avhjälpande av de olägenheter, som genom företaget vållas nedanför Norrkvarn belägna marker. Frå-

gan om vilka åtgärder som skola vidtagas bör handläggas vid synaförrättning, och förty bör återförvisning ske till förrättningsmannen.

För att icke nytillkommande sakägare, som beröras av dessa åtgärder, skola bli bundna av det utlåtande, som avgivits den 29 december 1949, både vattendomstolen bort återförvisa hela förrättningen till förrättningsmannen. Då så icke skett, bör vattendomstolens dom undanröjas.

Sedan vattendomstolen utlåtit sig om vattendomstolens utgifter för kungörelser och syneqång i målet, bör målet nu visas åter till denna domstol.

S l u t.

Vattenöverdomstolen undanröjer vattendomstolens dom och visar målet åter till vattendomstolen, som har att därmed vidare lagligen förfara.

Mot detta beslut må jämlikt 54 kap. 6 § rättegångsbalken talan icke föras.

Rätt avskrivet betygar; Stockholm och Kungl. Svea hovrätts kansli, VIII avd., som ovan.

Ex officio:

Ant Koelberg

TRANSUMT.

Bil. 1.

Dom B 6/1952.

Västerbygdens vattendomstols

DOM

i nedan nämnt besvärsmål angående "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsberga, Lyrestads och Färeds jordregistersocknar av Skaraborgs län; meddelad i Vänersborg den 18 juli 1952.

Klagande: I. -"-

III. Nils Andersson i Höglunda, -"-"-"-"-"-"-"-"-"-"-

V. Göta Kanalbolag.

Ombud: Ingenjören Axel Olsson i Hajstorp.

VI. Arbetsstyrelsen för "Intressenterna för reglering av vattenståndet i Priaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti Torvedsbäcken".

-"-

I övrigt i målet tillstädeskomna parter:

1) Arbetsstyrelsen i "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949".

-"-

Orientering. Lantbruksingenjören David Larsson i

Dom 8 6/1952.

Borås har efter vederbörligt förordnande och med bitrade av gode män handlagd förrättning samt den 29 december 1949 meddelat utlåtande rörande "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949", avseende förbättrad torrläggning av mark under ett antal hemman inom Fredsbergs, Lyrestads och Färede jordregistersocknar av Skaraborgs län.

Företaget avser uppgrävning av Friån jämte tillopp till så stora dimensioner, att omgivande marker ej översvämmas vid högvattenmängd i avloppen. De berörda markerna äro belägna utmed ån uppströms den s.k. Norrkvarn 2 km sydöst om Lyrestad samt utmed dess tillopp. Vattnet från området avrinner genom ån till den omkring 1 mil nedanför Norrkvarn belägna Björsterpsviken av Vänern.

För företagets genomförande har i utlåtandet bl.a. föreskrivits fördjupning och breddning, dels av själva Friån på en sträcka av cirka 4,7 km (avlopp A - B - C - C_1) dels av ett från höger kommande dike, beläget mellan ån och den ungefär jämsides löpande Göta Kanal (avlopp B - B_1), dels ett från vänster kommande dike, vilket avbördar vattnet från Fredsbergsmossen (avlopp C - D - E - F) dels ett från höger kommande tillopp till sistnämnda dike (avlopp E - E_1 - H - I)

samt dels ett parallellt med sistnämnda avlopp löpande dike (avlopp D - D_1). Företaget har beräknats medföra en total båtnad av 160.410 kr 30 öre och draga en kostnad av 149.000 kr.

I utlåtandet har rörande de allmänna förutsättningarna för företaget bl.a. anförts: "Efter förelag upprättat åren 1899-1905 uppgrävdes under åren 1906-1909 Friaån samt vissa tilloppsdiken. Efter utförande av detta företag torde avloppen ha avbördat då förekommande högvattenmängder utan att större översvämningar uppstått. Genom rensningar, som företagits med regelbundna mellanrum, ha sedermera avloppens dimensioner vidmakthållits och på en del sträckor även ytterligare utvidgats och fördjupats. - Genom fortgående arbeten för bättre torrläggning av den odlade jorden samt åtgärder i samband med tätare bebyggelse inom nederbördsområdet ha, vid långvariga nederbördsperioder, högvattenmängderna väsentligt ökat i de diken, som avleda vattnet från dräneringssystem och avlopp för de olika fastigheterna. För att förekomma översvämning på marker belägna nedanför de utdikade områdena ha avloppen genom dessa marker uppgrävts till större dimensioner. I åtskilliga fall ha

dessa arbeten utförts under de sista åren efter förelag, upprättade vid syn enligt vattenlagen och med statsunderstöd. Följden av dessa dikningar och andra åtgärder inom nederbördsområdet har blivit, att vid riklig nederbörd högvattenmängden ökat såväl i Friaån som i dess tilloppsdiken inom torrläggningsområdet med påföljd att översvämningar uppkommit och ökat såväl i antal som varaktighet. - Beträffande vattnets beskaffenhet föreligger även en fortgående ändring såtillvida, att detsamma blivit alltmer förorenat och därmed mer näringsrikt för vissa vattenväxter. Härigenom har underhållet av vissa avloppsstråkor väsentligt försvårats, vilket fått till följd, att avbördningsförmågan tidvis är mindre än den var då vattnet var mindre förorenat. - De olägenheter, som uppkommit genom vattenmängdens ökning under de senaste 40 åren, äro utan tvivel av sådan omfattning, som avses i 7 kap. 3 § vattenlagen. Då emellertid ökningen i flodvattenmängderna förorsakas av åtgärder, som vidtagits av alla de många markägarna inom vattensamlingsområdet och på skilda tidpunkter, är det här som i så gott som alla andra liknande fall ogörligt att verkställa utredning om hur stor del av den ökade vattenmängden, som härrör från envar fastig-

het inom vattensamlingsområdet samt när åtgärder vidtagits, som orsakat ökad högvattenmängd. Någon utredning angående förhållanden, som 8 kap. 30 § vattenlagen avser, har ej heller ansetts kunna ifrågakomma i samband med förrättningen. Liksom annorstädes få markägarna även här genom uppgrävning utav avloppen till större dimensioner skydda sina marker för översvämningar."

Besvär mot utlåtandet har anförts av ett större antal sakägare. Dessa gruppera sig, på sätt framgår av partsredovisningen här ovan, i åtta olika avdelningar. Avdelningarna genomgås här nedan i tur och ordning.

Grupp I.

x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x"x

Grupp III.

Klagandena i denna grupp äga i det närmaste all av företaget berörd mark längs Friaån från Norrkvarn till sektion 33+00.

Vid Norrkvarn finnes för närvarande icke något verk. Däremot finnes tvärs över ån en skibordsdamm. Strax uppströms denna finnes en landsvägsbro av sten. Med början ungefär en km uppströms Norrkvarn och på en sträcka av cirka

600 m löper ån jämsides med och bitvis endast 30 m från Göta Kanal. Angående de särskilda frågor som härigenom uppstå har i utlåtandet bl.a. anförts: "Jordarten på platsen utgöres av ett lerlager med 2-3 meters tjocklek på ett lager mo och sand. Från kanalen rinner särskilt vid lågvatten i Friaån en grundvattenström till ån, vilken på flera ställen förorsakat skred i slänten. För att hindra skreden fortsätta i slänten mot Göta Kanal, har pålning anordnats på några sträckor. En ytterligare sänkning av lågvattenståndet, utan att några åtgärder vidtagas för att förebygga skred, kan medföra, att så stora jordmassor glida ut i ån, att den delvis fylles igen. Jordskred i slänten av Friaån på denna sträcka kan förebyggas genom att hindra lågvattenytan att sjunka under den nivå, som motsvarar nuvarande lågvattenyta. En uppdämning av lågvattenytan medför ej någon minskad torrläggning för mark inom avdikningsområdet, då torrläggningsdjupet i allt fall blir tillräckligt vid lågvattenmängd."

=-=-=-

ker. Med ledning av de uppgifter som därvid inhämtats samt i övrigt med utgångspunkt från förrättningshandlingarnas innehåll har inom vattendomstolen utförts beräkningar för kontroll av riktigheten av förrättningsmännens slutsatser. Därvid har beträffande förhållandena efter avloppens uppgrävning framkommit att, såvitt vattendomstolen kan finna, det är uppenbart att varken dammen vid Norrkvarn - oavsett om den ändras eller ej, - landsvägsbron eller den föreslagna granddammen vid nuvarande högsta högvattenföringar kunna tänkas föranleda någon uppdämning i ån med verkan till sektion 5+30, där de länget ner av företaget berörda markerna äro belägna. Beträffande sektionen är det icke uteslutet att denna kan medföra en mindre dämning av de blivande högvattenstånden. I jämförelse med den sänkning av de nuvarande högvattenstånden som blir följden av företaget blir dock denna dämning obetydlig och utan praktisk innebörd. Det sagda giver vid handen att förrättningsmännens beräkningar såvitt vattendomstolen funnit äro riktiga och sålunda, däreat företaget genomföres på föreskrivet sätt, den av förrättningsmannen beräknade sänkningen av högvattenstånden kommer att bliva följden.

"a"a"a

Klagandena i grupp III ha vidare yrkat, att åtgärder till skydd för Göta Kanal skola bekostas av kanalbolaget och ej av företaget.

Kanalbolaget har bestritt yrkandet.

Företaget är jämlikt bestämmelserna i 7 kap. vattenlagen skyldigt att bekosta åtgärder som erfordras för förebyggande av skada för annan. Klagandena ha icke förebragt någon omständighet på grund varav denna rätteregel ej skulle gälla i förevarande fall. Yrkandet bör förty lämnas utan bifall.

o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o"o

Grupp V.

Gruppen utgöres av Göta Kanalbolag.

I utlåtandet har anförts beträffande dammen vid Norrkvarn: "Utskoven i dammen ha, efter det vattenverket borttagits, delvis fyllts igen för att hålla lågvattenytan så högt, att jordskred ej behöver befaras på den sträcka om 500 meters längd 1,9 km ovanför Norrkvarn, där Friaån går på endast 30 m avstånd från Göta Kanal. Efter utförandet av grunddammen saknas anledning bibehålla dessa igensättningar i dammen."

Kanalbolaget har anfört: Efter utförandet av grunddammen behöver man visserligen icke räkna med någon risk för ka-

nalens del men bolaget önskar ha möjlighet att sätta igen utskovet om granddammen skulle brista; detta kan ordnas med lösa sättar som anbringas vid behov. På grund härav yrkas att föreskriften i utlåtandet om att igensättningarna skola borttagas undanröjes.

Vattendomstolen anför i frågan följande. På sätt framgår av det tidigare sagda åstadkommer dammen vid Norrkvarn under inga förhållanden - alltså oavsett om utskovet är igensatt eller ej - någon dämning, som verkar upp till den sektion, där den nederst belägna av den mark, som berörres av företaget finnes. Detta innebär, att kanalbolagets uppfattning att en igensättning i dammen utgör något skydd för kanalen är en missuppfattning. Igensättningen i dammen kan emellertid ha betydelse för företaget på så sätt, att densamma åstadkommer ett lättare igenslammande av ån närmast ovanför dammen och därmed ökade underhållskostnader. På grund av det sagda bör föreskriften i utlåtandet i princip ej ändras. Den bör emellertid kompletteras i vissa avseenden. Att borttagande av igensättningen fyller sålunda något ändamål endast så länge åtgärden avser partier belägna högre än lägsta punkten av i företaget ingående delar

av åbottnen eller höjden ± 0,00 m. Ändring i den befintliga dammen kan vidare, då företaget ej avser användande av någon tvångsrätt gentemot dammägaren, endast komma till stånd under den förutsättningen att dammens ägare medgiver åtgärden; det sagda innebär givetvis ingen prövning av dammägarens rätt i och för sig. Vattendomstolen har slutligen med hänsyn till mellan bolaget och företaget träffad överenskommelse ingen erinran mot anordningen med lösa sättar.

Kanalbolaget har vidare yrkat att tiden för anmälande av anspråk på grund av oförutsedda skador bestämmes till 12 år.

Yrkandet bör bifallas.

Angående kanalbolagets talan i övrigt hänvisas till grupp VI här nedan.

Grupp VI.

Denna grupp består av "Arbetsstyrelsen för intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevarude f.d. sågfall ävensom uti Torvedebäcken". Göta Kanalbolag har framställt enahanda yrkande som gruppen.

Förrättningsmannen har beräknat ökningen genom företa-

get av den högsta högvattenföringen nedströms Norrkvarn till 4 m^3/sek jämfört med nuvarande förhållanden med till stor del igenväxta avlopp inom dikningsområdet. I utlåtandet har anförts beträffande de nedanför Norrkvarn liggande markerna: "Vid nuvarande förhållanden översvämmas en stor del av markerna inom torrläggningsområdet, så snart en riklig nederbörd inträffar. Genom dessa översvämningar innehålles en del av det tillrinnande vattnet till dess vattenföringen börjar minska. Översvämningarna medför därför en minskning av de högsta vattenmängderna i avloppet nedom avdikningsområdet. Efter företagets utförande då översvämningar ej torde förekomma annat än i mycket begränsad omfattning vid exceptionell nederbörd, kommer högvattenmängden i Friån nedanför torrläggningsområdet att bliva större än den är med nuvarande förhållanden. Denna ökning torde även kunna medföra olägenheter för vissa låglänta marker där. I den mån företagets utförande medför, att översvämningarna inom torrläggningsområdet minskas till den omfattning, de hade före flodvattenmängdens ökning, medför dock utförandet av företaget i och för sig icke någon ökning av högvattenmängden. Företagets utförande medför endast, att den ök-

ning av flodvattenmängden, som förekommit i tilloppen till torrläggningsområdet ej utjämnas genom översvämning på de marker, som ingå i företaget. Vattnet kommer att avrinna från torrläggningsområdet med samma intensitet, som det rinner till detsamma. En del av ökningen i högvattenmängd torde väl även bero på åtgärder, vidtagna utav var och en markägare inom torrläggningsområdet, men då detsamma endast omfattar en ringa del av hela nederbördsområdet, blir även ökningen i högvattenmängd från mark inom torrläggningsområdet förhållandevis ringa. Beträffande den ökning av högvattenmängd, som härrör från envar jordbrukefastighet, torde den i detta fall icke vara varken märkbar eller mätbar. Vid detta förhållande synes det ej möjligt att erhålla något resultat av en utredning, även om för ett antal fastigheter tillsammantagna ökningen i högvattenmängd är så stor, att den föranleder påtagliga olägenheter. Ehuru en detaljerad utredning angående ökningen i högvattenmängd, som rinner till torrläggningsområdet icke verkställts dels på grund av den omfattning, den skulle få och dels emedan den sannolikt ej skulle resultera i några åtgärder, har dock synemännen funnit påkallat undersöka de förhållanden, som uppkomma genom högvattenmängdens ökning i

Frisån nedom företaget." - I utlåtandet har vidare diskuterats lämpliga åtgärder till skydd för de nedanförliggande markerna.

I målet har upplysts att förrättning avseende reglering av vattenstånden i Frisån nedströms Norrkvarn påbörjats men för närvarande vilar i avbidan på laga kraftvunnen dom i nu föreliggande mål.

Klagandena ha under åberopande av den ökning i högvattenföringarna som nedströms Norrkvarn blir följden av genomförandet av företaget yrkat att vattendomstolen måtte förklara företaget skyldigt att vidtaga eller deltaga i de åtgärder som äro av nöden för avhjälpande av olägenheterna genom företaget för nedanförliggande markor, att förrättningen återförvisas för utredning i detta avseende samt att företaget ej får komma till stånd utan att nämnda olägenheter avhjälpas.

Motparterna och de klagande, som ha intressen uppströms Norrkvarn ha bestritt yrkandet och därvid huvudsakligen hänvisat till, att företaget självt får svara för följderna av ännu längre upp vidtagna åtgärder.

Vattendomstolen har vid synen även besiktigat sträckorna längs än mellan Klevarud och Norrkvarn.

I målet synes vara ostridigt, att nedströms Norrkvarn

liggande marker komma att vållas skada genom företaget. Av utlåtandet och vad i övrigt förekommit i målet framgår att dessa skador utan tvekan äro av den omfattningen och den arten, att företaget jämlikt 7 kap. 3 § vattenlagen är skyldigt vidtaga åtgärder för deras avhjälpande. Den omständigheten att företaget självt får avhjälpa olägenheter av ännu längre upp vidtagna åtgärder är icke av beskaffenhet att inverka på denna skyldighet.

På grund av det anförda anser vattendomstolen att företaget ej får komma till utförande utan att åt detsamma given den utsträckning och omfattning i övrigt som är av nöden för nu berörda olägenheters avhjälpande. Vattendomstolen anmärker att det synes lämpligt om företagets nu fastslagna skyldighet kan utformas så, att företaget till någon del kommer att deltaga i den för närvarande pågående förrättningen för torrläggning av nedanförliggande marker.

Då sålunda företaget i princip har att svara för vissa åtgärder nedströms Norrkvarn, skall förrättningen i denna del återförvisas till förrättningsmannen.

=-=-=-

rande skick utretta år 1949. Utvidgningen kan tänkas utredas tidigast innevarande år. Mellan dessa tidpunkter har penningvärdet ändrats i ej obetydlig grad. Detta förhållande kan i vissa situationer tänkas medföra en i sak oriktig fördelning av kostnaderna för utvidgningen. För undvikande härav bör i domslutet utsättas att förrättningsmannen äger att, efter det denna dom vunnit laga kraft, i samband med en eventuell utvidgning av företaget omräkna i utlåtandet upptagna bidrags- och andra belopp till vid tiden för omräkningens företagande gällande penningvärde.

D o m s l u t.

Vattendomstolen upptager ej till prövning =”=”=”=”=”=”=

Vattendomstolen lämnar utan bifall de yrkanden som framställts av =”= samt Nils Andersson i Höglunda och medparter (grupp III).

=”=

Vad angår anmälande av anspråk på grund av oförutsedda skador jämlikt 7 kap. 57 § vattenlagen skall gälla, att Östa Kanalbolag äger anmäla sådant anspråk inom tolv år efter utgången av den för företaget gällande arbetstiden.

Med bifall till av arbetsstyrelsen för "Intressenterna för reglering av vattenståndet i Priån mellan Norrkvarn och

Klevarude f.d. sågfall Svensson uti Torvedabäcken" förklarar vattendomstolen att företaget ej må komma till stånd med mindre åtgärder vidtagas för avhjälpande av de olägenheter, som genom företaget vållas nedanför Norrkvarn liggande marker. För fortsatt behandling av frågan återförvisar vattendomstolen förrättningen i denna del till förrättningsmannen, som har att därmed vidare lagligen förfara. Vattendomstolen förutsätter därvid att till grund för den fortsatta behandlingen av frågan läggas den överklagade förrättningen med de ändringar i utlåtandet, som föreskrivas i denna dom. Förrättningsmannen äger dock, därest så anses motiverat med hänsyn till penningvärdets förändringar, omräkna i utlåtandet angivna bötmåns- och andra belopp till vid tiden för det nya utlåtandets avgivande rådande penningvärde.

Klagandena i grupperna I, II, III och VII ha att solidariskt till vattendomstolens kanseli inbetala ett belopp av tvåhundrasextiotvå kronor 50 öre, motsvarande vattendomstolens utgifter för kungörelser och synegång i målet.

=="=="=="

B. & U.M. 4/1950. Dom B 6/1952.

Västerbygdens vattendomstols

D O M

i nedan nämnt besvärsmål angående "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds jordregister/socknar av Skaraborgs län; meddelad i Vänersborg den 18 juli 1952.

Klagande: I. Dödsboet efter Eskil Andersson från Åspäng, Hulda Andersson i Brånäng, dödsboet efter Ellen Andersson från Riksberg, Ingrid Maria Blomberg i Lefsäng, Gustav Eklind i Mårby, Birger Eriksson i Åspäng, Karl Eriksson i Mårby, Evert Eriksson i Slätteberg, David Gustavsson i Mårby, dödsboet efter Johan Gustavsson från Riksberg, Johan Gust. Gustavsson i Riksberg, Henry Hermansson i Mårby, Anna Linnea Jansson i Åspäng, Arvid Johansson i Åspäng, dödsboet efter David Johansson från Åspäng, Gustav Johansson i Rud, Sigfrid Johansson i Slätteberga, Torsten Johansson i Åspäng, Torsten Johansson i Riksberg, Lennart Karlsson i Åspäng, döds-

Skiftesmannen.

efter Per Karlsson från Slätteberg, Richard Karlsson i Rud, Mårten Larsson i Brånäng, Viktor Larsson i Åspäng, Johan Lindh i Sörby, Hans Lindqvist i Brånäng, Carl Lundqvist i Mårby, David Persson i Åspäng, Erik Persson i Brånäng, Ernst Persson i Riksberg, Karl Persson i Rud, Martin Pettersson i Mårby, Ragnhild Elsa Maria Skoglund i Åspäng, Sigvard Skoglund i Åspäng, Erik Svensson i Slätteberg samt Karl Svensson i Åspäng.

Ombud: Advokaten Tore Ljungberg i Skövde.

Brynolf Jansson i Åspäng.

II. Georg Gustafsson i Snapa.

III. Nils Andersson i Höglunda, Johan Andersson i Ö. Böckersboda, Georg Bohlin i Haglunda, Karl Johansson i Höglunda, August Carlsson i Ö. Böckersboda, Emil Karlsson i Ö. Böckersboda, dödsboet efter Gunhild Karlsson från Höglunda, Gunnar Carlsson i Höglunda, dödsboet efter Gustav Larsson från Valkeberg, Carl Persson i Valkeberg, Erik Pettersson i Ö. Böckersboda, Johan Pettersson i Höglunda, Henrik Svensson i Höglunda, Oskar Svensson i Valkeberg, Paul Svensson i Valkeberg samt Bertil Tropp i Höglunda.

IV. Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson i Rävsnäs.

V. Göta Kanalbolag.

Ombud: Ingenjören Axel Olsson i Hajstorp.

VI. Arbetsstyrelsen för "Intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti Torvedsbäcken".

VII. Dödsboet efter Th. Nordström från Lyrestad, Lars Andersson, Erik Andersson, Bengt Larsson och Arvid Svensson, alla i Horsklippan, Fredrik Karlsson, Karl Andersson, Ernst Olsson och Karl Jansson, alla i Solberga, samt Gustav Albinsson i Böckersboda och Lyrestads Kyrkliga Ungdomskrets.

VIII. Johan Gust. Gustafsson i Riksberg (ingår även i grupp I).

I övrigt i målet tillstädeskomna parter:

1) Arbetsstyrelsen i "Fredsbergs mossar diknings-företag av år 1949".

2) Vägförvaltningen i Skaraborgs län.

3) Skara Stiftsnämnd.

4) Gillbert Johansson och August Gustafsson i Räfsnäs.

Orientering. Lantbruksingenjören David Larsson i Borås har efter vederbörligt förordnande och med biträde av gode män hand-

lagd förrättning samt den 29 december 1949 meddelat utlåtande rörande "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949", avseende förbättrad torrläggning av mark under ett antal hemman inom Fredsbergs, Lyrestads och Färeds jordregistersocknar av Skaraborgs län.

Företaget avser uppgrävning av Friaån jämte tillopp till så stora dimensioner, att omgivande marker ej översvämmas vid högvattenmängd i avloppen. De berörda markerna äro belägna utmed ån uppströms den s.k. Norrkvarn 2 km sydöst om Lyrestad samt utmed åns tillopp. Vattnet från området avrinner genom ån till den omkring 1 mil nedanför Norrkvarn belägna Börstorpsviken av Vänern.

För företagets genomförande har i utlåtandet bl.a. föreskrivits fördjupning och breddning, dels av själva Friaån på en sträcka av cirka 4,7 km (avlopp A - B - C - C_1) dels av ett från höger kommande dike, beläget mellan ån och den ungefär jämsides löpande Göta Kanal (avlopp B - B_1), dels ett från vänster kommande dike, vilket avbördar vattnet från Fredsbergsmossen (avlopp C - D - E - F) dels ett från höger kommande tillopp till sistnämnda dike (avlopp E - E_1 - H - I) samt dels ett parallellt med sistnämnda avlopp löpande dike (avlopp D - D_1). Företaget har beräknats medföra en total båtnad av 160.410 kr 50 öre och draga en kostnad av

1952 +57% 250 000

145.000 kr.

I utlåtandet har rörande de allmänna förutsättningarna för företaget bl.a. anförts: "Efter förslag upprättat åren 1899-1905 uppgrävdes under åren 1906-1909 Friaån samt vissa tilloppsdiken. Efter utförande av detta företag torde avloppen ha avbördat då förekommande högvattenmängder utan att större översvämningar uppstått. Genom rensningar, som företagits med regelbundna mellanrum, ha sedermera avloppens dimensioner vidmakthållits och på en del sträckor även ytterligare utvidgats och fördjupats. - Genom förgående arbeten för bättre torrläggning av den odlade jorden samt åtgärder i samband med tätare bebyggelse inom nederbördsområdet ha, vid långvariga nederbördsperioder, högvattenmängderna väsentligt ökat i de diken, som avleda vattnet från dräneringssystem och avlopp för de olika fastigheterna. För att förekomma översvämning på marker belägna nedanför de utdikade områdena ha avloppen genom dessa marker uppgrävts till större dimensioner. I åtskilliga fall ha dessa arbeten utförts under de sista åren efter förslag, upprättade vid syn enligt vattenlagen och med statsunderstöd. Följden av dessa dikningar och andra åtgärder inom nederbördsområdet har blivit, att vid riklig nederbörd högvattenmängden ökat såväl i Friaån

som dess tilloppsdiken inom torrläggningsområdet med påföljd att översvämningar uppkommit och ökat såväl i antal som varaktighet. - Beträffande vattnets beskaffenhet föreligger även en fortgående ändring såtillvida, att detsamma blivit alltmer förorenat och därmed mer näringsrikt för vissa vattenväxter. Härigenom har underhållet av vissa avloppssträckor väsentligt försvårats, vilket fått till följd, att avbördningsförmågan tidvis är mindre än den var då vattnet var mindre förorenat. - De olägenheter, som uppkommit genom vattenmängdens ökning under de senaste 40 åren, äro utan tvivel av sådan omfattning, som avses i 7 kap. 3 § vattenlagen. Då emellertid ökningen i flodvattenmängderna förorsakas av åtgärder, som vidtagits av alla de många markägarna inom vattensamlingsområdet och på skilda tidpunkter, är det här som i så gott som alla andra liknande fall ogörligt att verkställa utredning om hur stor del av den ökade vattenmängden, som härrör från envar fastighet inom vattensamlingsområdet samt när åtgärder vidtagits, som orsakat ökad högvattenmängd. Någon utredning angående förhållanden, som 8 kap. 30 § vattenlagen avser, har ej heller ansetts kunna ifrågakomma i samband med förrättningen. Liksom annorstädes få markägarna även här genom uppgrävning utav avloppen till större dimensioner skydda sina marker för översvämningar."

Besvär mot utlåtandet har anförts av ett större antal sak-

ägare. Dessa gruppera sig, på sätt framgår av partsredovisningen här ovan, i åtta olika avdelningar. Avdelningarna genomgås här nedan i tur och ordning.

Grupp I.

Denna grupp utgöres av dödsboet efter Eskil Andersson från Åspäng och de klagande, som fört gemensam talan med dödsboet (besvärsinglagan akten sid. 1-4).

Dessa klagande äga i det närmaste all den av företaget berörda mark, som är belägen öster om diket B - B_1 och dess förlängning söderut, mellan diket och Göta Kanal.

Enligt föreskrifterna i utlåtandet skall diket B - B_1 rensas för en beräknad kostnad av 6.200 kr. Förrättningsmannen har räknat med att högvattenstånden i diket efter rensningen komma att ligga ungefär en meter lägre än för närvarande. Uppgrävning av diket föreskrevs i utlåtandet sedan detta begärts av vid ett sammanträde den 12 november 1949 närvarande markägare från Åspäng, Brånäng och Rud.

Dödsboet och dess medparter ha framställt följande yrkanden: A. I första hand har yrkats, att företaget förklaras ej få komma till stånd eller att klagandena skiljas från företaget. B. I andra hand har yrkats, att den för klagandenas mark beräknade båtnaden och andelen i kostnaden

måtte avsevärt sänkas, i vart fall till hälften av i utlåtandet beräknade belopp. C. Vidare ha klagandena begärt befrielse från föreskriven skyldighet att deltaga i kostnaderna för byggande och ändring av vissa broar samt en i utlåtandet föreskriven grunddamm till skydd för Göta Kanal. Det yrkas att företaget uppdelas på avdelningar och att förrättningen för detta ändamål återförvisas till förrättningsmannen.

Vad angår frågorna om båtnaden av företaget, yrkandena A och B, ha klagandena anfört: Klagandena ifrågasätta om någon båtnad över huvud taget/upp-/kommer för deras räkning. Klagandena ha varit fullt nöjda med nuvarande förhållanden. Markens beskaffenhet är sådan att den ej skadas av översvämningarna. Klagandenas av företaget berörd-a/mark utgöres av utmarker, som ej kunna rationellt utnyttjas då gårdarna ligga långt från skiftena. De flesta av klagandena ha sina gårdar på andra sidan av Göta Kanal. Även om båtnad anses uppstå, måste den bli lägre för dessa marker än för övriga i företaget ingående marker. Det göres ej erinran mot den inbördes relationen mellan de värden, som åsatts de särskilda fastigheterna.

Företagets arbetsstyrelse har bestritt ändring av utlåtandet i denna del.

I målet ha funnits tillgängliga av förrättningsmannen upp-

rättade kartor över omfattningen av översvämningarna under ett flöde den 18 februari 1950. Enligt kartorna var vid detta tillfälle i det närmaste all i företaget ingående nu ifrågavarande mark översvämmad. Klagandena ha i stort sett icke velat yttra sig över riktigheten av kartorna men enskilda klagande ha uppgivit att de för sin del aldrig sett vattnet gå så långt upp som angivits på kartan. Förrättningsmannen har å andra sidan uppgivit att det förekommit flöden som gått över företagets begränsningslinje.

Vattendomstolen har vid synegången i huvudsakliga delar följt begränsningslinjen. Det enda som därvid framkommit i frågan är att vattendomstolen på ett flertal ställen observerat vasstrån i närheten av den längs begränsningslinjen löpande vägen; i övrigt står efter synegången fortfarande uppgift mot uppgift. Den omständigheten, att enskilda klagande ej sett vattnet gå så högt som förrättningsmannen angivit innebär emellertid ej mer än att dessa klagande ej själva sett högre vattenstånd; vattnet kan sålunda ha nått högre vid tider då de ej lagt märke därtill. Att så är fallet styrkes i någon mån av att klagandena äro bosatta på något avstånd från området och uppenbarligen icke ha till-

fälle att ständigt följa vattenståndets växlingar. Vid övervägande av de omständigheter som framkommit anser vattendomstolen att större avseende bör fästas vid förrättningsmannens översvämningskarta, hans bekräftande av denna vid sammanträdet och synegången samt vattendomstolens observationer vid synen - framförallt den observerade vassen - än vid den omständigheten att en del klagande icke för sin del sett vattnet gå så högt som angivits såsom förutsättning för utlåtandet. På grund härav anser vattendomstolen att den mark, som i utlåtandet anses som skadad av nuvarande översvämningar också beröres av dessa.

För fortsättande av resonemanget utgår vattendomstolen tills vidare i domen från, att företaget utformats riktigt såtillvida, att högvattenstånden komma att minska i av förrättningsmannen beräknad omfattning. Med utgångspunkt från denna förutsättning anför vattendomstolen följande i frågan om huruvida båtnad uppstår för nu ifrågavarande marker. I frågan om jordens beskaffenhet har vattendomstolen vid synen icke fått den uppfattningen, att denna mark/i/och för sig är av relativt sämre beskaffenhet än övrig i företaget ingående mark, som vattendomstolen synat. Beträffande markernas belägenhet i förhållande till gårdarna är detta en omständighet som endast påverkar markens värde. Markerna brukas som

åker redan nu och en skördeökning innebär samma båtnad för dessa marker som för övriga, även om markens värde på grund av belägenheten är något mindre.

Under ovan nämnda förutsättning angående förrättningsmannens beräkningar finner vattendomstolen på grund av det anförda att markerna beredas båtnad genom företaget. Vad som förekommit i målet giver enligt vattendomstolens mening icke anledning till klagandenas skiljande från företaget eller minskning av deras delaktighet.

Till frågan om riktigheten av förrättningsmännens ovan berörda beräkningar återkommer vattendomstolen nedan under grupp III.

Vad angår frågan om kostnaderna för broar och grunddamm, yrkande C, har vattendomstolen icke funnit något skäl föreligga för klagandenas mening, att bestämmelsen i 7 kap. 23 § vattenlagen ej är tillämplig och att företaget för dessa frågors skull bör uppdelas på avdelningar jämlikt 7 kap. 24 § vattenlagen. Vad som i målet förekommit i dessa frågor föranleder således ej ändring i utlåtandet.

Grupp II.

Klaganden Georg Gustafsson äger fastigheten Snapa 3^3,

till vilken hör de i företaget ingående ägofigurerna 478 f - 478 l. Dessa figurer äro belägna uppströms punkt I längs diket H - I:s förlängning. Enligt utlåtandet skola inga grävningsarbeten utföras på fastigheten; dikesuppgrävningen skall börja vid fastighetens gräns mot den nedströms belägna fastigheten Snapa 3^2. I utlåtandet har beräknats att Gustafssons marker genom företaget skola vinna en båtnad, uppskattad till 20 à 75 kr/har eller sammanlagt 276 kr. Den på marken belöpande kostnadsandelen har beräknats till 249 kr 40 öre.

Gustafsson har yrkat att han skall skiljas från företaget och därvid uppgivit: Diket genom hans mark är redan uppgrävt av ett därovanför liggande torrläggningsföretag i vilket han ej är delägare. Nuvarande dikning är tillräcklig och ytterligare båtnad uppstår ej genom företaget.

Vattendomstolen, som haft tillgängliga handlingarna från det ovanför liggande företaget, antecknar till en början, att Snapa 3^3 ej ingår i detta. Även om avloppet går fram över fastigheten, syftar företaget sålunda ej till att bereda denna full torrläggning. Sådan kan beredas fastigheten först sedan nu ifrågavarande företag genomförts. På grund härav uppstår för fastigheten en båtnad av företaget, och denna båtnad får anses

kunna värderas till i varje fall de 276 kr, varmed utlåtandet räknat. På grund härav finner vattendomstolen ej skäl att ändra utlåtandet i förevarande avseende.

Grupp III.

Klagandena i denna grupp äga i det närmaste all av företaget berörd mark längs Friaån från Norrkvarn till sektion 33+00.

Vid Norrkvarn finnes för närvarande icke något verk. Däremot finnes tvärs över ån en skibordsdamm. Strax uppströms denna finnes en landsvägsbro av sten. Med början ungefär en km uppströms Norrkvarn och på en sträcka av cirka 600 m löper ån jämsides med och bitvis endast 30 m från Göta Kanal. Angående de särskilda frågor som härigenom uppstå har i utlåtandet bl.a. anförts: "Jordarten på platsen utgöres av ett lerlager med 2-3 meters tjocklek på ett lager mo och sand. Från kanalen rinner särskilt vid lågvatten i Friaån en grundvattenström till ån, vilken på flera ställen förorsakat skred i slänten. För att hindra skreden fortsätta i slänten mot Göta Kanal, har pålning anordnats på några sträckor. En ytterligare sänkning av lågvattenståndet, utan att några åtgärder vidtagas för att förebygga skred, kan medföra,

att så stora jordmassor glida ut i ån, att den delvis fylles igen. Jordskred i slänten av Friaån på denna sträcka kan förebyggas genom att hindra lågvattenytan att sjunka under den nivå, som motsvarar nuvarande lågvattenyta. En uppdämning av lågvattenytan medför ej någon minskad torrläggning för mark inom avdikningsområdet, då torrläggningsdjupet i allt fall blir tillräckligt vid lågvattenmängd."

Nedströms sektion 5+30 finnes icke någon av företaget berörd mark.

Klagandena ha i målet anfört bl.a. följande: De nuvarande förhållandena ha icke inneburit allt för stora olägenheter för klagandena; de ha endast medfört enstaka, relativt kortvariga flöden. Genom uppgrävningen av ån och dess biflöden uppströms klagandenas marker kommer vattnet att i framtiden vid flöden passera de uppströms belägna markerna mycket fortare än nu. Då åns framtida sektion längs klagandenas marker blir för liten för att den skall kunna avbörda ökningen i flödenas häftighet och då dessutom dammen vid Norrkvarn skall bibehållas, landsvägsbron ej ändras och grunddammen kommer att inrättas, kommer följden i framtiden att bliva, att vattnet i stället samlas längs företagets nedre delar. För undvikande härav kräves, att dammen vid Norrkvarn utrives,

att landsvägsbron ombygges, att grunddammen ej får utföras och att åns sektion vidgas och fördjupas mer än som föreslagits. Även om det nu sagda iakttages, uppstår ingen båtnad för markerna nedströms sektion 22+30. För klagandenas marker uppströms denna sektion blir båtnaden mindre än som angivits i utlåtandet. På grund av det anförda yrkas, att Friaåns nedre del uppgräves till större dimensioner än som föreskrivits,/
~~yrkats,~~ att landsvägsbron ombygges, att dammen vid Norrkvarn utrives, att grunddammen ej får utföras, att klagandenas delaktighet i företaget minskas och att markerna nedströms sektion 22+30 helt befrias från delaktighet.

Åtskilliga klagande inom andra grupper ha helt eller delvis instämt i yrkandena medan andra klagande och parter bestritt desamma.

Vattendomstolen har vid synegången uppmätt dammen vid Norrkvarn och landsvägsbron (se P.M. akten sid.
samt besiktigat de delar av ån det nu är fråga om med omgivande marker. Med ledning av de uppgifter som därvid inhämtats samt i övrigt med utgångspunkt från förrättningshandlingarnas innehåll har inom vattendomstolen utförts beräkningar för kontroll av riktigheten av förrättningsmannens

slutsatser. Därvid har beträffande förhållandena efter avloppens uppgrävning framkommit att, såvitt vattendomstolen kan finna, det är uppenbart att varken dammen vid Norrkvarn - oavsett om den ändras eller ej, - landsvägsbron eller den föreslagna grunddammen vid nuvarande högsta högvattenföringar kunna tänkas föranleda någon uppdämning i ån med verkan till sektion 5+30, där de längst ner av företaget berörda markerna äro belägna. Beträffande åsektionen är det icke uteslutet att denna kan medföra en mindre dämning av de blivande högvattenstånden. I jämförelse med den sänkning av de nuvarande högvattenstånden som blir följden av företaget blir dock denna dämning obetydlig och utan praktisk innebörd. Det sagda giver vid handen att förrättningsmannens beräkningar såvitt vattendomstolen funnit äro riktiga och att sålunda, därest företaget genomföres på föreskrivet sätt, den av förrättningsmannen beräknade sänkningen av högvattenstånden kommer att bliva följden. Det må anmärkas, att förrättningsmannen utgått från nuvarande högsta högvattenföringar, att företagets genomförande ej med absolut säkerhet kommer att under alla omständigheter skydda vissa marker från översvämningar och att företaget sålunda endast syftar till åstadkommande av en avsevärd sänkning av högvattenstånden i jämförelse med de hög-

vattenstånd, som bliva eller skulle ha kommit att bliva följden av nuvarande förhållanden i ån och dess biflöden.

På grund av det anförda finner vattendomstolen sålunda ej skäl att i nu ifrågavarande avseenden föreskriva ändring i utlåtandet. Vattendomstolen finner icke heller någon omständighet ha framkommit, som föranleder ändring av den i utlåtandet beräknade båtnaden av företaget.

Vid behandlingen av klagomålet under grupp I här ovan har på sätt där säges frågan om bifall till viss talan angående båtnad av företaget gjorts beroende av frågan om förrättningsmannens beräkningar äro riktiga. Då av det nu sagda framgår, att ingen anmärkning mot dessa beräkningar finnes att göra, följer härav att skäl icke heller finnes för ändring av den beräknade båtnaden för mark, tillhörande klagande i grupp I.

Klagandena i grupp III ha vidare yrkat, att åtgärder till skydd för Göta Kanal skola bekostas av kanalbolaget och ej av företaget.

Kanalbolaget har bestritt yrkandet.

Företaget är jämlikt bestämmelserna i 7 kap. vattenlagen skyldigt att bekosta åtgärder som erfordras för förebyggande

av skada för annan. Klagandena ha icke förebragt någon omständighet på grund varav denna rättsregel ej skulle gälla i förevarande fall. Yrkandet bör förty lämnas utan bifall.

Klagande/-na/ denna grupp ha slutligen yrkat, att ersättningen för mark, som tages i anspråk för uppläggande av massor på ägofiguren nr 20 under fastigheten Höglunda 1 bestämmes till minst en krona/m^2. Som skäl för yrkandet har åberopats att massorna här delvis komma att bestå av bortsprängt berg samt vidare att figuren gränsar både mot Friaån och mot diket B - B_1.

I utlåtandet har föreskrivits efter vilka grunder markersättningar skola utgå. Därvid har tagits hänsyn bl.a. till att vissa massor delvis komma att bestå av bortsprängt berg. Vattendomstolen, som besiktigat figuren, har icke funnit anledning att på grund av massornas beskaffenhet göra figur 20 berättigad till större ersättning än som tillkommer andra figurer på vilka samma slags massor placeras. Vattendomstolen anser icke heller att figurens läge motiverar någon höjning av ersättningen. På grund härav finner vattendomstolen ej skäl ändra utlåtandet i denna del.

Grupp IV.

Klagandena i denna grupp ha, som talan slutligt angivits,

begärt rätt att eventuellt få framdraga diket E - F i något annorlunda sträckning över klagandenas egen mark.

Företagets arbetsstyrelse har icke gjort erinran mot yrkandet och ej heller vattendomstolen finner skäl för invändning däremot. Yrkandet skall förty bifallas.

Grupp V.

Gruppen utgöres av Göta Kanalbolag.

I utlåtandet har anförts beträffande dammen vid Norrkvarn: "Utskoven i dammen ha, efter det vattenverket borttagits, delvis fyllts igen för att hålla lågvattenytan så högt, att jordskred ej behöver befaras på den sträcka om 500 meters längd, 1,5 km ovanför Norrkvarn, där Friaån går på endast 30 m avstånd från Göta Kanal. Efter utförandet av grunddammen saknas anledning bibehålla dessa igensättningar i dammen."

Kanalbolaget har anfört: Efter utförandet av grunddammen behöver man visserligen icke räkna med någon risk för kanalens del men bolaget önskar ha möjlighet att sätta igen utskovet om grunddammen skulle brista; detta kan ordnas med lösa sättar som anbringas vid behov. På grund härav yrkas att föreskriften i utlåtandet om att igensättningarna

skola borttagas undanröjes.

Vattendomstolen anför i frågan följande. På sätt framgår av det tidigare sagda åstadkommer dammen vid Norrkvarn under inga förhållanden - alltså oavsett om utskovet är igensatt eller ej - någon dämning, som verkar upp till den sektion, där den nederst belägna av den mark, som beröres av företaget finnes. Detta innbär, att kanalbolagets uppfattning att en igensättning i dammen utgör något skydd för kanalen är en missuppfattning. Igensättningen i dammen kan emellertid ha betydelse för företaget på så sätt, att densamma åstadkommer ett lättare igenslammande av ån närmast ovanför dammen och därmed ökade underhållskostnader. På grund av det sagda bör föreskriften i utlåtandet i princip ej ändras. Den bör emellertid kompletteras i vissa avseenden. Ett borttagande av igensättningen fyller sålunda något ändamål endast så länge åtgärden avser partier belägna högre än lägsta punkten av i företaget ingående delar av åbottnen eller höjden ± 0,00 m. Ändring i den befintliga dammen kan vidare, då företaget ej avser användande av någon tvångsrätt gentemot dammägaren, endast komma till stånd under den förutsättningen att dammens ägare medgiver åtgärden; det sagda innebär givetvis ingen prövning av dammägarens rätt i och för sig. Vattendomstolen har slutligen med

hänsyn till mellan bolaget och företaget träffad överenskommelse ingen erinran mot anordningen med lösa sättar.

Kanalbolaget har vidare yrkat att tiden för anmälande av anspråk på grund av oförutsedda skador bestämmes till 12 år.

Yrkandet bör bifallas.

Angående kanalbolagets talan i övrigt hänvisas till grupp VI här nedan.

Grupp VI.

Denna grupp består av "Arbetsstyrelsen för intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti Torvedsbäcken". Göta Kanalbolag har framställt enahanda yrkande som gruppen.

Förrättningsmannen har beräknat ökningen genom företaget av den högsta högvattenföringen nedströms Norrkvarn till 4 m^3/sek jämfört med nuvarande förhållanden med till stor del igenväxta avlopp inom dikningsområdet. I utlåtandet har anförts beträffande de nedanför Norrkvarn liggande markerna: "Vid nuvarande förhållanden översvämmas en stor del av markerna inom torrläggningsområdet, så snart en riklig nederbörd inträffar. Genom dessa översvämningar innehålles en del av det tillrinnande vattnet till dess vattenföringen börjar minska. Översvämningarna medför därför en minskning av de

högsta vattenmängderna i avloppet nedom avdikningsområdet. Efter företagets utförande då översvämningar ej torde förekomma annat än i mycket begränsad omfattning vid exceptionell nederbörd, kommer högvattenmängden i Friaån nedanför torrläggningsområdet att bliva större än den är med nuvarande förhållanden. Denna ökning torde även kunna medföra olägenheter för vissa låglänta marker där. I den mån företagets utförande medför, att översvämningarna inom torrläggningsområdet minskas till den omfattning, de hade före flodvattenmängdens ökning, medför dock utförandet av företaget i och för sig icke någon ökning av högvattenmängden. Företagets utförande medför endast, att den ökning av flodvattenmängden, som förekommit i tilloppen till torrläggningsområdet ej utjämnas genom översvämning på de marker, som ingå i företaget. Vattnet kommer att avrinna från torrläggningsområdet med samma intensitet, som det rinner till detsamma. En del av ökningen i högvattenmängd torde väl även bero på åtgärder, vidtagna utav var och en markägare inom torrläggningsområdet, men då detsamma endast omfattar en ringa del av hela nederbördsområdet, blir även ökningen i högvattenmängd från mark inom torrläggningsområdet förhållandevis ringa. Beträffande den ökning av högvattenmängd, som härrör från envar jordbruksfastighet, torde den i detta fall icke vara

varken märkbar eller mätbar. Vid detta förhållande synes det ej möjligt att erhålla något resultat av en utredning, även om för ett antal fastigheter tillsammantagna ökningen i högvattenmängd är så stor, att den föranleder påtagliga olägenheter. Ehuru en detaljerad utredning angående ökningen i högvattenmängd, som rinner till torrläggningsområdet icke verkställts dels på grund av den omfattning, den skulle få och dels emedan den sannolikt ej skulle resultera i några åtgärder, har dock synemännen funnit påkallat undersöka de förhållanden, som uppkomma genom högvattenmängdens ökning i Friaån nedom företaget." - I utlåtandet har vidare diskuterats lämpliga åtgärder till skydd för de nedanförliggande markerna.

I målet har upplysts att förrättning avseende reglering av vattenstånden i Friaån nedströms Norrkvarn påbörjats men för närvarande vilar i avbidan på laga kraftägande dom i nu förevarande mål.

Klagandena ha under åberopande av den ökning i högvattenföringarna som nedströms Norrkvarn blir följden av genomförandet av företaget yrkat att vattendomstolen måtte förklara företaget skyldigt att vidtaga eller deltaga i de åt-

gärder som äro av nöden för avhjälpande av olägenheterna genom företaget för nedanförliggande marker, att förrättningen återförvisas för utredning i detta avseende samt att företaget ej får komma till stånd utan att nämnda olägenheter avhjälpas.

Motparterna och de klagande, som ha intressen uppströms Norrkvarn ha bestritt yrkandet och därvid huvudsakligen hänvisat till, att företaget självt får svara för följderna av ännu längre upp vidtagna åtgärder.

Vattendomstolen har vid synen även besiktigat markerna längs ån mellan Klevarud och Norrkvarn.

I målet synes vara ostridigt, att nedströms Norrkvarn liggande marker komma att vållas skada genom företaget. Av utlåtandet och vad i övrigt förekommit i målet framgår att dessa skador utan tvekan äro av den omfattningen och den arten, att företaget jämlikt 7 kap. 3 § vattenlagen är skyldigt vidtaga åtgärder för deras avhjälpande. Den omständigheten att företaget självt får avhjälpa olägenheter av ännu längre upp vidtagna åtgärder är icke av beskaffenhet att inverka på denna skyldighet.

På grund av det anförda anser vattendomstolen att företaget ej får komma till utförande utan att åt detsamma gives den

utsträckning och omfattning i övrigt som är av nöden för nu berörda olägenheters avhjälpande. Vattendomstolen anmärker att det synes lämpligt om företagets nu fastslagna skyldighet kan utformas så, att företaget till någon del kommer att deltaga i den för närvarande pågående förrättningen för torrläggning av nedanförliggande marker.

Då sålunda företaget i princip har att svara för vissa åtgärder nedströms Norrkvarn, skall förrättningen i denna del återförvisas till förrättningsmannen.

Grupp VII.

Denna grupp har i skrift, som inkommit till vattendomstolen den 24 april 1950, anfört besvär över förrättningen.

Besvärstiden för förrättningen utgick 60 dagar från utlåtandets meddelande den 29 december 1949.

Då besvärsskriften sålunda inkommit till vattendomstolen efter besvärstidens utgång kan klagandenas talan icke av vattendomstolen upptagas till prövning.

Grupp VIII.

Johan Gust. Gustafsson i Riksberg har i samband med vattendomstolens synegång i målet yrkat viss utvidgning av företaget.

Då yrkandet framställts efter utgången av ovan nämnd besvärstid kan yrkandet icke av vattendomstolen upptagas till prövning.

Genom återförvisning av utlåtandet med en utvidgning avseende nedströms Norrkvarn liggande marker som eventuell följd uppkommer vissa speciella frågor. Företaget har i sitt nuvarande skick utretts år 1949. Utvidgningen kan tänkas utredas tidigast innevarande år. Mellan dessa tidpunkter har penningvärdet ändrats i ej obetydlig grad. Detta förhållande kan i vissa situationer tänkas medföra en i sak oriktig fördelning av kostnaderna för utvidgningen. För undvikande härav bör i domslutet utsägas att förrättningsmannen äger att, oaktat denna dom vunnit laga kraft, i samband med en eventuell utvidgning av företaget omräkna i utlåtandet upptagna båtnads- och andra belopp till vid tiden för omräkningens företagande gällande penningvärde.

D o m s l u t.

Vattendomstolen upptager ej till prövning de besvär över utlåtandet, som anförts av dödsboet efter Th. Nordström från Lyrestad och dess medparter (grupp VII). Vattendomstolen prövar ej heller det yrkande om utvidgning av företaget som framställts av Johan Gust. Gustafsson i Riksberg (grupp VIII).

Vattendomstolen lämnar utan bifall de yrkanden som framställts av dödsboet efter Eskil Andersson från Åspäng och medparter (grupp I), Georg Gustafsson i Snapa (grupp II) samt Nils Andersson i Höglunda och medparter (grupp III).

Med bifall till av Lars Johan Larsson i Rävsnäs och medparter (grupp IV) framställt yrkande förklarar vattendomstolen att, därest klagandena vid arbetets utförande så finna lämpligt, diket E - F må mellan sektionerna 47+65, där diket gör en skarp krök, och 49+75, i gränsen mellan fastigheterna Håsentorp 1^{3} och 1^{12}, framdragas närmaste vägen mellan dessa sektioner i stället för att utföras som i utlåtandet föreskrivits.

Det i utlåtandet föreskrivna borttagandet av igensättningar i dammen vid Norrkvarn skall avse endast de delar av igensättningarna, som är belägna högre än höjden ± 0,00 m i det för företaget gällande höjdsystemet. Borttagandet av igensättningarna må såvitt beror på prövningen av nu förevarande mål komma till stånd endast under förutsättning att ägaren av dammen lämnar sitt medgivande därtill. - Därest den föreskrivna grunddammen skulle brista må kanalbolaget med dammägarens medgivande vid lågvattenföring provisoriskt

intill dess grunddammen återställts anbringa lösa sättar i dammen.

Vad angår anmälande av anspråk på grund av oförutsedda skador jämlikt 7 kap. 57 § vattenlagen skall gälla, att Göta Kanalbolag äger anmäla sådant anspråk inom tolv år efter utgången av den för företaget gällande arbetstiden.

Med bifall till av arbetsstyrelsen för "Intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti Torvedsbäcken" förklarar vattendomstolen att företaget ej må komma till stånd med mindre åtgärder vidtagas för avhjälpande av de olägenheter, som genom företaget vållas nedanför Norrkvarn liggande marker. För fortsatt behandling av frågan återförvisar vattendomstolen förrättningen i denna del till förrättningsmannen, som har att därmed vidare lagligen förfara. Vattendomstolen förutsätter därvid att till grund för den fortsatta behandlingen av frågan lägges den överklagade förrättningen med de ändringar i utlåtandet, som föreskrivas i denna dom. Förrättningsmannen äger dock, därest så anses motiverat med hänsyn till penningvärdets förändringar, omräkna i utlåtandet angivna båtnads- och andra belopp till vid tiden för det nya utlåtandets avgivande rådande penningvärde.

Klagandena i grupperna I, II, III och VII ha att solidariskt till vattendomstolens kansli inbetala ett belopp av tvåhundrasextiotvå kronor 50 öre, motsvarande vattendomstolens utgifter för kungörelser och synegång i målet.

Talan mot denna dom föres genom vad. Vill part vädja, skall han sist fredagen den 1 augusti 1952 före tjänstetidens slut hos vattenrättsdomaren eller vattenrättssekreteraren, postadress Vänersborg, muntligen eller skriftligen anmäla vad. Part, som anmält vad, skall sist fredagen den 15 augusti 1952 före tjänstetidens slut fullfölja vadet genom att till vattenrättsdomaren inkomma med sin till Vattenöverdomstolen ställda vadeinlaga.

Har en part sålunda vädjat, äge även motpart, ehuru han icke åtakttagit vad nyss sagts, föra talan mot domen; dock åligge honom att inom två veckor från den dag, då tiden för fullföljd av vadet utgick, till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga. Sådan vadetalan förfaller om den första vadetalan återkallas eller eljest förfaller.

Inlaga eller annan handling må inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev.

På vattendomstolens vägnar:

Nils Söderlund.

Innehållsförteckning.

	sid.
Översiktskarta	
Protokoll	1-17
Ansökan och förordnande Bil.1.	18-20
Kungörelse angående sammanträde den 12 nov.1949.	
" anslagen vid Fredsbergs kyrka d.23 okt. 1949 bil.2	21
" " " Färeds kyrka d.23 okt. 1949.Bil.3.	22
" " " Lyrestads kyrka d.23 okt.1949.Bil4.	23
" införd i Tidning för Skaraborgs län d.24 okt.1949.bil.5.	24
Förteckning över den 22 okt.1949 avsända underrättelser om sammanträde bil.6.	25-29
Fullmakter bil.7-10	30-36
Skrivelse från Göta Kanalbolag bil.11	37
Kungörelse angående sammanträde den 29 dec.1949.	
anslagen vid Fredsbergs kyrka d.11 dec. 1949.bil.12.	38
" " Lyrestads kyrka d.11.dec. 1949.bil.13.	39
" " Färeds kyrka d.11 dec. 1949 bil.14.	40
införd i Tidning för Skaraborgs län d.9 dec.1949 bil.15.	41
Förteckning över avsända underrättelser ang. sammanträde bil.16.	42-46
Förening Bil.17	47
Synemännens utlåtande	48-73
Värderingslängd	74-115
Kostnadsförslag	116-120
Kostnadsfördelningslängd	121-128.

ÖVERSIKTSKARTA.

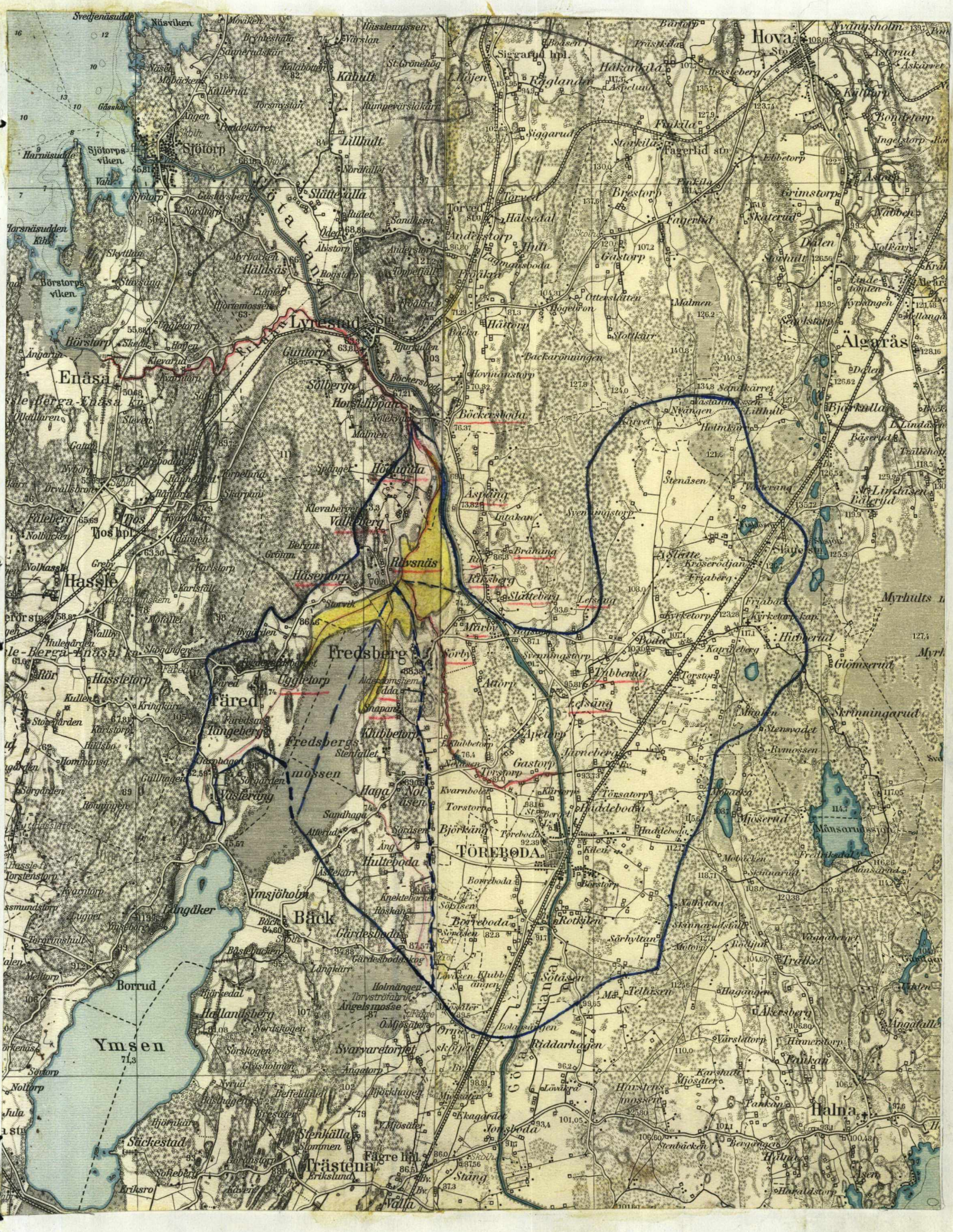
Göta kanal
Lyrestad
Enäsa
Hassle
Fredsberg
Färed
Fredsbergs-mossen
Hassletorp
Uggletorp
Tungeberg
Sjötorp
Sjötorps-viken
Börstorps-viken
Börstorp
Hällsäs
Lillhult
Kåhult
Slättevalla
Gustavsberg
Nordtorp
Myrbacken
Skyttlan
Ängarna
Klevarud
Gruntorp
Sölberga
Hornskuppan
Höckersbodt
Nolleklint
Malmen
Hjortamossen
Ängen
Kullerud
Kallbodarna
Tjurpeverslidkärr
Torsmystorp
Freddekärret
Gåsskär
Harnäsudde
Vahl
Sjötorp
Nordtorp
Gustavsberg
Hornäsudden
Kihl
Skyttlan
Myrbacken
Hällsäs
Börstorps-viken
Börstorp
Skede
Ängarna
Klevarud
Ävarntorp
Gruntorp
Sölberga
Hornskuppan
Höckersbodt
Nolleklint
Malmen
Hjortamossen
Vägtorp
Hellen
Enäsa
Ölddällaren
Nybyn
Gatuln
Torpeslätt
Drvallsbron
Fäleberg
Nolbacken
Tos
Tos hpl
Nolhagen
Greby
Karlstorp
Karlsfält
Hulehärden
Vallby
Skogvärden
Rör
Kullen
Kringkärr
Stenvärden
Karlstorp
Hultsho
Hommansg
Sörgården
Rönningen
Gullhagen
Västeräng
Hagaholm
Sandhaga
Ymsjöholm
Tångåker
Bäck
Gärdesboda
Gärdesbodaskog
Långkärr
Borrud
Björkedal
Hällantsberg
Nordskogen
Ymsen
Sörskogen
Glyshultmyr
Svarvaretorpet
Ängatorp
Nyrud
Hjortkärr
Säckestad
Sörleberg
Eriksro
Stenkälla
Slommen
Fägre hpl
Trästena
Eriksund
Valla
Stäng
Bv.
Hovinan
Sveljenäsudde
Näsviken
Moviken
Brinkeshata
Saunerudskär
Näset
Mobäcken
Kullerud
Kåhult
St. Grönehög
Hasslemossen
Värslan
Tjurpeverslidkärr
Torsmystorp
Freddekärret
Lillhult
Nordfallet
Sandsen
Ödet
Ålstorp
Andersstorp
Toppefallet
Hogstorp
Lunnet
Hjortamossen
Vägtorp
Hellen
Skede
Ängarna
Klevarud
Ävarntorp
Gruntorp
Sölberga
Hornskuppan
Höckersbodt
Nolleklint
Malmen
Hjortamossen
Ängen
Kullerud
Kallbodarna
Tjurpeverslidkärr
Torsmystorp
Freddekärret
Gåsskär
Harnäsudde
Vahl
Sjötorp
Nordtorp
Gustavsberg
Hornäsudden
Kihl
Skyttlan
Myrbacken
Hällsäs
Börstorps-viken
Börstorp
Skede
Ängarna
Klevarud
Ävarntorp
Gruntorp
Sölberga
Hornskuppan
Höckersbodt
Nolleklint
Malmen
Hjortamossen
Vägtorp
Hellen
Enäsa
Ölddällaren
Nybyn
Gatuln
Torpeslätt
Drvallsbron
Fäleberg
Nolbacken
Tos
Tos hpl
Nolhagen
Greby
Karlstorp
Karlsfält
Hulehärden
Vallby
Skogvärden
Rör
Kullen
Kringkärr
Stenvärden
Karlstorp
Hultsho
Hommansg
Sörgården
Rönningen
Gullhagen
Västeräng
Hagaholm
Sandhaga
Ymsjöholm
Tångåker
Bäck
Gärdesboda
Gärdesbodaskog
Långkärr
Borrud
Björkedal
Hällantsberg
Nordskogen
Ymsen
Sörskogen
Glyshultmyr
Svarvaretorpet
Ängatorp
Nyrud
Hjortkärr
Säckestad
Sörleberg
Eriksro
Stenkälla
Slommen
Fägre hpl
Trästena
Eriksund
Valla
Stäng
Bv.
Hovinan
Hova
Siggarud hpl
Siggarud
Fagerlid stn
Fagerlid
Torved
Hälsedal
Andersstorp
Hult
Gastorp
Fröåkra
Ottesslätten
Högetorp
Malmen
Stolkärr
Backaröningen
Hovinanstorp
Böckersboda
Åsbacken
Åsbacken
Höjentorp
Höjentorp
Ryglanden
Håkantorp
Håkantorp
Asptorp
Asptorp
Fröåkra
Fröåkra
Bråsen
Bråsen
Fröskåsa
Fröskåsa
Hessleberg
Hessleberg
Kullbyn
Kullbyn
Bondetorp
Bondetorp
Ingelstorp
Ingelstorp
Ebbetorp
Ebbetorp
Fagerlid
Fagerlid
Fagerlid
Fagerlid
Brestorp
Brestorp
Grimstorp
Grimstorp
Skälerud
Skälerud
Nabben
Nabben
Dalen
Dalen
Stenhult
Stenhult
Kyrkängen
Kyrkängen
Älgaråsen
Älgaråsen
Sandkärret
Sandkärret
Björkdalen
Björkdalen
Lillhult
Lillhult
Holmkärr
Holmkärr
Kärret
Kärret
Nyängen
Nyängen
Stenäsen
Stenäsen
Lindhusen
Lindhusen
Åsbacken
Åsbacken
Åsbacken

Protokoll fört vid sammanträde vid syn enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning av Friaån från Nolekvarn till rågång mellan Håsentorp och Fredsbergs prästgård samt uppgrävning av tillopp genom mark till Fredsbergs prästgård, Håsentorp m.fl. hemman.

§ 1.

Sedan undertecknad av Länsstyrelsen i Skaraborgs län genom resolution den 10 januari 1949, Bil. 1, förordnats handlägga syneförrättning enligt vattenlagen angående torrläggning av mark till Fredsbergs prästgård m.fl. fastigheter, hade sammanträde utsatts att hållas i kommunalrummet i Fredsberg, lördagen den 12 november 1949 kl. 10 bil. 2-6.

På sålunda utsatt tid och plats inställde sig synemännen: undertecknad lantbruksingenjör samt
skiftesgodemännen Ivar Johansson, Töreboda och David Karlsson, Lyrestad.
Av ägare till marker, som berörs av företaget infinner sig:

Johan Pettersson äg till Höglunda nr 2^2
Henrik Svensson " " " nr 2^3
Torsten Karlsson " " " nr 2^4 och nr 2^5 samt
för Gunh. Karlssons sterbhus äg till Höglunda nr 1^2
Nils Anderssons äg till Höglunda nr 1^4 och 1^5
Karl Johansson " " " " 1^3
Emil Karlsson " " Ö. Böckersboda litt Be och Bh

A lgot Johansson för Ö. Böckersboda litt Bc

Karl Persson äg. till Walkeberg nr 2^5

Adolf Larsson för Gustav Larssons sterbh. äg. till Walkeberg nr 1^4 och nr 1^9

Arvid Gustavsson äg till Walkeberg nr 1^6

Brynolf Jansson " " Äspäng nr 1^{23}, 1^{25}

Viktor Larsson för " nr 1^{17}, 1^{19} och 1^{20}

David Persson äg till " nr 2^4- 2^7, 2^9 och 2^{13}

Birger Eriksson " " " nr 2^{23}

Torsten Johansson " " " nr 3^6

Lennart Karlsson " " " nr 3^3

Karl Svensson " " " nr 4^5

Henning Persson " " " nr 4^6, 4^{17}

Valdemar Gustavsson för Hulda Andersson äg till Brånäng nr 1^5

Mårten Larsson äg till Brånäng nr 1^3 och 1^4

Erik Persson " " " nr 1^2

Sigfrid Johansson " " Rud nr 1^3

Karl Persson " " " nr 1^6

Erik Svensson " " Slätteberg nr 1^8

Gösta Gustavsson för Johan Gustavssons sterbh. enl. fullm. Bil 7 äg till Riksberg nr 1^2, 1^3 och 3^7

Johan Gust. Gustavsson äg till Riksberg nr 1^7

Torsten Johansson " " " nr 1^{15}

Carl Lundqvist " " Mårby nr 1^7

Karl Eriksson för Johannes Erikssons sterbh. äg till Mårby nr 1^4

Johan Lindh äg till Sörby nr 1^2 och Äspäng nr 4^9

Mårten Larsson för Frans Andersson äg till Sörby nr 2^{2} och 2^{3}

Stig Andersson för Eskil Anderssons sterbh äg till Äspäng nr 4^{2}

Gilbert Johansson äg till Rävsnäs nr 1^{6}

Lars Johan Larsson för Rävsnäs nr 1^{4}

Karl Erik Larsson " " nr 1^{4}

Rickard Karlsson äg till Rävsnäs nr 2^{7}

Robert Bengtsson " " " nr 2^{5}, 2^{8}, 2^{9}

John Andersson " " " nr 2^{10}

Gustav Johansson " " " nr 2^{4}

Oskar Falkberg " " Rävsnäs Husartorp

Arvid Carlsson " " " nr 1^{3}

Oskar Pettersson " " " nr 1^{15}

Gunnar Karlsson " " Håsentorp nr 1^{12} och 1^{13}

Sven Persson för sin fader Herman Persson äg till Håsentorp nr 1^{6}

Harry Isaksson äg till Håsentorp nr 3^{1}

Hjalmar Larsson " " Stenstorp nr 1^{1} och 1^{2}

Gustav Gerhard Gustavsson för Färed nr 1^{10}

Arr. Henrik Karlsson, Klockarebolet, Fredsberg

" K. Jacobsson, Fredsbergs prästgård

Nils Johansson äg till Udda nr 1^{1}

Aug. Löfnertz för Fredsbergs pastorat

Thure Svensson för Stiftsnämnden enligt fullmakt Bil. 8

Nils Johansson, Udda

Arvid Falk, Snapa.

Därjämte hade kommit tillstädes:

Ing. A. Olsson för Göta Kanalbolag enligt fullmakt Bil. 9

Vägingenjör G. Lenas för vägförvaltningen för Skaraborgs län enligt fullmakt Bil 10

Sven Ehn för Fru V. Nordström, Nolekvarn

Av ägare till låglända marker vid Friaån nedanför avdikningsområdet infinner sig:

Reinhold Karlsson, Häldsås

Karl Lövstrand, Säter

Oskar Svensson, Guntorp

David Johansson, Elfstorp

Arvid Svensson, Horsklippan.

§ 2.

Jäv mot synemännen anföres ej.

§ 3.

Förrättningsmannen lämnar en redogörelse för en av vattenhygienikern Sverker Fogkammar verkställd undersökning angående växtligheten i Friaån jämte tillopp.

§ 4.

Arvid Falk: i 1902 års förslag ingår även avlopp genom våra marker, men nu föreslås diket sluta vid rågång mellan prästgården och Udda. Vi yrka, att det nya diket uppgräves till dess anslutning erhålles med avlopp tillhörande "Haga-Sandhaga dikningsföretag av år 1946" eller, under alla omständigheter, uppgräves över våra marker.

§ 5.

Torsten Karlsson: om dammen vid punkt 0+00 utrives och vattenfåran genom bron vid denna punkt breddas och för-

djupas, så att isen på våren kan passera utan brötbildning med åtföljande uppdämning, så anser jag, att ytterligare mera omfattande torrläggningsåtgärder ej erfordras.

§ 6.

Brynolf Jansson: enligt förslaget skall bortskaffas en schaktningsmassa om ungefär 5 kbm per längdmeter. Det är ju rätt stor jordmassa, men lutningen blir i allt fall förhållandevis ringa. Jag vill nu fråga: blir vattenhastigheten i den uppgrävda sektionen tillräcklig för fullständig torrläggning av våra marker?

§ 7.

Karl Lövstrand: Kleveruds kvarn kommer genom det nya företaget att berövas en vattenreservoar. Jag anser därför, att ägaren till denna bör underrättas.

§ 8.

Ingenjör A. Olsson: på sträckan mellan 9+50 och 17+00 går avloppet i en f.d. bigrav till Göta kanal. Om vattenytan nu sänkes i avloppet på denna sträcka, kan risk för skred uppstå. Kanalbolaget föreslår därför, att avloppet flyttas till den ursprungliga åfåran. Om detta ej är möjligt bör i stället för den nu föreslagna fördjupningen avloppet breddas åt den sida, som vetter från Göta Kanal.

Torsten Karlsson: det förvånar oss, att kanalbolaget tillåt den flyttning av den ursprungliga åfåran, som gjordes vid förra förslagets upprättande. Detta skedde dock efter medgivande från Överingenjör Hjulberg och Sten Nordström år 1906.

Sigfrid Johansson: riksdagsman Nordström, som ägde marken,

ville ej ha avloppet gående över sin mark och övertalade därför kanalbolaget att flytta detsamma till det läge, som det nu har.

§ 9.

Ingenjör A. Olsson: vi begär att få lägga igen den sidokanal, som går genom berget öster om stora flodfåran, och genom vilken en del vatten rinner fram vid högvattenföring i avloppet. Vattnet, som rinner fram i sidokanalen åstadkommer en del skada på nedanför densamma belägen mark.

Sigfrid Johansson: denna sidokanal togs upp för att kunna öka avrinningen från Göta Kanal vid flodtillflöden.

Ingenjör A. Olsson: sidokanalen upptogs i samband med utförandet av Göta Kanal för att bereda torrläggning för ovanför belägen mark. Dessa marker utgjordes då endast av ej odlade mossar. Genom sidokanalens byggnad, blev det möjligt uppodla denna mark.

I anledning av ingenjör Olssons framställning tillfrågas de närvarande av synemännen om kanalbolaget kan få medgivande avstänga sidokanalen. Samtliga närvarande intressenter i företaget förklara, att de motsätter sig igenläggning eller avstängning av denna sidokanal.

§ 10.

Reinhold Karlsson: det skulle vara intressant få höra i vad mån vattenföringen ökas i avloppet genom nedanför liggande marker, i och med att Friaån fördjupas och breddas på den sträcka, varom nu är fråga.

I anledning av denna framställning meddelar förrätt-

ningsmannen, att den ökning av vattenföringen, som kan uppkomma vid exceptionell högvattenmängd i Friaån genom utförande av nu föreslagna arbeten har uppskattats kunna uppgå till 4 kbm i sek jämfört med de förhållanden, som nu råda, med avloppen till stor del igenväxta av gräs.

§ 11.

Brynolf Johansson: jag beder få framföra följande frågor:

1/ Måste dikningsföretaget bekosta en eventuell ändring av gamla landsvägsbron vid punkt

2/ Äger kanalbolaget rätt att stänga sidokanalen?

3/ Kan dikningsföretaget bli skadeståndsskyldigt för vattenskador genom ökad högvattenmängd i avloppet genom marker belägna nedom torrläggningsområdet, om avloppen ej upptagas till större djup än som 1902 års förslag innefattar?

Några bland de närvarande meddela, att i en sten till vägbron inhuggits årtalet 1864.

Vägingenjör N.G. Lenas: om bron är byggd år 1864, och alltså före 1880, som här har uppgivits, måste, enligt vattenlagens bestämmelser, ombyggnaden bekostas av dikningsföretaget. Om bron däremot vore uppförd efter 1880 skulle kostnader för ombyggnad kunna påföras vägförvaltningen.

§ 12.

Ingenjör A. Olsson: Kanalbolaget önskar rätt att stänga sidokanalen, så att vattenmängden i ån nedanför begränsas till samma högvattenmängd, som rann fram där innan sidokanalen togs upp. Dessutom yrkar kanalbolaget, att den ursprungliga avloppsfåran mellan punkt 9+50 och 17+0 vidgas och kom-

mer till användning. Att fördjupa det nuvarande avloppet kan, som jag redan tidigare framhållit, innebära stor risk för skred. Om sådant inträffar, är naturligtvis dikningsföretaget ersättningsskyldigt.

Torsten Karlsson: om sidokanalen stänges, kommer en stor del av Böckersboda marker att översvämmas och vattenskadas.

§ 13.

Ingenjör Olsson uppläser en skrivelse till förrättningsmannen från markägare vid Friaån med tillopp nedanför torrläggningsområdet. Efter uppläsningen lägges skrivelsen till protokollet Bil. 11.

Robert Bengtsson: jag har å mina marker en bro med bärbalkar av räls och landfästen av betong. På grund av den fördjupning av avloppet, som det nya förslaget innebär, måste denna bro ombyggas. Jag yrkar, att en ny bro utföres av lika varaktigt och stabilt material som den gamla.

§ 14.

Gustav Johansson: förutom nu föreslagna arbeten bör det nya förslaget även innefatta fördjupning och breddning av Friaån från punkt 39+30, där avloppen genom prästgården och Håsentorp rinner in i ån, till rågång mellan prästgården och Råsentorp. Vid högvatten kan Friaån svämma över på denna sträcka, så att vattnet rinner ned över mark till Rävsnäs m.fl. byar.

§ 15.

Arvid Gustavsson: då avloppet nu kommer att breddas och fördjupas, måste broarna byggas om. Jag anser, att dikningsföretaget bör bekosta dessa ombyggnader och sedermera även

underhålla dem.

I anledning av denna framställning yrka en del markägare, att broarna skola underhållas av de, som nyttja dem. Om broarna byggas av betong eller annat varaktigt material, kan vederbörande markägare underhålla dem. Utgöres däremot materialet av trä eller dylikt, bör underhållet skötas av dikningsföretaget.

Flertalet närvarande markägare yrka, att ersättning skall utgå för skador genom jordupplag och dylikt.

§ 16.

Närvarande markägare från Äspäng, Bränäng och Rud yrka att dike i rågång mellan å ena sidan Äspäng, Bränäng och Rud samt å andra sidan Höglunda och Walkeberg vilket ej medgivits i det nu framlagda förslaget skall föreslås uppgrävt till större dimensioner för att berörd mark skall erhålla bättre torrläggning.

§ 17.

Förrättningsmannen erinrar om att förslaget till företagets utförande jämte båtnadsuppskattning varit tillgängliga för granskning hos arrendatorn av Fredsbergs prästgård och uppläser för varje fastighet uppskattad båtnad.

§ 18.

Gösta Gustavsson: vi önska, att båtnadsbeloppet enligt nu föreliggande förslag sänkes till ungefär 1/5 av nu framlagt båtnadsbelopp för samtliga delägare i Riksberg Sörgården, Riksberg Norgården 3^6 och 3^7 samt Mårby. För vår del innebär torrläggningen endast en sänkning av högvattenytan.

§ 19.

För att underlätta skriftväxling vid eventuella erinringar rörande företaget bestämmes, att det nya diknings-företaget skall benämnas "Fredsbergs mossar dikningsföretag".

§ 20.

Meddelas att nytt sammanträde skall hållas på samma plats på tid som senare skall meddelas genom kungörelse, vilken anslås vid samma kyrkor som kungörelse rörande dagens sammanträde samt införas på Törebodasidan i Tidning för Skaraborgs län.

Ort och dag som ovan

David Larsson

lantbruksingenjör

Ivar Johansson David Carlsson

skiftesgodemän.

§ 21.

Vid, jämlikt kungörelse Bil. 12-16 den 29 december 1949 kl 10 i kommunalrummet i Fredsberg, fortsatt handläggning av förrättning rörande sänkning av vattenståndet i Friaån med tillopp genom mark inom Fredsbergs, Färreds och Lyrestads socknar, inställer sig förestående synemän samt av berörda intressenter:

Johan Pettersson äg. till Höglunda nr 2^2

Henrik Svensson " " " nr 2^3

Torsten Karlsson äg till Höglunda nr 2^4 och 2^5 samt
för nr 1^2

Bertil Tropp " " Höglunda nr 1^6, 1^7 och 1^8

Nils Andersson " " " nr 1^5

Karl Johansson " " " nr 1^3

Karl Persson " " Walkeberg nr 2^5

Adolf Larsson för Walkeberg nr 1^9

Brynolf Johansson äg till Äspäng nr 1^{23} och 1^{25} samt
för Äspäng nr 1^2 och 1^3 samt nr 1^6, 1^8

David Persson äg till Äspäng nr 2^4 - 2^9 och 2^{13}

Torsten Johansson " " " nr 3^6

Karl Svensson " " " nr 4^5

Henning Persson " " " nr 4^6 och 4^{17}

Sigfrid Johansson " " Rud nr 1^3

Karl Persson " " " nr 1^6

Karl Erik Gustafsson för Ingrid Maria Blomberg äg till
Lefsäng nr 1^2 - 1^7 kallat Intagan
Tubberud nr 1^{21} och 1^{26} samt
Riksberg nr 2^2 - 2^4, 3^5 och 3^{23}

Gösta Gustafsson för Johan Gustafssons sterbhus
äg till Riksberg nr 1^2, 1^3 och 3^7

Johan Gustav Gustafsson äg till Riksberg nr 1^7

Torsten Johansson " " " nr 1^{15}

Lars Johan Larsson för Räfsnäs nr 1^4

Rickard Karlsson äg till Räfsnäs nr 2^7

Robert Bengtsson " " " nr 2^5, 2^8 och 2^9

Johan Andersson " " " nr 2^{10}

Gustav Johansson äg. till Räfsnäs nr 2^4

Arvid Karlsson " " " nr 1^3

Oskar Pettersson " " " nr 1^{15}

Gilbert Johansson " " " nr 1^6

Gunnar Karlsson " " Håsentorp nr 1^{12}

Sven Persson för Herman Persson äg till Håsentorp nr 1^6

Aug. Gustafsson äg till Håsentorp nr 2^1

Harry Isaksson " " " nr 3^1

Hjalmar Larsson " " Stanstorp nr 1^1 och 1^2

Gustav Gerhard Gustafsson för Färred nr 1^{10}

Johan Persson, Uggletorp

H. Karlsson arr av Fredsberg klockarebolet

K.Jakobsson arr av Fredsberg prästbolet

Arvid Falk äg till Snapa nr 3^2

Georg Gustafsson " " " nr 3^3

Aug. Löfnertz för Fredsbergs pastorat

Ture Svensson för Stiftsnämnden

Ingenjör A.Olsson för Göta kanalbolag

Vägingenjör G. Lenas för vägförvaltningen

Sven Ehn för Fru K. Nordström, Nolekvarn

Lars Andersson, Horsklippan

Reinhold Karlsson, Hällsås

Oskar Svensson, Guntorp

Johan Nilsson, Guntorp

Bengtsson, Kleveruds kvarn.

§ 22.

Uppläses protokoll från föregående sammanträde.

Ingenjör A. Olsson: den i § 9 omnämnda sidokanalen har icke uppgrävts för att avbörda vatten från Göta kanal och från kanalen har ej heller något vatten runnit till denna sidokanal.

§ 23.

Redogöres för verkställda undersökningar rörande vattenföringen i Friaån.

Torsten Karlsson, Höglunda: vid Norrkvarn har alltid funnits en damm, vilken verkar som en regulator genom att den vid flöden innehåller vattnet.

Då denna damm ej skall sänkas, kommer den även efter företagets utförande att innehålla vattnet med påföljd att vi få ha översvämningarna kvar.

Reinhold Karlsson: nog kommer väl vattnet efter Friaåns uppgrävning att rinna av hastigare än förut även om dammen ej rives ut. Vid förra sammanträdet meddelades, att högvattenmängden kunde komma att öka med 4 kbm i sek.

K. Jakobsson, Fredsbergs prästgård: ovanför det företag varom nu är fråga finnes 7 torrläggningsföretag, som jag känner till vilka utförts under senaste åren. Omfattningen av dessa torrläggningar äro säkert större än nu föreslagna arbeten. Genom dessa och andra mindre dikningar får vattnet bättre avlopp. Vid häftig nederbörd rinner det därför av utan att översvämma markerna vid dessa torrläggningsföretag. Följden

av denna hastigare avrinning har blivit att Friaån genom Fredsberg ej kan avbörda vattnet utan översvämning. Vi måste då få vidtaga åtgärder för att förebygga dessa översvämningar,som vi ej rå för.

Torsten Karlsson: vilka underhållsarbeten har utförts i Friaån nedanför Norrkvarn. I Friaån med sidodiken ovanför Norrkvarn rensa vi varje år.

Gustav Johansson: vi ha utdebiterat 2000 kronor fyra gånger på 10 år alltså sammanlagt 8000 kronor på 10 år. Varje år rensa vi en fjärdedel av alla diken. På fyra år bli alltså alla diken rensade.

Ingenjör Olsson: i Friaån nedanför Norrkvarn utfördes en större rensning senast 1933.

Arvid Carlsson: rensning av Friaån nedanför Norrkvarn har påtagligen ej utförts i den omfattning som erfordrats för att bibehålla avbördningsförmågan.

§ 24.

Redogöres för ifrågasatta grävningsarbeten i föreningspunkten mellan Friaån och Torvedsbäcken för att, genom överskärning av en udde på Horsklippan, giva Friaån ny sträckning så att Friaån och Torvedsbäckens vatten ej gå rakt mot varandra i föreningspunkten.

Gustav Gustafsson: den fördel som vinnes genom att vattenståndet blir lägre i Torvedsbäcken kommer helt Göta kanalbolag till godo och bör därför bekostas av dem. Vid dammen till Norrkvarn revs stämbordet och turbinintaget ned för något år sedan. Vattnet rann sedan av bättre i ån ovanför.

Nu har kanalbolaget åter satt igen dessa dammöppningar så att vattenståndet ånyo höjts ovanför dammen.

Ingenjör Olsson: kanalbolaget rev ej ut turbinintaget fast det var kanalbolagets folk,som utförde arbetet. Utrivningen skedde efter det kvarnen flyttats. Sedermera har öppningen lagts igen och fallet återställts.efter överenskommelse med kvarnägaren.

Sigfrid Johansson: då Göta kanal ändrat Törvedsbäckens lopp och därigenom åstadkommit nu rådande förhållanden där bäcken och ån gå ihop bör kanalbolaget även bekosta åtgärder, som kunna behöva vidtagas för övergrävning av udden.

Ingenjör Olsson: kanalbolagets åtgärder äro väl nu så gamla att de ha hävd. Kanalbolaget skall väl ändå ej betala i större omfattning än andra för skador som uppstår genom de dikningar som utföres.och till vilka statsunderstöd utgått.

Brynolf Jonsson: är den som dikar skyldig erlägga ersättning för skador, som uppstå på grund av att vattenmängden ökas.

Karl Persson: vattenöppningen i bron vid Norrkvarn är så liten i förhållande till vattenmängden att den innehåller vattnet och därigenom reglerar avrinningen.

R. Bengtsson: om det är så,att bron hindrar avrinningen och vattenöppningen ej skall breddas få vi ha kvar översvämningarna.

Ingenjör Olsson: Kanalbolaget reserverar sig mot att Fredsbergs torrläggningsföretag ej kommer att vidtaga anstalter i Friaån nedanför Norrkvarn vilka påfordras till följd

av den ökade vattenföringen efter företagets genomförande.

§ 25.

G.Gustafsson, Snapa: vid utförande av Sonhaga dikningsföretag av år 1946 har diket över min mark breddats från 3 till 5,5 meter och i en backe till 7,7 meter och stora jordbankar lagts upp vid sidan om diket. Vem skall betala ersättning för dessa skador.

§ 26.

Redogöres för de broar,som föreslås ombyggda och,som sedermera skola underhållas på gemensam bekostnad.

K.Jakobsson: på diket genom prästgårdens mark finnes, förutom en bro, 6 st. vattningsställen, som böra återställas i det skick de befinna sig eller åtminstone så att de ej bliva väsentligt sämre.

§ 27.

Uppläses sammandrag av värderingslängd och kostnadsfördelningslängd.

§ 28.

Avgiva synemännen utlåtande.

§ 29.

Beslutas att vid dagens sammanträde styrelse skall utses för företaget.

Till styrelse utses:

Arvid Carlsson, Räfsnäs, utses även till aktförvarare. K
Fredsberg

Kjell Jakobsson, Fredsbergs prästgård K

Gösta Gustafsson, Mårby K K

Harry Isaksson, Håsentorp, och K

Arvid Gustafsson, Walkeberg. K

Till suppleanter för dessa utses:

Brynolf Jonsson, Äspäng K

Lars Larsson, Håsentorp K

John Andersson, Rävsnäs. ej K

§:30.

Till revisorer för företaget utses Aug.Löfnertz och Arvid Johansson, Äspäng.

§ 31.

Förklaras förrättningen avslutad.

Ort och dag som ovan.

David Larsson
lantbruksingejör.

Ivar Johansson David Carlsson

Skiftesgodemän.

KUNGL.MAJ:TS BEFALLNINGSHAVANDE
I
SKARABORGS LÄN

LANDSKANSLIET

Bil.1. 18.

E.D.nr 11-49-1949.

Förordnande.

Inneliggande förordnande av den 6 juli 1947 transporteras härigenom å lantbruksingenjören D. Larsson, Borås.

Mariestad å landskansliet den 10 januari 1949.

Carl Mannerfelt

Leo Wohlstein

19

E. D. 72-49
1948

Insändes till Torrläggningsnämnden.
Adress: vederbörande hushållningssällskap.

TORRLÄGGNINGSNÄMNDEN
I SKARABORGS LÄN
Ink. den 22/3 1948 Dnr 26
Exp. den 29/6 1948 nr 21

SKARABORGS LÄNS
- 6 JUL. 1948
LANDSKANSLI

Skorén

Till

E. D. 11-49
1949

Länsstyrelsen i Skaraborgs län.

Härmed anhålles vördsamt om förordnande för behörig förrättningsman att handlägga syneförrättning enligt 10 kap. vattenlagen för torrläggning av ~~mig~~ oss tillhörig mark inom Fredsberg socken(~~-nar~~) av Skaraborgs län. Förteckning över fastigheter, som väntas bliva berörda av företaget, återfinnes å omstående sida. Företaget avser Avlopp. samt ev sänkning av förut befintligt avloppsdike. Berörd areal c:a 75 har

Här uppgives så fullständigt som möjligt företagets beskaffenhet (dikning, åreglering, sjösänkning, invallning e. d.), vidare företagets omfattning (areal som skall torrläggas, avloppens längd o. d.), om flottled, damm, järnväg, landsväg, e. d. beröres m. m.

Närmaste järnvägsstation Töreboda

Meddelanden angående förrättningen kunna ställas till K. JACOBSON
Fredsbergs Prästgård
Tel. 61 FREDSBERG

Titel, namn och fullständig adress samt telefon.

Löfåren Töreboda den 16 mars 1948

Aug Löfmertz
Pastoratsstämmans ombud för
ekleciastika löneboställen

antbruksstyrelsens formulär K. 95.
5. 1946. 10 000.

(Vänd)

Prästbolet

20

Av företaget väntas nedanstående fastigheter bliva berörda.

Fastighet:	Ägare:
Prästgolet 1:2	Fredsbergs Pastorat.

Torrläggningsnämnden får till förrättningsman föreslå:

..... den ..... 19.....

På Torrläggningsnämndens vägnar:

.....

FÖRORDNANDE

e. o Lantbruksingenjören G. Thorén, Borås,
~~Distriktslantmätaren~~

förordnas härmed att i laga ordning verkställa ifrågavarande förrättning; och införväntas bevis om förordnandets emottagande.

Mariestad å landskansliet den 6/7 1948

Carl Mannerfelt
Carl Mannerfelt

Erik Christiansson
Erik Christiansson

STATENS REPRODUKTI
253446

Bil.2.

Kungörelse.

Sedan undertecknad av Länsstyrelsen i Skaraborgs län förordnats handlägga syneförrättning enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning utav Friaån från Räfsnäs nr.2^4 i Fredsbergs socken till Höglunda nr.2^2 i Lyrestads socken jämte tillopp från Uggletorp i Färeds socken och från Udda nr.1^1 samt Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken, kommer sammanträde att hållas av synemännen i kommunalrummet i Fredsberg,lördagen den 12 nov.1949 kl.10 f.m.

Företaget berör låglänta marker vid Friaån jämte tillopp, vilka ingå i torrläggningsföretag, avseende utdikning av vissa delar av Fredsbergs mossar, för vilket förrättning handlagts åren 1899-1905 och tillhörande skifteslagen Höglunda och Ö.Böckersboda i Lyrestads socken,Walkeberg,Äspäng,Brånäng,Rud,Slätteberg,Lefsäng,Tubberud,Riksberg,Mårby,Sörby,Räfsnäs, Håsentorp,Udda,Snapa och Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken samt Stenstorp,Färed och Uggletorp i Färeds socken.

Handlingar angående företaget finnas tillgängliga hos arr.av Fredsbergs prästgård,K.Jacobson.

Borås den 19 okt.1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Fredsbergs kyrka, söndagen den 23 okt.1949.

betygar: Josef Ahlsen, Kyrkoh.

Bil.3.

Kungörelse.

Sedan undertecknad av Länsstyrelsen i Skaraborgs län förordnats handlägga syneförrättning enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning utav Friaån från Räfsnäs nr.2[4] i Fredsbergs socken till Höglunda nr.2[2] i Lyrestads socken jämte tillopp från Uggletorp i Färeds socken och från Udda nr.1[1] samt Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken, kommer sammanträde att hållas av synemännen i kommunalrummet i Fredsberg, lördagen den 12 nov.1949 kl.10 f.m.

Företaget berör låglänta marker vid Friaån jämte tillopp, vilka ingå i torrläggningsföretag, avseende utdikning av vissa delar av Fredsbergs mossar, för vilket förrättning handlagts åren 1899-1905 och tillhörande skifteslagen Höglunda och Ö.Döckersboda i Lyrestads socken, Walkeberg, Äspäng, Dränäng, Rud, Slätteberg, Lefsäng, Tubberud, Riksberg, Mårby, Sörby, Räfsnäs, Håsentorp, Udda, Snapa och Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken samt Stenstorp, Färed och Uggletorp i Färeds socken.

Handlingar angående företaget finnas tillgängliga hos arr.av Fredsbergs prästgård, K.Jacobson.

Borås den 19 okt.1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Färeds kyrka, söndagen den 23 okt.1949.

betygar: Ingvar Larsson
past-adj.

Bil.4.

Kungörelse.

Sedan undertecknad av Länsstyrelsen i Skaraborgs län förordnats handlägga syneförrättning enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning utav Friaån från Räfsnäs nr.2[4] i Fredsbergs socken till Höglunda nr.2[2] i Lyrestads socken jämte tillopp från Uggletorp i Färeds socken och från Udda nr.1[1] samt Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken, kommer sammanträde att hållas av synemännen i kommunalrummet i Fredsberg, lördagen den 12 nov.1949 kl.10 f.m.

Företaget berör låglänta marker vid Friaån jämte tillopp, vilka ingå i torrläggningsföretag, avseende utdikning av vissa delar av Fredsbergs mossar, för vilket förrättning handlagts åren 1899-1905 och tillhörande skifteslagen Höglunda och Ö.Döckersboda i Lyrestads socken, Walkeberg, Äspäng, Bränäng, Rud, Slätteberg, Lefsäng, Tubberud, Riksberg, Mårby, Sörby, Räfsnäs, Håsentorp, Udda, Snapa och Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken samt Stenstorp, Färed och Uggletorp i Färeds socken.

Handlingar angående företaget finnas tillgängliga hos arr.av Fredsbergs prästgård, K.Jacobson.

Borås den 19 okt.1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Lyrestads kyrka, söndagen den 23 okt.1949.

betygar:

Kyrkvaktare.

Bil. 6.

Förteckning

över avsända underrättelser d.22 okt.1949 rörande sammanträde i kommunalrummet i Fredsberg lördagen den 12 nov. 1949 kl.10 f.m. angående "Fredsbergs mossars diknings**f**öretag" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar av Älvsborgs län.

Johan Pettersson	Höglunda nr.2	Lyrestad.
Henrik Svensson	" " 2	"
Torsten Karlsson	" "	"
Gunh.Karlssons sterbh.	" "	"
Bertil Tropp	" "	"
Georg Bohlin	" "	"
Nils Andersson	" "	"
Karl Johansson	" "	"
Gunnar Johansson	Ö.Böckersboda	"
Emil Karlsson	"	"
Aug.Karlsson	"	"
Algot Johansson	"	"
Sigvard Skoglund	" "	
Gustaf Isakssons sterbh.	Walkeberg nr.2	"
Jenny Isaksson	" Österg.	"
Anna Isaksson	" "	"
Karl Persson	" nr.2.	"
Karl Gustafsson	" "	"
Gustav Larssons sterbh.	" 1	"
Adolf Larsson	" Nolg.	"
Arvid Larsson	" "	"

Anders Larsson	Walkeberg	Nolg.	Lyrestad.
Artur Larsson	"	"	"
Anna Larsson	"	"	"
Astrid Larsson	"	"	"
Paul Svensson	"	nr.1	"
Oskar Svensson	"	"	"
John Magnusson	"	"	"
Arvid Gustavsson	"		"
Karl Vilh.Johansson	Äspäng	nr.1	Fredsberg
Anna Linnea Jansson	"	"	"
Arvid Johansson	"	"	"
Brynolf Jansson	"	"	"
Viktor Larsson	"	"	"
Ragnhild Elsa Maria Skoglund	"	"	"
Gustaf Evald Gustafsson	"	2	"
Anna Linnea Jansson	"	2	"
David Persson	"	"	"
Birger Eriksson	"	"	"
Torsten Johansson	"	3	"
Karl Aug.Johansson	"	"	"
David Johanssons sterbh.	"	"	"
Margit Johansson	"	Jordang.	"
Bertil Johansson	"	"	"
Frida Johansson	"	"	"
Lennart Karlsson	"	"	"
Karl Svensson	"	nr.4.	"
Henning Persson	"	"	"
Eskil Andersson	"	"	"
Hulda Andersson	Brånäng	nr.1	"

Mårten Larsson	Bråneng nr.1	Fredsberg.
Erik Persson	" "	"
Gustav Johansson	Rud nr.1	"
Sigfrid Johansson	" "	"
Rickard Karlsson	" "	"
Karl Persson	" "	"
Sigfrid Johansson	Slätteberg nr.1	"
Nils Eriksson	" "	"
Per Karlsson	" " "	"
Erik Svensson	" "	"
Ingrid Maria Blomberg	Riksberg	"
Erik Svensson	Tubberud nr.1	"
Per Karlsson	" "	"
Rickard Andersson	Riksberg nr.3	"
Johan Gustavssons sterbh.	" "	"
Ernst Persson	" "	"
Johan Gust.Gustavsson	" nr.1	"
Torsten Johansson	" "	"
David Gustavsson	Mårby nr.1	"
Carl Lundqvist	" "	"
Gustaf Eklind	" "	"
Henry Hermansson	" "	"
Johannes Erikssons dödsbo	Mårby nr.1	"
Martin Pettersson	" "	"
Erik Andersson	Sörby nr.1	"
Johan Lindh	" "	"

Henning Johansson	Sörby nr.1	Fredsberg.
Frans Andersson	" nr.2	"
Karl Svensson	Äspäng nr.4	"
Henning Persson	" "	"
Eskil Andersson	" "	"
Berta Andersson	" Jordang.	"
Stig Andersson	" "	"
Evy Andersson	" "	"
Johan Lindh	" nr.4	"
Martin Pettersson	" "	"
Gilbert Johansson	Rävsnäs nr.1	"
August Gustafsson	" "	"
Lars Johan Larsson	" "	"
Karl Erik Larsson	" "	"
Vilhelm Larsson	" "	"
Rickard Karlsson	" nr.2	"
Robert Bengtsson	" "	"
John Andersson	" "	"
Gustav Johansson	" "	"
Oskar Falkberg	" Husartorp	"
Arvid Carlsson	" nr.1	"
Oskar Pettersson	" "	"
Lars Johan Larsson	Håsentorp nr.1	"
Karl Erik Larsson	" "	"
Sven Vilh.Larsson	" "	"
Gunnar Karlsson	" "	"
Herman Persson	" "	"
August Gustafsson	" nr.1 o 2.	"
Harry Isaksson	" nr.3	"

Gustav Andersson	Håsentorp nr.1	Fredsberg.
Hjalmar Larsson	Stenstorp nr.1	"
Oskar Gustavsson	Färed nr.1	"
Gustav Rickard Käck	" "	"
Gustav Käck	" nr.5	"
Märta Anna Maria Johansson	" nr.1	"
Elsa Axelina Gustavsson	" "	"
Gustav Gerhard Gustavsson	" "	"
Artur Julius Gustavsson	" "	"
Johan Persson	nr.1 Uggletorp (Soldattorp)	"
Arr. Henrik Karlsson	Klockarebolet	"
" K.Jacobson	Fredsbergs prästg.	"
Nils Johansson	Udda nr.1	"
Pastoratst.ombud Aug. Löfnertz	Löfåsen	Töreboda
Stiftsnämnden		Skara
Göta kanalbolag		
Vägförvaltningen för Skaraborgs län		Mariestad.

V
Töreboda

Borås den 22 okt.1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Bil.7.

Fullmakt.

Fullmakt för Gösta Gustafson att representera Joh. Gabr. Gustafsons Sterbh. vid dikningsföretaget "Fredsbergs mossar".

Riksberg Fredsberg den 12-11 1949

Alma Gustafson. Märta Gustafson
Karin Gustafson Lars-Åke Gustafson

Bevittnas:

Karl Eriksson Lena Eriksson

SKARA STIFTSNÄMND

Bil.8.

D. nr 833.

S.B.nr. 688.

Till

Agronomen O. Hård af Segerstad.

Sedan lantbruksingenjören David Larsson, Borås, meddelat stiftsnämnden, att sammanträde för syneförrättning enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning utav Friaån från Rävsnäs 2^4 i Fredsbergs socken till Höglunda 2^2 i Lyrestads socken jämte tillopp från Uggletorp i Färeds socken och från Udda 1^1 samt Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken utsatts att hållas lördagen den 12 november 1949 klockan 10 i kommunalrummet i Fredsberg, förordnas Ni härigenom att i egenskap av konsistorieombud och ombud för stiftsnämnden vid ifrågavarande förrättning iakttaga och bevaka ovannämnda prästgårds rätt och intressen.

I händelse av förfall äger Ni sätta annan lämplig person i Edert ställe.

Rapport från sammanträdet insändes snarast möjligt till stiftsnämnden.

Skara domkapitel och stiftsnämnd den 24 oktober 1949.

Å domkapitlets och stiftsnämndens vägnar:

Gustaf Ljunggren

Bengt Gierup

Bil.8.

Härmed befullmäktigas godsägaren Thure Svensson, Hageby, Moholm, att, vid sammanträde för syneförrättning enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning utaw Friaån, vilket sammanträde utsatts att hållas lördagen den 12 november 1949 kl. 10 å kommunalrummet i Fredsberg, i mitt ställe iakttaga och bevaka Fredsbergs Prästgårds rätt och bästa.

Borrud, Mariestad den 9 november 1949

O. Hård af Segerstad.

Bevittnas:

Ingrid Gustavsson

Bil. 9.

Fullmakt.

Göta kanaldirektion befullmäktigar härmed Herr Godsägaren O. Carlander, Blombacka, eller den han i sitt ställe vid ett eller flera särskilda tillfällen förordnar att vid alla domstolar, exekutionssäten och övriga myndigheter i Sverige anhängiggöra, utföra och bevaka Göta Kanalbolags talan i alla mål och ärenden, som beröra kanalen, västgötalinje eller inom västra kanaldistriktet belägen, kanalbolaget tillhörig fast egendom; gällande denna fullmakt även vid andra enskilda och offentliga sammanträden, där kanalbolagets rätt kan beröras. Kanaldirektionen godkänner å kanalbolagets vägnar, vad som på grund av denna fullmakt lagligen göres eller låtes.

Stockholm den 31 augusti 1949.

Carl Hamilton

J. Wallenberg

F. Sandberg

Hans Munck af Rosenschöld

N. Tersmeden

/ Algot Pehardt

Rätt avskrivet; intygas:

Motala

Motala

Bil.9.

F u l l m a k t .

Enligt mig av Göta Kanaldirektion given fullmakt befullmäktigar jag härmed Ingeniör A. Olsson, Hajstorp, Töreboda, att vid syneförrättning angående fördjupning och breddning utav Friaån jämte tilllopp inom Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar, Skaraborgs län, vilken tager sin början lördagen den 12 nov. 1949 kl. 10 f.m. å kommunalrummet i Fredsberg, föra Göta kanalbolags talan och dess rätt bevaka.

Ombudets laga åtgärder godkännas.

Blombacka, Kålltorp den 7 november 1949.

Rolf Carlander

Distriktsdirektör

Bevittnas:

Per Carlander
.....
Mariestad
.....

.....
.....
.....

Bil.10.

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSVERKET
VÄGFÖRVALTNINGEN
I SKARABORGS LÄN

Dnr 3638-43/49

Fullmakt.

I enlighet med skrivelse från Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av den 1 juli 1946, dnr O. 594/45, Ka 7348-66, får vägförvaltningen i Skaraborgs län härmed befullmäktiga vägingenjören Nils G. Lenas att utföra och bevaka Styrelsens talan för Kungl. Maj:t och Kronan vid sammanträde den 12 november 1949 rörande fördjupning utav bl.a. det tillopp till Friaån från Håsentorp och Fredsberg, som går genom allmänna vägen från Fredsberg till Mariestad omkring 1,5 km norr om Fredsbergs kyrka i Fredsbergs socken av Skaraborgs län.

Mariestad den 10 november 1949.

VÄGFÖRVALTNINGEN I SKARABORGS LÄN

A. Westgren.

A. Westgren.

Bil.10.

Avskrift.

O. 594/45, Ka 7348-66

Till

Vägförvaltningen i Skaraborgs län.

Med stöd av 26 § 2 mom. i Kungl. Maj:ts instruktion den 30 augusti 1943, nr 681, för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess lokala förvaltningar befullmäktigar jag härigenom vägförvaltningen att utföra och bevaka styrelsens talan för Kungl. Maj:t och kronan

vid syneförrättning enligt 10 kap. vattenlagen;

inför vattendomstol, där fråga ej är om stämningsmål;

inför taxeringsnämnd eller fastighetstaxeringsnämnd i mål angående taxering av kronan tillhörig, under styrelsens förvaltning stående fastigheter;

inför vägsynenämnd samt

vid lantmäteriförrättning.

I detta bemyndigande inbegripes rätt att godkänna vid lantmäteriförrättning träffad förening.

Vägförvaltningen bemyndigas därjämte att till högre instanser fullfölja talan i mål och ärenden, som ovan nämnts.

Vägförvaltningen anmodas att till styrelsen anmäla överklagande och skälen därför.

Det åligger vägförvaltningen att införskaffa lagakraftbevis i samtliga av vägförvaltningen med stöd av denna fullmakt handlagda mål.

Vägförvaltningen bemyndigas vidare att vid utbetalning av vittnesersättningar och motparts rättegångskostnader, vilka utdömts i sådana mål, som ovan omförmälts, verkställa utanordning från titeln Rs.2. Ersättning åt domare, vittnen och parter.

Slutligen må framhållas, att mål eller ärende av här omförmäld art, som på grund av sin omfattning eller av annat skäl är svårbedömbart, bör överlämnas till styrelsens ombudsmannaexpedition för handläggning.

Stockholm den 1 juli 1946

S.G. Braune
Chef för Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsens kanslibyrå.

Bestyrkes å tjänsens vägnar:

Margareta Melin

Till

Lantbruksingenjör David Larsson

Borås

Vi undertecknade delägare i företage för reglering av vattenståndet i Friaån mellan N och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti tillflödet bäcken, hava vid sammanträde i Lyrestad denna beslutat protestera mot att den föreslagna fördjupn och breddningen av Friaån från Rävsnäs till Höglu jämte utlopp från Uggletorp, Udda och Fredsbergs präst kommer till utförande utan att någon ökning av bördningsarean samtidigt utföres i Friaån nedanför N f.d. kvarnfall.

Våra marker äro vid flöden svårt utsatta för skador genom översvämningar och komma dessa sk att betydligt förvärras då det vatten, som nu vi översvämmar stora delarna Fredsbergs mossar, skall hastigare avled

Vi kräva därför att förrättningen utsträckes ned till Klevaruds f.d. sågfall och att sänkning företaget i Fredsbergs mossar bekostar den vidgn av ån nedanför Norrkvarns f.d kvarnfall som e för upptagande av den ökade vattenförningen i

Lyrestad den 10 november

Reinhold Carlsson — Erik Andersson — Nils Karlsson

Harald Nilsson — Gustav Svensson — Arvid Sven

John Nilsson — Lars Andersson — För Thorten Nordström

Karl Löfstrand — Georg Larm

Göta Kanalbolag / A Olsson

Bil.12.

Kungörelse.

Sammanträde vid fortsatt handläggning av förrättning vid syn enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning av Friaån jämte tillopp från Rävsnäs i Fredsbergs socken till Höglunda i Lyrestads socken för torrläggningsföretaget "Fredsbergs mossars diknings-företag" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar hålles i kommunalrummet i Fredsberg, torsdagen den 29 december 1949 kl.10 f.m.

Borås den 7 dec.1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Fredsbergs kyrka, söndagen den 11 dec.1949.

betygar: Josef Nilsson

Lärer

Bil.13.

Kungörelse.

Sammanträde vid fortsatt handläggning av förrättning vid syn enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning av Friaån jämte tillopp från Rävsnäs i Fredsbergs socken till Höglunda i Lyrestads socken för torrläggningsföretaget "Fredsbergs mossars dikningsföretag" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar hålles i kommunalrummet i Fredsberg, torsdagen den 29 december 1949 kl.10 f.m.

Borås den 7 dec.1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Lyrestads kyrka, söndagen den 11 dec.1949.

betygar:

E. Aberg

v. pastor

Bil.14.

Kungörelse.

Sammanträde vid fortsatt handläggning av förrättning vid syn enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning av Friaån jämte tillopp från Rävsnäs i Fredsbergs socken till Höglunda i Lyrestads socken för torrläggningsföretaget"Fredsbergs mossars dikningsföretag" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar hålles i kommunalrummet i Fredsberg, torsdagen den 29 december 1949 kl.10 f.m.

Borås den 7 dec.1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Färeds kyrka, söndagen den 11 dec.1949.

betygar: Ingvar Larsson
pastoratsadjunkt.

Förteckning

över avsända underrättelser angående sammanträde för "Fredsbergs mossars dikningsföretag" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar, Älvsborgs län, torsdagen den 29 dec.1949, avsända den 9/12 1949.

Arr.K.Jacobson	Fredsbergs prästgård	Fredsberg
Ing.A.Olsson	Hajstorp	Töreboda
Godsäg.Thure Svensson	Hageby	Moholm
Lantbr.Aug.Löfnertz,	Lövåsen	Töreboda
Väging.Nils Lenas	John Hedins v.24.	Mariestad
Lantbr.Sven Ehn	Norrkvarn	Lyrestad
Skiftesgodem.		
Ivar Johansson	Nolåsen	Töreboda
Skiftesgodem.		
David Karlsson	Slättevalla	Lyrestad

avsända d.15/12 1949:

Johan Pettersson	Höglunda nr.2	Lyrestad
Henrik Svensson	" 2	"
Torsten Karlsson	" "	"
Bertil Tropp	" "	"
Georg Bohlin	" "	"
Nils Andersson	" "	"
Karl Johansson	" "	"
Gunnar Johansson	Ö.Böckersboda	"
Emil Karlsson	"	"
Aug.Karlsson	"	"
Algot Johansson	"	"
Sigvard Skoglund	"	"

Gustaf Isakssons sterbh.	Walkeberg	nr.2	Lyrestad.
Jenny Isaksson	"	Österg.	"
Anna Isaksson	"	"	"
Karl Persson	"	nr.2	"
Karl Gustafsson	"	"	"
Adolf Larsson	"	Nolg.	"
Astrid Larsson	"	"	"
Paul Svensson	"	nr.1	"
Oskar Svensson	"	"	"
Johan Magnusson	"	"	"
Arvid Gustavsson	"		"
Arvid Johansson	Äspäng	nr.1	Fredsberg
Brynolf Jansson	"	"	"
Viktor Larsson	"	"	"
Ragnhild Elsa Maria Skoglund	"	"	"
Gustaf Evald Gustafsson	"	2	"
David Persson	"	"	"
Birger Eriksson	"	"	"
Torsten Johansson	"	3	"
Karl Aug.Johansson	"	"	"
David Johanssons sterbh.	"	"	"
Margit Johansson	"	Jordang.	"
Bertil Johansson	"	"	"
Frida Johansson	"	"	"
Lennart Karlsson	"	"	"
Karl Svensson	"	nr.4	"
Henning Persson	"	"	"
Valdemar Gustafsson	Bränäng	nr.1	"

Mårten Larsson	Bränäng nr.1	Fredsberg.
Erik Persson	" "	"
Gustav Johansson	Rud nr.1	"
Sigfrid Johansson	" "	"
Rickard Karlsson	" "	"
Karl Persson	" "	"
Sigfrid Johansson	Slätteberg nr.1	"
Nils Eriksson	" "	"
Per Karlsson	" "	"
Erik Svensson	" "	"
Ingrid Maria Blomberg	Riksberg	"
Erik Svensson	Tubberud nr.1	"
Per Karlsson	" "	"
Rickard Andersson	Riksberg nr.3	"
Gösta Gustavsson	" "	"
Ernst Persson	" "	"
Johan Gust.Gustavsson	" nr.1	"
Torsten Johansson	" "	"
David Gustavsson	Mårby nr.1	"
Carl Lundqvist	" "	"
Gustaf Eklind	" "	"
Henry Hermansson	" "	"
Karl Eriksson	" "	"
Martin Pettersson	" "	"
Erik Andersson	Sörby nr.1	"
Viktoria Gustafsson	" "	"
Ester "	" "	" " "

Johan Lindh	Sörby nr.1	Fredsberg.
Henning Johansson	" "	"
Frans Andersson	" nr.2.	"
Mårten Larsson	" "	"
Karl Svensson	Äspäng nr.4	"
Henning Persson	" "	"
Stig Andersson	" Jordang.	"
Johan Lindh	" nr.4	"
Martin Pettersson	" "	"
Gilbert Johansson	Rävsnäs nr.1	"
August Gustafsson	" "	"
Lars Johan Larsson	" "	"
Karl Erik Larsson	" "	"
Vilhelm Larsson	" "	"
Rickard Karlsson	" nr.2	"
Robert Bengtsson	" "	"
John Andersson	" "	"
Gustav Johansson	" "	"
Oskar Falkberg	" Husartorp	"
Arvid Carlsson	" nr.1	"
Oskar Pettersson	" "	"
Lars Johan Larsson	Håsentorp nr.1	"
Karl Erik Larsson	" "	"
Sven Vilh.Larsson	" "	"
Gunnar Karlsson	" "	"
Herman Persson	" "	"
August Gusatfsson	" " o.2	"
Harry Isaksson	" nr.3	"

Gustav Andersson	Håsentorp nr.1	Fredsberg.
Hjalmar Larsson	Stenstorp nr.1	"
Oskar Gustavsson	Färed nr.1	"
Gustav Rickard Käck	" "	"
Märta Anna Maria Johansson	Färed nr.1	"
Elsa Axelina Gustavsson	" "	"
Gustav Gerhard Gustavsson	" "	"
Artur Julius Gustavsson	" "	"
Johan Persson	Uggletorp nr.1. (Soldattorp)	"
Arr.Henrik Karlsson	Klockarebolet	"
Nils Johansson	Udda nr.1	"
Reinhold Karlsson	Häldsås	Lyrestad
Karl Lövstrand	Säter	"
Oskar Svensson	Guntorp	"
David Johansson	Elfstorp	"
Arvid Svensson	Horsklippan	"
Arvid Falk	Snapan	Fredsberg
Georg Gustafsson	"	"

avsända d.21/12 1949:

Levi Andersson	Horsklippan	Lyrestad
Erik Andersson	"	"
Lars Andersson	"	"
Gustav Alenius	Böckersboda	"
John Nilsson	Guntorp	"
Karl Ehn	Norrkvarns kvarn	"

Borås den 21/12 1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

FÖRENING.

Undertecknade förena sig härmed med sökanden till den syneförrättning, som avser torrläggning av mark tillhörande Fredsbergs Prästgård i Fredsbergs socken, Skaraborgs Län, och yrka vi på företagets utsträckning så, att även våra därav beroende marker må på ändamålsenligaste sätt torrläggas.

Fredsberg den 24/7 1948.

David Carlsson	Räfsnäs	Fredsberg
Oskar Pettersson	" "	" "
Gilbert Johansson	" "	" "
Lars Larsson	Hässentorp	Fredsberg
Karl-Erik Larsson	" "	" "
Sven Larsson	" "	" "
Gunnar Karlsson	" "	" "
Herman Persson	" "	" "
Harry Isaksson	" "	" "
August Gustafsson	" "	" "
Gerhard o Artur Gustavsson	Byggården Färed	Tångeberg

Förestående förening vitsordas:

David Larsson
lantbruksingenjör.

Ivar Johansson David Karlsson

Skiftesgodemän.

Synemännens utlåtande

avgivet vid syneförrättning enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning av Friaån jämte tillopp för bättre torrläggning av låglänta marker, vilka ingå i torrläggningsföretag "avseende utdikning av vissa delar av Fredsbergs mossar", för vilket förrättning handlagts åren 1899-1905 och tillhörande skifteslagen Höglunda och Ö.Böckersboda i Lyrestads socken; Walkeberg,Äspäng,Bränäng,Rud,Slätteberg,Lefsäng,Tubberud,Riksberg,Mårby,Sörby,Rävsnäs,Håsentorp, Udda,Snapa och Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken samt Stenstorp,Färed och Uggletorp i Färeds socken, Skaraborgs län.

Läge.

Av företaget berörda marker äro belägna vid Friaån jämte tilloppsdiken från Fredsbergsmossen till Norrkvarn 2 km. söder om Lyrestad. Vattnet från området avrinner genom Friaån till den omkring en mil nedanför Norrkvarn belägna Börstorpsviken av Vänern.

Företagets ändamål.

Företaget avser uppgrävning av Friaån jämte tillopp till så stora dimensioner, att omgivande låglänta marker ej översvämmas vid högvattenmängd i avloppen. Det företag,

som omfattar utförande av täckta avlopp på prästgårdens marker avser att bereda bättre avlopp för såväl ytvatten som grundvatten.

Ansökan och förordnande.

Efter framställning från ombud för Fredsbergs pastorat meddelade Länsstyrelsen den 6 juli 1948 förordnande rörande förrättning angående företaget. Genom förening den 24 juli 1948 hava sedermera 11 st.markägare förenat sig med sök. Förordnandet har den 10 januari 1949 överförts på undertecknad lantbruksingenjör. Ansökan och förordnande avser dels uppgrävning utav öppna avlopp genom låglänta marker vid Friaån med tillopp och dels täckta avlopp genom och från mark till Fredsbergs prästgård belägna nedanför ekonomibyggnaderna till prästgården. Då detta sistnämnda område ligger så högt i förhållande till det förstnämnda området, att det kan slutföras innan det företag, som avser Friaån utförts, och ändamålet med dikningen på prästgårdens mark icke huvudsakligen är att förebygga översvämning, ha föreslagna arbeten för uppgrävning av Friaån med öppna tilloppsdiken jämte den mark, som omfattar ägofig.1-478 sammanförts till ett företag och föreslagna täckta avlopp jämte de marker, som omfattar ägofig.479-515 till ett särskilt företag, benämnt "Fredsbergs prästgård dikning av år 1949".

Dikning.

Företaget har hänförts till dikning, varom stadgas i 7 kap.vattenlagen.

Allmänna intressen.

Företaget berör vid punkt 41+60 bro för allmänna vägen Fredsberg-Håsentorp, Mariestad. Bron är byggd år 1908 och synes ej behöva byggas om i samband med företagets utförande. Erforderliga åtgärder vid bron i samband med företagets utförande skola utföras och bekostas av vederbörande vägförvaltning. I övrigt synes inga allmänna intressen beröras.

Karta och profilritning.

Karta över den mark, som erhåller båtnad genom företagets utförande, har upprättats genom planmätning och ytavvägning utav det område, dikningen berör. Den mark, som för sin torrläggning är beroende av att föreslagna arbeten bliva utförda, har på kartan avgränsats från högre belägen mark med streckad begränsningskurva. Markhöjderna angivas på kartan i meter och centimeter över det antagna jämförelseplanet, vilkets höjdläge bestämmes av på kartan angivna fixpunkter. Profil- och sektionsritningar över de dikessträckor, som föreslås uppgrävda,

hava upprättats efter verkställda uppmätningar, avvägningar och jordundersökningar.

Åkermark betecknas på kartan med gul färg och övrig mark med grön färg.

Nederbördsområde och vattenmängd.

Nederbördsområdet har på fältkartan i skala 1:100.000 uppmätts till:

Friaån vid Norrkvarn = punkt 0	96 km^2
" " föreningspunkten mellan Friaån och tillopp från Håsentorp = punkt 39+50	92 "
" " vid rågång mellan prästgården och klockarebolet	67 km^2
Tillopp från Håsentorp och Uggletorp vid landsvägsbron för landsvägen Fredsberg-Håsentorp	25 km^2
Tillopp från Snapa och Udda vid rågång mot prästgården	10 "
" " " " " vid föreningspunkten med avlopp genom Håsentorp	14 "
" " Uggletorp vid rågång mot Färed	7 "
Tillopp i rågång mellan Höglunda och Äspäng m.fl.	1,5 "

Högvattenmängden har uppskattats till 0,1 km^3 i sek. från km^2 motsvarande i runt tal:

För Friaåns nedre del 10 m^3 i sek.och vid rågång mot prästgården 7 m^3 i sek.

för avlopp från Uggletorp och Håsentorp 2,5 m^3 i sek.och för avlopp från Snapa och Udda 1,5 m^3 i sek.

Förut utförda arbeten för områdets torrläggning.

Efter förslag upprättat åren 1899-1905 uppgrävdes under åren 1906-1909 Friaån (från Sörby nr.25 nedanför bro för landsvägen mellan Fredsberg och Hajstorp till Norrkvarn) samt (tilloppsdiken (till ån från Uggletorp genom mark till Stenstorp och Håsentorp, från Snapa genom Fredsbergs prästgårds marker samt i rågång mellan Höglunda, Walkeberg och Rävsnäs å ena sidan samt Äspäng, Brånäng,Rud,Lefsäng,Tubberud och Riksberg å andra sidan. Statsunderstöd anvisades till arbetet år 1905.) Efter utförande av detta företag torde avloppen hava avbördat då förekommande högvattenmängder utan att större översvämningar uppstått. Genom rensningar, som företagits med regelbundna mellanrum, ha sedermera avloppens dimensioner vidmakthållits och på en del sträckor även ytterligare utvidgats och fördjupats.

(För att erhålla bättre avlopp för det vatten, som rinner till avdikningsområdet i rågång mellan Mårby nr.17 och nr.19 har nyligen upptagits ett avloppsdike genom mark till Mårby och Riksberg till rågångsdike mellan

Riksberg nr.3[6] och Rävsnäs nr.1[3].

Ändringar i högvattenmängd och i vattnets beskaffenhet.

Genom fortgående arbeten för bättre torrläggning av den odlade jorden samt åtgärder i samband med tätare bebyggelse inom nederbördsområdet har, vid långvariga nederbördsperioder, högvattenmängderna väsentligt ökat i de diken, som avleda vattnet från dräneringssystem och avlopp för de olika fastigheterna. För att förekomma översvämning på marker belägna nedanför de utdikade områdena har avloppen genom dessa marker uppgrävts till större dimensioner. I åtskilliga fall ha dessa arbeten utförts under de sista åren efter förslag, upprättade vid syn enligt vattenlagen och med statsunderstöd. Följden av dessa dikningar och andra åtgärder inom nederbördsområdet har blivit, att vid riklig nederbörd högvattenmängden ökat såväl i Friaån som dess tilloppsdiken genom torrläggningsområdet med påföljd att översvämningar uppkommit och ökat såväl i antal som varaktighet.

Beträffande vattnets beskaffenhet föreligger även en fortgående ändring så tillvida, att detsamma blivit alltmera förorenat och därmed mera näringsrikt för vissa vattenväxter. Härigenom har underhållet av vissa avloppssträckor väsentligt försvårats, vilket fått till följd,

att avbördningsförmågan tidvis är mindre än den var då vattnet var mindre förorenat.

De olägenheter, som uppkommit genom vattenmängdens ökning under de senaste 40 åren, äro utan tvivel av sådan omfattning, som avses i 7 kap. 3 § vattenlagen. Då emellertid ökningen i flodvattenmängd förorsakas av åtgärder, som vidtagits av alla de många markägarna inom vattensamlingsområdet och på skilda tidpunkter, är det här som i så gott som alla andra liknande fall ogörligt att verkställa utredning om huru stor del av den ökade vattenmängden, som härrör från envar fastighet inom vattensamlingsområdet samt när åtgärder vidtagits, som orsakade ökad högvattenmängd. Någon utredning angående förhållanden, som 8 kap. 30 § vattenlagen avser, har ej heller ansetts kunna ifrågakomma i samband med förrättningen. Liksom annorstädes få markägarna även här genom uppgrävning utav avloppen till större dimensioner skydda sina marker för översvämningar.

Ökning i flodvattenmängd i avloppet nedom torrläggningsområdet.

Vid nuvarande förhållanden översvämmas en stor del av markerna inom torrläggningsområdet, så snart en riklig nederbörd inträffar. Genom dessa översvämningar innehålles en del av det tillrinnande vattnet till dess vattenföringen börja minska. Översvämningarna medför därför en minskning

av de högsta vattenmängderna i avloppet nedom avdikningsområdet. Efter företagets utförande då översvämningar ej torde förekomma annat än i mycket begränsad omfattning vid exceptionell nederbörd, kommer högvattenmängden i Friaån nedanför torrläggningsområdet att bliva större än den är med nuvarande förhållanden. Denna ökning torde även kunna medföra olägenheter för vissa låglänta marker där. I den mån företagets utförande medför, att översvämningarna inom torrläggningsområdet minskas till den omfattning, de hade före flodvattenmängdens ökning, medför dock utförandet av företaget i och för sig icke någon ökning av högvattenmängden. Företagets utförande medför endast, att den ökning av flodvattenmängden, som förekommit i tilloppen till torrläggningsområdet ej utjämnas genom översvämning på de marker, som ingå i företaget. Vattnet kommer att avrinna från torrläggningsområdet med samma intensitet, som det rinner till detsamma.

En del av ökningen i högvattenmängd torde väl även bero på åtgärder, vidtagna utav var och en markägare inom torrläggningsområdet, men då detsamma endast omfattar en ringa del av hela nederbördsområdet, blir även ökningen i högvattenmängd från mark inom torrläggningsområdet förhållandevis ringa.

Beträffande den ökning av högvattenmängd, som härrör

från envar jordbruksfastighet, torde den i detta fall icke vara varken märkbar eller mätbar. Vid detta förhållande synes det ej möjligt att, i varje fall med nu gällande författningar, erhålla något resultat av en utredning, även om för ett antal fastigheter tillsammantagna ökningen i högvattenmängd är så stor, att den föranleder påtagliga olägenheter.

Ehuru en detaljerad utredning angående ökningen i högvattenmängd, som rinner till torrläggningsområdet icke verkställts dels på grund av den omfattning, den skulle få och dels emedan den sannolikt ej skulle resultera i några åtgärder, har dock synemännen funnit påkallat undersöka de förhållanden, som uppkomma genom högvattenmängdens ökning i Friaån nedom företaget.

Den sträcka av ån, där inverkan blir mest påtaglig, mellan Norrkvarn och den numera nedlagda Klevaruds såg, har, efter ett år 1905 upprättat förslag, för omkring 35 år sedan, uppgrävts till större djup och bredd. Därjämte har, för bättre skydd mot översvämning vid högvattenmängd, anlagts vallbyggnader längs ån, dels på södra och östra sidan från fallet vid Klevarud på en längd av 3,5 km. och dels på norra och västra sidan på en längd av 1,5 km. ovanför Klevaruds fall.

Ovanför det invallade området på norra sidan om ån

Bil 2

finnes ett markområde om i runt tal 27 hektar, tillhörande Hällsås samt Lyrestads prästgård, som översvämmas vid exceptionellt stor vattenföring i ån. Området kan skyddas genom anläggning av en vall mot ån, som endera kan utsträckas åt öster längs Friaån 1100 m., så att anslutning erhålles mot vall för Göta Kanal eller också läggas nedanför det dike, som går väster om Göta Kanal och utsträckas 700 m. mot norr från ån, tills dess anslutning erhålles mot högländ mark.

Vid en vallbyggnad enligt det första förslaget blir fyllningsmassan 3000 m^3 och vattensamlingsområdet 1,75 km^2. Om vallen lägges enligt det senare förslaget, blir fyllningsmassan i runt tal 6000 m^3 och nederbördsområdet 0,65 km^2.

Med hänsyn till att översvämningar endast förekomma mera sällan, synes kostnaden för en invallning vid jämförelse med nyttan bliva förhållandevis stor för detta område.

Bil 1

Nedanför Norrkvarn mellan Friaån, Torvedsbäcken och Göta Kanal finnes ett område om i runt tal 15 har, som översvämmas vid exceptionellt stor vattenföring i Friaån. Vid högvatten har uppmätts en höjdskillnad om 0,6 meter i Friaån från föreningspunkten mellan vattendragen till

nedre delen av detta låglänta område. Vattnet lär även vissa tider rinna från Friaån in i Torvedsbäcken. Då i samband med ombyggnad av landsvägen längs Friaån, åtgärder torde komma att vidtagas för att hindra vattnet rinna in från Torvedsbäcken, kommer översvämningsskadorna på detta område att bliva väsentligt mindre än vid nuvarande förhållanden.

På norra sidan om Göta Kanal finnes slutligen ett låglänt område om 20 har, från vilket vattnet avrinner genom Torvedsbäcken till Friaån och som vid högvatten i ån i regel översvämmas. Området kan skyddas mot översvämning genom anläggning av en vall mot Torvedsbäcken samt anläggning av ett pumpverk. Erforderlig fyllningsmassa i skyddsvall har beräknats till 900 m^2. Då nederbördsområdet omfattar 2,9 km^2, torde pumpverket böra kunna uppfordra en vattenmängd om 0,4 m^3 i sek.

Mellan här omnämnda markområden finnes å ömse sidor om Lyrestad en del marker, som tidvis översvämmas. Utsträckningen av dessa områden är dock jämförelsevis begränsad och de områden, vilka nyttjas som åker, ligga därjämte så högt, att de endast skadas vid de högsta vattenstånden.

Översvämningsskador på icke invallade områden kunna

även förebyggas genom sänkning av vattenståndet i Friaån. För en sänkning av vattenståndet med 0,25 meter har beräknats, att en massa om i runt tal 17000 m^3 måste bortschaktas och för en sänkning av vattenståndet med 0,50 meter har den massa, som måste bortschaktas,uppskattats till i runt tal 40.000 m^3. Vid sänkning av vattenståndet i ån vinnes även större säkerhet mot översvämning vid redan utförda invallningar. En höjning av vallkrönen med 0,5 meter, vilket tillnärmelsevis torde giva lika stor ökning av säkerheten mot översvämning som sänkning av högvattenytan med 0,5 meter, torde dock ej kräva större fyllningsmassa än 12000 m^3.

Sammanlagda kostnaderna för såväl påbyggnad av befintliga vallbyggnader som anläggning av nya invallningar, där dylika kunna ifrågakomma, blir därför lägre än kostnaderna för en så stor sänkning av högvattnet i ån, att motsvarande ökat skydd mot översvämning vinnes. Höjning av vallkrönen synes emellertid ej erfordras under förutsättning att befintliga vallbyggnader nöjaktigt vidmakthålles och att vid exceptionellt stor vattenföring i ån, åtgärder vidtagas för deras förstärkning, om så skulle visa sig nödvändigt. Vid detta förhållande skulle sänkning utav vattenståndet i ån medföra nytta endast för de låglänta områden, som ännu ej äro invallade.

Föreslagna arbeten.

För att erhålla så stor sänkning av högvattenytan i avloppen genom torrläggningsområdet att översvämning ej uppstår vid högvatten, har föreslagits att såväl Friaån som de tilloppsdiken, vilka ingå i 1905 års förslag uppgräves till större djup och bredd. För Friaån föreslås arbetet börja vid Norrkvarn, där åfåran föreslås uppgrävd så att botten kommer på samma höjd ±0 över jämförelseplanet som skibordskrönet i vänstra delen av dammbyggnad för den numera nedlagda kvarnen där. Högra delen av skibordet ligger på höjden +0,4 meter. Utskoven i dammen ha, efter det vattenverket borttagits, delvis fyllts igen för att hålla lågvattenytan så högt, att jordskred ej behöver befaras på den sträcka om 500 meters längd 1,5 km.ovanför Norrkvarn, där Friaån går på endast 30 m.avstånd från Göta Kanal. Efter utförandet av här nedan föreslagna arbeten saknas anledning bibehålla dessa igensättningar i dammen.

Genom upptagning utav åfåran till större djup på sträckan ovanför Norrkvarn så att bottenlutningen blir större, skulle bredden kunna minskas. En ändring av förslaget i denna riktning skulle emellertid medföra en väsentlig ökning av kostnaderna. En upptagning av åfåran

till större djup på sträckan närmast Norrkvarn men med bibehållande av föreslagna dimensioner ovanför denna sträcka medför ingen märkbar sänkning av högvattenytan inom torrläggningsområdet utöver den sänkning, som vinnes vid uppgrävning till föreslagna dimensioner.

De avloppssträckor, som föreslås uppgrävda till större djup och bredd, ha sammanställts i nedanstående tabell.

Friaån.

punkt	Läge sträcka	botten-läge	botten-bredd	sido-lutning
0	Norrkvarn	0,00		
	0-19+75		5	1:1,5
19+75		0,46		
	19+75-39+50		4	"
39+50		1,00		
160=39+30	tillopp från Håsentorp och Snapa	1,30		
	160-168		2	1:1.25
168	rågång mellan prästgården och klockarebolet	2,10		

Dike i rågång mellan Höglunda och Äspäng m.fl.

140=19+70	vid Friån	1,10		
	140-159+44		0,5	1:1,25

punkt	Läge sträcka	botten-läge	botten-bredd	sidolutning
150		2,05		
159+44	Rågång mellan Riksberg nr.3^{5} och 3^{23}	2,30		

Dike från Uggletorp genom Färed, Håsentorp och Rävsnäs m.fl.

39+30	föreningspunkten vid Friaån			
39+50		1,00		
39+70		1,20		
	39+50-45+80		1,0	1:1,5
45+80		1,38		
49+50		1,50		
56+50		1,85		
58+20	gräns mellan Fredsbergs och Färeds socknar			
61+00		2,10		
67+00		3,30		
	45+80-68+50		0,5	1:1,5
68+50		3,80		

Dike från Fredsbergs prästgård.

130=42+90	rågång mellan Rävsnäs nr.1^{3} och 1^{15}	1,80		
	130-133+50		0,5	1:1,25
133+20	rågång mot prästgården			
133+50		1,90		

punkt.	Läge	botten-läge	botten-bredd	Sidolutning
Dike från Snapa genom Udda, prästgården och Rävsnäs.				
70=45+80	rågång mellan Rävsnäs nr.1[6] och nr.1[3]	1,60		
	70-75+86		0,5	1:1,25
75+86=87	rågång mot prästgården	2,20		
87+05		2,30		
91+96		2,50		
94+00		2,70		
98+00		3,05		
98+35	rågång mellan prästgården och Udda			
	87-104		0,5	1:1.25
104+00	rågång mellan Snapa nr.3[2] och nr.3[3]	4,55		

På sträckan 11-16 omkring 1,5 km.ovanför dammen vid Norrkvarn går Friaån på ett avstånd av endast 30 meter från Göta Kanal. Jordarten (på platsen) utgöres av ett lerlager med 2-3 meters tjocklek på ett lager mo och sand. Vattenytan i Göta Kanal ligger här på höjden +4,1 över jämförelseplanet. Från kanalen rinner särskilt vid lågvatten i Friaån en grundvattenström till ån, vilken på flera ställen förorsakat skred i slänten. För att hindra skreden fortsätta i slänten mot Göta Kanal, har pål-

ning anordnats på några sträckor. En ytterligare sänkning av lågvattenståndet, utan att några åtgärder vidtagas för att förebygga skred, kan medföra, att så stora jordmassor glida ut i ån, att den delvis fylles igen.

— Jordskred i slänten av Friaån på denna sträcka kan förebyggas:

genom att hindra lågvattenytan att sjunka under den nivå, som motsvarar nuvarande lågvattenytan,

genom att medelst pålning hindra jorden i slänterna att glida ut i ån,

genom att täta det vattenförande jordlagret medelst uppgrävning av ett dike genom detsamma, som sedan fylles med tät jord, genom att flytta avloppet till det läge på västra sidan om nuvarande flodfåran, det hade före grävningsarbetet 1906-1909.

Av dessa åtgärder har föreslagits en uppdämning av lågvattenytan, då denna åtgärd synes bliva den billigaste. En uppdämning av lågvattenytan medför ej heller någon minskad torrläggning för mark inom avdikningsområdet, då torrläggningsdjupet i allt fall blir tillräckligt vid lågvattenmängd.

Dammen får läggas på lämplig plats nedanför punkt

ll och utföras så, att krönhöjden blir +0,80 meter.

Genom anläggning av dammbyggnad vid lågvatten ökas vattendjupet i Friaån märkbart till rågång mellan Höglunda och Walkeberg. Härigenom uppstå andra betingelser för vattenväxterna, vilket kan medföra ändrade förhållanden beträffande underhållet. En utredning av vattenhygienikern Sverker Foghammar har dock givit vid handen, att det ändrade vattendjupet icke torde medföra sådan ökning av igenväxningen med åtföljande ökat underhåll, att höjning av lågvattenytan därför ej bör komma till stånd. Försök kommer även att göras rörande bekämpning av vattenväxterna medelst natriumarsenit och hormonpreparat.

Om vid arbetets utförande vidtagande av annan betryggande åtgärd mot skred befinnes lämpligare, får denna utföras i stället för föreslagen dammbyggnad. Ersättningar för markskador skall då bestämmas med ledning av bestämmelser under rubriken ersättningar.

Broar.

I samband med avloppens uppgrävning skall ombyggnad eller reparation verkställas av broar vid följande punkter:

vid Friaån 9+10, 36+06, 37+54 och 162+38 samt reparation av broar vid 13+40, 22+25, 30+74, 33+94 och 164+60, vid

avlopp från Uggletorp genom Färed, Håsentorp och Rävsnäs m.fl.

44+62, 45+86, 46+82, 47+62, 50+58, 52+58, 52+46, 55+18, 59+10, 60+30, 62+28, 63+12 och 64+92 samt reparation av bro vid 68+28.

vid avlopp från Snapa genom Udda, Fredsbergs prästgård och Rävsnäs

72+58, 87+20, 91+20 och 99+36 samt reparation av bro vid 102+30.

Samtliga broar hava föreslagits utförda som träbroar. Vid utförandet kunna de dock byggas av annat varaktigare material eller utföras på annat sätt, som befinnes lämpligt. Om nya broar utföres med landfästen, bör avståndet mellan dessa ej vara mindre än 8 meter vid Friaån och vid dike från Udda och Snapa samt från Uggletorp ej mindre än 3 meter.

Bro för landsvägen vid punkt 41+60 behöver ej byggas om, men avloppet genom bron skall genom försorg och på bekostnad av vederbörande vägförvaltning fördjupas till samma bottenläge som avloppet å ömse sidor om bron.

Förutom förestående broar skall i samband med uppgrävning utav avloppssträckan 88-98 iordningsställas 6 st. vattningsplatser i samma skick, som de nu ha.

Iordningställande av ytterligare vattningsplatser och anordningar, som vid arbetets utförande finnes påkallat och befogat, skall även utföras.

Kostnaderna för samtliga arbeten hava beräknats till:

Kostnad för jordschaktning	106.181,50	kr.
" " vattningsställen	300,00	"
" " dammbyggnad	2.300,00	"
" " broar	8.420,00	"
Jordersättningar	15.000,00	"
För oförutsedda fall, arbetets tillsyn m.m.	12.798,50	"

Båtnad.

Den båtnad, som vinnes genom företagets utförande, består i höjning av jordens alstringsförmåga och möjlighet till höjning av alstringsförmågan. Uppskattningen har verkställts jämlikt bestämmelser i 10 kap. 60 § vattenlagen med tillämpning av bestämmelser i 7 kap.22§.

I bilagd värderingslängd finnas för varje ägofigur angivet uppskattat värde per hektar före och efter företagets utförande samt båtnadsvärde per hektar och per ägofigur. I sammandrag av värderingslängden finnes för varje fastighet angivet uppskattat värde före och efter företaget samt båtnadsvärdet. Hela båtnaden har upp-

skattats till 160.410,50 kr.

Kostnadsfördelning.

Något skäl till företagets uppdelning i avdelningar för jämkning i kostnadsfördelningslängden jämlikt bestämmelser i 7 kap.24 § vattenlagen föreligger ej. Samtliga med företagets utförande förenade kostnader skola därför fördelas på de berörda fastigheterna i direkt proportion till uppskattad båtnad. I bilagd kostnadsfördelningslängd finnes för varje fastighet angivet den andel i procent av verklig kostnad, som motsvarar varje fastighets båtnad.

Ersättningar.

För bestämning av de ersättningar, som skola erläggas för mark, som tages i anspråk till jordupplag, skall den markareal, som täckes av jordvall, räknat från avloppens kant, uppmätas efter företagets utförande och ersättning erläggas med belopp, som motsvarar nedan angivna ersättningar per kvadratmeter.

För jord, som kan planeras ut på omgivande mark:

vid åker 20 öre.kvm. 30

" betesäng 10 öre kvm. 15

" skog 3 " " 6

För stenbunden jord, som ej lämpligen kan planeras ut på omgivande mark:

Vid åker 30 öre kvm.
" betesäng 15 " "
" skog 3 " "

Om överenskommelse ej kan träffas mellan företaget och vederbörande markägare rörande ersättningens storlek, skall densamma bestämmas av vederbörande lantbruksingenjör eller om statsunderstöd anvisas till företaget av den som av Kungl. Lantbruksstyrelsen förordnas att verkställa besiktning för avsyning.

Vattendomstolsavgift.

Avgift till vattendomstolarnas organisation skall erläggas med 240 kr.62 öre, vilket belopp skall inbetalas till länsstyrelsen i länet, då företaget vunnit laga kraft.

Arbetets utförande.

Företaget skall, om markägarna önska fullfölja detsamma, utföras i överensstämmelse med de vid denna förrättning upprättade plan-, profil och sektionsritningarna samt arbetsbeskrivningen.

Om jordvallarna ej utplaneras, skola de läggas 2 meter från avloppens kant. Om avtal ej träffas med vederbörande markägare härom, få de ej utbredas över större

yta än som motsvarar 1 meters höjd och sidolutning 1:1,5.

För avledande av vatten från mark bakom jordvallarna, där de ej utplaneras i samband med uppgrävningen, skall upptagas öppningar till avloppen vid diken och svackor i marken samt i övrigt på minst var 50 de meter.

Av lantmätare utsatta gränsmärken få icke borttagas, förrän de genom lantmätares försorg blivit ersatta med nya rågångsmarkeringar.

Om det vid arbetets utförande befinnes att föreslagna broar bättre skulle fylla sin uppgift på annan plats än som föreslagits, få de efter överenskommelse med vederbörande markägare flyttas till annan punkt.

I stället för föreslagna träbroar får utföras broar av annat varaktigare material eller av annan med hänsyn till trafiken likvärdig eller bättre konstruktion. Vid diken med mindre vattenföring kan i stället för träbroar anläggas trummor av betongrör, om de givas så stor genomloppsöppning, att uppdämning ej uppstår. Vid avloppens uppgrävning vid eller i närheten av väg skola schaktningsmassorna läggas vid sidan om vägen och ej på vägbanan, och arbetet i övrigt bedrivas så att minsta möjliga hinder uppstår för trafiken. Efter arbetets ut-

förande skall vägbanan återställas i det skick, den nu har.

Framtida underhåll.

De upptagna avloppen skola genom rensningar minst vart femte år bibehållas vid föreslagna dimensioner. Tillfälliga ras eller andra svårare hinder för vattnets avlopp böra dock omedelbart avlägsnas.

Kostnaden för rensning skall fördelas efter de i kostnadsfördelningslängden införda andelstalen. De broar, som uppförts över avloppen i samband med företagets utförande skola underhållas efter samma grunder.

För rensningsjords uppläggning må intressent icke äga rätt att fordra ersättning.

Markägare har skyldighet tillse, att dem tillhöriga betande djur ej åstadkomma åverkan på avloppen. Om genom någons åverkan eller försummelse rensningsarbeten måste utföras, må kostnaderna för dessa arbeten uttagas av den som förorsakat desamma. Uppdämning eller annan åtgärd, som hindrar vattnets fria avlopp må ej tillåtas, om någon skulle lida skada härigenom.

Organisation.

För handhavande av med företaget förenade angelägen-

heter skola intressenterna utse en styrelse, som det åvilar att ombesörja arbetets utförande och kontrollera detsamma - i den mån så finnes nödigt med biträde av sakkunnig person - att i mån av arbetets fortgång verkställa utdebiteringar, på sätt närmare angives i 3 kap. 20 § vattenlagen, att över handhavda medel föra räkenskaper, vilka skola vara tillgängliga för intressenterna i och för granskning, att för sistnämnda ändamål och då så eljest kan finnas nödigt, kalla intressenterna till sammanträde, på sätt i 7 kap.64 § vattenlagen föreskrives och därvid föra protokoll samt att i övrigt vidtaga åtgärder, som för företagets ändamålsenliga utförande och underhåll kunna finnas nödiga.

De vid denna förrättning upprättade handlingarna och ritningarna förvaras hos ordföranden i den av intressenterna utsedda styrelsen.

Arbetstid.

Arbetet med företagets utförande må påbörjas, då förrättningen vunnit laga kraft och skall vara fullbordat senast den 1 september 1957. Beträffande förlängning av arbetstiden hänvisas till 7 kap.59 § vattenlagen.

Arbetets godkännande.

Företaget skall anses fullbordat, då det blivit

godkänt av i länet tjänstgörande lantbruksingenjör eller om statsunderstöd anvisas till arbetet av person, som Kungl.Lantbruksstyrelsen förordnar att verkställa avsyning.

Företagets namn.

Företaget skall benämnas "Fredsbergs mossar diknings-företag av år 1949".

Besvärshänvisning.

Talan mot utlåtandet föres vid Västerbygdens vatten-domstol, Vänersborg, dit besvären skola vara ingivna inom 60 dagar från nedanstående dag med iakttagande av bestäm-melser i 11 kap. 85 § vattenlagen, att besvären skola in-givas i tre exemplar samt fullständigt upptaga klagandens alla påståenden och skälen därtill samt vidfogas de hand-lingar, klaganden vill åberopa till stöd för sitt ändrings-yrkande.

Fredsberg den 29 december 1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Ivar Johansson David Carlsson

Skiftesgodemän.

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Skaraborgs län.								
Lyrestads socken								
Höglunda 2^2								
Johan Pettersson								
åker	Summa	1	0,18		1100	1400	300	54,00
Höglunda 2^3								
Henrik Svensson								
åker		2	0,12		1400	1600	200	24,00
"		3	0,05		1400	1600	200	10,00
	Summa		0,17					34,00
Höglunda 2^5								
Torsten Gunnar Karlsson								
åker		4	0,20		1200	1600	400	80,-
"		5	0,04		1400	1600	200	8,-
	Summa		0,24					88,-
Höglunda 2^4								
Torsten Gunnar Karlsson								
åker		6	0,05		1400	1600	200	10,-
"		7	0,30		1200	1600	400	120,-
	Summa		0,35					130,-
Höglunda 2^2								
Johan Pettersson								
åker		8	1,27		1350	1600	250	317,50
"		9	0,62		1300	1600	300	186,-
"		10	0,36		1400	1600	200	72,-
	Summa		2,25					575,50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Höglunda 2:3							
Henrik Svensson							
åker	11	0,77		1400	1600	200	154,-
"	12	0,72		1350	1600	250	180,-
Summa		1,49					334,-
Höglunda 2:5							
Torsten Gunnar Karlsson							
åker Summa	13	0,74		1500	1600	100	74,-
Höglunda 2:4							
Torsten Gunnar Karlsson							
åker	15	0,18		1500	1600	100	18,-
"	16	0,44		1450	1600	150	66,-
Summa		0,62					84,-
Höglunda 2:2							
Johan Pettersson							
åker Summa	17	2,56		1450	1600	150	384,-
Höglunda 1:2							
Gunhild Karlssons sterbh.							
åker	18	0,10		1450	1500	50	5,-
"	19	0,12		1400	1500	100	12,-
"	20	2,25		1250	1500	250	562,50
"	21	0,03		1300	1500	200	6,-
Summa		2,50					585,50
Höglunda 1:6							
Bertil Tropp							
åker Summa	22	0,24		1200	1500	300	72,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Höglunda 1:7								
Bertil Tropp								
åker		23	0,24		1050	1500	450	108,-
"		24	0,01		1450	1500	50	0,50
	Summa		0,25					108,50
Höglunda 1:8								
Bertil Tropp								
åker		25	0,01		1400	1500	100	1,-
"		26	0,24		1050	1500	450	108,-
	Summa		0,25					109,-
Höglunda 1:9								
Georg Bohlin								
åker		27	1,30		1050	1500	450	585,-
"		28	0,23		1350	1500	150	34,50
	Summa		1,53					619,50
Höglunda 1:5								
Nils Andersson								
åker		29	0,25		1400	1500	100	25,-
"		30	0,88		1000	1500	500	440,-
	Summa		1,13					465,-
Höglunda 1:4								
Nils Andersson								
åker		31	0,69		1050	1500	450	310,50
"		32	0,24		1350	1500	150	36,-
	Summa		0,93					346,50
Höglunda 1:2								
Gunhild Karlssons sterbh.								
åker	Summa	33	1,57		800	1300	500	785,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Höglunda 1[3]							
Karl Johansson							
åker	34	0,49		800	1300	500	245,-
"	35	0,44		800	1300	500	220,-
"	36	0,30		800	1300	500	150,-
"	37	0,66		800	1300	500	330,-
Summa		1,89					945,-
Lyrestads socken							
Östra Böckesboda Bg							
"Fredsbergs mosse dik-							
ningsföretag av år 1905"							
betesmark Summa	(38)		0,36	1350	1400	50	18,-
Östra Böckesboda Ba							
Gunnar Johansson							
åker Summa	(39)	0,20		1500	1600	100	20,-
Östra Böckesboda Bi							
Erik Pettersson							
åker Summa	40	0,38		1450	1600	150	57,-
Östra Böckesboda Bh							
Emil Karlsson							
åker Summa	41	0,19		1200	1600	400	76,-
Östra Böckesboda Be							
Emil Karlsson							
åker Summa	42	0,62		1150	1600	450	279,-
Östra Böckesboda Bh							
Emil Karlsson							
åker	43	0,06		1400	1600	200	12,-
"	44	0,05		1450	1600	150	7,50
Summa		0,11					19,50

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Östra Böckesboda Bc								
Aug. Karlsson								
åker	Summa	45	0,19		1500	1600	100	19,-
Östra Böckesboda Bb_1								
Ivar Johansson								
åker	Summa	(46)	0,07		1400	1600	200	14,-
Östra Böckesboda Bf								
Johan Andersson								
åker	Summa	47	0,47		1450	1600	150	70,50
Östra Böckesboda Bh								
Johan Andersson								
åker	Summa	48	0,17		1400	1600	200	34,-
Östra Böckesboda Bb_{11}								
Emil Karlsson								
åker	Summa	49	0,13		1400	1600	200	26,-
Östra Böckesboda B								
Sigvard Skoglund								
åker	Summa	(50)	0,09		1400	1600	200	18,-
Fredsbergs socken								
Walkeberg 2^4 Axel Thist								
Gustav Isakssons sterbhus								
åker	Summa	(51)	0,82		850	1300	450	369,-
Walkeberg 2^5								
Karl Persson								
åker		52	0,17		1250	1300	50	8,50
"		53	0,50		1000	1300	300	150,-
"		54	0,46		850	1300	450	207,-
"		55	0,42		800	1300	500	210,-
betesmark		56		0,80	780	1300	520	416,-
	Summa		1,55	0,80				991,50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Walkeberg 2[3]							
Karl Gustavsson							
betesmark	57		0,53	750	1100	350	185,50
"	58		0,65	700	1100	400	260,-
åker	59	0,51		800	1300	500	255,-
"	60	0,47		800	1300	500	235,-
"	61	0,40		650	1200	550	220,-
"	62	0,65		650	1200	550	357,50
"	63	0,63		650	1200	550	346,50
"	64	0,66		650	1200	550	363,-
"	65	0,73		500	1100	600	438,-
Summa		4,05	1,18				2660,50
Walkeberg 1[9]							
Gustav Larssons sterbhus							
åker	66	1,08		600	1100	500	540,-
"	67	0,24		700	1100	400	96,-
"	68	0,03		1050	1100	50	1,50
"	69	0,51		1050	1100	50	25,50
"	70	0,11		1050	1100	50	5,50
"	71	0,01		1050	1100	50	0,50
"	72	0,14		1050	1100	50	7,-
Summa		2,12					676,-
Walkeberg 1[10]							
Paul Svensson							
åker	73	0,40		1050	1100	50	20,-
"	74	1,08		950	1100	150	162,-
"	75	0,36		750	1100	350	126,-
"	76	1,19		600	1100	500	595,-
Summa		3,03					903,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Walkeberg 1^4							
Gustav Larssons sterbhus							
åker	77	2,56		600	1100	500	1280,-
"	78	0,82		750	1100	350	287,-
"	79	1,11		950	1100	150	166,50
"	80	0,18		900	1100	200	36,-
"	81	0,18		900	1100	200	36,-
"	82	0,70		750	1100	350	245,-
"	83	0,38		1050	1100	50	19,-
"	84	0,50		800	1100	300	150,-
Summa		6,43					2219,50
Walkeberg 1^3							
Oskar Svensson							
åker	85	0,50		700	1100	400	200,-
"	86	0,45		650	1100	450	202,50
"	87	0,23		800	1100	300	69,-
"	88	0,13		700	1100	400	52,-
"	89	0,16		650	1100	450	72,-
"	90	0,94		600	1100	500	470,-
"	91	0,85		650	1100	450	382,50
Summa		3,26					1448,-
Walkeberg 1^7							
Johan Magnusson							
åker	92	1,03		650	1100	450	463,50
"	93	0,83		650	1100	450	373,50
"	94	0,19		700	1100	400	76,-
"	95	0,05		650	1100	450	22,50
bötesmark	96		0,03	500	800	300	9,-
Överföres		2,10					944,50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		2,10	0,03				944,50
åker	97	0,50		700	1100	400	200,-
"	98	0,21		700	1100	400	84,-
Summa		2,81	0,03				1228,50
Walkeberg 1⁸							
Johan Magnusson							
åker	99	0,20		700	1100	400	80,-
"	100	0,12		650	1100	450	54,-
"	101	0,70		650	1100	450	315,-
Summa		1,02					449,-
Walkeberg 1⁶							
Arvid Gustavsson							
åker	102	1,23		600	1100	500	615,-
"	103	1,13		650	1100	450	508,50
"	104	1,17		650	1100	450	526,50
"	105	1,02		650	1100	450	459,-
"	106	0,33		650	1100	450	148,50
"	107	0,18		650	1100	450	81,-
"	108	0,18		650	1100	450	81,-
"	109	0,56		650	1100	450	252,-
"	110	0,77		650	1100	450	346,50
"	111	0,20		650	1100	450	90,-
"	112	0,45		650	1100	450	202,50
Summa		7,22					3310,50
Äspäng 1⁶							
Karl Vilhelm Johansson							
åker Summa	113	0,32		750	1100	350	112,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Äspäng 1[8]								
Karl Vilhelm Johansson								
åker	Summa	114	0,21		750	1100	350	73,50
Äspäng 1[3]								
Brynolf								
Anna Linnea Jansson								
åker	Summa	115	0,27		750	1100	350	94,50
Äspäng 1[2]								
Brynolf								
Anna Linnea Jansson								
åker	Summa	116	0,18		700	1100	400	72,-
Äspäng 1[4]								
Arvid Johansson								
åker	Summa	117	0,15		700	1100	400	60,-
Äspäng 1[23]								
a								
Brynolf Jonsson								
åker	Summa	118	0,22		700	1100	400	88,-
Äspäng 1[25]								
Brynolf Jansson								
åker	Summa	119	0,20		750	1100	350	70,-
Äspäng 1[20]								
Viktor Larsson och Ragn-								
hild Elsa Maria Skoglund								
åker	Summa	120	0,12		750	1100	350	42,-
Äspäng 1[19]								
Viktor Larsson och R.E.M.								
Skoglund								
åker	Summa	121	0,10		750	1100	350	35,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Äspäng 1[3]								
Anna Linnea Jansson								
åker	Summa	122	0,08		750	1100	350	28,-
Äspäng 1[17]								
Viktor Larsson och R.E.M. Skoglund								
åker	Summa	123	0,10		750	1100	350	35,-
Äspäng 1[5]								
Arvid Johansson								
åker	Summa	124	0,24		750	1100	350	84,-
Äspäng 2[2]								
Gustaf Evald Gustafsson								
åker	Summa	125	0,65		700	1100	400	260,-
Äspäng 2[8]								
Anna Linnea Jansson								
åker	Summa	126	0,63		750	1100	350	220,50
Äspäng 2[13]								
David Persson								
åker	Summa	127	1,38		700	1100	400	552,-
Äspäng 2[9]								
David Persson								
åker	Summa	128	0,66		750	1100	350	231,-
Äspäng 2[6]								
David Persson								
åker	Summa	129	0,24		700	1100	400	96,-
Äspäng 2[7]								
David Persson								
åker	Summa	130	0,13		700	1100	400	52,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägo-figur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Äspäng 2⁵								
David Persson								
åker	Summa	131	0,21		700	1100	400	84,-
Äspäng 2⁴								
David Persson								
åker	Summa	132	0,24		700	1100	400	96,-
Äspäng 2³								
~~Birger~~ Eriksson Harald Erik								
åker	Summa	133	1,48		750	1100	350	518,-
Äspäng 3⁶								
Torsten Johansson								
åker	Summa	134	1,43		700	1100	400	572,-
Äspäng 3⁷								
Karl Aug. Johansson								
åker		135	0,72		650	1100	450	324,-
"		136	0,72		700	1100	400	288,-
	Summa		1,44					612,-
Äspäng 3⁴								
David Johanssons sterbhus Birgit Davids								
åker	Summa	137	1,43		650	1100	450	643,50
Äspäng 3³								
Lennart Karlsson								
åker	Summa	138	1,45		650	1100	450	652,50
Äspäng 4⁵								
Karl Svensson								
åker	Summa	139	1,22		650	1100	450	549,-
Äspäng 4¹⁷								
Henning Persson								
åker	Summa	140	0,85		650	1100	450	382,50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Äspäng av 4^3								
Henning Persson								
åker	Summa	141	0,39		650	1100	450	175,50
Äspäng 4^6								
Henning Persson								
åker	Summa	142	1,17		650	1100	450	526,50
Äspäng 4^2								
Eskil Andersson								
åker	Summa	143	1,20		650	1100	450	540,-
Brånäng 1^5								
Hulda Andersson								
åker		144	0,75		650	1100	450	337,50
"		145	1,08		650	1100	450	486,-
"		146	1,04		650	1100	450	468,-
"		147	1,53		650	1100	450	688,50
	Summa		4,40					1980,-
Brånäng 1^4								
Mårten Larsson								
åker		148	0,95		650	1100	450	427,50
"		149	0,89		650	1100	450	400,50
"		150	0,35		650	1100	450	157,50
	Summa		2,19					985,50
Brånäng 1^3								
Mårten Larsson								
åker		151	0,85		650	1100	450	382,50
"		152	1,47		650	1100	450	661,50
	Summa		2,32					1044,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Brånäng 1[2]								
Erik Persson								
åker		153	5,39		650	1100	450	2425,50
"		154	4,05		650	1100	450	1822,50
	Summa		9,44					4248,-
Rud 1[2]								
Gustav Johansson								
åker	Summa	155	2,43		600	1100	500	1215,-
Rud 1[3]								
Sigfrid Johansson Einar Hermansson								
åker	Summa	156	2,44		600	1100	500	1220,-
Rud 1[7]								
Rickard Karlsson								
åker	Summa	157	1,35		600	1100	500	675,-
Rud 1[6]								
Karl Persson								
åker	Summa	158	1,10		600	1100	500	550,-
Slätteberg 1[5]								
Sigfrid Johansson Einar Hermansson								
åker	Summa	159	0,36		600	1100	500	180,-
Slätteberg 1[6]								
Nils Eriksson								
åker	Summa	160	0,50		600	1100	500	250,-
Slätteberg 1[9]								
Per Karlsson								
åker	Summa	161	0,16		600	1100	500	80,-
Slätteberg 1[8]								
Erik Svensson								
åker	Summa	162	0,19		600	1100	500	95,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Lefsäng 1:7								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	163	0,20		600	1100	500	100,-
Lefsäng 1:6								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	164	0,15		600	1100	500	75,-
Lefsäng 1:5								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	165	0,15		600	1100	500	75,-
Lefsäng 1:4								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	166	0,15		600	1100	500	75,-
Lefsäng 1:3								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	167	0,33		600	1100	500	165,-
Lefsäng 1:2								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	168	1,48		650	1100	450	666,-
Tubberud 1:22								
Erik Svensson								
åker	Summa	169	0,47		700	1100	400	188,-
Tubberud 1:25								
Erik Svensson								
åker	Summa	170	0,47		700	1100	400	188,-
Tubberud 1:24								
Erik Svensson								
åker	Summa	171	0,47		650	1100	450	211,50

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Tubberud 1:3								
Per Karlsson								
åker	Summa	172	0,97		600	1100	500	485,-
Tubberud 1:21								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	173	0,57		650	1100	450	256,50
Tubberud 1:26								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	174	0,85		650	1100	450	382,50
Riksberg 2:4								
Ingrid Maria Blomberg								
åker		175	0,80		650	1100	450	360,-
"		176	0,66		750	1100	350	231,-
"		177	0,48		800	1100	300	144,-
	Summa		1,94					735,-
Riksberg 2:3								
Ingrid Maria Blomberg								
åker		178	0,96		900	1100	200	192,-
"		179	0,46		1050	1100	50	23,-
"		180	0,76		900	1100	200	152,-
"		181	2,57		800	1100	300	771,-
"		182	2,98		700	1100	400	1192,-
	Summa		7,73					2330,-
Riksberg 2:2								
Ingrid Maria Blomberg								
åker		183	2,32		750	1100	350	812,-
"		184	0,44		900	1100	200	88,-
"		185	0,32		1000	1100	100	32,-
	Summa		3,08					932,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Riksberg 3[23]								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	186	3,38		800	1100	300	1014,-
Riksberg 3[5]								
Ingrid Maria Blomberg								
åker	Summa	187	3,35		800	1100	300	1005,-
Riksberg 3[6]								
Rickard Andersson								
åker	Summa	188	1,41		800	1100	300	423,-
Riksberg 3[7]								
Johan Gustavssons sterbhus		& Östh. Gustafsson						
åker		189	0,26		1000	1100	100	26,-
"		190	0,15		900	1100	200	30,-
"		191	0,71		800	1100	300	213,-
"		192	0,30		500	1100	600	180,-
	Summa		1,42					449,-
Riksberg 1[2]								
Johan Gustavssons sterbhus								
åker		193	0,57		550	1100	550	313,50
"		194	0,68		550	1100	550	374,-
"		195	0,25		700	1100	400	100,-
"		196	0,31		800	1100	300	93,-
"		197	0,26		900	1100	200	52,-
"		198	0,30		900	1100	200	60,-
"		199	0,50		1000	1100	100	50,-
	Summa		2,87					1042,50

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Riksberg 1[3]							
Johan Gustavssons sterbhus							
åker	200	0,39		1000	1100	100	39,-
"	201	0,20		900	1100	200	40,-
"	202	0,27		900	1100	200	54,-
"	203	0,23		800	1100	300	69,-
"	204	0,21		700	1100	400	84,-
"	205	0,58		550	1100	550	319,-
"	206	0,40		550	1100	550	220,-
Summa		2,28					825,-
Riksberg 1[4]							
Ernst Persson							
åker	207	1,90		850	1400	550	1045,-
"	208	1,97		1000	1400	400	788,-
"	209	0,40		1100	1400	300	120,-
"	210	0,26		1200	1400	200	52,-
"	211	0,06		1100	1400	300	18,-
"	212	0,99		1200	1400	200	198,-
"	213	0,66		1300	1400	100	66,-
"	214	0,03		1350	1400	50	1,50
Summa		6,27					2288,50
Riksberg 1[7]							
Johan Gust. Gustavsson							
åker	215	0,65		1350	1400	50	32,50
"	216	0,57		1150	1400	250	142,50
"	217	0,25		1150	1400	250	62,50
"	218	0,53		1000	1400	400	212,-
"	219	0,69		900	1400	500	345,-
"	220	0,61		1100	1400	300	183,-
Summa		3,30					977,50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Riksberg 1:15							
Torsten Johansson							
åker	221	1,63		1000	1400	400	652,-
"	222	0,15		1150	1400	250	37,50
"	223	0,50		1150	1400	250	125,-
Summa		2,28					814,50
Mårby 1:2							
David Gustavsson							
åker	224	1,03		1200	1400	200	206,-
"	225	0,79		1200	1400	200	158,-
"	226	0,40		1000	1400	400	160,-
"	227	0,38		1100	1400	300	114,-
"	228	0,51		1200	1400	200	102,-
"	229	0,38		1100	1400	300	114,-
"	230	0,27		1200	1400	200	54,-
Summa		3,76					908,-
Mårby 1:7							
Carl Lundqvist							
åker	231	0,55		1100	1400	300	165,-
"	232	0,66		1200	1400	200	132,-
"	233	0,10		1200	1400	200	20,-
"	234	0,11		1200	1400	200	22,-
"	235	0,50		950	1100	150	75,-
Summa		1,92					414,-
Mårby 1:9							
Gustav Eklind							
åker	236	0,73		1300	1400	100	73,-
Summa							

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Mårby 1:8							
Henry Hermansson							
åker	237	1,00		1300	1400	100	100,-
Mårby 1:4							
Johannes Erikssons sterbhus							
åker	238	0,33		1350	1400	50	16,50
"	239	0,71		1350	1400	50	35,50
Summa		1,04					52,-
Mårby 1:5							
Martin Pettersson							
åker	240	0,27		1300	1400	100	27,-
"	241	0,04		1300	1400	100	4,-
Summa		0,31					31,-
Sörby 1:4							
Erik Andersson							
åker	(242)	0,13		1350	1400	50	6,50
Sörby 1:2							
Johan Lindh							
Åker	243	0,07		1350	1400	50	3,50
Sörby 1:6							
Henning Johansson							
Summa	(244)	0,08		1350	1400	50	4,-
Sörby 2:2,2:3							
Frans Andersson							
åker	(245)	0,06		1350	1400	50	3,-
Äspäng 4:5							
Karl Svensson							
åker	246	0,70		1200	1400	200	140,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Äspäng 4⁶							
Henning Persson							
åker	247	0,79		1200	1400	200	158,-
Äspäng 4²							
Eskil Andersson							
åker	248	0,70		1200	1400	200	140,-
Äspäng 4¹⁷							
Henning Persson							
åker	249	0,50		1200	1400	200	100,-
Äspäng 4⁹							
Johan Lindh							
åker	250	0,98		1200	1400	200	196,-
"	251	0,68		1200	1400	200	136,-
Summa		1,66					332,-
Äspäng 4⁸							
Martin Pettersson							
åker	252	0,53		1100	1400	300	159,-
	253	0,20		1100	1400	300	60,-
Summa		0,73					219,-
Rävsnäs 1⁶							
Gilbert Johansson							
åker	254	0,50		1000	1400	400	200,-
"	255	0,76		850	1400	550	418,-
Summa		1,26					618,-
Rävsnäs 1⁵							
August Gustavsson							
åker	256	0,40		800	1400	600	240,-
"	257	0,20		800	1400	600	120,-
Summa		0,60					360,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo-figur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Rävsnäs 1:4							
Lars Johan, Karl Erik och							
Sven Vilhelm Larsson							
åker	258	0,20		1000	1400	400	80,-
"	259	0,45		850	1400	550	247,50
Summa		0,65					327,50
Rävsnäs 2:7							
Rickard Karlsson							
åker	260	0,75		600	1100	500	375,-
"	261	0,74		600	1100	500	370,-
Summa		1,49					745,-
Rävsnäs 2:8							
Robert Bengtsson							
åker	262	0,89		600	1100	500	445,-
"	263	0,09		600	1100	500	45,-
"	264	0,14		600	1100	500	70,-
"	265	0,78		600	1100	500	390,-
Summa		1,90					950,-
Rävsnäs 2:5							
Robert Bengtsson							
åker	266	1,14		600	1100	500	570,-
"	267	0,69		600	1100	500	345,-
"	268	2,04		600	1100	500	1020,-
Summa		3,87					1935.-
Rävsnäs 2:9							
Robert Bengtsson							
åker	269	2,13		600	1100	500	1065,-
"	270	1,78		600	1100	500	890,-
"	271	2,00		600	1100	500	1000,-
Summa		5,91					2955,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Rävsnäs 2:10							
Johan John Andersson.							
åker	272	0,60		600	1100	500	300,-
"	273	0,14		900	1100	200	28,-
"	274	0,40		850	1100	250	100,-
"	275	0,38		600	1100	500	190,-
"	276	1,04		600	1100	500	520,-
"	277	0,84		600	1100	500	420,-
"	278	1,11		600	1100	500	555,-
Summa		4,51					2113,-
Rävsnäs 2:4							
Gustav Johansson							
åker	279	1,53		600	1100	500	765,-
"	280	1,27		600	1100	500	635,-
"	281	1,64		600	1100	500	820,-
"	282	2,16		600	1100	500	1080,-
"	283	1,85		550	1100	550	1017,50
"	284	1,58		550	1100	550	869,-
"	285	1,08		700	1100	400	432,-
"	286	0,13		550	1100	550	71,50
"	287	0,64		550	1100	550	352,-
"	288	0,17		600	1100	500	85,-
Summa		12,05					6127,-
Rävsnäs Husartorp							
Oskar Falkberg							
åker Summa.	289	0,47		500	1100	600	282,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Rävsnäs 1^{3}							
Arvid Carlsson							
åker	290	1,49		650	1200	550	819,50
"	291	1,14		600	1200	600	684,-
"	292	0,82		600	1200	600	492,-
"	293	0,58		600	1200	600	348,-
"	294	0,25		600	1200	600	150,-
Summa		4,28					2493,50
Rävsnäs 1^{15}							
Oskar Pettersson							
åker	295	0,27		850	1200	350	94,50
"	296	1,19		650	1200	550	654,50
"	297	0,92		700	1200	500	460,-
"	298	1,29		700	1200	500	645,-
"	299	0,90		500	1200	700	630,-
"	300	0,98		500	1200	700	686,-
"	301	0,52		550	1200	650	338,-
"	302	0,84		550	1200	650	546,-
Summa		6,91					4054,-
Rävsnäs 1^{3}							
Arvid Carlsson							
åker	303	1,47		750	1400	650	955,50
"	304	0,98		600	1400	800	784,-
"	305	1,48		600	1400	800	1184,-
"	306	0,93		650	1400	750	697,50
"	307	1,03		700	1400	700	721,-
"	308	1,22		750	1400	650	793,-
"	309	2,09		700	1400	700	1463,-
"	310	2,12		600	1300	700	1484,-
Överföres		11,32					8082,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		11,32					8082,-
åker	311	2,43		500	1300	800	1944,-
"	312	0,73		500	1300	800	584,-
"	313	0,86		550	1300	750	645,-
"	314	0,66		700	1300	600	396,-
Summa		16,00					11651,-
Rävsnäs 1⁶							
Gilbert Johansson							
åker	315	0,32		500	1100	600	192,-
"	316	1,26		400	1100	700	882,-
"	317	0,86		400	1100	700	602,-
"	318	0,87		450	1100	650	565,50
"	319	0,95		500	1100	600	570,-
"	320	0,37		450	1100	650	240,50
"	321	0,75		500	1100	600	450,-
Summa		5,38					3502,-
Rävsnäs 1⁵							
August Gustavsson							
åker	322	0,50		500	1100	600	300,-
"	323	0,40		500	1100	600	240,-
"	324	0,49		500	1100	600	294,-
"	325	1,00		500	1100	600	600,-
"	326	0,30		450	1100	650	195,-
Summa		2,69					1629,-
Rävsnäs 1⁴							
Lars Johan, Karl Erik							
och Sven Vilhelm Larsson							
åker	327	0,40		450	1100	650	260,-
Överföres		0,40					260,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		0,40					260,-
åker	328	0,55		400	1100	700	385,-
"	329	0,20		1000	1100	100	20,-
"	330	0,40		600	1100	500	200,-
"	331	0,74		500	1100	600	444,-
"	332	0,84		500	1100	600	504,-
"	333	0,38		550	1000	450	171,-
Summa		3,51					1984,-
Rävsnäs 1⁶							
Gilbert Johansson							
åker Summa	334	0,36		550	1000	450	162,-
Rävsnäs 1⁵							
Aug. Gustavsson							
åker Summa	335	0,19		550	1000	450	85,50
Rävsnäs 1³							
Arvid Carlsson							
åker Summa	336	1,01		500	1000	500	505,-
Håsentorp 1³							
Lars Johan, Karl Erik och							
Sven Vilhelm Larsson							
åker	337	0,23		500	1000	500	115,-
"	338	0,23		550	1000	450	103,50
"	339	0,17		450	1000	550	93,50
"	340	0,29		400	1000	600	174,-
"	341	0,84		450	1100	650	546,-
äng	342		0,14	750	1100	350	49,-
"	343		0,02	450	1100	650	13,-
åker	344	0,14		900	1100	200	28,-
"	345	0,17		850	1100	250	42,50
Överföres		2,07	0,16				1164,50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		2,07	0,16				1164,50
åker	346	0,25		450	1100	650	162,50
"	347	0,94		400	1100	700	658,-
"	348	1,02		400	1100	700	714,-
"	349	1,24		450	1100	650	806,-
Summa		5,52	0,16				3505,-
Rävsnäs 1[12]							
Gunnar Karlsson							
åker	350	0,40		700	1300	600	240,-
"	351	0,43		650	1300	650	279,50
"	352	0,46		550	1300	750	345,-
"	353	0,67		500	1300	800	536,-
"	354	0,68		550	1300	750	510,-
"	355	0,92		600	1300	700	644,-
"	356	0,17		950	1300	350	59,50
Summa		3,73					2614,-
Håsentorp 1[13]							
Gunnar Karlsson							
åker	357	0,94		600	1300	700	658,-
"	358	0,76		550	1300	750	570,-
"	359	0,73		500	1300	800	584,-
"	360	0,49		550	1300	750	367,50
"	361	0,70		700	1300	600	420,-
Summa		3,62					2599,50
Håsentorp 1[6]							
Herman Persson							
åker	362	0,53		1300	1400	100	53,-
"	363	0,44		1100	1400	300	132,-
"	364	0,63		600	1400	800	504,-
Överföres		1,60					689,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		1,60					689,-
åker	365	0,57		600	1400	800	456,-
"	366	1,47		600	1400	800	1176,-
"	367	1,54		600	1400	800	1232,-
"	368	1,61		700	1400	700	1127,-
Summa		6,79					4680,-
Håsentorp 2[1]							
Aug. Gustavsson							
åker	369	2,54		750	1400	650	1651,-
"	370	5,77		600	1400	800	4616,-
"	371	2,82		600	1400	800	2256,-
"	372	2,52		700	1400	700	1764,-
"	373	1,01		1000	1400	400	404,-
Summa		14,66					10691,-
Håsentorp 3[1]							
Harry Isaksson							
åker	374	0,58		1050	1400	350	203,-
"	375	1,38		700	1400	700	966,-
"	376	1,48		950	1400	450	666,-
"	377	2,37		750	1400	650	1540,50
"	378	1,82		600	1400	800	1456,-
"	379	3,63		600	1400	800	2904,-
Summa		11,26					7735,50
Håsentorp 1[9]							
August Gustavsson							
åker	380	1,13		1150	1400	250	282,50
"	381	0,60		1250	1400	150	90,-
Summa		1,73					372,50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Håsentorp 1[8]							
Gustav Andersson							
åker	382	0,40		1050	1400	350	140,-
"	383	0,14		1050	1400	350	49,-
Summa		0,54					189,-
Färeds socken							
Stenstorp 1[1]							
Hjalmar Larsson Edvin Andersson							
åker	384	0,32		1000	1400	400	128,-
"	385	0,49		1000	1400	400	196,-
"	386	0,52		800	1400	600	312,-
"	387	0,41		650	1400	750	307,50
"	388	0,40		700	1400	700	280,-
"	389	0,65		950	1400	450	292,50
Summa		2,79					1516,-
Stenstorp 2[1]							
Hjalmar Larsson Edvin Andersson							
åker	390	0,30		800	1400	600	180,-
"	391	0,36		700	1400	700	252,-
"	392	0,46		650	1400	750	345,-
"	393	0,53		650	1400	750	397,50
"	394	0,49		800	1400	600	294,-
"	395	0,65		1000	1400	400	260,-
Summa		2,79					1728,50
Färed 1[5]							
Oskar Gustavsson							
åker	396	0,81		1200	1400	200	162,-
"	397	1,25		1000	1400	400	500,-
"	398	1,06		800	1400	600	636,-
Överföres		3,12					1298,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		3,12					1298,-
åker	399	1,70		650	1400	750	1275,-
"	400	0,73		800	1400	600	438,-
Summa		5,55					3011,-
Färed 1⁶							
Gustav Rickard Käck							
åker	401	0,64		700	1400	700	448,-
"	402	0,31		650	1400	750	232,50
"	403	0,65		900	1400	500	325,-
"	404	0,36		900	1400	500	180,-
"	405	0,22		1050	1400	350	77,-
Summa		2,18					1262,50
Färed 5¹							
Gustav Rickard Käck							
åker	406	0,19		1050	1400	350	66,50
"	407	0,69		800	1400	600	414,-
"	408	0,34		800	1400	600	204,-
"	409	0,30		650	1400	750	225,-
"	410	0,61		650	1400	750	457,50
Summa		2,13					1367,-
Färed 1⁸							
Märta Anna Maria Johansson							
åker	411	0,60		650	1400	750	450,-
"	412	0,80		800	1400	600	480,-
Summa		1,40					930,-
Färed 1⁹							
Märta Anna Maria Johansson							
åker	413	0,53		800	1400	600	318,-
"	414	0,47		700	1400	700	329,-
Summa		1,00					647,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Färed 1:10							
Elsa Axelina, Gust.Gerhard							
och Artur Julius Gustavsson							
åker	415	0,76		950	1400	450	342,-
"	416	0,75		1050	1400	350	262,50
Summa		1,51					604,50
Uggletorp Soldattorp							
Johan Persson							
åker	417	0,31		1050	1400	350	108,50
"	418	0,87		1050	1400	350	304,50
"	419	0,19		1050	1400	3 50	66,50
"	420	1,00		1050	1400	350	350,-
Summa		2,37					829,50
Uggletorp 1:1							
Johan Persson							
åker	421	0,46		1050	1400	350	161,-
"	422	0,49		1050	1400	350	171,50
"	423	0,22		1100	1400	300	66,-
"	424a	0,34		1100	1400	300	102,-
"	424b	0,80		1150	1400	250	200,-
"	424c	1,37		1200	1400	200	274,-
"	424d	1,48		1200	1400	200	296,-
"Summa		5,16					1270,50
Fredsbergs socken							
Klockarebolet							
Äg. Kyrkofonden							
arr. H.Karlsson							
åker	425	0,58		950	1400	450	261,-
Överföres		0,58					261,-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		0,58					261,-
åker	426	0,51		800	1400	600	306,-
"	427	1,00		1050	1400	350	350,-
"	428	0,10		950	1400	450	45,-
"	429	0,45		900	1400	500	225,-
"	430	0,45		950	1400	450	202,50
"	431	0,26		950	1400	450	117,-
"	432	0,25		1050	1400	350	87,50
"	433	0,32		1150	1400	250	80,-
"	434	0,48		1350	1400	50	24,-
"	435	0,43		1350	1400	50	21,50
Summa		4,83					1719,50
Kyrkobolet							
Äg. Kyrkofonden							
arr. K.Jakobsson							
åker	436	2,70		1200	1400	200	540,-
"	437	0,44		1200	1400	200	88,-
"	438	2,40		1200	1400	200	480,-
"	439	1,47		1000	1400	400	588,-
"	440	1,67		1150	1400	250	417,50
"	441	2,92		800	1100	300	876,-
"	442	0,20		1000	1100	100	20,-
"	443	3,35		700	1000	300	1005,-
"	444	1,70		700	1400	700	1190,-
"	445	1,08		700	1400	700	756,-
"	446	1,07		900	1400	500	535,-
"	447	1,83		900	1400	500	915,-
"	448	0,33		850	1100	250	82,50
Överföres		21,16					7493,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt, hektar	Förbättrad mark: annan, hektar	Värde pr ha: före, kronor	Värde pr ha: efter, kronor	Båtnad: pr ha, kronor	Båtnad: pr ägofigur, kronor
Överfört		21,16					7493,-
åker	449	1,67		750	1100	350	584,50
"	450	0,16		500	1100	600	96,-
"	451	0,18		950	1100	150	27,-
"	452	0,23		850	1100	250	57,50
"	453	0,68		600	1100	500	340,-
"	454	0,06		600	1100	500	30,-
"	455	0,41		850	1100	250	102,50
"	456	0,10		950	1100	150	15,-
"	457	0,04		1050	1100	50	2,-
"	458	0,18		1050	1100	50	9,-
"	459	0,25		1050	1100	50	12,50
"	460	0,39		1050	1100	50	19,50
"	461	0,45		950	1000	50	22,50
"	462	0,41		900	1000	100	41,-
"	463	0,08		950	1000	50	4,-
"	464	1,27		950	1100	150	190,50
betesmark	465		2,20	450	500	50	110,-
"	466		1,60	350	400	50	80,-
åker	467	1,00		900	1100	200	200,-
"	468	1,55		850	1000	150	232,50
"	469	1,66		800	900	100	166,-
"	470	1,98		750	800	50	99,-
Summa		33,91	3,80				9934,-
Udda 1[1]							
Nils Johanssons sterbhus							
åker	471	0,24		950	1000	50	12,-
"	472	0,85		850	1000	150	127,50
"	473	0,88		800	1000	200	176,-
Överföres		1,97					315,50

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägo-figur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt / hektar	Förbättrad mark: annan / hektar	Värde pr ha: före / kronor	Värde pr ha: efter / kronor	Båtnad: pr ha / kronor	Båtnad: pr ägofigur / kronor
Överfört		1,97					315,50
åker	474	0,46		500	600	100	46,-
"	475	0,50		500	600	100	50,-
"	476	0,73		400	600	200	146,-
"	477	0,40		500	600	100	40,-
Summa		4,06					597,50
Snapa 3^2							
Arvid Falk							
åker	478	1,65		900	1000	100	165,-
"	478a	1,03		900	1000	100	103,-
"	478b	1,47		900	1000	100	147,-
"	478c	1,44		500	600	100	144,-
"	478d	1,00		500	600	100	100,-
"	478e	o,52		350	400	50	26,-
Summa		7,11					685,-
Snapa 3^3							
Georg Gustafsson							
åker	478f	1,24		725	800	75	93,-
"	478g	1,44		550	600	50	72,-
"	478h	0,90		660	700	40	36,-
"	478i	1,10		470	500	30	33,-
"	478k	0,90		570	600	30	27,-
"	478l	0,75		380	400	20	15,-
Summa		6,33					276,-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo-figur-nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt	annan	före	efter	pr ha	pr ägofigur
		hektar	hektar	kronor	kronor	kronor	kronor

Fastighet och ägare	Ägofig. nr	Åker tomt har	annan mark har	Markvärde nuvarande	Blivande	Båtnad
1	2	3	4	5	6	7
SAMMANDRAG						
Skaraborgs län.						
Lyrestads socken						
Höglunda 2^2						
2^2 Johan Pettersson	1,8-10,17	4,99		6934,50	7948,-	1013,50
2^3 Henrik Svensson	2,3,11,12	1,66		2288,-	2656,-	368,-
2^5 Torsten Gunnar Karlsson	4,5,13	0,98		1406,-	1568,-	162,-
2^4 Torsten Gunnar Karlsson	6,7,15,16	0,97		1338,-	1552,-	214,-
1^2 Gunhild Karlssons sterbhus	18-21,33	4,07		4420,50	5791,-	1370,50
1^6 Bertil Tropp	22	0,24		288,-	360,-	72,-
1^7 Bertil Tropp	23,24	0,25		266,50	375,-	108,50
1^8 Bertil Tropp	25,26	0,25		266,-	375,-	109,-
1^9 Georg Bohlin	27,28	1,53		1675,50	2295,-	619,50
1^5 Nils Andersson	29,30	1,13		1230,-	1695,-	465,-
1^4 Nils Andersson	31,32	0,93		1048,50	1395,-	346,50
1^3 Karl Johansson	34-37	1,89		1512,-	2457,-	945,-
Lyrestads socken						
Östra Böckesboda						
Bg "Fredsbergs mosse dikningsföretag av år 1905"	38		0,36	486,-	504,-	18,-
Ba Gunnar Johansson	39	0,20		300,-	320,-	20,-
Bi Erik Pettersson	40	0,38		551,-	608,-	57,-
Bh Emil Karlsson	41,43,44	0,30		384,50	480,-	95,50
Be Emil Karlsson	42	0,62		713,-	992,-	279,-
Överföres		20,39	0,36	25108,-	31371,-	6263,-

1		2	3	4	5	6
Överfört		20,39	0,36	25108,-	31371,-	6263,-
Östra Böckesboda						
Bc Aug. Karlsson	45	0,19		285,-	304,-	19,-
Bb_1 Ivar Johansson	46	0,07		98,-	112,-	14,-
Bf Johan Andersson	47	0,47		681,50	752,-	70,50
Bh Johan Andersson	48	0,17		238,-	272,-	34,-
Bb_{II} Emil Karlsson	49	0,13		182,-	208,-	26,-
B Sigvard Skoglund	50	0,09		126,-	144,-	18,-
Fredbergs socken						
Walkeberg						
2^4 Gustav Isakssons sterbhus	51	0,82		697,-	1066,-	369,-
2^5 Karl Persson	52-56	1,55	0,80	2063,50	3055,-	991,50
2^3 Karl Gustavsson	57-65	4,05	1,18	3522,50	6183,-	2660,50
1^9 Gustav Larssons sterbhus	66-72	2,12		1656,-	2332,-	676,-
1^{10} Paul Svensson	73-76	3,03		2430,-	3333,-	903,-
1^4 Gustav Larssons sterbhus	77-84	6,43		4853,50	7073,-	2219,50
1^3 Oskar Svensson	85-91	3,26		2138,-	3586,-	1448,-
1^7 Johan Magnusson	92-98	2,81	0,03	1886,50	3115,-	1228,50
1^8 Johan Magnusson	99-101	1,02		673,-	1122,-	449,-
1^6 Arvid Gustavsson	102-112	7,22		4631,50	7942,-	3310,50
Äspäng						
1^6 Karl Vilhelm Johansson	113	0,32		240,-	352,-	112,-
1^8 Karl Vilhelm Johansson	114	0,21		157,50	231,-	73,50
Överföres		54,35	2,37	51667,50	72553,-	20885,50

1	2	3	4	5	6	7
	Överfört	54,35	2,37	51667,50	72553,-	20885,50
Åspäng						
1^{3} Anna Linnea Jansson	115,122	0,35		262,50	385,-	122,50
1^{2} Anna Linnea Jansson	116	0,18		126,-	198,-	72,-
1^{4} Arvid Johansson	117	0,15		105,-	165,-	60,-
1^{23} Brynolf Jonsson	118	0,22		154,-	242,-	88,-
1^{25} Brynolf Jonsson	119	0,20		150,-	220,-	70,-
1^{20} Viktor Larsson och Ragnhild Maria Skoglund	120	0,12		90,-	132,-	42,-
1^{19} Viktor Larsson och Ragnhild Maria Skoglund	121	0,10		75,-	110,-	35,-
1^{17} Viktor Larsson och Ragnhild Maria Skoglund	123	0,10		75,-	110,-	35,-
1^{5} Arvid Johansson	124	0,24		180,-	264,-	84,-
2^{2} Gustav Evald Gustafsson	125	0,65		455,-	715,-	260,-
2^{8} Anna Linnea Jansson	126	0,63		472,50	693,-	220,50
2^{13} David Persson	127	1,38		966,-	1518,-	552,-
2^{9} David Persson	128	0,66		495,-	726,-	231,-
2^{6} David Persson	129	0,24		168,-	264,-	96,-
2^{7} David Persson	130	0,13		91,-	143,-	52,-
2^{5} David Persson	131	0,21		147,-	231,-	84,-
2^{4} David Persson	132	0,24		168,-	264,-	96,-
2^{3} Birger Eriksson	133	1,48		1110,-	1628,-	518,-
3^{6} Torsten Johansson	134	1,43		1001,-	1573,-	572,-
3^{7} Karl Aug. Johansson	135,136	1,44		972,-	1584,-	612,-
	Överföres	64,50	2,37	58930,50	83718,-	24787,50

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		64,50	2,37	58930,50	83718,-	24787,50
Äspäng						
3^4 David Johansson sterbh.	137	1,43		929,50	1573,-	643,50
3^3 Leonard Karlsson	138	1,45		942,50	1595,-	652,50
4^5 Karl Svensson	139,246	1,92		1633,-	2322,-	689,-
4^{17} Henning Persson	140,249	1,35		1152,50	1635,-	482,50
av 4^3 Henning Persson	141	0,39		253,50	429,-	175,50
4^6 Henning Persson	142,247	1,96		1708,50	2393,-	684,50
4^2 Eskil Andersson	143,248	1,90		1620,-	2300,-	680,-
Bråhäng						
1^5 Hulda Andersson	144-147	4,40		2860,-	4840,-	1980,-
1^4 Mårten Larsson	148-150	2,19		1423,50	2409,-	985,50
1^3 Mårten Larsson	151,152	2,32		1508,-	2552,-	1044,-
1^2 Erik Persson	153,154	9,44		6136,-	10384,-	4248,-
Rud						
1^2 Gustav Johansson	155	2,43		1458,-	2673,-	1215,-
1^3 Sigfrid Johansson	156	2,44		1464,-	2684,-	1220,-
1^7 Rickard Karlsson	157	1,35		810,-	1485,-	675,-
1^6 Karl Persson	158	1,10		660,-	1210,-	550,-
Slätteberg						
1^5 Sigfrid Johansson	159	0,36		216,-	396,-	180,-
1^6 Nils Eriksson	160	0,50		300,-	550,-	250,-
1^9 Per Karlsson	161	0,16		96,-	176,-	80,-
1^8 Erik Svensson	162	0,19		114,-	209,-	95,-
Lofsäng						
1^7 Ingbid Maria Blomberg	163	0,20		120,-	220,-	100,-
1^6 Ingrid Maria Blomberg	164	0,15		90,-	165,-	75,-
Överföres		102,13	2,37	84425,50	125918,-	41492,50

1	2	3	4	5	6	7
	Överfört	102,13	2,37	84425,50	125918,-	41492,50
Lefsäng						
1[5] Ingrid Maria Blomberg	165	0,15		90,-	165,-	75,-
1[4] Ingrid Maria Blomberg	166	0,15		90,-	165,-	75,-
1[3] Ingrid Maria Blomberg	167	0,33		198,-	363,-	165,-
1[2] Ingrid Maria Blomberg	168	1,48		962,-	1628,-	666,-
Tubberud						
1[22] Erik Svensson	169	0,47		329,-	517,-	188,-
1[25] Erik Svensson	170	0,47		329,-	517,-	188,-
1[24] Erik Svensson	171	0,47		305,50	517,-	211,50
1[3] Per Karlsson	172	0,97		582,-	1067,-	485,-
1[21] Ingrid Maria Blomberg	173	0,57		370,50	627,-	256,50
1[26] Ingrid Maria Blomberg	174	0,85		552,50	935,-	382,50
Riksberg						
2[4] Ingrid Maria Blomberg	175-177	1,94		1399,-	2134,-	735,-
2[3] Ingrid Maria Blomberg	178-182	7,73		6173,-	8503,-	2330,-
2[2] Ingrid Maria Blomberg	183-185	3,08		2456,-	3388,-	932,-
3[23] Ingrid Maria Blomberg	186	3,38		2704,-	3718,-	1014,-
3[5] Ingrid Maria Blomberg	187	3,35		2680,-	3685,-	1005,-
3[6] Rickard Andersson	188	1,41		1128,-	1551,-	423,-
3[7] Johan Gustavssons sterbhus	189-192	1,42		1113,-	1562,-	449,-
	Överföres	130,35	2,37	105887,-	156960,-	51073,-

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		130,35	2,37	105887,-	156960,-	51073,-
Riksberg						
1^{2} Johan Gustavssons sterbhus	193-199	2,87		2114,50	3157,-	1042,50
1^{3} Johan Gustavssons sterbhus	200-206	2,28		1683,-	2508,-	825,-
1^{4} Ernst Persson	207-214	6,27		6489,50	8778,-	2288,50
1^{7} Joh.Gust. Gustavsson	215-220	3,30		3642,50	4620,-	977,50
1^{15} Torsten Johansson	221-223	2,28		2377,50	3192,-	814,50
Mårby						
1^{2} David Gustavsson	224-230	3,76		4356,-	5264,-	908,-
1^{7} Carl Landqvist	231-235	1,92		2124,-	2538,-	414,-
1^{9} Gustav Eklind	236	0,73		949,-	1022,-	73,-
1^{8} Henry Hermansson	237	1,00		1300,-	1400,-	100,-
1^{4} Johannes Eriksssons sterbhus	238,239	1,04		1404,-	1456,-	52,-
1^{5} Martin Pettersson	240,241	0,31		403,-	434,-	31,-
Sörby						
1^{4} Erik Andersson	242	0,13		175,50	182,-	6,50
1^{2} Johan Lindh	2 43	0,07		94,50	98,-	3,50
1^{6} Henning Johansson	244	0,08		108,-	112,-	4,-
2^{2},2^{3} Frans Andersson	245	0,06		81,-	84,-	3,-
Äspäng						
4^{9} Johan Lindh	250,251	1,66		1992,-	2324,-	332,-
4^{8} Martin Pettersson	252,253	0,73		803,-	1022,-	219,-
Rävsnäs						
1^{6} Gilbert Johansson	254,255 315-321 334	7,00		3760,-	8042,-	4282,-
1^{5} August Gustavsson	256,257 322-326 335	3,48		1914,50	3989,-	2074,50
Överföres		169,32	2,37	141658,50	207182,-	65523,50

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		169,32	2,37	141658,50	207182,-	65523,50
Rävenäs						
1^4 Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson	258,259 327-333	4,16		2421,50	4733,-	2311,50
2^7 Rickard Karlsson	260-261	1,49		894,-	1639,-	745,-
2^8 Robert Bengtsson	262-265	1,90		1140,-	2090,-	950,-
2^5 Robert Bengtsson	266-268	3,87		2322,-	4257,-	1935,-
2^9 Robert Bengtsson	269-271	5,91		3546,-	6501,-	2955,-
2^{10} John Andersson	272-278	4,51		2848,-	4961,-	2113,-
2^4 Gustav Johansson	279-288	12,05		7128,-	13255,-	6127,-
Husartorp, Oskar Falkenberg	289	0,47		235,-	517,-	282,-
1^3 Arvid Carlsson	290-294	21,29		13216,50	27866,-	14649,50
1^{15} Oskar Pettersson	295-302	6,91		4238,-	8292,-	4054,-
Håsentorp						
1^3, Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson	337-349	5,52	0,16	2651,-	6156,-	3505,-
Rävenäs						
1^{12} Gunnar Karlsson	350-356	3,73		2235,-	4849,-	2614,-
Håsentorp						
1^{13} Gunnar Karlsson	357-361	3,62		2106,50	4706,-	2599,50
1^6 Herman Persson	362-368	6,79		4826,-	9506,-	4680,-
2^1 Aug. Gustavsson	369-373	14,66		9833,-	20524,-	10691,-
3^1 Harry Isaksson	374-379	11,26		8028,50	15764,-	7735,50
1^9 Aug. Gustavsson	380,381	1,73		2049,50	2422,-	372,50
1^8 Gustav Andersson	382,383	0,54		567,-	756,-	189,-
Överföres		279,73	2,53	211944,-	345976,-	134032,-

1	2	3	4	5	6	7
	Överfört	279,73	2,53	211944,-	345976,-	134032,2
Färeds socken						
Stenstorp						
1[1] Hjalmar Larsson	384-389	2,79		2390,-	3906,-	1516,-
2[1] Hjalmar Larsson	390-395	2,79		2177,50	3906,-	1728,50
Färed						
1[5] Oskar Gustavsson	396-400	5,55		4759,-	7770,-	3011,-
1[6] Gustav Rickard Käck	401-405	2,18		1789,50	3052,-	1262,50
5[1] Gustav Rickard Käck	406-410	2,13		1615,-	2982,-	1367,-
1[8] Märta Anna Maria Johansson	411,412	1,40		1030,-	1960,-	930,-
1[9] Märta Anna Maria Johansson	413,414	1,00		753,-	1400,-	647,-
1[10] Elsa Axelina, Gustav Gerhard och Artur Julius Gustavsson	415,416	1,51		1509,50	2114,-	604,50
Uggletorp						
soldattorp, Johan Persson	417-420	2,37		2488,50	3318,-	829,50
1[1] Johan Persson	421-424d	5,16		5953,50	7224,-	1270,50
Fredsbergs socken						
Klockarebolet						
Äg. Kyrkofonden						
arr. H. Karlsson	425-435	4,83		5042,50	6762,-	1719,50
Kyrkobolet						
Äg. Kyrkofonden						
arr. K.Jacobsson	436-470	33,91	3,80	31905,-	41839,-	9934,-
	Överföres	345,35	6,33	273357,-	432209,-	158852,-

1	2	3	4	5	6	7
	Överfört	345,35	6,33	273357,-	432209,-	158852,-
Udda						
1[1] Nils Johanssons sterbhus	471-477	4,06		2626,50	3224,-	597,50
Snapa						
3[2] Arvid Falk	478-478e	7,11		5137,-	5822,-	685,-
3[3] Georg Gustavsson	478f-4781	6,33		3600,-	3876,-	276,-
	Summa	362,85	6,33	284720,50	445131,-	160410,50

Fredsberg den 29 december 1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Ivar Johansson Sven Carlsson

Skiftesgodemän.

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m.	Arbete, material e. d.		Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Sträckan A-B.					
0+50-19+75	1925	Bergsprängning	m^3	135	22:-	2970:-	
		"	"	130	17:-	2210:-	
		Schaktn.av grus och sten	"	960	7:-	6720:-	
		" " " " "	"	240	5:-	1200:-	
		" " lera och sten	"	110	3:-	330:-	
		" " lera		3020	2:50	7550:-	
9+10		Bro typ V				800:-	
13+40		Ombyggnad av överbyggnaden					
		samt förstärkning av landfästen				350:-	
		Tillägges				2870:-	25000:-
		Sträckan B-C.					
19+75-39+50	1975	Bergsprängning	m^3	12	17:-	204:-	
		Schaktn.av grus och sten	"	40	5:-	200:-	
		Schaktn.av lera	"	13650	2:50	34125:-	
22+25,30+74,		Ombyggnad av överbyggnaden					
33+94		samt förstärkning av land-					
		fästen	st.	3	350:-	1050:-	
36+06,37+54		Broar typ V	st.	2	800:-	1600:-	
		Tillägges				3821:-	41000:-
		Sträckan C-D-E.					
39+50-45+84	634	Schaktn.av lera	m^3	2815	2:50	7037:50	
		" " torv	"	1150	1:50	1725:-	
44+62		Bro typ IV				300:-	
		Tillägges				937:50	10000:-
		Sträckan E-F.					
45+84-63+17	1733	Schaktn.av lera	m^3	400	2:50	1000:-	
		" " torv	"	8300	1:50	12450:-	
		Överföres				13450:-	76000:-

Lantbruksstyrelsen 3047 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
316849

Läge	Längd m.	Arbete, material e. d.		Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Överfört				13450:-	76000:-
45+86		Bro typ IV	st.	1	300:-	300:-	
46+82, 47+62, 50+58, 52+46, 55+18, 59+10 60+30, 62+28 63+12		Broar typ III	st.	9	260:-	2340:-	
		Tillägges				1910:-	18000:-
63+17-68+50	533	Schaktn.av torvj.	m^3	1150	1:50	1725:-	
		" " lera	"	130	2:-	260:-	
64+92		Bro typ II				200:-	
		tillägges				215:-	2400:-
		Sträckan D-D_1					
130=42+94--133+50	350	Schaktn.av torvj.	m^3	840	1:50	1260:-	
		" " lera	"	700	2:-	1400:-	
		Tillägges				340:-	3000:-
		Avloppet E-E_1-G-H.					
		Sträckan E-E_1					
70=45+80-75+86=87	586	Schaktn.av torvj.	m^3	1550	1:50	2325:-	
		" " lera	"	1100	2:-	2200:-	
72+58		Bro typII	st.	1	200:-	200:-	
		Tillägges				575:-	5300:-
		Sträckan E_1-G					
87-91+96	496	Schaktn.av torvj.	m^3	500	1:50	750:-	
		" " lera	"	450	2:-	900:-	
		" " lera och sten	"	80	3:-	240:-	
91+20		Bro typ III	st.	1	260:-	260:-	
87+20		Omläggning av upplag	"	1		50:-	
		Tillägges				200:-	2400:-
		Överföres					107100:-

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m.	Arbete, material e. d.		Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Överfört					107100:-
		Sträckan G-H-I.					
91+96-98+35	639	Schaktn.av torvj.	m^3	950	1:50	1425:-	
		" " lera	"	500	2;-	1000:-	
		vattningsställen	st.	6	50:-	300:-	
		Tillägges				275:-	3000:-
		Sträckan H-I.					
98+35-104	565	Schaktn.av lera	m^3	1000	2:-	2000:-	
99+36		Bro typ I				170:-	
		Tillägges				230:-	2400:-
		Sträckan $B-B_1$					
140-159+44	1944	Schaktn.av lera	m^3	2800	2:-	5600:-	
		Tillägges				600:-	6200:-
		~~Priaån~~ Sträckan $C-C_1$					
160-168	800	Schaktn.av lera	m^3	2950	2:50	7375:-	
162+38		Bro typ V				800:-	
		Tillägges				825:-	9000:-
0-11		Dammbyggnad					2300:-
		Jordersättning					15000:-
			Summa.				145000:-

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
316849

Läge	Längd m.	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Kostnadsförslag för broar.				
		Typ I.				
		Underlag 2x0.20x0.20x3.5 =	m^3 0.280			
		Bärbjälkar 4x0,225x0,175x4,5=	0.709			
		Farbana 0,075x3.3x4.5 =	1.114			
		Följare 2x0.05x0.15x4.5 =	0.068			
		Stödplank 2x0.075x0.25x3.3 =	0.124			
			kbm. 2.295	70:-	160,65	
		Diverse			9.35	
		Summa kronor			170:-	
		Typ II.				
		Underlag 2x0.20x0.20x3.5 =	0,280			
		Bärbjälkar 4x0.225x0.20x5.o=	0.900			
		Farbana 0.075x5.ox3.3=	1.238			
		Följare 2x0.05x0.15x5.0=	0.075			
		Stödplank 2x0.075x0.25x3.3=	0.124			
			m^3 2.617	70:-	183.19	
		Diverse			16.81	
		Summa kronor			200:-	
		Typ III.				
		Underlag 4x0,20x0,20x3,5=	0.560			
		Bärbjälkar 4x0.20x0.225x6.0=	1.080			
		Farbana 0.075x3.3x6.0 =	1.485			
		Följare 2x0.05x0.15x6.0=	0.090			
		Stödplank 2x0.075x0.25x3.3 =	0.124			
			m^3 3,339	70:-	233,73	
		Diverse			26.27	
		Summa kronor.			260:-	

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m.	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Typ IV.				
		Underlag 4x0.20x0.20x3.5=	0.560			
		Bärbjälkar 4x0.20x0.250x6.5=	1.300			
		Farbana 0.075x3.3x6.5 =	1.609			
		Följare 2x0.05x0.15x6.5 =	0.098			
		Stödplank 2x0.075x0.25x3.3=	0.124			
		m^3	3.691	70:-	258,37	
		Diverse			41,63	
		Summa kronor			300,00	
		Typ V.				
		Underlag 6x0.20x0.20x5.0=	1.200			
		Pålar 8x0.20x0.20x3.0=	0.960			
		Strävor 4x0.075x0.15x4.0 =	0.180			
		Bärbjälkar 6x0.15x0.20x12,6=	2.268			
		Farbana 0.075x3.3x12.0 =	2.970			
		Följare 2x0.05x0.15x12.0 =	0.180			
		Stödplank 2x0.075x0.25x3.3=	0.124			
		Räcke 0.10x0.10x57 0,05x0,10x26 =	0,700			
		Isbrytare 2x0,20x0,20x4.0 =	0.320			
		m^3	8.902	75:-	667,65	
		Bult, spik m.m.			132,35	
		Summa kronor			800,00	

Fredsberg den 29 december 1949.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Lantbruksstyrelsen 3047 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
316849

Läge	Längd m.	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad	Summa
					kronor	kronor

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Skaraborgs län.						
Lyrestads socken						
Höglunda						
2^2 Johan Pettersson		1013,50		916,40	0,632	
2^3 Henrik Svensson		368,-		332,05	0,229	
2^5 Torsten Gunnar Karlsson		162,-		146,45	0,101	
2^4 Torsten Gunnar Karlsson		214,-		192,85	0,133	
1^2 Gunhild Karlssons sterbhus		1370,50		1238,30	0,854	
1^6 Bertil Tropp		72,-		65,25	0,045	
1^7 Bertil Tropp		108,50		98,60	0,068	
1^8 Bertil Tropp		109,-		98,60	0,068	
1^9 Georg Bohlin		619,50		559,70	0,386	
1^5 Nils Andersson		465,-		420,50	0,290	
1^4 Nils Andersson		346,50		313,20	0,216	
1^3 Karl Johansson		945,-		854,05	0,589	
Lyrestads socken						
Östra Böckesboda						
Bg "Fredsbergs mosse dikningsföretag av år 1905		18,-		15,95	0,011	
Ba Gunnar Johansson		20,-		18,85	0,013	
Bi Erik Pettersson		57,-		52,20	0,036	
Bh Emil Karlsson		95,50		85,55	0,059	
Be Emil Karlsson		279,-		252,30	0,174	
Bc Aug. Karlsson		19,-		17,40	0,012	
Bb_1 Ivar Johansson		14,-		13,05	0,009	
Överföres		6296,-		5691,25	3,925	

Lantbruksstyrelsen 3045 n, aug. 49, 5 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317049

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfälligheten beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		6296,-		5691,25	3,925	
Östra Böckesboda						
Bf Johan Andersson		70,50		63,80	0,044	
Bh Johan Andersson		34,-		30,45	0,021	
Bb_{II} Emil Karlsson		26,-		23,20	0,016	
B Sigvard Skoglund		18,-		15,95	0,011	
Fredsbergs socken						
Walkeberg med Kvist						
2^4 Gustav Isakssons sterbh		369,-		333,50	0,230	
2^5 Karl Persson		991,50		896,10	0,618	
2^3 Karl Gustavsson		2660,50		2405,55	1,659	l
1^9 Gustav Larssons sterbh		676,-		610,45	0,421	
1^{10} Paul Svensson		903,-		816,35	0,563	
1^4 Gustav Larssons sterbh		2219,50		2006,80	1,384	
1^3 Oskar Svensson		1448,-		1309,35	0,903	
1^7 Johan Magnusson		1228,50		1110,70	0,766	
1^8 Johan Magnusson		449,-		406,-	0,280	
1^6 Arvid Gustavsson		3310,50		2992,80	2,064	l
Äspäng						
1^6 Karl Vilhelm Johansson		112,-		101,50	0,070	
1^8 Karl Vilhelm Johansson		73,50		66,70	0,046	
1^3 Anna Linnea Jansson (Brynolf)		122,50		110,20	0,076	
1^2 Anna Linnea Jansson		72,-		65,25	0,045	
1^4 Arvid Johansson		60,-		53,65	0,037	
1^{23} Brynolf Jonsson		88,-		79,75	0,055	
1^{25} Brynolf Jonsson		70,-		63,80	0,044	
Överföres		21298,-		19253.10	13,278	

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		21298,-		19253,10	13,278	
Äspäng						
1^{20} Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund		42,-		37,70	0,026	
1^{19} Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund		35,-		31,90	0,022	
1^{17} Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund		35,-		31,90	0,022	
1^{5} Arvid Johansson		84,-		75,40	0,052	
2^{2} Gustaf Evald Gustafsson		260,-		234,90	0,162	
2^{8} Anna Linnea Bergolf Jansson		220,50		198,65	0,137	
2^{13} David Persson		552,-		498,80	0,344	
2^{9} David Persson		231,-		208,80	0,144	
2^{6} David Persson		96,-		87,-	0,060	
2^{7} David Persson		52,-		46,40	0,032	
2^{5} David Persson		84,-		75,40	0,052	
2^{4} David Persson		96,-		87,-	0,060	
2^{3} Birger Eriksson Herbert		518,-		468,35	0,323	
3^{6} Torsten Johansson		572,-		516,20	0,356	
3^{7} Karl Aug. Johansson		612,-		553,90	0,382	
3^{4} David Johanssons sterbh Herbert Svensson		643,50		581,45	0,401	
3^{3} Lennart Karlsson		652,50		590,15	0,407	
4^{5} Karl Svensson		689,-		624,95	0,431	
4^{17} Henning Persson		482,50		436,45	0,301	
av 4^{3} Henning Persson		175,50		158,05	0,109	
4^{6} Henning Persson		684,50		619,15	0,427	
Överföres		28115,-		25415,60	17,528	

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst.=S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfälligheten beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		28115,-		25415,60	17,528	
Äspäng						
4^2 Eskil Andersson		680,-		614,80	0,424	
Bråneäng						
1^5 Hulda Andersson		1980,-		1789,30	1,234	
1^4 Mårten Larsson		985,50		890,30	0,614	
1^3 Mårten Larsson		1044,-		943,95	0,651	
1^2 Erik Persson		4248,-		3839,60	2,648	l
Rud						
1^2 Gustav Johansson		1215,-		1097,65	0,757	
1^3 Sigfrid Johansson		1220,-		1103,45	0,761	l ?
1^7 Rickard Karlsson		675,-		610,45	0,421	
1^6 Karl Persson		550,-		497,35	0,343	
Slätteberg						
1^5 Sigfrid Johansson		180,-		162,40	0,112	
1^6 Nils Eriksson		250,-		226,20	0,156	
1^9 Per Karlsson		80,-		72,50	0,050	
1^8 Erik Svensson		95,-		85,55	0,059	
Lefsäng Karl Erik Gustafsson						
1^7 Ingrid Maria Blomberg		100,-		89,90	0,062	
1^6 Ingrid Maria Blomberg		75,-		68,15	0,047	
1^5 Ingrid Maria Blomberg		75,-		68,15	0,047	
1^4 Ingrid Maria Blomberg		75,-		68,15	0,047	
1^3 Ingrid Maria Blomberg		165,-		149,35	0,103	
1^2 Ingrid Maria Blomberg		666,-		601,75	0,415	
Tubberud						
1^{22} Erik Svensson		188,-		169,65	0,117	
Överföres		42661,50		38564,20	26,596	

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		42661,50		38564,20	26,596	
Tubberud						
1^{25} Erik Svensson		188,-		169,65	0,117	
1^{24} Erik Svensson		211,50		191,40	0,132	
1^{3} Per Karlsson		485,-		437,90	0,302	
1^{21} Ingrid Maria Blomberg		256,50		232,-	0,160	
1^{26} Ingrid Maria Blomberg		382,50		345,10	0,238	
Riksberg						
2^{4} Ingrid Maria Blomberg		735,-		664,10	0,458	l
2^{3} Ingrid Maria Blomberg		2330,-		2106,85	1,453	l
2^{2} Ingrid Maria Blomberg		932,-		842,45	0,581	l
3^{23} Ingrid Maria Blomberg		1014,-		916,40	0,632	l
3^{5} Ingrid Maria Blomberg		1005,-		907,70	0,626	l
3^{6} Rickard Andersson		423,-		382,80	0,264	
3^{7} Johan Gustavssons sterbhus		449,-		406,-	0,280	
1^{2} Johan Gustavssons sterbhus		1042,50		942,50	0,650	
1^{3} Johan Gustavssons sterbhus		825,-		745,30	0,514	
1^{4} Ernst Persson		2288,50		2069,15	1,427	l
1^{7} Johan Gust. Gustavsson		977,50		883,05	0,609	
1^{15} Torsten Johansson		814,50		736,60	0,508	
Mårby						
1^{2} David Gustavsson		908,-		820,70	0,566	
1^{7} Carl Lundqvist		414,-		374,10	0,258	
1^{9} Gustav Eklind		73,-		65,25	0,045	
1^{8} Henry Hermansson		100,-		89,90	0,062	
Överföres		58516,-		52893,10	36,478	

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfällighet beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		58516,-		52893,10	36,478	
Mårby Karl Eriksson						
1^4 Johannes Erikssons sterbhus		52,-		46,40	0,032	
1^5 Martin Pettersson		31,-		27,55	0,019	
Sörby						
1^4 Erik Andersson		6,50		5,80	0,004	
1^2 Johan Lindh		3,50		2,90	0,002	
1^6 Henning Johansson		4,-		2,90	0,002	
2^2, 2^3 Frans Andersson		3,-		2,90	0,002	
Äspäng						
4^9 Johan Lindh		332,-		300,15	0,207	
4^8 Martin Pettersson		219,-		198,65	0,137	
Rävsnäs						
1^6 Gilbert Johansson	S	4282,-		3870,05	2,669	l
1^5 August Gustavsson	S	2074,50		1874,85	1,293	
1^4 Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson	S	2311,50		2089,45	1,441	
2^7 Rickard Karlsson		745,-		672,80	0,464	
2^8 Robert Bengtsson		950,-		858,40	0,592	
2^5 Robert Bengtsson		1935,-		1748,70	1,206	l
2^9 Robert Bengtsson		2955,-		2670,90	1,842	l
2^{10} Johan Andersson		2113,-		1909,65	1,317	
2^4 Gustav Johansson		6127,-		5540,45	3,821	
Husartorp, Oskar Falkenberg		282,-		255,20	0,176	
1^3 Arvid Carlsson	S	14649,50		13242,85	9,133	l
Överföres		97591,50		88213,65	60,837	

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		97591,50		88213,65	60,837	
Rävsnäs						
1^{15} Oskar Pettersson	S	4054,-		3664,15	2,527	
Håsentorp						
1^{3} Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson	S	3505,-		3168,25	2,185	
Rävsnäs						
1^{12} Gunnar Karlsson	S	2614,-		2364,95	1,631	
Håsentorp						
1^{13} Gunnar Karlsson	S	2599,50		2350,45	1,621	
1^{6} Herman Persson	S	4680,-		4231,10	2,918	
2^{1} Aug. Gustavsson	S	10691,-		9664,25	6,665	
3^{1} Harry Isaksson	S	7735,50		6991,90	4,822	
1^{9} Aug. Gustavsson	S	372,50		336,40	0,232	
1^{8} Gustav Andersson		189,-		171,10	0,118	
Färeds socken						
Stenstorp						
1^{1} Hjalmar Larsson		1516,-		1370,25	0,945	l
2^{1} Hjalmar Larsson		1728,50		1563,10	1,078	l
Färed						
1^{5} Oskar Gustavsson		3011,-		2721,65	1,877	l
1^{6} Gustav Rickard Käck		1262,50		1141,15	0,787	
5^{1} Gustav Rickard Käck		1367,-		1235,40	0,852	
1^{8} Märta Anna Maria Johansson		930,-		841,-	0,580	
1^{9} Märta Anna Maria Johansson		647,-		584,35	0,403	
1^{10} Elsa Axelina, Gustav Gerhard och Artur Julius Gustavsson	S	604,50		546,65	0,377	
Överföres		145098,50		131159,75	90,455	

Lantbruksstyrelsen 3045 n, aug. 49, 5 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT 317049

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst.=S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		145098,50		131159,75	90,455	
Uggletorp						
Soldattorp, Johan Persson		829,50		749,65	0,517	
1^1 Johan Persson		1270,50		1148,40	0,792	
Fredsbergs socken						
Klockarebolet						
Äg. Kyrkofonden						
arr. H. Karlsson	S	1719,50		1554,40	1,072	
Kyrkobolet						
Äg. Kyrkofonden						
arr. K. Jacobsson	S	9934,-		8979,85	6,193	l
Udda						
1^1 Nils Johanssons sterbh		597,50		539,40	0,372	
Snapa						
3^2 Arvid Falk		685,-		619,15	0,427	
3^3 Georg Gustavsson		276,-		249,40	0,172	
Summa		160410,50		145,000,-	100,000	

224574:70

Fredsberg den 29 december 1949.

David Larsson
lantbruksingenjör.

Ivar Johansson David Carlsson
Skiftesgodemän.

Lm/55

Fixpunktsbeskrivning.

Fixpunkt +4.57 m. I bergvägg inhugget kors 23 m. vinkelrätt avloppet NO punkt 0+70.

" +4.15 m. I jordfast sten inhugget kors 14 m. vinkelrätt avloppet SO punkt 21+22.

" +4.09 m. I jordfast sten inhugget kors 20 m. vinkelrätt avloppet NV punkt 32+70.

" +8.60 m. I berg inhugget kors 78 m. vinkelrätt avloppet V punkt 39+40.

" +4.24 m. I berg inhugget kors 62 m. vinkelrätt avloppet S punkt 48+68.

" +7.20 m. I jordfast sten inhugget kors 64 m. vinkelrätt avloppet NV punkt 65+18.

" +8.99 m. I berg inhugget kors 240 m. vinkelrätt avloppet Ö punkt 94+80.

5795.14

R 19*1611

LANTBRUKSSTYRELSEN
27 JUNI 1955
DIARIE Nr
SAK Nr

Kungl. Lantbruksstyrelsens
arkiv

Handlingar

angående

torrläggningsföretaget

FREDSBERGS MOSSAR DIKNINGSFÖRETAG

AV ÅR 1949

upprättade vid syn enligt vatten-
lagen år 1949-1954.

Innehållsförteckning.

	sid.
Protokoll från sammanträde 14 maj 1954	1 - 7
" " " 3 juni "	8- 11
" " " 28 " "	12-15
Ansökan och förordnande	16-17
Förening	18
Kung. om sammanträde 14 maj 1954	
anslagen vid Fredsbergs kyrka den 2 maj 1954	19
" " Lyrestads " " " "	20
" " Färeds " " " "	21
" " Enåsa " 9 maj 1954	22
införd i Tidning för Skaraborgs län d.30 april 1954	23
Förteckning över avsända underrättelser om sammanträde	24-29
Stiftsnämndens förordnande för ombud	30-31
Fullmakter och skriv.från Vägförvaltningen och S.J.	32-36
Utlåtande	37-67
Kostnadsförslag	68-71
Avskrift av värderingslängd,upprättad 1949	72-91
Sammandrag av värderingslängd med alla markvärden ökade till 1,4 gånger markvärden i värderingslängd upprättad år 1949	92-99
Kostnadsfördelningslängd	100-107
Yttrande från intendenten Carl Fries	108-109
Västerbygdens Vattendomstols dom den 18 juli 1952	110-138
" " slutliga beslut den 26 mars 1954	139-146
Kostnadsfördelningslängd för det företag, som	

sid.

bekostar underhåll av Friaån nedom Norrkvarn och Klevaruds sågdamm 147,148

Förteckning över massor från schaktning, som avser underhåll och schaktning, som avser fördjupning av Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg. 149-151.

ÖVERSIKTSKARTA.

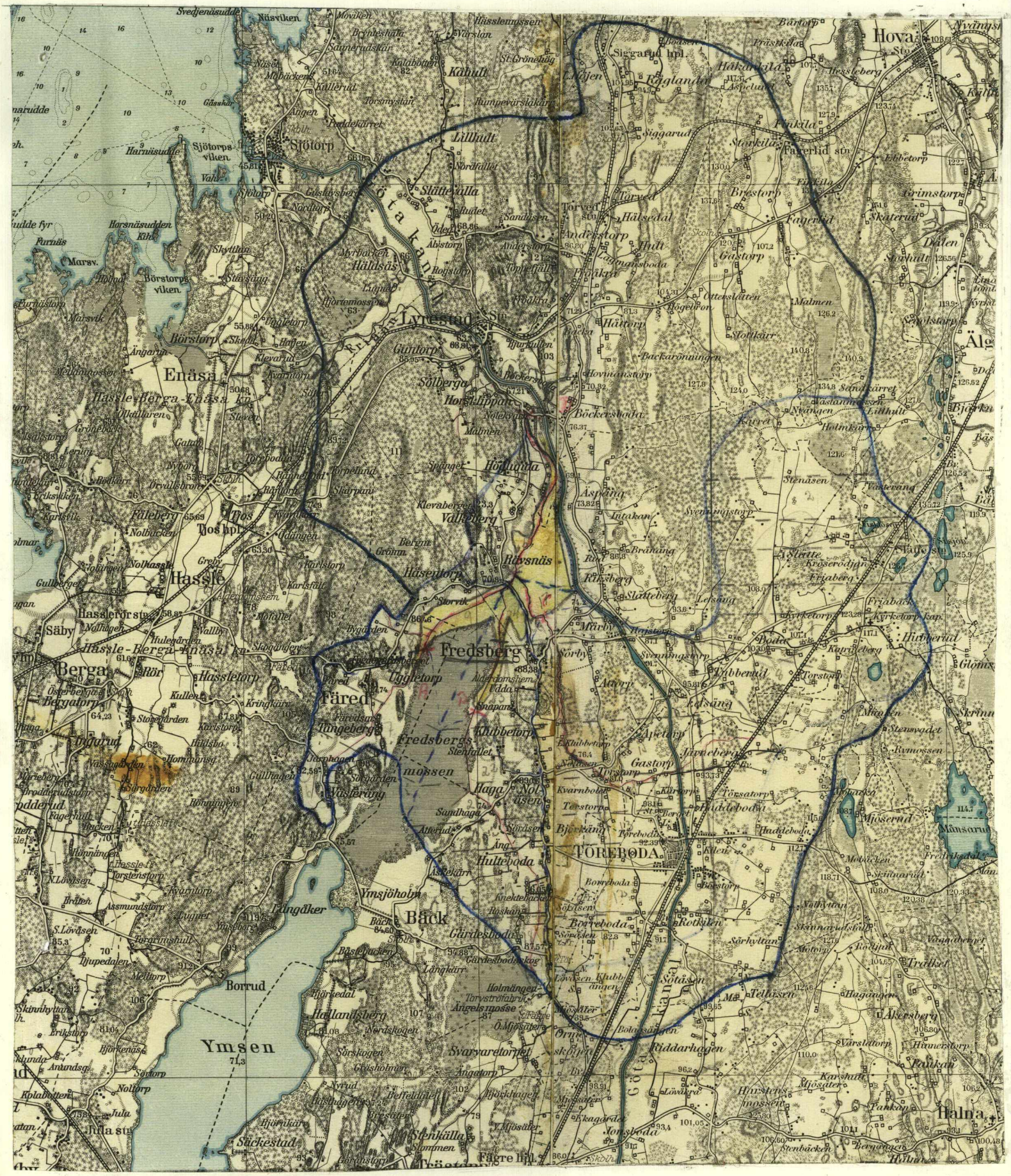

Skala 1:100.000.

Protokoll fört vid sammanträde vid syn enligt vattenlagen angående torrläggningsföretaget "Fredsbergs mossars dikningsföretag av år 1949" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar av Skaraborgs län.

§ 1.

Sedan förrättning angående företaget avslutats den 29 dec. 1949 och, efter besvär mot densamma, Västerbygdens Vattendomstol i dom den 18 juli 1952 Vattenöverdomstolen genom beslut den 1 febr. 1954 samt slutligen Västerbygdens Vattendomstol genom beslut den 26 mars 1954 återförvisat ärendet till synemännen för ny handläggning hade sammanträde utsatts att hållas i ordenshuset i Lyrestad fredagen den 14 maj 1954 kl. 18.
Till detta kommer tillstädes, synemännen undertecknad förrättningsman samt skiftesgodemännen David Carlsson, Slättevalla, Sjötorp, Lyrestad och Gustav Jansson, Fröåkra, Lyrestad samt av berörda sakägare:

Carl Löfstrand, Säter, Hasslerör
Sture Davidsson, Elfstorp, Lyrestad
Johan Larssons sterbh. " " genom Sven Larsson
Erik Andersson, Horsklippan, "
Ernst Svensson, Gurtorp "
John Nilsson, " "
Oskar Svensson, " "
Lars Andersson för Lyrestads pastorat
Godsäg. Reinhold Carlsson, Hällsås, Lyrestad
Åke Bengtsson, Lilla Hällsås, "
Truls Larsson, Rogstorp, "
Bengt Larsson, Horsklippan, "

Lars Andersson, Horsklippan, Lyrestad

Arvid Svensson, " "

Gustaf Ahleniusson, Böckersboda, Lyrestad

Johan Pettersson, Höglunda nr. 2, "

Henrik Svensson, " " "

Torsten Karlsson, " " "

Bertil Tropp, " 1 "

Nils Andersson, " " "

Karl Johansson, " " "

Aug. Karlsson, Ö. Böckersboda, "

Arvid Gustavsson, Walkeberg, "

Brynolf Jansson för Anna Linnea Jansson, Äspäng nr. 1, Fredsberg

David Persson, Äspäng nr. 2, Fredsberg

Herbert Eriksson, " nr. 2, "

Torsten Johansson," nr. 3, "

Bertil Davidsson, " " "

Henning Persson, " nr. 4, "

Hans Lindqvist, Brånäng nr. 1, "

Karl Erik Gustafsson för Ingrid Maria Blomberg. Riksberg, Fredsberg

Johan Gust. Gustavsson, Riksberg nr. 1, Fredsberg

Karl Eriksson, Mårby nr. 1, Fredsberg

Gilbert Johansson, Rävsnäs nr. 1, Fredsberg

August Gustafsson, " " "

Lars Johan Larsson, " " "

Robert Bengtsson, " nr. 2, "

John Andersson, " " "

Gustav Johansson, " " "

Arvid Carlson, " nr. 1, "

Lars Johan Larsson, Håsentorp nr. 1, Fredsberg

Gunnar Karlsson, Håsentorp nr. 1, Fredsberg

August Gustafsson, " 1 o. 2, "

Harry Iskasson, " nr. 3, "

Edvin Andersson, Stenstorp nr. 1, "

Gerhard Gustafsson för egen del och för Gustaf Käck, Färed nr. 1.

Johan Persson nr. 1, Uggletorp, Fredsberg

Halvdan Hultberg arr. av prästbolet

Ingenjör A Olsson för Göta Kanal.

Vägingenjör Lenas för vägförvaltningen i Skaraborgs län.

Ingenjör N. Möller för Statens Järnvägar

Agronomen O. Hård av Segerstad för Stiftsnämnden

Erik Andersson, Klevaryd, Hasslerör

Arvid Falk Snapa

Georg Gustafsson, Snapa.

§ 2.

Jäv mot synemännen anmäles ej.

§ 3.

Förrättningsmannen erinrar om år 1949 handlagd förrättning angående fördjupning av Friaån jämte tillopp genom de s.k. Fredsbergs mossar samt redogör för Västerbygdens vattendomstols dom och beslut den 26 mars 1954 i besvärsmål angående företaget, samt i anledning härav upprättat förslag till fördjupning av Friaån jämväl mellan Norrkvarn och Klevarud.

§ 4.

Yttrande från vägförvaltningen och baningenjören vid Statens Järnvägar, 36 bansektionen, bilägges protokollet.

§ 5.

Torsten Karlsson:

Vattnet kommer ej fortare nu än förut, då ån varit rensad. Kostnaderna

för uppgrävning av Friaån nedanför Norrkvarn borde därför skäligen ej påföras Fredsbergsföretaget.

§ 6.

Bengt Larsson:

Hur kommer förhållandena att gestalta sig vid landsvägsbron vid kyrkan. Är broöppningen stor nog att avbörda även den efter Fredsbergsföretagets utförande ökade vattenmängden. Vem skall reparera och återställa i farbart skick de enskilda broarna över ån ovanför kyrkan, om landfästena raseras eller farbanan flyter bort på grund av den ökade vattenmängden.

Lars Andersson:

På grund av vattenmängdens ökning uppkommer risk för erosion och skärningar i slänterna vid krökar på ån på sträckan nedom Norrkvarn. Förstärkning bör därför utföras där i samband med åfårans uppgrävning till större djup.

Vid uppgrävning av ån i den ifrågasatta nya sträckningen nedanför Norrkvarn kommer den udde, som avskäres, att bli värdelös. Den nyttjas nu till bete och får anses ha samma värde som åker.

Åtgärder bli nödvändiga vid de enskilda broarna om landfästenas bestånd ej skall riskeras.

Erik Andersson:

Bron närmast Horsklippan är grundlagd med endast ett skift under nuvarande botten. Höjden på detta skift är omkring 0,4 meter. Om fördjupning verkställes av ån, blir det bara slänter vid bron, och det stöd landfästena nu ha, gräves bort.

Hur andra broar över ån äro utförda känner jag ej.

§ 7.

Brynolf Jansson:

Är det tillfredsställande som det nu är eller erfordras en rensning

även om Fredsbergsföretaget ej kommer till stånd.

Arvid Carlsson:

Vi skall väl ändå ej kosta på rätning av krökar på ån och i allmänhet ej åtgärder av sådan omfattning, att en väsentlig förbättring i de nuvarande förhållandena vinnes. Det framlagda förslaget förefaller vara i överkant även utan rätningar.

Bengt Larsson:

Vi, som äger marken nedom Horsklippan, har inga fordringar på arbeten för att få det bättre än vi nu har.

§ 8.

Torsten Carlsson:

För jordupplag vid grävning nedanför Norrkvarn ska vi väl ändå ej betala ersättning.

Erik Andersson:

På den sträcka, som ån går över min mark är det en hel del sten i botten.

Då denna skall schaktas bort från åfåran, bör den ej läggas på åkern vid sidan om ån utan föras bort.

Bengt Larsson:

Om ersättning skall erläggas för upplag av sten på åkermark, blir det nog svårt att få denna rättvis. Jag yrkar att stenbunden jord, som ej kan planeras ut på omgivande mark, bortskaffas.

Arvid Carlsson:

Hur det skall förfaras med jordupplagen beror väl på hur det hela organiseras, om vi i Fredsberg skall erlägga visst belopp till Lyrestadsföretaget och detta låta utföra arbetet, eller om Fredsbergsföretaget skall utföra arbetet.

§ 9.

Ing. A. Olsson:

Göta Kanal kräver, att åtgärder vidtages vid Torvedsbäckens inflöde, så

att högvattenytan ej höjes i bäcken. Om udden vid föreningspunkten ej genomgräves för att få bättre riktning på vattnet vid sammanflödet, böra förstärkningsåtgärder vidtagas i kröken vid sammanflödet.

Robert Bengtsson, Räfsnäs:

Vattenmängden skall öka men hur skall den ökade vattenmängden komma genom bron vid Norrkvarn?

§ 10.

Brynolf Jansson:

Om föreslagna åtgärder medför, att vattenstånden vid de högsta vattenföringarna ej blir högre, då måtte det väl bli en viss båtnad vid något lägre vattenföring.

Bengt Larsson:

Erik Andersson har väl den mark, som skadas mest, och hans skador har ej varit märkvärdiga.

Erik Andersson:

Det var vid ett flöde år 1946 som jag hade någon egentlig skada och då fick jag 37 kronor av statsmedel i ersättning för skadan. Beloppet bestämdes med hänsyn till förhållandena på gården men det är väl tydligt, att det ej kan ha varit någon stor skada då.

Arvid Gustafsson:

Jag har 35 tunnland åker och därav 15 tunnland på Fredsbergsmossen. Av dessa skadades 7 tunnland genom översvämning, men skadan var ej så stor, att jag fick någon som helst ersättning. Skadorna måste ha varit betydande, innan någon ersättning av statsmedel utbetalades.

§ 11.

Bengt Larsson:

Är det säkert, att broarna vid Norrkvarn och Lyrestad äro tillräckligt stora för den ökade vattenmängden.

§ 12.

Johan Gustafsson:

Styrelsen för Fredsbergsföretaget bör ombesörja, att företaget blir rensat till det djup det skall ha enligt gamla förslaget.

Harry Isaksson:

Styrelsen har fått i uppdrag att låta rensa kanalerna till det djup och den storlek, som vi ha rätt att underhålla till, men frågan är om det finns utsikt, att företaget kan utföras inom sådan tid, att det är lönt rensa innan dess. Vi måste få ett besked om huru markägarna ställer sig.

Johan Gustafsson:

Styrelsen har ju fått i uppdrag att ombesörja att rensning blir utförd.

Karl Johansson:

Jag anser, att vi böra låta anstå med företaget och nu rensa till de dimensioner ån och kanalerna skall ha enligt det förslag, som nu gäller för underhållet.

Bengt Larsson:

Vi ha ingenting emot, att rensning verkställes.

Om nya företaget kommer till stånd måste arbetet börjas vid Klevarud.

§ 13.

Reinhold Carlsson:

Den fördjupning, som föreslås medför ej så stor förbättring, att andra åtgärder till skydd mot översvämning bli överflödiga, då vattenstånden varierar på intill 4 meter men med både upprensning av det som ingår i underhåll samt fördjupning, bör det bli viss förbättring.

§ 14.

Beslöts att styrelsen för Fredsbergsföretaget skulle infordra anbud på företagets utförande innan nästa sammanträde.

Meddelas att nästa sammanträde skall hållas på samma plats torsdagen den 3 nästkommande juni kl. 14.

Ort och dag som ovan.

David Larsson

lantbruksingenjör

Gustaf Carlsson Gustaf Jansson

skiftesgodeman

§ 15.

Vid i Ordenshuset i Lyrestad torsdagen den 3 juni 1954 kl. 14 fortsatt handläggning av förrättning angående Fredsbergsmossars dikningsföretag av år 1949 samt uppgrävning av Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud inställer sig synemännen undertecknad förrättningsman jämte skiftesgodemännen David Carlsson, Slättevalla, Sjötorp, Lyrestad och Gustav Jansson, Fröåkra, Lyrestad samt av berörda sakägare:

Erik Andersson, Horsklippan, Lyrestad

Oskar Svensson, Guntorp, "

Georg Larm, " "

Lars Andersson för Lyrestads pastorat

Reinhold Carlsson, Hällsås, Lyrestad.

Åke Bengtsson, Lilla Hällsås, "

Bengt Larsson, Horsklippan, "

Lars Andersson, " "

Karl Erik Gustafsson, Riksberg, Fredsberg

Paul Svensson, Walkeberg nr. 1, Lyrestad

Arvid Gustavsson, " " för egen del och för Oskar Svensson, Walkeberg

Torsten Johansson, Äspäng nr. 3, Fredsberg

Bertil Davidsson, " " "

Henning Persson, " nr. 4, "

Einar Hermansson, Rud nr. 1, Fredsberg

Rickard Karlsson, " " "

Karl Erik Gustafsson för Ingrid Maria Blomberg, Riksberg

Johan Gust. Gustavsson, Riksberg nr. 1, Fredsberg

August Gustafsson, Rävsnäs nr. 1, Fredsberg

Karl Erik Larsson, " " "

Arvid Carlson, " " "

Karl Erik Larsson, Håsentorp nr. 1, "

August Gustafsson, " " och 2, Fredsberg

Harry Isaksson, " nr. 3, "

Gustav Gerhard Gustavsson, Färed nr. 1, Fredsberg för egen del och för Gustav Käck, Färed nr 1 och 5

Agronomen Hård av Segerstad för Stiftsnämnden, Skara

Överstelöjtnant Bo av Klint och Ingenjör A. Olsson för

Göta kanalbolag.

§ 16.

Uppläses protokoll från föregående sammanträde.

§ 17.

Arvid Carlson:

Om nuvarande flodfåran mellan Horsklippan och Klevarud upptages till 0,5 m. större djup bör väl den ökade vattenmängden avrinna utan höjning av vattenståndet där såväl som på hela sträckan nedanför. Om förhållandena efter en genomgrävning av udden, sträckan 67+50-68, skulle bli bättre, än de nu äro, bör den som har intresse härav betala kostnaderna för genomgrävningen.

Ingenjör Olsson:

Göta Kanalbolag har endast begärt, att åtgärder vidtages, så att vattenytan ej höjes i ån.

Karl Erik Gustafsson:

Genomgrävning av udden är nog nödvändigt för att vattenståndet ej skall

bli högre vid punkt 68 och förorsaka olägenheter för marken och fallet nedom landsvägen.

Arvid Carlsson:

Vi yrkar att ån får gå i den gamla fåran på sträckan mellan 67+50-68.

Bo av Klint:

Kanalbolaget kan överenskommelsevis underhandla om saken.

Lars Andersson:

Om ingen har nytta av överskärningen, är det väl bäst, att ån får gå i den sträckning, den nu har.

§ 18.

Arvid Gustavsson:

Till år 1933 var bottenventilen i dammen vid Norrkvarn alltid öppen, nu är den cementerad igen.

Karl Erik Gustafsson:

Den lucka, som finnes i dammen för avtappning av vatten vid reparation m.m. skall nog vara öppen vid flöden.

Harry Isaksson:

Skall inte bottenluckan alltid vara öppen vid flöden i ån? Vem har utfört igensättningen?

Ing. A. Olsson:

Det var nog kanalens folk, som satte igen den, men det har ej skett på uppdrag av bolaget. Pelaren vid luckan är numera även borttagen.

Karl Erik Gustafsson:

Ing. Olsson uppgav en gång, att luckjärnen krökts ned.

Erik Andersson:

Har åtgärder gjorts för att täta luckan eller är det tidens tand, som gjort, att den rasat igen.

Arvid Gustafsson:

Vi vill ha upp bottenluckan i damman, som den varit förut, innan öppningen raserades.

Bengt Larsson:

Luckan tar ej så mycket vatten, som Gustafsson tror. Om luckan skall bort, måste vi för att skydda oss begära att pelaren skall sättas dit igen. Vid isgång blir det dämning.

Arvid Gustafsson:

Isen går ovanpå vattnet, och den går över dammkrönet och hindrar ej flödet.

§ 19.

Förrättningsmannen lämnar en redogörelse för de anbud, som inkommit på företagets utförande.

Harry Isaksson:

Jag tycker att vi bör söka förbindelse med entreprenör för underhandling.

Bengt Larsson:

Det blir styrelsen, som får anta entreprenör.

Hård av Segerstad:

Företaget bör utföras så att översvämningsskador förebygges.

Ingen av de närvarande har någon erinran mot att företagets styrelse underhandlar med och antager entreprenör för arbetet.

§ 20.

Meddelas att nytt sammanträde kommer att hållas på samma plats måndagen den 28 juni 1954 kl. 19.

Ort och dag som ovan.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Gustaf Carlsson Gust. Jansson

skiftesgodemän.

§ 21.

Vid den 28 juni 1954 kl. 19^{00} i ordenshuset i Lyrestad fortsatt handläggning av förrättning angående uppgrävning av Friaån jämte tillopp genom Fredsbergs mossar samt mellan Norrkvarn och Klevarud inställer sig förestående synemän samt av sakägare som beröres av företaget

Lantbr. Sven Larsson för Johan Larssons sterbhus, Elfstorp, Lyrestad
" Erik Andersson, Horsklippan, Lyrestad
" Bengt Larsson, " "
" John Nilsson, Guntorp "
" Oskar Svensson, " "
Godsäg. Reinhold Carlsson, Hällsås, "
Lantbr. Truls Larsson, Rogstorp, "
" Karl Erik Gustavsson, Riksberg, Fredsberg
Gunnar Larsson, som ombud för Lyrestads pastorat, Slättevalla, Sjötorp
Johan Pettersson, Höglunda nr. 2, Lyrestad
Henrik Svensson, " " "
Torsten Karlsson, " " "
Bertil Tropp, " 1 "
Georg Bohlin, " " "
Nils Andersson, " " "
Emil Karlsson, Östra Bäckersboda, "
Arvid Gustavsson, Walkeberg, "
Mårten Larsson, Brånäng nr. 1, Fredsberg
Einar Hermansson, Rud nr. 1, "
Rickard Karlsson, " " "
Karl Erik Gustavsson för Ingrid Maria Blomberg, Riksberg, Fredsberg
Gösta Gustavsson för Johan Gustavssons sterbhus, Riksberg nr. 3, Fredsberg
Johan Gust. Gustavsson, Riksberg nr. 1, Fredsberg
Karl Eriksson, Mårby nr. 1, "

Arvid Carlsson, Rävsnäs nr. 1, Fredsberg

Lars Johan Larsson, Håsentorp nr. 1, Fredsberg

Sven Vilh. Larsson, " " " "

Gunnar Karlsson, " " " "

Sven Persson, " " " "

Harry Isaksson, " " 3 "

Edvin Andersson, Stenstorp nr. 1, "

Harry Johansson, Färed nr. 1, "

Holdan Hultberg, arr. av Fredsbergs prästg., Fredsberg

Ingenjör A. Olsson för Göta kanalbolag, Hajstorp, Töreboda

Stiftsnämnden, Skara

Skiftesgodem. David Carlsson, Slättevalla, Sjötorp, Lyrestad

" Gustav Jansson, Fröåkra, Lyrestad

§ 22.

Uppläses protokoll från sammanträde den 3 innevarande juni.

§ 23.

Torsten Karlsson, Höglunda:

Om udden vid Horsklippan skall skäras över bör detta bekostas av Göta Kanalbolag.

Bengt Larsson, Horsklippan:

Ägaren till udden är ej närvarande, men jag har fått i uppdrag att framföra hans yrkande om ersättning för marken.

Enligt vår mening bör utskjutande uddar och hinder för vattnet längre ned i ån i första hand grävas bort för att få bättre avrinning.

Ingenjör A. Olsson:

Kanalbolaget har inget yrkande om att udden skall överskäras då markägaren begär 1000 kronor i marklösen.

Karl Erik Gustavsson:

Jag yrkar att grävningen i ån fortsättes fram till fallet nedom landsvägsbron.

§ 24.

Reinhold Karlsson, Häldsås:

Bör ej två uddar som skjuter ut i ån så att förträngningar uppkomma i åfåran nedanför i sidokanalerna schaktas bort.

§ 25.

Redogöres för erhållna anbud för de schaktningsarbeten som ingår i företaget samt beräknad kostnad för hela företaget.

Markägare vid Friaån mellan Klevarud och Norrkvarn framhålla att föreslagen fördjupning av denna sträcka bör utföras innan arbetet utföres ovanför Norrkvarn.

För det fall entreprenören vill påbörja schaktningsarbetet omedelbart på vissa avloppssträckor förklara närvarande markägare vid dessa avlopp att hinder härför ej föreligger från deras sida.

§ 26.

Redogöres för båtnadsuppskattning och kostnadsfördelning.

§ 27.

Avgiva synemännen utlåtande.

§ 28.

Meddelas att arr. K. Jacobsson som frånträtt arrendet på Fredsbergs prästgård anhållit om att bli befriad från uppdraget att vara ledamot av företagets styrelse.

I anledning härav beslöts att ny ledamot i styrelsen skulle utses efter Jacobsson och valdes härtill Brynolf Jansson, Äspäng.

Till revisor efter A. Lövnertz som avlidit utsågs Georg Bolin, Höglunda och till revisorsuppleant Nils Andersson, Höglunda.

§ 29.

Meddelas att avskrift av handlingar och kopior av ritningar angående företaget skall sändas till aktförvararen Arvid Carlsson, Rävsnäs inom 30 dagar.

§ 30.

Förklaras förrättningen avslutad.

Ort och dag som ovan

David Larsson

lantbruksingenjör.

David Carlsson Ernst Jansson

skiftesgodemän.

Avskrift. 16

E.D. 72 - 49
1948

E.D. 11 - 49
1949

Torrläggningsnämnden
i Skaraborgs län
Ink.den22/3 1948 Dnr.26
Exp.den 29/6 1948 nr.21

Skaraborgs läns
Landskansli
6 juli 1948

Till

Länsstyrelsen i Skaraborgs län.

Härmed anhålles vördsamt om förordnande för behörig förrättningsman att handlägga syneförrättning enligt 10 kap. vattenlagen för torrläggning av oss tillhörig mark inom Fredsbergs socken av Skaraborgs län. Förteckning över fastigheter, som väntas bliva berörda av företaget, återfinnes å omstående sida. Företaget avser avlopp samt ev.sänkning av förut befintligt avloppsdike. Berörd areal c:a 75 har.
Närmaste järnvägsstation Töreboda.
Meddelanden angående förrättningen kunna ställas till K.Jacobsson Fredsbergs Prästgård Tel.61 Fredsberg.

Löfåsen Töreboda den 16 mars 1948.

Aug.Löfnertz.
Pastoratstämmans ombud för
ekleciastika löneboställen.

Av företaget väntas nedanstående fastigheter bliva berörda.

Vänd!

17.

Fastighet: Ägare:

Prästbolet 1^2 Fredsbergs Pastorat.

Förordnande.

e.o.lantbruksingenjören G.Thorén, Borås, förordnas härmed att i laga ordning verkställa ifrågavarande förrättning och införväntas bevis om förordnandets emottagande.

Mariestad å landskansliet den 6/7 1948.

Carl Mannerfelt.

Erik Christiansson.

Kungl.Maj:ts Befallningshavande
i
Skaraborgs län

Landskansliet

E.D.nr. 11-49-1949

Förordnande.

Inneliggande förordnande av den 6 juli 1947 transporteras härigenom å lantbruksingenjören D.Larsson, Borås.

Mariestad å landskansliet den 10 januari 1949.

Carl Mannerfelt.

Leo Wohlstein.

Rätt avskrivet betygar:

David Larsson

lantbruksingenjör.

Avskrift.

Förening.

Undertecknade förena sig härmed med sökanden till den syneförrättning, som avser torrläggning av mark tillhörande Fredsbergs Prästgård i Fredsbergs socken, Skaraborgs län, och yrka vi på företagets utsträckning så, att även våra därav beroende marker på ändamålsenligaste sätt torrläggas.

Fredsberg den 24/7 1948.

Arvid Carlsson	Räfsnäs	Fredsberg
Oskar Pettersson	"	"
Gilbert Johansson	"	"
Lars Larsson	Håsentorp	Fredsberg
Karl Erik Larsson	"	"
Sven Larsson	"	"
Gunnar Karlsson	"	"
Herman Persson	"	"
Harry Isaksson	"	"
August Gustafsson	"	"
Gerhard o.Artur Gustavsson	Bygården Färed	Tångeberg.

Förestående förening vitsordas:

David Larsson.

lantbruksingenjör.

Ivar Johansson David Carlsson.

skiftesgodemän.

Rätt avskrivet betygar:

David Larsson

lantbruksingenjör.

Kungörelse.

Sedan förrättning avslutats den 29 dec. 1949 angående torrläggningsföretag benämnt "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" avseende uppgrävning av Friaån genom Fredsbergs mossar till Norrkvarn, i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar, Skaraborgs län, och besvär mot förrättningen anförts av bl.a. intressenter i det företag som avser reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds sågfall inom Lyrestads och Enåsa jordregistersocknar samt vederbörande vattendomstol i anledning av besvären återförvisat ärendet till synemännen för ny handläggning kommer sammanträde att hållas i Ordenhuset i Lyrestad fredagen den 14 maj 1954 kl. 18^{00}.

Företaget berör "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar och företag för "reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg ävensom uti tillflödet Torvedsbäcken" i Lyrestad och Enåsa jordregistersocknar, Skaraborgs län.

Borås den 22 april 1954

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Fredsbergs församlings kyrka den 2 maj 1954

betygar:

J. Ahlson

Pastor

Kungörelse.

Sedan förrättning avslutats den 29 dec. 1949 angående torrläggningsföretag benämnt "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" avseende uppgrävning av Friaån genom Fredsbergs mossar till Norrkvarn, i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar, Skaraborgs län, och besvär mot förrättningen anförts av bl.a. intressenter i det företag som avser reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds sågfall inom Lyrestads och Enåsa jordregistersocknar samt vederbörande vattendomstol i anledning av besvären återförvisat ärendet till synemännen för ny handläggning kommer sammanträde att hållas i Ordenhuset i Lyrestad fredagen den 14 maj 1954 kl. 18^{00}.

Företaget berör "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar och företag för "reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg ävensom uti tillflödet Torvedsbäcken" i Lyrestad och Enåsa jordregistersocknar, Skaraborgs län.

Borås den 22 april 1954

David Larsson
lantbruksingenjör.

Anslaget vid Lyrestads församlings kyrka den 2/5-1954

betygar:

Gustaf Hillby
Kyrkoherde.

Kungörelse.

Sedan förrättning avslutats den 29 dec. 1949 angående torrläggningsföretag benämnt "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" avseende uppgrävning av Friaån genom Fredsbergs mossar till Norrkvarn, i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar, Skaraborgs län, och besvär mot förrättningen anförts av bl.a. intressenter i det företag som avser reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds sågfall inom Lyrestads och Enåsa jordregistersocknar samt vederbörande vattendomstol i anledning av besvären återförvisat ärendet till synemännen för ny handläggning kommer sammanträde att hållas i Ordenhuset i Lyrestad fredagen den 14 maj 1954 kl. 18^{00}.

Företaget berör "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar och företag för "reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg ävensom uti tillflödet Torvedsbäcken" i Lyrestad och Enåsa jordregistersocknar, Skaraborgs län.

Borås den 22 april 1954

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Färeds församlings kyrka den 2/5 1954

betygar:

Ivar Nilsson

Kyrkoherde

Kungörelse.

Sedan förrättning avslutats den 29 dec. 1949 angående torrläggningsföretag benämnt "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" avseende uppgrävning av Friaån genom Fredsbergs mossar till Norrkvarn, i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar, Skaraborgs län, och besvär mot förrättningen anförts av bl.a. intressenter i det företag som avser reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds sågfall inom Lyrestads och Enåsa jordregistersocknar samt vederbörande vattendomstol i anledning av besvären återförvisat ärendet till synemännen för ny handläggning kommer sammanträde att hållas i Ordenhuset i Lyrestad fredagen den 14 maj 1954 kl. 18^{00}.

Företaget berör "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregistersocknar och företag för "reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg ävensom uti tillflödet Torvedsbäcken" i Lyrestad och Enåsa jordregistersocknar, Skaraborgs län.

Borås den 22 april 1954

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Enåsa församlings kyrka den 9/5 1954

betygar:

Ivar Nilsson

kyrkoherde

Förteckning

över avsända underrättelser ang.sammanträde den 14 maj 1954 rörande"Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949".

Avsändningsdag d.28 april 1954.

Lantbr.	Carl Löfstrand	Säter	Hasslerör
"	Valfrid Skoglund	Hällsås	Lyrestad
"	Bertil Pettersson	Ödegården,	Sjötorp.
Handl.	Artur Ekman	Ödegården	Lyrestad
Lantbr.	Sture Davidsson	Elfstorp	"
"	Johan Larssons sterbhus	"	"
"	Erik Andersson	Horsklippan	"
"	Ernst Olsson	Solberga	"
"	Karl Jansson	"	"
"	Herman Karlsson	"	"
"	Karl Andersson	"	"
"	Fredrik Karlsson	"	"
Disponent	Alfred Lorell		"
Lantbr.	Ernst Svensson	Guntorp	"
"	Harald Nilsson	"	"
"	John Nilsson	"	"
Vilhelm Gustafssons stbh.		Solberga	"
Arvid Eriksson		Drottninggatan 35	Karlstad.
Oskar Svensson		Guntorp	Lyrestad
Georg Larm		"	"
Nils Karlsson		"	"
Lyrestads pastorat /Kyrkoh.Gustaf Hillby/			"
Göta Kanalbolag,Huvudkontoret			Motala
Godsäg.	Reinhold Carlsson	Hällsås	Lyrestad.
Lantbr.	Åke Bengtsson	Lilla Hällsås	"

Lantbr. Truls Larsson	Rogstorp	Lyrestad.
" Bengt Larsson	Horsklippan	"
" Lars Andersson	"	"
" Arvid Svensson	"	"
" Karl Erik Gustafsson	Riksberg	Fredsberg
" Gustaf Ahleniusson	Böckersboda	Lyrestad.
" Birger Nordström	"	"
Johan Pettersson	Höglunda nr.2	"
Henrik Svensson	" 2	"
Torsten Karlsson	" "	"
Gunh.Karlssons sterbh.	" 1	"
Bertil Tropp	" "	"
Georg Bohlin	" "	"
Nils Andersson	" "	"
Karl Johansson	" "	"
Gunnar Johansson	Ö.Böckersboda	"
Emil Karlsson	"	"
Aug.Karlsson	"	"
Algot Johansson	"	"
Sigvard Skoglund	"	"
Gustaf Isakssons sterbh.	Walkeberg nr.2	"
Jenny Isaksson	" Österg.	"
Anna Isaksson	" "	"
Karl Persson	" nr.2	"
Karl Gustafsson	" "	"
Gustav Larssons sterbh.	" 1	"
Adolf Larsson	" Nolg.	"
Arvid Larsson	" "	"
Anders Larsson	" "	"

Artur Larsson	Walkeberg	Nolg.	Lyrestad.
Anna Larsson	"	"	"
Astrid Larsson	"	"	"
Paul Svensson	"	nr.1	"
Oskar Svensson	"	"	"
Johan Magnusson	"	"	"
Arvid Gustavsson	"		"
Karl Vilh.Johansson	Äspäng	nr.1	Fredsberg
Anna Linnea Jansson	"	nr.1 o.2	"
Arvid Johansson	"	nr.1	"
Brynolf Jonsson	"	"	"
Viktor Larsson	"	"	"
Ragnhild Elsa Maria Skoglund	"	"	"
Gustaf Evald Gustafsson	"	2	"
David Persson	"	"	"
Birgert Eriksson	"	"	"
Torsten Johansson	"	3	"
Karl Aug. Johansson	"	"	"
David Johanssons sterbh.	"	"	"
Margit Johansson	"	Jordang.	"
Bertil Johansson	"	"	"
Frida Johansson	"	"	"
Lennart Karlsson	"	"	"
Karl Svensson	"	nr.4	"
Henning Persson	"	"	"
Eskil Andersson	"	"	"
Hulda Andersson	Brånäng	nr.1	"
Mårten Larsson	"	"	"

Erik Persson	Bränäng nr.1	Fredsberg.
Gustav Johansson	Rud nr.1	"
Sigfrid Johansson	" "	"
Rickard Karlsson	" "	"
Karl Persson	" "	"
Sigfrid Johansson	Slätteberg nr.1	"
Nils Eriksson	" "	"
Per Karlsson	" "	"
Erik Svensson	" "	"
Ingrid Maria Blomberg	Riksberg	"
Erik Svensson	Tubberud nr.1	"
Per Karlsson	" "	"
Rickard Andersson	Riksberg nr.3	"
Johan Gustavssons sterbh.	" "	"
Ernst Persson	" "	"
Johan Gust.Gustavsson	" nr.1	"
Torsten Johansson	" "	"
David Gustavsson	Mårby nr.1	"
Carl Lundqvist	" "	"
Gustaf Eklind	" "	"
Henry Hermansson	" "	"
Johannes Erikssons dödsbo	" "	"
Martin Pettersson	" "	"
Erik Andersson	Sörby nr.1	"
Johan Lindh	" "	"
Henning Johansson	" "	"
Frans Andersson	" nr.2	"
Karl Svensson	Äspäng nr.4	"

Eskil Andersson	Äspäng nr.4	Fredsberg
Berta Andersson	" Jordang.	"
Stig Andersson	" "	"
Evy Andersson	" "	"
Martin Pettersson	" nr.4	"
Gilbert Johansson	Rävsnäs nr.1	"
August Gustafsson	" "	"
Lars Johan Larsson	" "	"
Karl Erik Larsson	" "	"
Vilhelm Larsson	" "	"
Rickard Karlsson	" nr.2	"
Robert Bengtsson	" "	"
John Andersson	" "	"
Gustav Johansson	" "	"
Oskar Falkberg	" Husartorp	"
Arvid Carlson	" nr.1	"
Oskar Pettersson	" "	"
Lars Johan Larsson	Håsentorp nr.1	"
Karl Erik Larsson	" "	"
Sven Vilh. Larsson	" "	"
Gunnar Karlsson	" "	"
Herman Persson	" "	"
August Gustafsson	" " 1 o.2	"
Harry Isaksson	" nr.3	"
Gustav Andersson	" nr.1	"
Hjalmar Larsson	Stenstorp nr.1	"
Oskar Gustavsson	Färed nr.1	"
Gustav Rickard Käck	" "	"
Märta Anna Maria Johansson	Färed nr.1	"

Elsa Axelina Gustavsson	Färed nr.1	Fredsberg
Gustav Gerhard Gustavsson	" "	"
Artur Julius Gustavsson	" "	"
Johan Persson	nr.1 Uggletorp (soldattorp)	"
Arr.H.Karlsson	Klockarebolet	"
" K.Jacobson	Fredsbergs prästg.	"
Nils Johanssons sterbh.	Udda nr.1	"
Pastoratst.ombud August Löfnertz	Löfåsen	Töreboda.
Ingenjör A.Olsson	Hajstorp	"
Vägförvaltningen i Skaraborgs län		Mariestad.
Baningenjören vid 36 bansektionen		Lidköping.
Stiftsnämnden		Skara
Erik Andersson	Klevarud	Hasslerör.

Borås den 28 april 1954.

lantbruksingenjör.

Avskrift.

Skara Stiftsnämnd

D.nr. 833
s.b. nr. 688.

Till

Agronomen O. Hård af Segerstad.

Sedan lantbruksingenjören David Larsson, Borås, meddelat stiftsnämnden, att sammanträde för syneförrättning enligt vattenlagen angående fördjupning och breddning utav Friaån från Rävsnäs 2^4 i Fredsbergs socken till Höglunda 2^2 i Lyrestads socken jämte tillopp från Uggletorp i Färeds socken och från Udda 1^1 samt Fredsbergs prästgård i Fredsbergs socken utsatts att hållas lördagen den 12 november 1949 klockan 10 i kommunalrummet i Fredsberg, förordnas Ni härigenom att i egenskap av konsistorieombud för stiftsnämnden vid ifrågavarande förrättning iakttaga och bevaka ovannämnda prästgårds rätt och intressen.

I händelse av förfall äger Ni sätta annan lämplig person i Edert ställe.

Rapport från sammanträdet insändes snarast möjligt till stiftsnämnden.

Skara domkapitel och stiftsnämnd den 24 oktober 1949.

Å domkapitlets och stiftsnämndens vägnar:

Gustaf Ljunggren.

Bengt Gierup.

Rätt avskrivet betygar:

David Larsson
lantbruksingenjör.

31

Avskrift.

Fullmakt.

Enligt mig av Göta Kanaldirektion given fullmakt befullmäktigar jag härmed Ingeniör A.Olsson, Hajstorp, Töreboda, att vid syneförrättning angående fördjupning och breddning utav Friaån jämte tillopp inom Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar, Skaraborgs län, vilken tager sin början lördagen den 12 nov. 1949 kl.10 f.m.å kommunalrummet i Fredsberg, föra Göta kanalbolags talan och dess rätt bevaka.

Ombudets laga åtgärder godkännas.

Blombacka, Kålltorp den 7 november 1949.

Olof Carlander.

Distriktsdirektör.

Bevittnas:

Per Carlander. Namn oläsligt.

Mariestad.

Rätt avskrivet betygar: David Larsson

lantbruksingenjör.

Avskrift.

Till Lantbruksingenjören David Larsson, Lantbruksnämnden, Borås, för kännedom. Stiftsnämnden

SKARA STIFTSNÄMND

D. nr 333/1952.

S.B.nr. 197.

Till

Agronomen O. Hård af Segerstad.

Sedan lantbruksingenjören David Larsson, Borås, till stiftsnämnden anmält, att sammanträde angående "Fredsbergs mossars dikningsföretag av år 1949" avseende uppgrävning av Friaån genom Fredsbergs mossar till Norrkvarn i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds socknar utsatts att hållas fredagen den 14 maj 1954 klockan 18 i Ordenshuset i Lyrestad, förordnas Ni härigenom att i egenskap av konsistorieombud och ombud för stiftsnämnden vid ifrågavarande förrättning iakttaga och bevaka all den ecklesiastika jords rätt och intressen, vilken kan komma att beröras därav.

I händelse av förfall äger Ni sätta annan lämplig person i Edert ställe.

Rapport från sammanträdet torde snarast möjligt insändas till stiftsnämnden.

Skara den 6 maj 1954.

Å domkapitlets och stiftsnämndens vägnar:

Yngve Rudberg

Bengt Gierup

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Avskrift.

Väg- och Vattenbyggnadsverket

Vägförvaltningen

i Skaraborgs län.

Dnr. 3638-43/49

F u l l m a k t .

I enlighet med skrivelse från Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av den 1 juli 1946, dnr.O. 594/45, Ka 7348-66, får vägförvaltningen i Skaraborgs län härmed befullmäktiga vägingenjören Nils G.Lenas att utföra och bevaka Styrelsens talan för Kungl. Maj:t och Kronan vid sammanträde den 12 november 1949 rörande fördjupning utav bl.a. det tillopp till Friaån från Håsentorp och Fredsberg, som går genom allmänna vägen från Fredsberg till Mariestad omkring 1,5 km.norr om Fredsbergs kyrka i Fredsbergs socken av Skaraborgs län.

Mariestad den 10 november 1949.

VÄGFÖRVALTNINGEN I SKARABORGS LÄN

A. Westgren.

Rätt avskrivet betygar: David Larsson

lantbruksingenjör.

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSVERKET
VÄGFÖRVALTNINGEN I SKARABORGS LÄN
Postadress MARIESTAD Telefonadress
Namnanrop "Länsstyrelsen"

Datum
5.5.54

Lantbruksingenjör David Larsson
Allégatan 63 III
Borås

Eder beteckning	Edert meddelande av den	Vår beteckning
		1920-43/54
Ärende		Ls/SH

Ang. bro över Friaån vid Lyrestads kyrka.

Edert förslag till upprensning av åfåran genom rubr. bro torde, såvitt nu kan bedömas, kunna genomföras utan risker för bron, varför vägförvaltningen intet har att erinra häremot.

Vägförvaltningen får anhålla om utdrag ur synemännens utlåtande i vad avser arbeten berörande allmän väg.

VÄGFÖRVALTNINGEN I SKARABORGS LÄN

Nils G. Lenas

STATENS JÄRNVÄGAR

36 BANSEKTIONEN

Baningenjören

Lidköping 4.5.54.

Dnr _____

Anhålles att i svarsskrivelse ovanstående diarienummer angives.

Telefon i detta ärende
20111

Lantbruksingenjör David Larsson
Allégatan 63III,
B o r å s.

Mö/ul

Betr Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949.

Med anledning av Eder skrivelse den 30 april 1954 angående upprensning av Friaån får baningenjören meddela, att det från statens järnvägars sida ej finnes något att erinra emot att en upprensning göres under järnvägsbron enligt den översända ritningen.

I. Högberg

35.

STATENS JÄRNVÄGAR

FULLMAKT för ombud vid lantmäteri- eller dylik förrättning

Härigenom befullmäktigas Ingenjör Nils Möller, Lidköping
Befattning och namn

att statens järnvägars talan föra och rätt bevaka vid förrättning rörande torrläggningsföretaget
Enligt uppgift i kallelsen

"Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949"

i Fredsberg, Lyrestad och Färeds jordregister-socknar, Skaraborgs län.
t. ex. ..... socken och ..... kommun av ..... län

Ombudets laga åtgärder godkännas.

Denna fullmakt är utfärdad med stöd av Arbetsordning för distriktsbefälet (intagen i Statens järnvägars författningssamling, särtryck nr 3).

Lidköping den 5.5. 19 54.

J. Högberg

(I. Högberg)
Baningenjör,
föreståndare för 36 bansektionen

Telefon: 20384

På en gång närvarande vittnen:

SJ bl 272 (Bbr 52)
2000 1 53 Bbk

28/6

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med Lyrestads kyrkofullmäktige den 19/12 1953.

---

§ 7.

Till pastoratsombud att närvara vid syner och förrättningar å de ecklesiastika löneboställena och Klockarbolet för år 1954 omvaldes herrar Gunnar Larsson, Slättevalla, Sjötorp, och Lars Andersson, Horsklippan, Lyrestad.

Justerat betyga:
G. Carlsson.
Eufr. Thuneby.

Som ovan
Gustaf Hillby.
Ordf.

Rätt avskrivet betygar i tjänsten

Gustaf Hillby
(Gustaf Hillby)
Kyrkoherde.

Synemännens utlåtande

avgivet vid syneförrättning enligt vattenlagen angående dels fördjupning och breddning av Friaån jämte tillopp på dess sträckning från Kyrkobolet i Fredsbergs socken till Norrkvarn i Lyrestads socken för bättre torrläggning av låglänta marker tillhörande skifteslagen Höglunda och Ö.Böckersboda i Lyrestads jordregistersocken; Walkeberg, Äspäng,Bränäng, Rud, Slätteberg, Lefsäng, Tubberud, Riksberg, Mårby, Sörby, Rävsnäs, Håsentorp, Udda, Snapa och Fredsbergs prästgård i Fredsbergs jordregistersocken samt Stenstorp, Färed och Uggletorp i Färeds jordregistersocken, dels fördjupning och rensning av Friaån på dess sträckning från Norrkvarn till Klevaruds såg i den omfattning, som erfordras för att förebygga skador genom ökad högvattenmängd vid utförande av föreslagna arbeten i ån ovanför Norrkvarn.

Läge.

De markområden, vilkas bättre torrläggning företaget avser, äro belägna vid Friaån jämte tilloppsdiken på dess sträckning från Kyrkobolet till Norrkvarn omkring en mil norr om Töreboda. Den del av Friaån,i vilken, till förebyggande av skador genom ökning av högvattenmängden vid Norrkvarn vissa arbeten skola utföras, sträcker sig från Norrkvarn till Klevaruds numera nedlagda såg omkring 3 km.från Friaåns utlopp i Vänern.

Företagets ändamål.

Företaget avser uppgrävning av Friaån jämte tillopp till så stora dimensioner, att vattnet även vid flöden kan avrinna utan att omgivande låglänta marker översvämmas. De arbeten, som omfattar utförande av täckta avlopp på prästgårdens marker för att bereda bättre avlopp för såväl ytvatten som grundvatten på ett prästgården tillhörigt område, ha sammanförts till ett särskilt företag.

Ansökan och förordnande, handlagd förrättning samt efter anförda besvär dom och beslut av Västerbygdens vattendomstol.

Efter framställning från ombud för Fredsbergs pastorat meddelade Länsstyrelsen den 6 juli 1948 förordnande rörande förrättning angående företaget. Genom förening den 24 juli 1948 hava sedermera 11 st. markägare förenat sig med sök. Förordnandet har den 10 januari 1949 överförts på underteckmad lantbruksingenjör. Ansökan och förordnande avser dels uppgrävning utav öppna avlopp genom låglänta marker vid Friaån med tillopp och dels täckta avlopp genom och från mark till Fredsbergs prästgård. Då ändamålet med dikningen på prästgårdens mark huvudsakligen är att bereda avlopp för planerad täckdikning ha föreslagna arbeten för uppgrävning av Friaån med öppna tilloppsdiken samt den mark, ägofig. 1-478, som genom dessa arbeten skyddas mot översvämning, sammanförts till det företag "Fredsbergs mossar dikningsföretag

av år 1949", varom nu är fråga, och föreslagna täckta avlopp jämte de marker, som omfattar ägofig.479-515 till ett särskilt företag benämnt "Fredsbergs prästgård dikning av år 1949".

Förrättningen avslutades den 29 dec.1949. Besvär mot densamma anfördes sedermera av ett antal sakägare med yrkande som närmare framgår av Vattendomstolens dom meddelad den 18 juli 1952. Yrkandena lämnades utan bifall utom beträffande viss ändring i plan utav ett tilloppsdike samt yrkande, att åtgärder skola vidtagas till förebyggande av skador på låglänta marker vid Friaån nedanför Norrkvarn. För utredning härom har Vattendomstolen genom dom den 18 juli 1952 återförvisat ärendet till synemännen. Sedan talan fullföljts hos Vattenöverdomstolen har denna genom beslut den 1 febr.1954 återförvisat ärendet till Vattendomstolen, som den 26 sistlidne mars återförvisat ärendet till synemännen.

Dikning.

Företaget har hänförts till dikning, varom stadgas i 7 kap. vattenlagen.

Allmänna intressen.

Företaget berör vid punkt 41+60 bro för allmänna vägen Fredsberg-Håsentorp-Mariestad. Bron är byggd år 1908 och synes ej behöva byggas om i samband med företagets utförande. Erforderliga åtgärder vid bron i sambande med företagets utfö-

rande skola utföras och bekostas av vederbörande vägförvaltning. I övrigt synes inga allmänna intressen beröras genom utförande av föreslagna arbeten i ån jämte tilloppsdiken på sträckan ovanför Norrkvarn.

Vid upprensning av sträckan mellan Norrkvarn och Klevaruds såg beröres järnvägsbro omkring ½ km. väster om Lyrestads järnvägsstation samt landsvägsbro vid Lyrestads kyrka. Enligt yttrande från vederbörande baningenjör och vägingenjör erfordras inga åtgärder vid dessa broar i samband med utförandet av föreslagna arbeten.

På sträckan omedelbart ovanför Klevaruds såg finnes för närvarande en bäverkoloni. För att i minsta mån störa denna, har föreslagits att för nödig ökning utav avbördningsförmågan en sidokanal breddas och fördjupas, och att arbetet utföres på den tid, då grävningsarbetet kan antagas medföra minsta störning för bäverkolonien.

Karta och profilritning.

Karta över den mark, som erhåller båtnad genom företagets utförande, har upprättats genom planmätning och ytavvägning utav det område, dikningen berör. Den mark, som för sin torrläggning är beroende av att föreslagna arbeten bliva utförda, har på kartan avgränsats från högre belägen mark med streckad begränsningskurva. Profil- och sektionsritningar över de dikes-

sträckor, som föreslås uppgrävda, hava upprättats efter verkställda uppmätningar, avvägning och jordundersökningar.

Markhöjder samt bottenlägen i avloppen/angives/ över O-planet till förslag upprättat åren 1899-1905 till uppgrävning av Friaån jämte tillopp ovanför Norrkvarn.

Åkermark betecknas på kartan med gul färg och övrig mark med grön färg.

Plankarta över Friaån på sträckan mellan Norrkvarn och Klevarud har sammanställts genom kopiering av kartor från förrättning /februari 1908 avslutad den 11/ rörande uppgrävning av Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg. Profil- och sektionsritningar över ån på denna sträcka har upprättats efter verkställda undersökningar av denna sträcka. Markhöjder och bottenläge för Friaån äro angivna i förhållande till O-planet för 1908 års förrättning.

Nederbördsområde och vattenmängd.

Nederbördsområdet för Friaån och de tillopp, som skola upptagas till större djup, har på fältkartan i skala 1:100.000 uppmätts till:

Friaån nedom föreningspunkten med Torvedsbäcken	185 km^2
Friaån vid Norrkvarn	96 "
" " föreningspunkten mellan Friaån och tillopp från Håsentorp = punkt 39+50	92 "

Friaån vid rågång mellan prästgården och klockarebolet 67 km^2

Tillopp från Håsentorp och Uggletorp vid landsvägsbron för landsvägen Fredsberg-Håsentorp 25 "

Tillopp från Snapa och Udda vid rågång mot prästgården 10 "

" " " " " vid föreningspunkten med avlopp genom Håsentorp 14 "

" " Uggletorp vid rågång mot Färed 7 "

Tillopp i rågång mellan Höglunda och Äspäng m.fl. 1,5 "

Högvattenmängden har uppskattats till 0,1 m^3 i sek. från km^2 motsvarande i runt tal:

För Friaån vid Norrkvarn 10 m^3 i sek. och vid rågång mot prästgården 7 m^3 i sek.

för avlopp från Uggletorp och Håsentorp 2,5 m^3 i sek. och

för avlopp från Snapa och Udda 1,5 m^3 i sek.

<u>Förut utförda arbeten för områdets torrläggning.</u>

Efter förslag upprättat åren 1899-1905 uppgrävdes under åren 1906-1909 Friaån från Sörby nr.2^5 nedanför bro för landsvägen mellan Fredsberg och Hajstorp till Norrkvarn samt tillloppsdiken till ån från Uggletorp genom mark till Stenstorp och Håsentorp, från Snapa genom Fredsbergs prästgårds marker samt i rågång mellan Höglunda, Walkeberg och Rävsnäs å ena sidan samt Äspäng, Brånäng, Rud, Lefsäng, Tubberud och Riksberg å andra sidan. Statsunderstöd anvisades till arbetet år 1905. Efter ut-

förande av detta företag torde avloppen hava avbördat då förekommande högvattenmängder utan att större översvämningar uppstått. Genom rensningar ha sedermera avloppens dimensioner vidmakthållits och på en del sträckor även ytterligare utvidgats och fördjupats. Sedan åfåran på vissa sträckor rensades sista gången år 1946, har densamma emellertid växt igen i sådan omfattning, att vattenståndet såväl vid lågvatten som vid flöden nu är väsentligt högre än om den underhållits till föreslagna dimensioner genom rensning varje år.

För att erhålla bättre avlopp för det vatten, som rinner till avdikningsområdet i rågång mellan Mårby nr.1^{7} och nr.1^{9} har nyligen upptagits ett avloppsdike genom mark till Mårby och Riksberg till rågångsdike mellan Riksberg nr.3^{6} och Rävsnäs nr.1^{3}.

Ändringar i högvattenmängd och i vattnets beskaffenhet.

Vattenföringen i avloppen under olika tider av året beror på huru stor del av nederbörden, som infiltreras i jorden och sedan rinner till som grundvatten och huru stor del, som avrinner som ytvatten samt den hastighet, varmed ytvattnet avrinner från marken. Ändringar i dessa förhållanden uppkommer dels vid ändringar i beskaffenheten hos den yta, nederbörden faller på, och dels då åtgärder vidtages för vattnets snabbare avledande. Åtgärder för dikning och gallring i skog, dikning i åker och äng, uppförande av nya byggnader, anläggning

av vägar och avloppsledningar, hårdgöring av mark, kort sagt nästan varje åtgärd för bättre utnyttjande av naturtillgångarna och för erhållande av större bekvämlighet har här som i andra liknande fall nästan utan undantag medfört en ökning av den vattenmängd, vilken avrinner som ytvatten, en snabbare tömning av stora och små vattenmagasin på och i marken samt en motsvarande minskning av grundvattenmängden. Härigenom har den vid flöden avrinnande vattenmängden från dessa områden ökats under det att medel- och lågvattenmängderna minskas. För att förebygga översvämning på marker belägna nedanför dessa områden har sedermera jämväl avloppen här uppgrävts till större dimensioner. I åtskilliga fall ha dessa arbeten utförts under de sista åren efter förslag, upprättade vid syn enligt vattenlagen och med statsunderstöd. Ökningen i flödesvattenmängden genom var och en av ovannämnda åtgärder är väl ej så stor, att påtagliga skador uppstå, men ändringarna i vattenföring genom alla dessa under senare tid utförda dylika arbeten äro dock så stora, att högvattenmängden ökat väsentligt såväl i Friaån som dess tilloppsdiken genom torrläggningsområdet. Ökningen i flödesvattenmängd har fått till följd, att översvämningar med tiden ökat såväl i antal som i intensitet och varaktighet. Vid flera av de gårdar,som företaget berör, minskas skörden genom dessa översvämningar vissa år till mindre än hälften av normal skörd. Åtgärder till förebyggande av ska-

dor vid flöden äro därför ofrånkomliga, om gårdarna skola kunna bestå med den omfattning de nu ha.

Den allmänna utvecklingen, om man nu vill kalla den så, har emellertid medfört ej endast ändringar i vattenföringen i avloppen utan även i vattnets beskaffenhet. Genom anläggning utav avloppsledningar för sanitära ändamål, och i viss mån ökad gödsling på åker och äng, har näringshalten hos vattnet ökats. Då föroreningen ej är så stor, att allt liv i vattnet kväves, har ökningen i vattnets näringshalt medfört en ökning av växtligheten på åns botten och slänter, varigenom den vattenförande arean minskats. Då det skulle kräva alltför stora arbeten att genom upprepade rensningar hålla vattenfåran ren från växtlighet varje tid under hela sommaren, erfordras jämväl till följd av den ökade näringshalten i vattnet en ökning av vattenförande arean, för att vattenståndet ej skall stiga högre än förut. Då förorenat vatten rinner fram genom den med växter fyllda vattenfåran erhålles en höggradig rening av smutsvattnet. En så stor area på åfåran, att en viss växtlighet kan tillåtas i densamma, är därför till gagn med hänsyn till den förbättring, som vinnes i vattnets beskaffenhet.

De olägenheter, som uppkommit genom vattenmängdens ökning under de senaste 40 åren, äro utan tvivel av sådan omfatt-

ning, som avses i 7 kap.3 § vattenlagen. Då emellertid ökningen i flodvattenmängd förorsakas av åtgärder, som vidtagits av alla de många markägarna inom vattensamlingsområdet och på skilda tidpunkter är det här som i så gott som alla andra liknande fall ogörligt att verkställa utredning om huru stor del av den ökade vattenmängden, som härrör från envar fastighet inom vattensamlingsområdet samt när åtgärder vidtagits, som orsakade ökad högvattenmängd. Någon utredning angående förhållanden, som 8 kap. 30 § vattenlagen avser, har ej heller ansetts kunna ifrågakomma i samband med förrättningen på grund av den omfattning en dylik utredning skulle få.

Jordmånen på större delen av det låglänta området, som för närvarande översvämmas, utgöres huvudsakligen av torvjord. Vid brukning av denna och dess nyttjande för odling av spannmål, potatis och annat, som kräver bearbetning, uppkommer ett svinn, som uppgår till 1 à 2 cm.om året. Denna sättning i marken medför en motsvarande minskning av markhöjden i förhållande till bottenläget i avloppen.

Ökning i flodvattenmängd i avloppet nedom torrläggningsområdet.

Vid nuvarande förhållanden översvämmas en stor del av markerna inom torrläggningsområdet, så snart en riklig nederbörd inträffar. Vid dessa översvämningar innehålles en del av det tillrinnande vattnet till dess vattenföringen minskar. Då vatten innehålles och magasineras även under det tillrinningen

kulminerar, medför översvämningarna en minskning av de högsta vattenmängderna i avloppet nedom avdikningsområdet. Efter företagets utförande då översvämningar ej torde förekomma annat än i mycket begränsad omfattning vid exceptionell nederbörd, kommer högvattenmängden i Friaån nedanför torrläggningsområdet att bliva större än den är vid nuvarande förhållanden. Om åtgärder ej vidtages för ökning utav åns avbördningsförmåga, kommer vattenståndet under flöden att höjas och förorsaka skador och olägenheter för vissa låglänta marker där. I den mån företagets utförande medför, att översvämningarna inom torrläggningsområdet minskas till den omfattning de hade före flodvattenmängdens ökning, markens sättning och åfårans igenväxning, medför dock utförandet av företaget i och för sig icke någon ökning av högvattenmängden. Företagets utförande medför endast, att den ökning av flodvattenmängden, som förekommit i tilloppen till torrläggningsområdet ej utjämnas genom översvämning på de marker, som ingå i företaget. Vattnet kommer att avrinna från torrläggningsområdet med samma intensitet, som det rinner till detsamma.

En del av ökningen i högvattenmängd torde väl även bero på åtgärder, vidtagna utav var och en markägare inom torrläggningsområdet, men då detsamma endast omfattar en ringa del av nederbördsområdet, blir även ökningen i högvattenmängd

från mark inom torrläggningsområdet förhållandevis ringa.

Genom utförande av föreslagna arbeten ovanför Norrkvarn beräknas att jämfört med nu rådande förhållanden med igenväxta avlopp ovanför Norrkvarn högvattenmängden ökar med i runt tal 4 m^3 i sek. Om Friaåns åfåra på sträckan ovanför Norrkvarn upprensas till de dimensioner, som 1905 års förslag innefattar, minskas översvämningarna med en motsvarande ökning av högvattenmängden i ån nedom Norrkvarn som följd. Ökningen i högvattenmängden genom rensningen torde kunna uppskattas till i runt tal 2 m^3 i sek. och ökningen i högvattenmängd genom föreslagen fördjupning och breddning av åfåran till i runt tal 2 m^3 i sek.

Den sträcka av Friaån mellan Norrkvarn och den numera nedlagda Klevaruds såg, där väsentliga skador vid flöden redan nu förekomma, har efter ett år 1905 upprättat förslag, uppgrävts till större djup och bredd för omkring 35 år sedan. Därjämte har, för bättre skydd mot översvämning vid högvatten, anlagts vallbyggnader längs ån, dels på södra och östra sidan från fallet vid Klevarud på en längd av 3,5 km. och dels på norra och västra sidan på en längd av 1,5 km. ovanför Klevaruds sågfall.

Vid flöden i Friaån stiger vattenytan i ån till i höjd med krönen på skyddsvallarna vid ovannämnda invallningsföre-

tag. Om åtgärder ej vidtages för ökning av Friaåns avbördningsförmåga vid invallningarna, kan därför skyddsvallarna längs ån komma att genombrytas. Vid uppgrävning av Friaån jämte tillopp ovanför Norrkvarn ökas givetvis riskerna för genombrott i vallarna eller att vattenytan stiger över vallkrönen.

Ovanför det invallade området på norra sidan om ån finnes ett lågländt markområde om i runt tal 27 hektar tillhörande Hällsås, Rogstorp och Lyrestads prästgård, som översvämmas vid stora flöden i ån. På sträckan ovanför detta lågländta område samt ovanför invallning på södra sidan om ån finnes även en del markområden, som översvämmas vid flöden i ån, men utsträckningen av dessa är förhållandevis begränsad. Nedanför Norrkvarn mellan Friaån, Torvedsbäcken och Göta kanal finnes slutligen ett område om i runt tal 15 hektar, som översvämmas. Vid exceptionella flöden har uppmätts en höjdskillnad av intill 0,6 meter mellan vattenståndet vid föreningspunkten mellan Friaån och Torvedsbäcken samt vattenståndet vid punkt 59.

<u>Omfattningen av åtgärder, som påkallas till förebyggande av skada genom företaget.</u>

Om Friaån ovanför Norrkvarn upprensas och underhålles till de dimensioner 1905 års förslag innefattar, minskas över-

svämningarna. Genom observationer under någon tid skulle då kunna utrönas,huru stor ökningen i vattenmängd blir genom föreslagen fördjupning och breddning utöver 1905 års förslag.

En upprensning först till det djup 1905 års förslag innefattar och sedermera till nu föreslagna dimensioner skulle emellertid medföra väsentligt större kostnad än uppgrävning till nu föreslaget djup utan föregående rensning. Ökningen i högvattenmängd genom upprensning till 1905 års förslag kan därjämte medföra betydande skador på marker vid Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud. Förslag har därför upprättats för uppgrävning av Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud till så stort djup att under alla förhållanden ingen höjning av högvattenytan uppkommer genom företagets utförande.

<u>Föreslagna arbeten i Friaån ovanför Norrkvarn jämte tilloppsdiken.</u>

För att erhålla så stor sänkning av högvattenytan i avloppen genom torrläggningsområdet för Fredsbergs mossars dikningsföretag, att översvämning ej uppstår vid högvatten, har föreslagits, att såväl Friaån som de tilloppsdiken,vilka ingå i 1905 års förslag,uppgräves till större djup och bredd. För Friaån föreslås arbetet börja vid Norrkvarn, där åfåran föreslås uppgrävd, så att botten kommer på samma höjd ± 0 över jämförelseplanet som skibordskrönet i vänstra delen av

dammbyggnad för den numera nedlagda kvarnen där. Högra delen av skibordet ligger på höjden +0,4 meter. Utskoven i dammen ha, efter det vattenverket borttagits, delvis fyllts igen för att hålla lågvattenytan så högt, att jordskred ej behöver befaras på den sträcka om 500 meters längd 1,5 km.ovanför Norrkvarn, där Friaån går på endast 30 m.avstånd från Göta Kanal. Efter utförandet av här föreslagna arbeten saknas anledning bibehålla dessa igensättningar i dammen.

Genom upptagning utav åfåran till större djup på sträckan ovanför Norrkvarn så att bottenlutningen blir större, skulle bredden kunna minskas. En ändring av förslaget i denna riktning skulle emellertid medföra en väsentlig ökning av kostnaderna. En upptagning av åfåran till större djup på sträckan närmast Norrkvarn men med bibehållande av förelsgna dimensioner ovanför denna sträcka medför ingen märkbar sänkning av högvattenytan inom torrläggningsområdet utöver den sänkning,som vinnes vid uppgrävning till förelsgna dimensioner.

De avloppssträckor, som föreslås uppgrävda till större djup och bredd, ha sammanställts i nedanstående tabell.

<u>Friaån.</u>

punkt	Läge Sträcka	bottenläge	bottenbredd	sidolutning.
0	Norrkvarn	0,00		
	0-19+75		5	1:1,5

punkt	Läge Sträcka	botten-läge	botten-bredd	sido-lutning
19+75		0,46		1:1,5
	19+75-39+50		4	"
39+50		1,00		
160=39+30	tillopp från Håsentorp och Snapa	1,30		
	160-168		2	1:1,25
168	rågång mellan prästgården och klockare-bolet	2,10		

Dike i rågång mellan Höglunda och Äspäng m.fl.

140=19+70	vid Friaån	1,10		
	140-159+44		0,5	1:1,25
159		2,05		
159+44	rågång mellan Riksberg nr.3^{5} och 3^{23}	2,30		

Dike från Uggletorp genom Färed, Håsentorp och Rävsnäs m.fl.

39+30	föreningspunkten vid Friaån			
39+50		1,00		
39+70		1,20		
	39+50-45+80		1,0	1:1,5
45+80		1,38		

punkt	Läge sträcka	botten-läge	botten-bredd	sidolutning
49+50		1,50		
56+50		1,85		
58+20	gräns mellan Fredsbergs och Färeds socknar			
61+00		2,10		
67+00		3,30		
	45+80-68+52		0,5	1:1,5
68+52		3,80		

Dike från Fredsbergs prästgård.

130=42+90	rågång mellan Rävsnäs nr.1^{3} och 1^{15}	1,80		
	130-133+50		0,5	1:1,25
133+20	rågång mot prästgården			
133+50		1,90		

Dike från Snapa genom Udda, prästgården och Rävsnäs.

70=45+80	rågång mellan Rävsnäs nr.1^{6} och nr.1^{3}	1,60		
	70-75+86		0,5	1:1,25
75+86=87	rågång mot prästgården	2,20		

punkt	Läge sträcka	botten-läge	botten-bredd	Sido-lutning
87+05		2,30		
91+96		2,50		
94+00		2,70		
98+00		3,05		
98+35	rågång mellan prästgården och Udda.			
	87-104		0,5	1:1,25
104+00	rågång mellan Snapa nr.3^2 och nr.3^3	4,55		

På sträckan 11-16 omkring 1,5 km.ovanför dammen vid Norrkvarn går Friaån på ett avstånd av endast 30 meter från Göta Kanal. Jordarten utgöres av ett lerlager med 2-3 meters tjocklek på att lager mo och sand. Vattenytan i Göta Kanal ligger här på höjden +4,1 över jämförelseplanet. Från kanalen rinner särskilt vid lågvatten i Friaån en grundvattenström till ån, vilken på flera ställen förorsakat skred i slänten. För att hindra skreden fortsätta i slänten mot Göta Kanal, har pålning anordnats på några sträckor. En ytterligare sänkning av lågvattenståndet, utan att några åtgärder vidtagas för att förebygga skred, kan medföra, att så stora jordmassor glida ut i ån, att den delvis fylles igen.

Jordskred i slänten av Friaån på denna sträcka kan förebyggas

genom att hindra lågvattenytan att sjunka under den nivå,som motsvarar nuvarande lågvattenyta,

genom att medelst pålning hindra jorden i slänterna att glida ut i ån,

genom att täta det vattenförande jordlagret medelst uppgrävning av ett dike genom detsamma, som sedan fylles med tät jord, genom att flytta avloppet till det läge på västra sidan om nuvarande flodfåran, det hade före grävningsarbetet 1906--1909.

Av dessa åtgärder har föreslagits en uppdämning av lågvattenytan, då denna åtgärd synes bliva den billigaste. En uppdämning av lågvattenytan medför ej heller någon minskad torrläggning för mark inom avdikningsområdet, då torrläggningsdjupet i allt fall blir tillräckligt vid lågvattenmängd.

Dammen får läggas på lämplig plats nedanför punkt 11 och utföras så, att krönhöjden blir +0,80 meter.

Genom anläggning av dammbyggnad vid lågvatten ökas vattendjupet i Friaån märkbart till rågång mellan Höglunda och Walkeberg. Härigenom uppstå andra betingelser för vattenväxterna, vilket kan medföra ändrade förhållanden beträffande underhållet. En utredning av vattenhygienikern Sverker Foghammar har dock givit vid handen, att det ändrade vattendjupet icke torde medföra sådan ökning av igenväxningen med åtföljande

ökat underhåll, att höjning av lågvattenytan därför ej bör komma till stånd.

Om vid arbetets utförande vidtagande av annan betryggande åtgärd mot skred befinnes lämpligare, får denna utföras i stället för föreslagen dammbyggnad. Ersättningar för markskador skall då bestämmas med ledning av bestämmelser under rubriken ersättningar.

Föreslagna arbeten i Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud.

På grund av föreskrifter, som lämnats i vattendomstolens dom, föreslås, att Friaån på sträckan från Norrkvarn till Klevarud uppgräves till större djup på så sätt, att slänterna bibehålles från markytan till den botten med 6,5 m.bredd, som 1905 års förslag innefattar och därifrån fördjupas med bibehållen släntlutning till nytt bottenläge 0,5 meter under nuvarande botten. Den nya bottenbredden blir då 5 meter. Genom denna fördjupning ökas vattenförande arean med 2,87 m^2 och avbördningsförmågan ökas så mycket att 4 m^3 större vattenmängd beräknas kunna framrinna vid samma vattenstånd som vid nuvarande förhållanden. Bottenlutningen 0,5/1000 skall bibehållas till punkt 17. Från denna punkt skall bottenlutningen vara 0,125:1000 till punkt 9. På sträckan nedom punkt 9 skall inget arbete utföras i åfåran, men däremot skall förut uppgrävda sidokanaler uppgrävas med bottenbredd 2 m,sidolutning

1:1,25 och bottenläge 0,5 m.högre än botten i ån enligt 1905 års förslag. Genom denna åtgärd erhålles i dessa kanaler vid except. vattenföring en vattenförande area om 12 m^2. Då åfåran vid dylik vattenföring har en area om 31 m^2, ökas arean med i runt tal 40 procent. Avbördningsförmåga ökas alltså på denna sträcka mera än genom fördjupning på sträckan 5-9.

På en del ställen i krökar på ån sker för närvarande viss erosion. Efter fördjupning kan denna tendens komma att öka. Vissa arbeten böra därför utföras på de ställen, som närmare angives och där så befinnes påkallat. På sträckan 67+50-68+00 skall ån genom nygrävning givas nytt läge i plan.

Åfåran är för närvarande delvis igenslammad. De schaktningsmassor, som måste bortskaffas för att återställa vattendraget till föregående bottenläge och storlek, har uppmätts till 600 m^3. hårda massor och 5000 m^3 lera. Kostnaderna för dessa schaktningsarbeten har beräknats till 13000 kronor. Då denna kostnad är att anse som underhåll av Friaån, och underhållet skall bekostas av intressenterna i det torrläggningsföretag, som avser reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg, skall detta företag erlägga ett belopp om 13000 kronor till Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949 fördelade med 5000 kronor på avd.I och 8000 kronor på avd.II.

Broar.

I samband med avloppens uppgrävning skall ombyggnad eller reparation verkställas av broar vid följande punkter: vid Friaån 9+10, 36+06,37+54 och 162+38 samt reparation av broar vid 13+40,22+25,30+74,33+94 och 164+70, vid avlopp från Uggletorp genom Färed, Håsentorp och Rävsnäs m.fl. 44+62,45+86,46+82,47+62,50+58,52+46,55+18,59+10,60+30, 62+28,63+12 och 64+92, vid avlopp från Snapa genom Udda, Fredsbergs prästgård och Rävsnäs 72+58,91+20 och 99+36 samt gångspång vid 87+20. Broar vid 13+40,22+25,30+74,33+94 och 164+70 iordningställes med bibehållande av landfästen och de delar av bärverk och farbana, som äro i sådant skick, att materialet kan nyttjas. Broar vid 9+10,36+06,37+54 och 162+38 skola ombyggas med nytt material, där så erfordras. Trummor av betongrör med 1,5 m.diam. skola utföras vid 44+62, med 1,2 m.diam.vid 45+86, 46+82,47+62,50+58,52+46,55+18,59+10,60+30 och 62+28 och med 1,o m.diam.vid 63+12,64+92,72+58,91+20 och 99+36. Om nya broar utföres med landfästen, bör avståndet mellan dessa ej vara mindre än 8 meter vid Friaån och vid dike från Udda och Snapa samt från Uggletorp ej mindre än 3 meter.

Bro för landsvägen vid punkt 41+60 behöver ej byggas om, men avloppet genom bron skall genom försorg och på bekostnad

av vederbörande vägförvaltning fördjupas till samma bottenläge som avloppet å ömse sidor om bron.

Förutom förestående broar skall i samband med uppgrävning utav avloppssträckan 88+98 iordningställas 6 st.vattningsplatser i samma skick som de nu ha. Iordningställande av ytterligare vattningsplatser och andra anordningar, som vid arbetets utförande finnes påkallat och befogat, skall även utföras.

På den sträcka av Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud, som skall uppgrävas till 0,5 m.större djup, skall inga broar uppföras. Om vid arbetets utförande befinnes att åtgärder böra vidtagas vid befintliga broar, får omfattningen av dessa bestämmas i samband med arbetets utförande.

Kostnaderna för samtliga arbeten för Friaån jämte tillopp ovanför Norrkvarn samt Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud hava beräknats till:

Kostnad för jordschaktning,broar och dammbyggnad	180.000 kr.
Ersättningar	30.000 "
För oförutsedda fall,arbetets tillsyn, vattendomstolsavgift m.m.	25.000 "
Summa	235.000 kr.
Avgår ersättning 13000 kr.för åtgärder, som avse underhåll av Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud	13.000 "
Kostnad fördelad på intressenter i Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949	222.000 kr.

Båtnad.

Den båtnad, som vinnes genom företagets utförande, består i höjning av jordens alstringsförmåga och möjlighet till höjning av alstringsförmåga. Uppskattningen har verkställts jämlikt bestämmelser i 10 kap. 60 § vattenlagen med tillämpning av bestämmelser i 7 kap.22 §.

I värderingslängd, upprättad vid 1949 års förrättning, finnas för varje ägofigur angivet uppskattat värde per hektar före och efter företagets utförande samt båtnad för hektar och för ägofig. Genom den värdestegring, som förekommit sedan år 1949 uppskattas alla markvärden hava ökat med 40 procent och därför såväl värde före företaget som efter företaget samt båtnad med 40 procent för envar av företaget berörd fastighet. I nu upprättat sammandrag till värderingslängden finnes för varje fastighet angivet uppskattat värde före och efter företaget samt båtnadsvärdet. Hela båtnaden har nu uppskattats till 224574,70 kr.

Kostnadsfördelning.

Något skäl till företagets uppdelning i avdelningar för jämkning i kostnadsfördelningen jämlikt bestämmelser i 7 kap. 24 § vattenlagen föreligger ej. Samtliga med företagets utförande förenade kostnader för uppgrävning av Friaån jämte tillopp ovanför Norrkvarn samt fördjupning av ån mellan Norrkvarn och Klevarud jämte sidokanalen skola därför för-

delas på de berörda fastigheterna i direkt proportion till uppskattad båtnad. I bilagd kostnadsfördelningslängd finnes för varje fastighet angivet den andel i procent av verklig kostnad, som motsvarar varje fastighets båtnad.

Beräknad kostnad för upprensning till dimensioner enligt syneförrättning avslutad den 11 februari 1908 av Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud 13000 kr. skall erläggas av intressenterna i det torrläggningsföretag, som avser reglering av vattenståndet i Friaån på denna sträcka. Övriga kostnader för denna sträcka skola erläggas av intressenterna i "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949". Underhållet av sträckan från Klevarud till punkt 68+00 skall för framtiden bekostas av intressenterna i det dikningsföretag, som avser reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud enligt bestämmelser härom meddelade vid syneförrättning, avslutad den 11 febr. 1908. Underhåll av Torvedbäcken fram till punkt 67+50 skall ombesörjas av Göta kanalbolag.

Ersättningar.

För bestämning av de ersättningar, som skola erläggas för mark, som tages i anspråk till jordupplag vid Friaån jämte tillopp ovanför Norrkvarn, skall den markareal, som i äng, skog och betesmark täckes av jordvall och i åker mark, som täckes av jordvall jämte bankett, räknat från avloppens kant, uppmätas efter företagets utförande och ersättning erläggas med belopp, som motsvarar nedan angivna ersättningar per kva-

dratmeter.

För jord, som kan planeras ut på omgivande mark:

Vid åker 30 öre kvm.

vid betesäng 15 öre kvm.

" skog 5 " "

För stenbunden jord, som ej lämpligen kan planeras ut på omgivande mark:

Vid åker 45 öre kvm.

" betesäng 25 öre kvm.

" skog 6 " "

För nygrävning på mark till Horsklippan skall ersättning utgå med 30 öre m^2 för all mark, som tas i anspråk för åfåran och som avskäres från förbindelse med övrig mark. På sträckan Norrkvarn-Klevarud skall, om ej annat överenskommes, jorden läggas vid åkanten. För jordupplag på denna sträcka mellan Norrkvarn och Klevarud skall ersättning erläggas med belopp, som beräknas enligt ovanstående grunder endast för de schaktningsmassor, som uppgrävas vid fördjupning 0,5 m.av åfåran.

Om överenskommelse ej kan träffas mellan företaget och vederbörande markägare rörande ersättningens storlek, skall densamma bestämmas av vederbörande lantbruksingenjör.

Vattendomstolsavgift.

Avgift till vattendomstolarnas organisation skall erläggas

med 336 kr. 86 öre, vilket belopp skall inbetalas till länsstyrelsen i länet, då företaget vunnit laga kraft.

Arbetets utförande.

Företaget skall, om markägarna önska fullfölja detsamma, utföras i överensstämmelse med de vid denna förrättning upprättade plan-, profil- och sektionsritningarna samt arbetsbeskrivningen och enligt vattendomstolens dom beträffande damm.

Vid avlopp genom Fredsbergs mossar ovanför Norrkvarn böra jordvallarna, om de ej utplaneras, läggas 3 meter från avloppens kant, för att framtida underhåll ej skall försvåras. Vid Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud skola schaktningsmassorna läggas på så stort avstånd från åslänten, att de ej rasa ned i åfåran. Om avtal ej träffas med vederbörande markägare härom, få de ej utbredas över större yta än som motsvarar 1 meters höjd och sidolutning 1:1,o.

För avledande av vatten från mark bakom jordvallarna, där de ej utplaneras i samband med uppgrävningen, skall upptagas öppningar till avloppen vid diken och svackor i marken samt i övrigt på minst var 50 de meter.

Av lantmätare utsatta gränsmärken få icke borttagas, förrän de genom lantmätares försorg blivit ersatta med nya rågångsmarkeringar.

Om det vid arbetets utförande befinnes att föreslagna broar bättre skulle fylla sin uppgift på annan plats än som föreslagits, få de efter överenskommelse med vederbörande markägare flyttas till annan punkt.

Vid de s.k. sidokanalerna str. 4+60-8+60 skall vallen läggas så att banketten mellan vallen och kanalkanten kan nyttjas som väg. Sidokanalerna skola utföras i aug.-sept.på tid, som anses lämplig med hänsyn till bäverkolonin. Genom nu föreslagna arbeten ändras ej avloppströskeln i ån nedom bäverkolonins bo.

I stället för föreslagna träbroar får utföras broar av annat varaktigare material av annan med hänsyn till trafiken likvärdig eller bättre konstruktion. Vid avloppens uppgrävning vid eller i närheten av väg skola schaktningsmassorna läggas vid sidan om vägen och ej på vägbanan, och arbetet i övrigt bedrivas så att minsta möjliga hinder uppstår för trafiken. Efter arbetets utförande skall vägbanan återställas i det skick, den nu har.

Framtida underhåll.

De upptagna avloppen skola genom rensningar bibehållas vid föreslagna dimensioner. Tillfälliga ras eller andra svårare hinder för vattnets avlopp böra dock omedelbart avlägsnas.

Kostnaden för rensning skall fördelas efter de i kostnadsfördelningslängden införda andelstalen. De broar, som uppförts

över avloppen i samband med företagets utförande, skola underhållas efter samma grunder.

För rensningsjords uppläggning må intressent icke äga rätt till ersättning.

På sträckan Norrkvarn-Klevarud synes föreslagna arbeten ej medföra ökad underhållskostnad. Någon ersättning för ökat underhåll på denna sträcka skall därför ej erläggas av Fredsbergs mossar dikningsföretag.

Då underhållet ej försvåras eller fördyras skall ej heller någon jämkning företagas i gällande kostnadsfördelning för underhåll av denna sträcka.

Markägare har skyldighet tillse, att dem tillhöriga betande djur ej åstadkomma åverkan på avloppen. Om genom någons åverkan eller försummelse rensningsarbeten måste utföras, må kostnaderna för dessa arbeten uttagas av den som förorsakat desamma. Uppdämning eller annan åtgärd, som hindrar vattnets fria avlopp må ej tillåtas, om någon skulle lida skada härigenom.

Organisation.

För handhavande av med företaget förenade angelägenheter skola intressenterna utse en styrelse, som det åvilar att ombesörja arbetets utförande och kontrollera

detsamma - i den mån så finnes nödigt med biträde av sakkunnig person - att i mån av arbetets fortgång verkställa utdebiteringar, på sätt närmare angives i 3 kap. 20 § vattenlagen, att över handhavda medel föra räkenskaper, vilka skola vara tillgängliga för intressenterna i och för granskning, att för sistnämnda ändamål och då så eljest kan finnas nödigt, kalla intressenterna till sammanträde, på sätt i 7 kap. 64 § vattenlagen föreskrives och därvid föra protokoll samt att i övrigt vidtaga åtgärder, som för företagets ändamålsenliga utförande och underhåll kunna finnas nödiga.

De vid denna förrättning upprättade handlingarna och ritningarna förvaras hos ordföranden i den av intressenterna utsedda styrelsen.

Arbetstid.

Arbetet med företagets utförande må påbörjas, då förrättningen vunnit laga kraft och skall vara fullbordat senast den 1 september 1958 . Beträffande förlängning av arbetstiden hänvisas till 7 kap. 59 § vattenlagen.

Arbetets godkännande.

Sedan de arbeten som ingå i företaget blivit utförda skall besiktning av desamma verkställas av i länet tjänstgörande lantbruksingenjör.

Företagets namn.

Företaget skall benämnas "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949".

Besvärshänvisning.

Talan mot utlåtandet föres vid Västerbygdens vattendomstol, Vänersborg, dit besvären skola vara ingivna inom 60 dagar från nedanstående dag med iakttagande av bestämmelser i 11 kap. 85 § vattenlagen, att besvären skola ingivas i tre exemplar samt fullständigt upptaga klagandens alla påståenden och skälen därtill samt vidfogas de handlingar, klaganden vill åberopa till stöd för sitt ändringsyrkande.

Lyrestad den 28 juni 1954

David Larsson

lantbruksingenjör

David Carlsson Ernst Jansson

skiftesgodemän.

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.		Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
Jordschaktning och bergsprängning i Friaån jämte tillopp genom Fredsbergs mossar ovanför Norrkvarn.							
		Sträckan A-B.					
0+50-19+75	1925	Bergsprängning	m^3	135	22:-	2970:-	
		"	"	130	17:-	2210:-	
		schaktn.av grus och sten	"	1200	5:-	6000:-	
		" " lera " "	"	110	3:-	330:-	
		" " "	"	3020	2:-	6040:-	17550:-
		Sträckan B-C.					
19+75-39+50	1975	Bergsprängning	"	12	17:-	204:-	
		Schaktn.av grus och sten	"	40	5:-	200:-	
		" " lera	"	13650	2:-	27300:-	27704:-
		Sträckan C-D-E.					
39+50-45+84	634	Schaktn.av lera	m^3	2815	2:-	5630:-	
		" " torv	"	1150	1.50	1725:-	7355:-
		Sträckan E-F.					
45+84-63+17	1733	Schaktn.av lera	m^3	400	2:-	800:-	
		" " torv	"	8300	1.50	12450:-	13250:-
63+17-68+52	535	Schaktn.av torvj.	m^3	1150	1.50	1725:-	
		" " lera	"	130	2:-	260:-	1985:-
		Sträckan D-D_1					
130(=42+94) +133+50	350	Schaktn.av torvj.	m^3	840	1:-	840:-	
		Lera	"	700	1.50	1050:-	1890:-
		Sträckan E-E_1					
70(45+80)-75+86=87	586	Schaktn.av torvj.	m^3	1550	1:-	1550:-	
		Lera	"	1100	1.50	1650:-	3200:-
			Överföres				72934:-

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.		Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Överfört					72934:-
		Sträckan E_1-G					
87-91+96	496	Schaktn.av torvj.	m^3	500	1.50	750:-	
		Lera	"	450	2:-	900:-	
		Lera och sten	"	80	3:-	240:-	1890:-
		Sträckan G-H.					
91+96-98+35	639	Schaktn.av torvj.	m^3	950	1.50	1425:-	
		Lera	"	500	2:-	1000:-	2425:-
		Sträckan H-I					
98+35-104	565	Schaktn.av lera	m^3	1000	2:-	2000:-	2000:-
		Sträckan B-B_1					
140-159+44	1944	Schaktn.av lera	m^3	2800	2:-	5600:-	5600:-
		Friaån C-C_1					
160-168	800	Schaktn.av lera	m^3	2950	2:-	5900:-	5900:-
			Summa				90749:-
		Sammandrag.					
		Schaktningsarbeten				90749	
		Dammbyggnad				2300	
		Broar och trummor				17661	110710
		Jordschaktning i Friaån mellan Norrkvarn och Klevarud					
		Avdelning I.					
4+60-8+60		Sidokanal					
		Lera	m^3	500	2.50	1250:-	
		Lerig morän med sten	"	600	7:-	4200:-	
			Överföres			5450:-	110710

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Överfört			5450:-	110710:-
8+50-15+40	690	Lera m^3	1360	2.50	3400:-	
		Grus och sten "	240	7:-	1680:-	
15+40-20+00	460	Lera "	1730	2.50	4325:-	
20+00-25+00	500	" "	2140	2.50	5350:-	
25+00-30+00	500	" "	1810	2.50	4525:-	
30+00-35+00	500	" "	1950	2.50	4875:-	
35+00-40+00	500	" "	750	2.50	1875:-	
		Grus och sten "	800	7:-	5600:-	
40+00-46+00	600	Lera "	1080	2.50	2700:-	
					39780:-	
		Avdelning II.				
46+00-51+50	550	Lera m^3	630	2.50	1575:-	
		Grus och sten "	1180	7:-	8260:-	
51+50-55+50	400	Lera "	870	2.50	2175:-	
55+50-60+00	450	Lera "	450	2.50	1125:-	
		Grus och sten "	690	7:-	4830:-	
60+00-67+00	700	Lera "	2550	2.50	6375:-	
" "		Grus och sten "	310	7:-	2170:-	
67+00-68+00	100	Lera "	1200	2.50	3000:-	
					29510:-	
		Sammandrag.				
		Avdelning I schaktningsarbeten			39780:-	
		" II - " -			29510:-	69290:-
		Jordersättningar				30000:-
		För oförutsedda fall, arbetets tillsyn m.m.				25000:-
		Summa				235000:-
		Ersättning från det företag,				
		Överföres				235000:-

Lantbruksstyrelsen 3047 n. 1951 juli, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
300351

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Överfört				235000:-
		som bekostar underhåll av				
		Friaån mellan Norrkvarn och				
		Klevarud				13000:-
		Summa kostnad				222000:-
		Lyrestad den 28 juni 1954.				
		David Larsson				
		lantbruksingenjör.				
		Kostnad för ägovägsbroar.				
44+62		Trumma av betongrör med 1,5 m.diam.		800:-		800:-
45+86, 46+82, 47+62, 50+58, 52+46, 55+18, 59+10, 60+30, 62+28		Trummor av betongrör med 1,2 m.diam.	st. 9	370		3330:-
63+12, 64+92, 72+58, 91+20 99+36		Trummor av betongrör med 1,o m.diam.	st. 5	280:-		1400:-
9+10, 36+06 37+54, 162+38		Träbroar	st. 4	2000:-		8000:-
13+40, 22+25 30+74, 33+94		Ombyggnad av överbyggnad	st. 4	1000:-		4000:-
87+20		Omläggning av upplag				31:-
164+70		- " -				100:-
					Summa	17661:-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo-figur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Skaraborgs län.							
Lyrestads socken							
Höglunda 2[2] Johan Pettersson							
åker Summa	1	0,18		1100	1400	300	54,00
Höglunda 2[3] Henrik Svensson							
åker	2	0,12		1400	1600	200	24,00
-"	3	0,05		1400	1600	200	10,00
Summa		0,17					34,00
Höglunda 2[5] Torsten Gunnar Karlsson							
åker	4	0,20		1200	1600	400	80.-
"	5	0,04		1400	1600	200	8.-
Summa		0,24					88.-
Höglunda 2[4] Torsten Gunnar Karlsson							
åker	6	0,05		1400	1600	200	10.-
-"	7	0,30		1200	1600	400	120.-
Summa		0,35					130.-
Höglunda 2[2] Johan Pettersson							
åker	8	1,27		1350	1600	250	317.50
"	9	0,62		1300	1600	300	186.-
"	10	0,36		1400	1600	200	72.-
Summa		2,25					575.50
Höglunda 2[3] Henrik Svensson							
åker	11	0,77		1400	1600	200	154.-
"	12	0,72		1350	1600	250	180.-
Summa		1,49					334.-
Höglunda 2[5] Torsten Gunnar Karlsson							
åker Summa	13	0,74		1500	1600	100	74.-
Höglunda 2[4]							
Torsten Gunnar Karlsson							
åker	15	0,18		1500	1600	100	18.-
-"	16	0,44		1450	1600	150	66.-
Summa		0,62					84.-
Höglunda 2[2] Johan Pettersson							
åker Summa.	17	2,56		1450	1600	150	384.-
Höglunda 1[2] Gunh.Karlssons sterbh.							
åker	18	0,10		1450	1500	50	5.-
Överföres		0,10					5.-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt hektar	Förbättrad mark: annan hektar	Värde pr ha: före kronor	Värde pr ha: efter kronor	Båtnad: pr ha kronor	Båtnad: pr ägofigur kronor
Överfört		0,10					5.-
åker	19	0,12		1400	1500	100	12.-
"	20	2,25		1250	1500	250	562.50
"	21	0,03		1300	1500	200	6.-
Summa		2,50					585.50
Höglunda 1[6] Bertil Tropp							
åker Summa	22	0,24		1200	1500	300	72.-
Höglunda 1[7] Bertil Tropp							
åker	23	0,24		1050	1500	450	108.-
"	24	0,01		1450	1500	50	0,50
Summa		0,25					108.50
Höglunda 1[8] Bertil Tropp							
åker	25	0,01		1400	1500	100	1.-
"	26	0,24		1050	1500	450	108.-
Summa	0	0,25					109.-
Höglunda 1[9] Georg Bohlin							
åker	27	1,30		1050	1500	450	585.-
"	28	0,23		1350	1500	150	34.50
Summa		1,53					619.50
Höglunda 1[5] Nils Andersson							
åker	29	0,25		1400	1500	100	25.-
"	30	0,88		1000	1500	500	440.-
Summa		1,13					465.-
Höglunda 1[4] Nils Andersson							
åker	31	0,69		1050	1500	450	310.50
"	32	0,24		1350	1500	150	36.-
Summa		0,93					346.50
Höglunda 1[2] Gunhild Karlssons sterbh.							
åker Summa	33	1,57		800	1300	500	785.-
Höglunda 1[3] Karl Johansson							
åker	34	0,49		800	1300	500	245.-
"	35	0,44		800	1300	500	220.-
"	36	0,30		800	1300	500	150.-
"	37	0,66		800	1300	500	330.-
Summa		1,89					945.-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning		Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Lyrestads socken.								
Ö.Böckersboda Bg	"Fredsbergs mosse dikningsföretag av år 1905"							
betesmark	Summa	38		0,36	1350	1400	50	18.-
Ö.Böckersboda.Ba	Gunnar Johansson							
åker	Summa	39	0,20		1500	1600	100	20.-
Ö.Böckersboda Bi	Erik Pettersson							
åker	Summa	40	0,38		1450	1600	150	57.-
Ö.Böckersboda Bh	Emil Karlsson							
åker	Summa	41	0,19		1200	1600	400	76.-
Ö.Böckersboda Be	Emil Karlsson							
åker	Summa	42	0,62		1150	1600	450	279.-
Ö.Böckersboda Bh	Emil Karlsson							
åker		43	0,06		1400	1600	200	12.-
-"-		44	0,05		1450	1600	150	7.50
	Summa		0,11					19.50
Ö.Böckersboda Bc	Aug.Karlsson							
åker	Summa	45	0,19		1500	1600	100	19.-
Ö.Böckersboda Bb_1	Ivar Johansson							
åker	Summa	46	0,07		1400	1600	200	14.-
Ö.Böckersboda Bf	Johan Andersson							
åker	Summa	47	0,47		1450	1600	150	70.50
Ö.Böckersboda Bh	Johan Andersson							
åker	Summa	48	0,17		1400	1600	200	34.-
Ö.Böckersboda Bb_{II}	Emil Karlsson							
åker	Summa	49	0,13		1400	1600	200	26.-
Ö.Böckersboda B	Sigvard Skoglund							
åker	Summa	50	0,09		1400	1600	200	18.-
Fredsbergs socken.	Axel Kvist.							
Walkeberg 2^4	(Gustav Isakssons sterbhus)							
åker	Summa	51	0,82		850	1300	450	369.-
Walkeberg 2^5	Karl Persson							
åker		52	0,17		1250	1300	50	8.50
-"-		53	0,50		1000	1300	300	150.-
-"-		54	0,46		850	1300	450	207.-
-"-		55	0,42		800	1300	500	210.-
betesmark		56		0,80	780	1300	520	416.-
	Summa		1,55	0,80				991.50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt hektar	Förbättrad mark: annan hektar	Värde pr ha: före kronor	Värde pr ha: efter kronor	Båtnad: pr ha kronor	Båtnad: pr ägofigur kronor
Walkeberg 2[3] Karl Gustavsson							
betesmark	57		0,53	750	1100	350	185.50
"	58		0,65	700	1100	400	260.-
åker	59	0,51		800	1300	500	255.-
"	60	0,47		800	1300	500	235.-
"	61	0,40		650	1200	550	220.-
"	62	0,65		650	1200	550	357.50
"	63	0,63		650	1200	550	346.50
"	64	0,66		650	1200	550	363.-
"	65	0,73		500	1100	600	438.-
Summa		4,05	1,18				2660.50
Walkeberg 1[9] Gustav Larssons sterbhus							
åker	66	1,08		600	1100	500	540,-
"	67	0,24		700	1100	400	96.-
"	68	0.03		1050	1100	50	1.50
"	69	0,51		1050	1100	50	25.50
"	70	0,11		1050	1100	50	5.50
"	71	0,01		1050	1100	50	0,50
"	72	0,14		1050	1100	50	7.-
Summa		2,12					676.-
Walkeberg 1[10] Paul Svensson							
åker	73	0,40		1050	1100	50	20.-
"	74	1,08		950	1100	150	162.-
"	75	0,36		750	1100	350	126.-
"	76	1,19		600	1100	500	595.-
Summa		3,03					903.-
Walkeberg 1[4] Gustav Larssons sterbhus							
åker	77	2,56		600	1100	500	1280.-
"	78	0,82		750	1100	350	287.-
"	79	1,11		950	1100	150	166.50
"	80	0,18		900	1100	200	36.-
"	81	0,18		900	1100	200	36.-
"	82	0,70		750	1100	350	245.-
"	83	0,38		1050	1100	50	19.-
"	84	0,50		800	1100	300	150.-
Summa		6,43					2219.50
Walkeberg 1[3] Oskar Svensson							
åker	85	0,50		700	1100	400	200.-
Överföres		0,50					200.-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		0,50					200.-
åker	86	0,45		650	1100	450	202.50
"	87	0,23		800	1100	300	69.-
"	88	0,13		700	1100	400	52.-
"	89	0,16		650	1100	450	72.-
"	90	0,94		600	1100	500	470.-
"	91	0,85		650	1100	450	382.50
Summa		3,26					1448.-
Walkeberg 1⁷ Johan Magnusson							
åker	92	1,03		650	1100	450	463.50
"	93	0,83		650	1100	450	373.50
"	94	0,19		700	1100	400	76.-
"	95	0,05		650	1100	450	22.50
betesmark	96		0,03	500	800	300	9.-
åker	97	0,50		700	1100	400	200.-
"	98	0,21		700	1100	400	84.-
Summa		2,81	0,03				1228.50
Walkeberg 1⁸ Johan Magnusson							
åker	99	0,20		700	1100	400	80.-
"	100	0,12		650	1100	450	54.-
"	101	0,70		650	1100	450	315.-
Summa		1,02					449.-
Walkeberg 1⁶ Arvid Gustavsson							
åker	102	1,23		600	1100	500	615.-
"	103	1,13		650	1100	450	508.50
"	104	1,17		650	1100	450	526.50
"	105	1,02		650	1100	450	459.-
"	106	0,33		650	1100	450	148.50
"	107	0,18		650	1100	450	81.-
"	108	0,18		650	1100	450	81.-
"	109	0,56		650	1100	450	252.-
"	110	0,77		650	1100	450	346.50
"	111	0,20		650	1100	450	90.-
"	112	0,45		650	1100	450	202.50
Summa		7,22					3310.50
Äspäng 1⁶ Karl Vilhelm Johansson							
åker Summa	113	0,32		750	1100	350	112.-

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt hektar	Förbättrad mark: annan hektar	Värde pr ha: före kronor	Värde pr ha: efter kronor	Båtnad: pr ha kronor	Båtnad: pr ägofigur kronor
Äspäng 1[8] Karl Vilhelm Johansson							
åker Summa	114	0,21		750	1100	350	73.50
Äspäng 1[3] (Anna Linnea Jansson) Brynolf Jansson							
åker Summa	115	0,27		750	1100	350	94.50
Äspäng 1[2] (Anna Linnea Jansson) Brynolf Jansson							
åker Summa	116	0,18		700	1100	400	72.-
Äspäng 1[4] Arvid Johansson.							
åker Summa	117	0,15		700	1100	400	60.-
Äspäng 1[23] Brynolf Jansson							
åker Summa	118	0,22		700	1100	400	88.-
Äspäng 1[25] Brynolf Jansson							
åker Summa	119	0,20		750	1100	350	70.-
Äspäng 1[20] Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund							
åker Summa	120	0,12		750	1100	350	42.-
Äspäng 1[19] Viktor Larsson och R.E.M.Skoglund.							
åker Summa	121	0,10		750	1100	350	35.-
Äspäng 1[3] (Anna Linnea Jansson) Brynolf Jansson							
åker Summa	122	0,08		750	1100	350	28.-
Äspäng 1[17] Viktor Larsson och R.E.M.Skoglund							
åker Summa	123	0,10		750	1100	350	35.-
Äspäng 1[5] Arvid Johansson							
åker Summa	124	0,24		750	1100	350	84.-
Äspäng 2[2] Gustav Evald Gustafsson							
åker Summa	125	0,65		700	1100	400	260.-
Äspäng 2[8] (Anna Linnea Jansson) Brynolf Jansson							
Summa	126	0,63		750	1100	350	220.50
Äspäng 2[13] David Persson							
åker Summa	127	1,38		700	1100	400	552.-
Äspäng 2[9] David Persson							
åker Summa	128	0,66		750	1100	350	231.-
Äspäng 2[6] David Persson							
åker Summa	129	0,24		700	1100	400	96.-
Äspäng 2[7] David Persson							
åker Summa	130	0,13		700	1100	400	52.-
Äspäng 2[5] David Persson							
åker Summa	131	0,21		700	1100	400	84.-
Äspäng 2[4] David Persson							
åker Summa	132	0,24		700	1100	400	96.-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Äspäng 2[3] (Birger Eriksson) Herbert Eriksson							
åker Summa	133	1,48		750	1100	350	518.-
Äspäng 3[6] Torsten Johansson							
åker Summa	134	1.43		700	1100	400	572.-
Äspäng 3[7] Karl Aug. Johansson							
åker	135	0,72		650	1100	450	324.-
"	136	0,72		700	1100	400	288.-
Summa		1,44					612.-
Äspäng 3[4] (David Johanssons sterbhus) Bertil Davidsson							
åker Summa	137	1,43		650	1100	450	643.50
Äspäng 3[3] Lennart Karlsson							
åker Summa	138	1,45		650	1100	450	652.50
Äspäng 4[5] Karl Svensson							
åker Summa	139	1,22		650	1100	450	549.-
Äspäng 4[17] Henning Persson							
åker Summa	140	0,85		650	1100	450	382.50
Äspäng av 4[3] Henning Persson							
åker Summa	141	0,39		650	1100	450	175.50
Äspäng 4[6] Henning Persson							
åker Summa	142	1,17		650	1100	450	526.50
Äspäng 4[2] Eskil Andersson							
åker Summa	143	1,20		650	1100	450	540.-
Bränäng 1[5] Hulda Andersson							
åker	144	0,75		650	1100	450	337.50
"	145	1,08		650	1100	450	486.-
"	146	1,04		650	1100	450	468.-
"	147	1,53		650	1100	450	688.50
Summa		4,40					1980.-
Bränäng 1[4] Mårten Larsson							
åker	148	0,95		650	1100	450	427.50
"	149	0,89		650	1100	450	400.50
"	150	0,35		650	1100	450	157.50
Summa		2,19					985.50
Bränäng 1[3] Mårten Larsson							
åker	151	0,85		650	1100	450	382.50
"	152	1,47		650	1100	450	661.50
Summa		2,32					1044.-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT 317249

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt	annan	före	efter	pr ha	pr ägofigur
		hektar	hektar	kronor	kronor	kronor	kronor
Brånäng 1[2] Erik Persson							
åker	153	5,39		650	1100	450	2425.50
"	154	4,05		650	1100	450	1822.50
Summa		9,44					4248.-
Rud 1[2] Gustav Johansson							
åker Summa.	155	2,43		600	1100	500	1215.-
Rud 1[3] (Sigfrid Johansson) Einar Hermansson							
åker Summa	156	2,44		600	1100	500	1220.-
Rud 1[7] Rickard Karlsson							
åker Summa	157	1,35		600	1100	500	675.-
Rud 1[6] Karl Persson							
åker Summa	158	1,10		600	1100	500	550.-
Slätteberg 1[5] (Sigfrid Johansson) Einar Hermansson							
åker Summa	159	0,36		600	1100	500	180.-
Slätteberg 1[6] Nils Eriksson.							
åker Summa	160	0,50		600	1100	500	250.-
Slätteberg 1[9] Per Karlsson							
åker Summa	161	0,16		600	1100	500	80.-
Slätteberg 1[8] Erik Svensson							
åker Summa	162	0,19		600	1100	500	95.-
Lefsäng 1[7] (Ingrid Maria Blomberg.) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	163	0,20		600	1100	500	100.-
Lefsäng 1[6] (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	164	0,15		600	1100	500	75.-
Lefsäng 1[5] (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	165	0,15		600	1100	500	75.-
Lefsäng 1[4] (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	166	0,15		600	1100	500	75.-
Lefsäng 1[3] (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	167	0,33		600	1100	500	165.-
Lefsäng 1[2] (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson.							
åker Summa	168	1,48		650	1100	450	666.-
Tubberud 1[22] Erik Svensson							
åker Summa	169	0,47		700	1100	400	188.-
Tubberud 1[25] Erik Svensson							
åker Summa	170	0,47		700	1100	400	188.-
Tubberud 1[24] Erik Svensson							
åker Summa	171	0,47		650	1100	450	211.50

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Tubberud 1:3 Per Karlsson							
åker Summa	172	0,97		600	1100	500	485.-
Tubberud 1:21 (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	173	0,57		650	1100	450	256.50
Tubberud 1:26 (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	174	0,85		650	1100	450	382.50
Riksberg 2:4 (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker	175	0,80		650	1100	450	360.-
"	176	0,66		750	1100	350	231.-
"	177	0,48		800	1100	300	144.-
Summa		1,94					735.-
Riksberg 2:3 (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson.							
åker	178	0,96		900	1100	200	192.-
"	179	0,46		1050	1100	50	23.-
"	180	0,76		900	1100	200	152.-
"	181	2,57		800	1100	300	771.-
"	182	2,98		700	1100	400	1192.-
Summa		7,73					2330.-
Riksberg 2:2 (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker	183	2,32		750	1100	350	812.-
"	184	0,44		900	1100	200	88.-
"	185	0,32		1000	1100	100	32.-
Summa		3,08					932.-
Riksberg 3:23 (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	186	3,38		800	1100	300	1014.-
Riksberg 3:5 (Ingrid Maria Blomberg) Karl Erik Gustafsson							
åker Summa	187	3,35		800	1100	300	1005.-
Riksberg 3:6 Rickard Andersson							
åker Summa	188	1,41		800	1100	300	423.-
Riksberg 3:7 (Joh.Gustavssons stbh.) Gösta Gustavsson							
åker	189	0,26		1000	1100	100	26.-
"	190	0,15		900	1100	200	30.-
"	191	0,71		800	1100	300	213.-
"	192	0,30		500	1100	600	180.-
Summa		1,42					449.-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Riksberg 1:2 (Joh.Gustavssons stbh.) Gösta Gustavsson							
åker	193	0,57		550	1100	550	313.50
"	194	0,68		550	1100	550	374.-
"	195	0,25		700	1100	400	100.-
"	196	0,31		800	1100	300	93.-
"	197	0,26		900	1100	200	52.-
"	198	0,30		900	1100	200	60.-
"	199	0,50		1000	1100	100	50.-
Summa		2,87					1042.50
Riksberg 1:3 (Joh.Gustavssons stbh.) Gösta Gustavsson							
åker	200	0,39		1000	1100	100	39.-
"	201	0,20		900	1100	200	40.-
"	202	0,27		900	1100	200	54.-
"	203	0,23		800	1100	300	69.-
"	204	0,21		700	1100	400	84.-
"	205	0,58		550	1100	550	319.-
"	206	0,40		550	1100	550	220.-
Summa		2,28					825.-
Riksberg 1:4 Ernst Persson							
åker	207	1,90		850	1400	550	1045.-
"	208	1,97		1000	1400	400	788.-
"	209	0,40		1100	1400	300	120.-
"	210	0,26		1200	1400	200	52.-
"	211	0,06		1100	1400	300	18.-
"	212	0,99		1200	1400	200	198.-
"	213	0,66		1300	1400	100	66.-
"	214	0,03		1350	1400	50	1,50
Summa		6,27					2288.50
Riksberg 1:7 Johan Gust.Gustavsson							
åker	215	0,65		1350	1400	50	32.50
"	216	0,57		1150	1400	250	142.50
"	217	0,25		1150	1400	250	62.50
"	218	0,53		1000	1400	400	212.-
"	219	0,69		900	1400	500	345.-
"	220	0,61		1100	1400	300	183.-
Summa		3,30					977.50

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Riksberg 1[15] Torsten Johansson							
åker	221	1,63		1000	1400	400	652.-
"	222	0,15		1150	1400	250	37.50
"	223	0,50		1150	1400	250	125.-
Summa		2,28					814.50
Mårby 1[2] David Gustafsson							
åker	224	1,03		1200	1400	200	206.-
"	225	0,79		1200	1400	200	158.-
"	226	0,40		1000	1400	400	160.-
"	227	0,38		1100	1400	300	114.-
"	228	0,51		1200	1400	200	102.-
"	229	0,38		1100	1400	300	114.-
"	230	0,27		1200	1400	200	54.-
Summa		3,76					908.-
Mårby 1[7] Carl Lundqvist							
åker	231	0,55		1100	1400	300	165.-
"	232	0,66		1200	1400	200	132.-
"	233	0,10		1200	1400	200	20.-
"	234	0,11		1200	1400	200	22.-
"	235	0,50		950	1100	150	75.-
Summa		1,92					414.-
Mårby 1[9] Gustav Eklind							
åker Summa	236	0,73		1300	1400	100	73.-
Mårby 1[8] Henry Hermansson							
åker Summa	237	1,00		1300	1400	100	100.-
Mårby 1[4] (Johannes Erikssons stbh.) Karl Eriksson.							
åker	238	0,33		1350	1400	50	16.50
"	239	0,71		1350	1400	50	35.50
Summa		1,04					52.-
Mårby 1[5] Martin Pettersson							
åker	240	0,27		1300	1400	100	27.-
"	241	0,04		1300	1400	100	4.-
Summa		0,31					31.-
Sörby 1[4] Erik Andersson							
åker Summa	242	0,13		1350	1400	50	6.50
Sörby 1[2] Johan Lindh							
åker Summa	243	0,07		1350	1400	50	3.50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark åker, tomt hektar	Förbättrad mark annan hektar	Värde pr ha före kronor	Värde pr ha efter kronor	Båtnad pr ha kronor	Båtnad pr ägofigur kronor
Sörby 1[6] Henning Johansson							
åker Summa.	244	0,08		1350	1400	50	4.-
Sörby 2[2],2[3] Frans Andersson							
åker Summa	245	0,06		1350	1400	50	3.-
Äspäng 4[5] Karl Svensson							
åker Summa	246	0,70		1200	1400	200	140.-
Äspäng 4[6] Henning Persson							
åker Summa	247	0,79		1200	1400	200	158.-
Äspäng 4[2] Eskil Andersson							
åker Summa	248	0,70		1200	1400	200	140.-
Äspäng 4[17] Henning Persson							
åker Summa	249	0,50		1200	1400	200	100.-
Äspäng 4[9] Johan Lindh	250	0,98		1200	1400	200	196.-
åker	251	0,68		1200	1400	200	136.-
Summa		1,66					332.-
Äspäng 4[8] Martin Pettersson							
åker	252	0,53		1100	1400	300	159.-
"	253	0,20		1100	1400	300	60.-
Summa		0,73					219.-
Rävsnäs 1[6] Gilbert Johansson							
åker	254	0,50		1000	1400	400	200.-
"	255	0,76		850	1400	550	418.-
Summa		1,26					618.-
Rävsnäs 1[5] August Gustavsson							
åker	256	0,40		800	1400	600	240.-
"	257	0,20		800	1400	600	120.-
Summa		0,60					360.-
Rävsnäs 1[4] Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilh. Larsson							
åker	258	0,20		1000	1400	400	80.-
"	259	0,45		850	1400	550	247.50
Summa		0,65					327.50
Rävsnäs 2[7] Rickard Karlsson							
åker	260	0,75		600	1100	500	375.-
"	261	0,74		600	1100	500	370.-
Summa		1,49					745.-
Rävsnäs 2[8] Robert Bengtsson							
åker	262	0,89		600	1100	500	445.-
"	263	0,09		600	1100	500	45.-
"	264	0,14		600	1100	500	70.-
"	265	0,78		600	1100	500	390.-
Summa		1,90					950.-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Rävsnäs 2^5 Robert Bengtsson							
åker	266	1,14		600	1100	500	570.-
"	267	0,69		600	1100	500	345.-
"	268	2,04		600	1100	500	1020.-
Summa		3,87					1935.-
Rävsnäs 2^9 Robert Bengtsson							
åker	269	2,13		600	1100	500	1065.-
"	270	1,78		600	1100	500	890.-
"	271	2,00		600	1100	500	1000:-
Summa		5,91					2955.-
Rävsnäs 2^{10} Johan Andersson							
åker	272	0,60		600	1100	500	300.-
"	273	0,14		900	1100	200	28.-
"	274	0,40		850	1100	250	100.-
"	275	0,38		600	1100	500	190.-
"	276	1,04		600	1100	500	520.-
"	277	0,84		600	1100	500	420.-
"	278	1,11		600	1100	500	555.-
Summa		4,51					2113.-
Rävsnäs 2^4 Gustav Johansson							
åker	279	1,53		600	1100	500	765.-
"	280	1,27		600	1100	500	635.-
"	281	1,64		600	1100	500	820.-
"	282	2,16		600	1100	500	1080.-
"	283	1,85		550	1100	550	1017.50
"	284	1,58		550	1100	550	869.-
"	285	1,08		700	1100	400	432.-
"	286	0,13		550	1100	550	71.50
"	287	0,64		550	1100	550	352.-
"	288	0,17		600	1100	500	85.-
Summa		12,05					6127.-
Rävsnäs Husartorp Oskar Falkberg.							
åker Summa	289	0,47		500	1100	600	282.-
Rävsnäs 1^3 Arvid Carlsson							
åker	290	1,49		650	1200	550	819.50
"	291	1,14		600	1200	600	684.-
"	292	0,82		600	1200	600	492.-
"	293	0,58		600	1200	600	348.-
"	294	0,25		600	1200	600	150.-
Summa		4,28					2493.50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Rävsnäs 1[15] Oskar Pettersson							
åker	295	0,27		850	1200	350	94.50
"	296	1,19		650	1200	550	654.50
"	297	0,92		700	1200	500	460.-
"	298	1,29		700	1200	500	645.-
"	299	0,90		500	1200	700	630.-
"	300	0,98		500	1200	700	686.-
"	301	0,52		550	1200	650	338.-
"	302	0,84		550	1200	650	546.-
Summa		6,91					4054.-
Rävsnäs 1[3] Arvid Carlsson.							
åker	303	1,47		750	1400	650	955.50
"	304	0,98		600	1400	800	784.-
"	305	1,48		600	1400	800	1184.-
"	306	0,93		650	1400	750	697.50
"	307	1,03		700	1400	700	721.-
"	308	1,22		750	1400	650	793.-
"	309	2,09		700	1400	700	1463.-
"	310	2,12		600	1300	700	1484.-
"	311	2,43		500	1300	800	1944.-
"	312	0,73		500	1300	800	584.-
"	313	0,86		550	1300	750	645.-
"	314	0,66		700	1300	600	396.-
Summa		16,00					11651.-
Rävsnäs 1[6] Gilbert Johansson							
åker	315	0,32		500	1100	600	192.-
"	316	1,26		400	1100	700	882.-
"	317	0,86		400	1100	700	602.-
"	318	0,87		450	1100	650	565.50
"	319	0,95		500	1100	600	570.-
"	320	0,37		450	1100	650	240.50
"	321	0,75		500	1100	600	450.-
Summa		5,38					3502.-
Rävsnäs 1[5] August Gustavsson							
åker	322	0,50		500	1100	600	300.-
"	323	0,40		500	1100	600	240.-
"	324	0,49		500	1100	600	294.-
"	325	1,00		500	1100	600	600.-
"	326	0,30		450	1100	650	195.-
Summa		2,69					1629.-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Rävsnäs 1[4] Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilh. Larsson							
åker	327	0,40		450	1100	650	260.-
"	328	0,55		400	1100	700	385.-
"	329	0,20		1000	1100	100	20.-
"	330	0,40		600	1100	500	200.-
"	331	0,74		500	1100	600	444.-
"	332	0,84		500	1100	600	504.-
"	333	0,38		550	1000	450	171.-
Summa		3,51					1984.-
Rävsnäs 1[6] Gilbert Johansson							
åker Summa	334	0,36		550	1000	450	162.-
Rävsnäs 1[5] Aug. Gustavsson							
åker Summa	335	0,19		550	1000	450	85.50
Rävsnäs 1[3] Arvid Carlsson							
åker Summa	336	1,01		500	1000	500	505.-
Håsentorp 1[3] Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilh. Larsson.							
åker	337	0,23		500	1000	500	115.-
"	338	0,23		550	1000	450	103.50
"	339	0,17		450	1000	550	93.50
"	340	0,29		400	1000	600	174.-
"	341	0,84		450	1100	650	546.-
äng	342		0,14	750	1100	350	49.-
"	343		0,02	450	1100	650	13.-
åker	344	0,14		900	1100	200	28.-
"	345	0,17		850	1100	250	42.50
"	346	0,25		450	1100	650	162.50
"	347	0,94		400	1100	700	658.-
"	348	1,02		400	1100	700	714.-
"	349	1,24		450	1100	650	806.-
Summa		5,52	0,16				3505.-
Rävsnäs 1[12] Gunnar Karlsson							
åker	350	0,40		700	1300	600	240.-
"	351	0,43		650	1300	650	279.50
"	352	0,46		550	1300	750	345.-
"	353	0,67		500	1300	800	536.-
"	354	0,68		550	1300	750	510.-
"	355	0,92		600	1300	700	644.-
"	356	0,17		950	1300	350	59.50
Summa		3,73					2614.-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Håsentorp 1[13] Gunnar Karlsson							
åker	357	0,94		600	1300	700	658.-
"	358	0,76		550	1300	750	570.-
"	359	0,73		500	1300	800	584.-
"	360	0,49		550	1300	750	367.50
"	361	0,70		700	1300	600	420.-
Summa		3,62					2599.50
Håsentorp 1[6] (Herman Persson) Sven Persson.							
åker	362	0,53		1300	1400	100	53.-
"	363	0,44		1100	1400	300	132.-
"	364	0,63		600	1400	800	504.-
"	365	0,57		600	1400	800	456.-
"	366	1,47		600	1400	800	1176.-
"	367	1,54		600	1400	800	1232.-
"	368	1,61		700	1400	700	1127.-
Summa		6,79					4680.-
Håsentorp 2[1] Aug.Gustavsson							
åker	369	2,54		750	1400	650	1651.-
"	370	5,77		600	1400	800	4616.-
"	371	2,82		600	1400	800	2256.-
"	372	2,52		700	1400	700	1764.-
"	373	1,01		1000	1400	400	404.-
Summa		14,66					10691.-
Håsentorp 3[1] Harry Isaksson							
åker	374	0,58		1050	1400	350	203.-
"	375	1,38		700	1400	700	966.-
"	376	1,48		950	1400	450	666.-
"	377	2,37		750	1400	650	1540.50
"	378	1,82		600	1400	800	1456.-
"	379	3,63		600	1400	800	2904.-
Summa		11,26					7735.50
Håsentorp 1[9] August Gustavsson.							
åker	380	1,13		1150	1400	250	282.50
"	381	0,60		1250	1400	150	90.-
Summa		1,73					372.50
Håsentorp 1[8] Gustav Andersson							
åker	382	0,40		1050	1400	350	140.-
"	383	0,14		1050	1400	350	49.-
Summa		0,54					189.-

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Färeds socken.							
Stenstorp 1[1] (Hjalmar Larsson) Edvin Andersson							
åker	384	0,32		1000	1400	400	128.-
"	385	0,49		1000	1400	400	196.-
"	386	0,52		800	1400	600	312.-
"	387	0,41		650	1400	750	307.50
"	388	0,40		700	1400	700	280.-
"	389	0,65		950	1400	450	292.50
Summa		2,79					1516.-
Stenstorp 2[1] (Hjalmar Larsson) Edvin Andersson.							
åker	390	0,30		800	1400	600	180.-
"	391	0,36		700	1400	700	252.-
"	392	0,46		650	1400	750	345.-
"	393	0,53		650	1400	750	397.50
"	394	0,49		800	1400	600	294.-
"	395	0,65		1000	1400	400	260.-
Summa		2,79					1728.50
Färed 1[5] Oskar Gustavsson							
åker	396	0,81		1200	1400	200	162.-
"	397	1,25		1000	1400	400	500.-
"	398	1,06		800	1400	600	636.-
"	399	1,70		650	1400	750	1275.-
"	400	0,73		800	1400	600	438.-
Summa		5,55					3011.-
Färed 1[6] Gustav Rickard Käck.							
åker	401	0,64		700	1400	700	448.-
"	402	0,31		650	1400	750	232.50
"	403	0,65		900	1400	500	325.-
"	404	0,36		900	1400	500	180.-
"	405	0,22		1050	1400	350	77.-
Summa		2,18					1262.50
Färed 5[1] Gustav Rickard Käck.							
åker	406	0,19		1050	1400	350	66.50
"	407	0,69		800	1400	600	414.-
"	408	0,34		800	1400	600	204.-
"	409	0,30		650	1400	750	225.-
"	410	0,61		650	1400	750	457.50
Summa		2,13					1367.-

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT 317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Färed 1[8] (Märta Anna Maria Johansson) Harry Johansson							
åker	411	0,60		650	1400	750	450.-
"	412	0,80		800	1400	600	480.-
Summa		1,40					930.-
Färed 1[9] (Märta Anna Maria Johansson) Harry Johansson							
åker	413	0,53		800	1400	600	318.-
"	414	0,47		700	1400	700	329.-
Summa		1,00					647.-
Färed 1[10] (Elsa Axelina, Gust.Gerhard och Artur Julius Gustavsson) Gerhard Gustavsson							
åker	415	0,76		950	1400	450	342.-
"	416	0,75		1050	1400	350	262.50
Summa		1,51					604.50
Uggletorp Soldattorp Johan Persson							
åker	417	0,31		1050	1400	350	108.50
"	418	0,87		1050	1400	350	304.50
"	419	0,19		1050	1400	350	66.50
"	420	1,00		1050	1400	350	350.-
Summa		2,37					829.50
Uggletorp 1[1] Johan Persson							
åker	421	0,46		1050	1400	350	161.-
"	422	0,49		1050	1400	350	171.50
"	423	0,22		1100	1400	300	66.-
"	424a	0,34		1100	1400	300	102.-
"	424b	0,80		1150	1400	250	200.-
"	424c	1,37		1200	1400	200	274.-
"	424d	1,48		1200	1400	200	296.-
Summa		5,16					1270.50
Fredsbergs socken. Klockarebolet. Äg.Kyrkofonden arr.H.Karlsson							
åker	425	0,58		950	1400	450	261.-
"	426	0,51		800	1400	600	306.-
"	427	1,00		1050	1400	350	350.-
"	428	0,10		950	1400	450	45.-
"	429	0,45		900	1400	500	225.-
"	430	0,45		950	1400	450	202.50
"	431	0,26		950	1400	450	117.-
Överföres		3,35					1506.50

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		3,35					1506.50
åker	432	0,25		1050	1400	350	87.50
"	433	0,32		1150	1400	250	80.-
"	434	0,48		1350	1400	50	24.-
"	435	0,43		1350	1400	50	21.50
Summa		4,83					1719.50
Kyrkobolet Äg.Kyrkofonden arr.		(K.Jakobsson)		H.Hultberg.			
åker	436	2,70		1200	1400	200	540.-
"	437	0,44		1200	1400	200	88.-
"	438	2,40		1200	1400	200	480.-
"	439	1,47		1000	1400	400	588.-
"	440	1,67		1150	1400	250	417.50
"	441	2,92		800	1100	300	876.-
"	442	0,20		1000	1100	100	20.-
"	443	3,35		700	1000	300	1005.-
"	444	1,70		700	1400	700	1190.-
"	445	1,08		700	1400	700	756.-
"	446	1,07		900	1400	500	535.-
"	447	1,83		900	1400	500	915.-
"	448	0,33		850	1100	250	82.50
"	449	1,67		750	1100	350	584.50
"	450	0,16		500	1100	600	96.-
"	451	0,18		950	1100	150	27.-
"	452	0,23		850	1100	250	57.50
"	453	0,68		600	1100	500	340.-
"	454	0,06		600	1100	500	30.-
"	455	0,41		850	1100	250	102.50
"	456	0,10		950	1100	150	15.-
"	457	0,04		1050	1100	50	2.-
"	458	0,18		1050	1100	50	9.-
"	459	0,25		1050	1100	50	12.50
"	460	0,39		1050	1100	50	19.50
"	461	0,45		950	1000	50	22.50
"	462	0,41		900	1000	100	41.-
"	463	0,08		950	1000	50	4.-
"	464	1,27		950	1100	150	190.50
Överföres		27,72					9046.50

Lantbruksstyrelsen 3044 n, aug. 49, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
317249

Fastighet och ägare / Ägobeskrivning	Ägofigur-nr	Förbättrad mark: åker, tomt (hektar)	Förbättrad mark: annan (hektar)	Värde pr ha: före (kronor)	Värde pr ha: efter (kronor)	Båtnad: pr ha (kronor)	Båtnad: pr ägofigur (kronor)
Överfört		27,72					9046.50
betesmark	465		2,20	450	500	50	110.-
"	466		1,60	350	400	50	80.-
åker	467	1,00		900	1100	200	200.-
"	468	1,55		850	1000	150	232.50
"	469	1,66		800	900	100	166.-
"	470	1,98		750	800	50	99.-
Summa		33,91	3.80				9934.-
Udda 1[1] (Nils Johanssons stbh.)		Nils Johansson					
åker	471	0,24		950	1000	50	12.-
"	472	0,85		850	1000	150	127.50
"	473	0,88		800	1000	200	176.-
"	474	0,46		500	600	100	46.-
"	475	0,50		500	600	100	50.-
"	476	0,73		400	600	200	146.-
"	477	0,40		500	600	100	40.-
Summa		4,06					597.50
Snapa 3[2] Arvid Falk.							
åker	478	1,65		900	1000	100	165.-
"	478a	1,03		900	1000	100	103.-
"	478b	1,47		900	1000	100	147.-
"	478c	1,44		500	600	100	144.-
"	478d	1,00		500	600	100	100.-
"	478e	0,52		350	400	50	26.-
Summa		7,11					685.-
Snapa 3[3] Georg Gustafsson							
åker	478f	1,24		725	800	75	93.-
"	478g	1,44		550	600	50	72.-
"	478h	0,90		660	700	40	36.-
"	478i	1,10		470	500	30	33.-
"	478k	0,90		570	600	30	27.-
"	478l	0,75		380	400	20	15.-
Summa		6,33					276.-

Fastighet och ägare	Ägofig. nr.	Åker tomt har	annan mark	Markvärde nuvarande	Blivande	Båtnad
1	2	3	4	5	6	7
Sammandrag.						
Skaraborgs län.						
Lyrestads socken.						
Höglunda						
2^2 Johan Pettersson	1,8-10 17	4,99		9708,30	11127.20	1418.90
2^3 Henrik Svensson	2,3,11, 12	1,66		3203.20	3718.40	515.20
2^5 Torsten Karlsson	4,5,13	0,98		1968.40	2195.20	226.80
2^4 - " -	6,7,15, 16	0,97		1873.20	2172.80	299.60
1^2 Gunh.Karlssons sterbhus	18-21,33	4,07		6188.70	8107.40	1918.70
1^6 Bertil Tropp	22	0,24		403.20	504.-	100.80
1^7 - " -	23,24	0,25		373.10	525.-	151.90
1^8 - " -	25,26	0,25		372.40	525.-	152.60
1^9 Georg Bohlin	27,28	1,53		2345.70	3213.-	867.30
1^5 Nils Andersson	29,30	1,13		1722.-	2373.-	651.-
1^4 Nils Andersson	31,32	0,93		1467.90	1953.-	485.10
1^3 Karl Johansson	34,37	1,89		2116.80	3439.80	1323.-
Ö.Böckersboda.						
Bg"Fredsbergs mosse dikningsföretag av år 1905"	38		0,36	680.40	705.60	25.20
Ba Gunnar Johansson	39	0,20		420.-	448.-	28.-
Bi Erik Pettersson	40	0,38		771.40	851.20	79.80
Bh Emil Karlsson	41,43,44	0,30		538.30	672.-	133.70
Be Emil Karlsson	42	0,62		998.20	1388.80	390.60
Bc Aug.Karlsson	45	0,19		399.-	425.60	26.60
Bb_1 Ivar Johansson	46	0,07		137.20	156.80	19.60
Överföres		20.65	0,36	35687.40	44501.80	8814.40

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		20,65	0,36	35687.40	44501.80	8814.40
Ö.Böckersboda						
Bf Johan Andersson	47	0,47		954.10	1052.80	98.70
Bh Johan Andersson	48	0,17		333.20	380.80	47.60
Bb_{II} Emil Karlsson	49	0,13		254.80	291.20	36.40
B Sigvard Skoglund	50	0,09		176.40	201.60	25.20
Fredsbergs socken.						
Walkeberg.						
2^4 Axel Kvist	51	0,82		975.80	1492.40	516.60
2^5 Karl Persson	52-56	1,55	0,80	2888.90	4277.-	1388.10
2^3 Karl Gustavsson	57-65	4,05	1,18	4931.50	8656.20	3724.70
1^9 Gust.Larssons sterbhus	66-72	2,12		2318.40	3264.80	946.40
1^{10} Paul Svensson	73-76	3,03		3402.-	4666.20	1264.20
1^4 Gust.Larssons sterbhus	77-84	6,43		6794.90	9902.20	3107.30
1^3 Oskar Svensson	85-91	3,26		2993.20	5020.40	2027.20
1^7 Johan Magnusson	92-98	2,81	0,03	2641.10	4361.-	1719.90
1^8 Johan Magnusson	99-101	1,02		942.20	1570.80	628.60
1^6 Arvid Gustavsson	102-112	7,22		6484.10	11118.80	4634.70
Äspäng.						
1^6 Karl Vilh.Johansson	113	0,32		336.-	492.80	156.80
1^8 - " -	114	0,21		220.50	323.40	102.90
1^3 Brynolf Jansson	115,122	0,35		367.50	539.-	171.50
1^2 - " -	116	0,18		176.40	277.20	100.80
1^4 Arvid Johansson	117	0,15		147.-	231.-	84.-
1^{23} Brynolf Jansson	118	0,22		215.60	338.80	123.20
1^{25} - " -	119	0,20		210.-	308.-	98.-
1^{20} Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund.	120	0,12		126.-	184.80	58.80
Överföres		55.57	2,37	73577.-	103453.-	29876.-

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		55,57	2,37	73577.-	103453.-	29876.-
Äspäng						
1[19] Viktor Larsson och Ragnh.Maria Skoglund	121	0,10		105.-	154.-	49.-
1[17] - " -	123	0,10		105.-	154.-	49.-
1[5] Arvid Johansson	124	0,24		252.-	369.60	117.60
2[2] Gustav Evald Gustafsson	125	0,65		637.-	1001.-	364.-
2[8] Brynolf Jansson	126	0,63		661.50	970.20	308.70
2[13] David Persson	127	1,38		1352.40	2125.20	772.80
2[9] David Persson	128	0,66		693.-	1016.40	323.40
2[6] David Persson	129	0,24		235.20	369.60	134.40
2[7] David Persson	130	0,13		127.40	200.20	72.80
2[5] David Persson	131	0,21		205.80	323.40	117.60
2[4] David Persson	132	0,24		235.20	369.60	134.40
2[3] Herbert Eriksson	133	1,48		1554.-	2279.20	725.20
3[6] Torsten Johansson	134	1,43		1401.40	2202.20	800.80
3[7] Karl Aug.Johansson	135, 136	1,44		1360.80	2217.60	856.80
3[4] Bertil Davidsson	137	1,43		1301.30	2202.20	900.90
3[3] Lennart Karlsson	138	1,45		1319.50	2233.-	913.50
4[5] Karl Svensson	139,246	1,92		2286.20	3250.80	964.60
4[17] Henning Persson	140,249	1,35		1613,50	2289.-	675.50
av 4[3] Henning Persson	141	0,39		354.90	600.60	245.70
4[6] Henning Persson	142,247	1,96		2391.90	3350.20	958.30
4[2] Eskil Andersson	143,248	1,90		2268.-	3220.-	952.-
Bränäng.						
1[5] Hulda Andersson	144-147	4,40		4004.-	6776.-	2772.-
Överföres		79.30	2,37	98042.-	141127.-	43085.-

1		2	3	4	5	6	7
	Överfört		79,30	2,37	98042.-	141127.-	43085.-
Brånäng							
1^4	Mårten Larsson	148-150	2,19		1992.90	3372.60	1379.70
1^3	Mårten Larsson	151, 152	2,32		2111.20	3572.80	1461.60
1^2	Erik Persson	153,154	9,44		8590.40	14537.60	5947.20
Rud							
1^2	Gustav Johansson	155	2,43		2041.20	3742.20	1701.-
1^3	Einar Hermansson ~~Sigfrid Johansson~~	156	2,44		2049.60	3757.60	1708.-
1^7	Rickard Karlsson	157	1,35		1134.-	2079.-	945.-
1^6	Karl Persson	158	1,10		924.-	1694.-	770.-
Slätteberg							
1^5	Einar Hermansson ~~Sigfrid Johansson~~	159	0,36		302.40	554.40	252.-
1^6	Nils Eriksson	160	0,50		420.-	770.-	350.-
1^9	Per Karlsson	161	0,16		134.40	246.40	112.-
1^8	Erik Svensson	162	0,19		159.60	292.60	133.-
Lefsäng							
1^7	Karl Erik Gustafsson ~~Ingrid Maria Blomberg~~	163	0,20		168.-	308.-	140.-
1^6	- " -	164	0,15		126.-	231.-	105.-
1^5	- " -	165	0,15		126.-	231.-	105.-
1^4	- " -	166	0,15		126.-	231.-	105.-
1^3	- " -	167	0,33		277.20	508.20	231.-
1^2	- " -	168	1,48		1346.80	2279.20	932.40
Tubberud.							
1^{22}	Erik Svensson	169	0,47		460.60	723.80	263.20
1^{25}	Erik Svensson	170	0,47		460.60	723.80	263.20
1^{24}	Erik Svensson	171	0,47		427.70	723.80	296.10
1^3	Per Karlsson	172	0,97		814.80	1493.80	679.-
	Överföres		106,62	2,37	122235.40	183199.80	60964.40

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		106,62	2,37	122235.40	183199.80	60964.40
Tubberud						
1^{21} Karl Erik Gustafsson	173	0,57		518.70	877.80	359.10
1^{26} Karl Erik Gustafsson	174	0,85		773.50	1309.-	535.50
Riksberg.						
2^{4} Karl Erik Gustafsson	175-177	1,94		1958.60	2987.60	1029.-
2^{3} - " -	178-182	7,73		8642.20	11904.20	3262.-
2^{2} - " -	183-185	3,08		3438.40	4743.20	1304.80
3^{23} - " -	186	3,38		3785.60	5205.20	1419.60
3^{5} - " -	187	3,35		3752.-	5159.-	1407.-
3^{6} Rickard Andersson	188	1,41		1579.20	2171.40	592.20
3^{7} Gösta Gustafsson ~~Johan Gustafssons sterbhus~~	189-192	1,42		1558.20	2186.80	628.60
1^{2} - " -	193-199	2,87		2960.30	4419.80	1459.50
1^{3} - " -	200-206	2,28		2356.20	3511.20	1155.-
1^{4} Ernst Persson	207-214	6,27		9085.30	12289.20	3203.90
1^{7} Joh.Gust.Gustavsson	215-220	3,30		5099.50	6468.-	1368.50
1^{15} Torsten Johansson	221-223	2,28		3328.50	4468.80	1140.30
Mårby.						
1^{2} David Gustafsson	224-230	3,76		6098.40	7369.60	1271.20
1^{7} Carl Lundqvist	231-235	1,92		2973.60	3553.20	579.60
1^{9} Gustav Eklind	236	0,73		1328.60	1430.80	102.20
1^{8} Henry Hermansson	237	1,00		1820.-	1960.-	140.-
1^{4} Karl Eriksson	238, 239	1,04		1965.60	2038.40	72.80
Överföres		155.80	2,37	185257.80	267253.-	81995.20

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		155,80	2,37	185257.80	267253.-	81995.20
Mårby.						
1^5 Martin Pettersson	240, 241	0,31		564.20	607.60	43,40
Sörby.						
1^4 Erik Andersson	242	0,13		245.70	254.80	9.10
1^2 Johan Lindh	243	0,07		132.30	137.20	4.90
1^6 Henning Johansson	244	0,08		151.20	156.80	5.60
2^2, 2^3 Frans Andersson	245	0,06		113.40	117.60	4.20
Äspäng.						
4^9 Johan Lindh	250,251	1,66		2788.80	3253.60	464.80
4^8 Martin Pettersson	252, 253	0,73		1124.20	1430.80	306.60
Rävsnäs.						
1^6 Gilbert Johansson	254, 255, 315-321 334	7,00		5264.-	11258.80	5994.80
1^5 Aug.Gustavsson	256,257 322-326 335	3,48		2680.30	5584.60	2904.30
1^4 Lars Johan, Karl Erik o. Sven Vilh.Larsson	258,259, 327-333	4,16		3390.10	6626.20	3236.10
2^7 Rickard Karlsson	260-261	1,49		1251.60	2294.60	1043.-
2^8 Robert Bengtsson	262-265	1,90		1596.-	2926.-	1330.-
2^5 - " -	266-268	3,87		3250.80	5959.80	2709.-
2^9 - " -	269-271	5,91		4964.40	9101.40	4137.-
2^{10} Johan Andersson	272-278	4,51		3987.20	6945.40	2958.20
2^4 Gust.Johansson	279-288	12,05		9979.20	18557.-	8577.80
Överföres		203.21	2,37	226741,20	342465.20	115724.-

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		203,21	2,37	226741.20	342465.20	115724.-
Rävsnäs.						
Husartorp Oskar Fallberg	289	0,47		329.-	723.80	394.80
1^{3} Arvid Carlson	290-294	21,29		18503.10	39012.40	20509.30
1^{15} Oskar Pettersson	295-302	6,91		5933.20	11608.80	5675.60
Håsentorp.						
1^{3} Lars Johan, Karl Erik.o. Sven Vilh. Larsson	337-349	5,52	0,16	3711.40	8618.40	4907.-
Rävsnäs.						
1^{12} Gunnar Karlsson	350-356	3,73		3129.-	6788.60	3659.60
Håsentorp						
1^{13} Gunnar Karlsson	357-361	3,62		2949.10	6588.40	3639.30
1^{6} Sven Persson ~~Herman Persson~~	362-368	6,79		6756.40	13308.40	6552.-
2^{1} Aug.Gustavsson	369-373	14,66		13766.20	28733.60	14967.40
3^{1} Harry Isaksson	374-379	11,26		11239.90	22069.60	10829.70
1^{9} Aug.Gustavsson	380, 381	1,73		2869.30	3390.80	521.50
1^{8} Gust.Andersson	382, 383	0,54		793.80	1058.40	264.60
Färeds s:n.						
Stenstorp						
1^{1} Edvin Andersson	384-389	2,79		3346.-	5468.40	2122.40
2^{1} Edvin Andersson	390-395	2,79		3048.50	5468.40	2419.90
Färed.						
1^{5} Oskar Gustavsson	396-400	5,55		6662.60	10878.-	4215.40
Överföres		290,86	2,53	309778.70	506181.20	196402.50

1	2	3	4	5	6	7
Överfört		290,86	2,53	309778.70	506181.20	196402.50
Färed						
1⁶ Gustav Rickard Käck	401-405	2,18		2505.30	4272.80	1767.50
5¹ - " -	406-410	2,13		2261.-	4174.80	1913.80
1⁸ ~~Märta Anna Maria~~ Harry Johansson	411-412	1,40		1442.-	2744.-	1302.-
1⁹ - " -	413,414	1,00		1054.20	1960.-	905.80
1¹⁰ Gerhard Gustafsson	415,416	1,51		2113.30	2959.60	846.30
Uggletorp						
Soldattorp Joh.Persson	417-420	2,37		3483.90	4645.20	1161.30
1¹ Johan Persson	421-424d	5,16		8334.90	10113.60	1778.70
Fredsbergs socken.						
Klockarebolet Äg.Kyrkofonden arr.H.Karlsson	425-435	4,83		7059.50	9466.80	2407.30
Kyrkobolet.Äg.Kyrkofonden arr.H.Hultberg.	436-470	33,91	3,80	44667.-	58574.60	13907.60
Udda						
1¹ Nils Johanssons ~~sterbhus~~	471-477	4,06		3677.10	4513.60	836.50
Snapa						
3² Arvid Falk	478-478e	7,11		7191.80	8150.80	959.-
3³ Georg Gustavsson	478f-4781	6,33		5040.-	5426.40	386.40
	Summa.	362.85	6,33	398608.70	623183.40	224574.70

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfälligheten beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Skaraborgs län.						
Lyrestads socken.						
Höglunda.						
2^2 Johan Pettersson		1418.90		1403.04	0,632	
2^3 Henrik Svensson		515.20		508.38	0,229	
2^5 Torsten Gunnar Karlsson		226.80		224.22	0,101	
2^4 - " -		299.60		295.26	0,133	
1^2 Gunhild Karlssons sterbhus		1918.70		1895.88	0,854	
1^6 Bertil Tropp		100.80		99.90	0,045	
1^7 - " -		151.90		150.96	0,068	
1^8 - " -		152.60		150.96	0,068	
1^9 Georg Bohlin		867.30		856.92	0,386	
1^5 Nils Andersson		651,00		643.80	0,290	
1^4 Nils Andersson		485.10		479.52	0,216	
1^3 Karl Johansson		1323.00		1307.58	0,589	
Lyrestads socken.						
Östra Böckersboda.						
Bg "Fredsbergs mosse dikningsföretag av år 1905"		25.20		24.42	0,011	
Ba Gunnar Johansson		28,00		28.86	0,013	
Bi Erik Pettersson		79.80		79.92	0,036	
Bh Emil Karlsson		133.70		130.98	0,059	
Be Emil Karlsson		390.60		386.28	0,174	
Bc Aug. Karlsson		26.60		26.64	0,012	
Bb_1 Ivar Johansson		19.60		19.98	0,009	
Överföres		8814.40		8713.50	3.925	

Lantbruksstyrelsen 3045 n. 1950 maj 8000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
208650

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst.=S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		8814.40		8713.50	3.925	
Östra Böckersboda.						
Bf Johan Andersson		98.70		97.68	0,044	
Bh Johan Andersson		47.60		46.62	0,021	
Bb_{II} Emil Karlsson		36.40		35.52	0,016	
B Sigvard Skoglund		25.20		24.42	0,011	
Fredsbergs socken.						
Walkeberg						
2^4 Axel Kvist		516.60		510.60	0,230	
2^5 Karl Persson		1388.10		1371.96	0,618	
2^3 Karl Gustavsson		3724.70		3682.98	1,659	
1^9 Gustav Larssons sterbh.		946.40		934.62	0,421	
1^{10} Paul Svensson		1264.20		1249.86	0,563	
1^4 Gustav Larssons sterbh.		3107.30		3072.48	1,384	
1^3 Oskar Svensson		2027.20		2004.66	0,903	
1^7 Johan Magnusson		1719.90		1700.52	0,766	
1^8 Johan Magnusson		628.60		621.60	0,280	
1^6 Arvid Gustavsson		4634.70		4582.08	2,064	
Äspäng.						
1^6 Karl Vilhelm Johansson		156.80		155.40	0,070	
1^8 Karl Vilhelm Johansson		102.90		102.12	0,046	
1^3 Brynolf Jansson		171.50		168.72	0,076	
1^2 - " -		100.80		99.90	0,045	
1^4 Arvid Johansson		84.-		82.14	0,037	
1^{23} Brynolf Jansson		123.20		122.10	0,055	
1^{25} - " -		98.-		97.68	0,044	
Överföres		29817.20		29477.16	13,278	

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfällighet beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		29817.20		29477.16	13,278	
Äspäng.						
1^{20} Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund		58.80		57.72	0,026	
1^{19} Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund		49.-		48.84	0,022	
1^{17} Viktor Larsson och Ragnhild Elsa Maria Skoglund		49.-		48.84	0,022	
1^{5} Arvid Johansson		117.60		115.44	0,052	
2^{2} Gustav Evald Gustafsson		364.-		359.64	0,162	
2^{8} Brynolf Jansson		308.70		304.14	0,137	
2^{13} David Persson		772.80		763.68	0,344	
2^{9} David Persson		323.40		319.68	0,144	
2^{6} David Persson		134.40		133.20	0,060	
2^{7} David Persson		72.80		71.04	0,032	
2^{5} David Persson		117.60		115.44	0,052	
2^{4} David Persson		134.40		133.20	0,060	
2^{3} Herbert Eriksson		725.20		717.06	0,323	
3^{6} Torsten Johansson		800.80		790.32	0,356	
3^{7} Karl Aug. Johansson		856.80		848.04	0,382	
3^{4} Bertil Davidsson		900.90		890.22	0,401	
3^{3} Lennart Karlsson		913.50		903.54	0,407	
4^{5} Karl Svensson		964.60		956.82	0,431	
4^{17} Henning Persson		675.50		668.22	0,301	
av 4^{3} Henning Persson		245.70		241.98	0,109	
4^{6} Henning Persson		958.30		947.94	0,427	
Överföres		39361.-		38912.16	17.528	

Lantbruksstyrelsen 3045 n. 1950 maj 8000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
208650

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst.=S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		39361.-		38912.16	17.528	
Äspäng 4:2						
Eskil Andersson		952.-		941.28	0,424	
Bråneng						
1:5 Hulda Andersson		2772.-		2739.48	1,234	
1:4 Mårten Larsson		1379.70		1363.08	0,614	
1:3 Mårten Larsson		1461.60		1445.22	0,651	
1:2 Erik Persson		5947.20		5878.56	2,648	
Rud						
1:2 Gustav Johansson		1701.-		1680.54	0,757	
1:3 Einar Hermansson ~~Sigfrid Johansson~~		1708.-		1689.42	0,761	
1:7 Rickard Karlsson		945.-		934.62	0,421	
1:6 Karl Persson		770.-		761.46	0,343	
Slätteberg						
1:5 Einar Hermansson ~~Sigfrid Johansson~~		252.-		248.64	0,112	
1:6 Nils Eriksson		350.-		346.32	0,156	
1:9 Per Karlsson		112.-		111:-	0,050	
1:8 Erik Svensson		133.-		130.98	0,059	
Lefsäng						
1:7 Karl Erik Gustafsson		140.-		137.64	0,062	
1:6 ~~Ingrid Maria Blomberg~~ - " -		105.-		104.34	0,047	
1:5 - " -		105.-		104.34	0,047	
1:4 - " -		105.-		104.34	0,047	
1:3 - " -		231.-		228.66	0,103	
1:2 - " -		932.40		921.30	0,415	
Tubberud						
1:22 Erik Svensson		263.20		259.74	0,117	
Överföres		59726.10		59043,12	26.596	

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet / Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i: för särskild avdelning beräknad kostnad	Fastighets andel i: för samfälligheten beräknad kostnad	Fastighets andel i: samfällighetens verkliga kostnad	Samfällighets andel i gemensamma kostnader
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		59726.10		59043.12	26.596	
Tubberud						
1^{25} Erik Svensson		263.20		259.74	0,117	
1^{24} Erik Svensson		296.10		293.04	0,132	
1^{3} Per Karlsson		679.-		670.44	0,302	
1^{21} Karl Erik Gustafsson		359.10		355.20	0,160	
1^{26} - " -		535.50		528.36	0,238	
Riksberg						
2^{4} Karl Erik Gustafsson		1029.-		1016.76	0,458	
2^{3} - " -		3262.-		3225.66	1,453	
2^{2} - " -		1304.80		1289.82	0,581	
3^{23} - " -		1419.60		1403.04	0,632	
3^{5} - " -		1407.-		1389.72	0,626	
3^{6} Rickard Andersson		592.20		586.08	0,264	
3^{7} Gösta Gustavsson ~~Johan Gustavssons sterbh.~~ " - " -		628.60		621.60	0,280	
1^{2} ~~Johan Gustavssons sterbh.~~ - " -		1459.50		1443.00	0,650	
1^{3} ~~Johan Gustavssons sterbh.~~		1155.-		1141.08	0,514	
1^{4} Ernst Persson		3203.90		3167.94	1,427	
1^{7} Johan Gust.Gustavsson		1368.50		1351.98	0,609	
1^{15} Torsten Johansson		1140.30		1127.76	0,508	
Mårby						
1^{2} David Gustafsson		1271.20		1256.52	0,566	
1^{7} Carl Lundqvist		579.60		572.76	0,258	
1^{9} Gustav Eklind		102.20		99.90	0,045	
1^{8} Henry Hermansson		140.-		137.64	0,062	
Överföres		81922.40		80981.16	36,478	

Lantbruksstyrelsen 3045 n. 1950 maj 8000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
208650

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfälligheten beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		81922.40		80981.16	36,478	
Mårby.						
1^4 Karl Eriksson		72.80		71.04	0,032	
1^5 Martin Pettersson		43.40		42.18	0,019	
Sörby						
1^4 Erik Andersson		9,10		8.88	0,004	
1^2 Johan Lindh		4.90		4.44	0,002	
1^6 Henning Johansson		5.60		4.44	0,002	
2^2,2^3 Frans Andersson		4.20		4.44	0,002	
Äspäng						
4^9 Johan Lindh		464.80		459.54	0,207	
4^8 Martin Pettersson		306.60		304.14	0,137	
Rävsnäs						
1^6 Gilbert Johansson	s	5994.80		5925.18	2,669	
1^5 August Gustavsson	s	2904.30		2870.46	1,293	
1^4 Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson	s	3236,10		3199.02	1,441	
2^7 Rickard Karlsson		1043.-		1030.08	0,464	
2^8 Robert Bengtsson		1330.-		1314.24	0,592	
2^5 Robert Bengtsson		2709.-		2677.32	1,206	
2^9 Robert Bengtsson		4137.-		4089.24	1,842	
2^{10} Johan Andersson		2958.20		2923.74	1,317	
2^4 Gustav Johansson		8577.80		8482.62	3,821	
Husartorp, Oskar ~~Falkenberg~~ Fallberg		394.80		390.72	0,176	
1^3 Arvid Carlson	s	20509.30		20275.26	9,133	
Överföres		136628.10		135058.14	60,837	

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst. = s	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfällighet beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		136628.10		135058.14	60,837	
Rävsnäs						
1^{15} Oskar Pettersson	s	5675.60		5609.94	2,527	
Håsentorp						
1^{3} Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson	s	4907.-		4850.70	2,185	
Rävsnäs						
1^{12} Gunnar Karlsson	s	3659.60		3620.82	1,631	
Håsentorp						
1^{13} Gunnar Karlsson	s	3639.30		3598.62	1,621	
1^{6} Sven ~~Herman~~ Persson	s	6552.-		6477.96	2,918	
2^{1} Aug. Gustavsson	s	14967.40		14796.30	6,665	
3^{1} Harry Isaksson	s	10829.70		10704.84	4,822	
1^{9} Aug. Gustavsson	s	521.50		515.04	0,232	
1^{8} Gustav Andersson		264.60		261.96	0,118	
Färeds socken						
Stenstorp						
1^{1} Edvin Andersson		2122.40		2097.90	0,945	
2^{1} - " -		2419.90		2393.16	1,078	
Färed						
1^{5} Oskar Gustavsson		4215.40		4166.94	1,877	
1^{6} Gustav Rickard Käck		1767.50		1747.14	0,787	
5^{1} - " -		1913.80		1891.44	0,852	
1^{8} Harry Johansson ~~Märta Anna Maria Johansson~~		1302.-		1287.60	0,580	
1^{9} - " -		905.80		894.66	0,403	
1^{10} Gerhard Gustafsson	s	846.30		836.94	0,377	
Överföres		203137.90		200810.10	90,455	

Lantbruksstyrelsen 3045 n. 1950 maj 8000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
208850

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst.=S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild avdelning beräknad kostnad	för samfälligheten beräknad kostnad	samfällighetens verkliga kostnad	
		kronor	kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
Överfört		203137.90		200810.10	90.455	
Uggletorp						
Soldattorp Johan Persson		1161.30		1147.74	0,517	
1^1 Johan Persson		1778.70		1758.24	0,792	
Fredsbergs socken.						
Klockarebolet						
Äg.Kyrkofonden.						
arr. H.Karlsson	s	2407.30		2379.84	1,072	
Kyrkobolet						
Äg.Kyrkofonden						
arr. H.Hultberg ~~K.Jacobsson~~	s	13907.60		13748.46	6,193	
Udda.						
1^1 Nils Johanssons ~~sterbh.~~		836.50		825.84	0,372	
Snapa						
3^2 Arvid Falk		959.-		947.94	0,427	
3^3 Georg Gustavsson		386.40		381.84	0,172	
Summa		224574.70		222000.00	100.-	

Lyrestad den 28 juni 1954

David Larsson

lantbruksingenjör.

Lars Carlson Ernst Jansson

gode män

Sunds gård, Sparreholm 22/5 - 54

Lantbruksingenjören
David Larsson,
Borås.

Sedan Naturskyddsföreningen till mig vidarebefordrat ärendet om bäverförekomsten i Friaån och de där förestående upprensningsarbetena, får jag efter komplettering av tillgängliga uppgifter per Telefon meddela följande.

Av gjorda iakttagelser synes det ganska säkert att bäverparet verkligen fortplantat sig i å och att man sålunda kan räkna med en där bosatt bäverfamilj. En sådan familj består sommartid av det gamla paret jämte årets och fjolårets ungar. Hela detta sällskap – 6-12 individer, eftersom bävern vanligen har 2 à 3, någon gång ända till 5 ungar i varje årskull – övervintrar i (huset eller) jordkulan. På våren, just i

det taget, då ytterligare en kull av ungar kommer till världen, är det tid för tvååringarna att lämna föräldrahemmet och ge sig ut på vandring för att göra bekantskap med andra ungdjur, bilda hjonelag och söka nya boplatser.

Sådan är alltså bäverns familjebildning. Det är en familjegrupp av denna sammansättning som sannolikt finns i Friaån. Familjen bor här, såsom jag erfarit, i en jordkula, vilken medels tunnlar i jorden mynnar under vattenytan.

Av det sagda framgår att de för en bäverfamilj mest kritiska tiderna är vårens och försommarens månader, då årets ungar är späda; vid en av mig observerad boplats var ungarna kvar inomhus ännu kring midsommar, vid en annan den 9 juli. Ungefär i mitten av juli börjar ungarna följa föräldrarna på deras nattliga simturer till furageringsplatserna. Födan består under sommaren till stor del av färskt grönt,

till en mindre del, eller ej alls, av bark.

Vad som är särskilt ödesdigert är, som lätt kan förstås, ~~om~~ sådana ändringar av vattenståndet att bostadens ingångar kommer att befinna sig ovan vattenytan eller – tvärtom – att själva bostaden vattenfylles. Om sådana förändringar komma att bli följden av de beramade upprensningarna, torde bäverfamiljen ganska säkert söka en annan boplats. Sådan familjeflyttning sker normalt efter ett antal års förlopp, då bävrarna konsumerat all barkföda som passar dem och som utan svårighet kan åtkommas i närheten av boplatsen.

Med vetskap om här nämnda förhållanden torde den som är insatt i de planerade arbetenas art och omfattning utan svårighet kunna bedöma, om de direkt gå ut över bävrarnas hushållning. Om djuren visa sig känsliga för mänskligt vistande och arbete i deras närhet, kan ej på förhand avgöras. Den årstid, då de torde vara minst känsliga för

störningar, är nog vintern – förut-
satt, givetvis, att inga arbeten ske
i omedelbar närhet av bostaden och
att ingreppen ej ändra vattenstån-
det vid denna.

Med utmärkt högaktning
Canovies.

B. &. U.M. 4/1950. Dom B 6/1952.

Västerbygdens vattendomstols

D O M

i nedan nämnt besvärsmål angående "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsbergs, Lyrestads och Färeds jordregistersocknar av Skaraborgs län; meddelad i Vänersborg den 18 juli 1952.

Klagande: I. Dödsboet efter Eskil Andersson från Äspäng, Hulda Andersson i Brånäng, dödsboet efter Ellen Anderssonofrån Riksberg, Ingrid Maria Blomberg i Lefsäng, Gustav Eklind i Mårby, Birger Eriksson i Äspäng, Karl Eriksson i Mårby, Evert Eriksson i Slätteberg, David Gustavsson i Mårby, dödsboet efter Johan Gustavsson från Riksberg, Johan. Gust. Gustavsson i Riksberg, Henry Hermansson i Mårby, Anna Linnea Jansson i Äspäng, Arvid Johansson i Äspäng, dödsboet efter David Johansson från Äspäng, Gustav Johansson i Rud, Sigfrid Johansson i Slätteberga, Torsten Johansson i Äspäng, Torsten Johansson i Riksberg, Lennart Karlsson i Äspäng, dödsboet

Utan avgift.

Lantbruksingenjören David Larsson.

att bifogas förrättningsakten till Lantbruksstyrelsen

III

efter Per Karlsson från Slätteberg, Richard Karlsson i Rud, Mårten Larsson i Brånäng, Viktor Larsson i Åspäng, Johan Lindh i Sörby, Hans Lindqvist i Brånäng, Carl Lundqvist i Mårby, David Persson i Åspäng, Erik Persson i Brånäng, Ernst Persson i Riksberg, Karl Persson i Rud, Martin Pettersson i Mårby, Ragnhild Elsa Maria Skoglund i Åspäng, Sigvard Skoglund i Åspäng, Erik Svensson i Slätteberg samt Karl Svensson i Åspäng.

Ombud: Advokaten Tore Ljungberg i Skövde.

Brynolf Jansson i Åspäng.

II. Georg Gustafsson i Snapa.

III. Nils Andersson i Höglunda, Johan Andersson /Georg Bohlin i Höglunda, Karl Johansson i Höglunda, August Carlsson i Ö. Böckersboda, Emil Karlsson i Ö. Böckersboda,/ i Ö. Böckersboda, dödsboet efter Gunhild Karlsson från Höglunda, Gunnar Carlsson i Höglunda, dödsboet efter Gustav Larsson från Valkeberg, Carl Persson i Valkeberg, Erik Pettersson i Ö. Böckersboda, Johan Pettersson i Höglunda, Henrik Svensson i Höglunda, Oskar Svensson i Valkeberg, Paul Svensson i Valkeberg samt Bertil Tropp i Höglunda.

IV. Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson i Rävsnäs.

V. Göta Kanalbolag.

Ombud: Ingenjören Axel Olsson i Hajstorp.

VI. Arbetsstyrelsen för "Intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti Torvedsbäcken".

VII. Dödsboet efter Th. Nordström från Lyrestad, Lars Andersson, Erik Andersson, Bengt Larsson och Arvid Svensson, alla i Horsklippan, Fredrik Karlsson, Karl Andersson, Ernst Olsson och Karl Jansson, alla i Solberga, samt Gustav Albinsson i Böckersboda och Lyrestads Kyrkliga Ungdomskrets.

VIII. Johan Gust. Gustafsson i Riksberg (ingår även i grupp I).

I övrigt i målet tillstädeskomna parter:

1) Arbetsstyrelsen i "Fredsbergs mossar diknings-företag av år 1949".

2) Vägförvaltningen i Skaraborgs län.

3) Skara Stiftsnämnd.

4) Gillbert Johansson och August Gustafsson i Räfsnäs.

Orientering. Lantbruksingenjören David Larsson i Borås har efter vederbörligt förordnande och med biträde av gode män hand-

lagd förrättning samt den 29 december 1949 meddelat utlåtande rörande "Fredsbergs mossar diknings företag av år 1949", avseende förbättrad torrläggning av mark under ett antal hemman inom Fredsbergs, Lyrestads och Färeds jordregistersocknar av Skaraborgs län.

Företaget avser uppgrävning av Friaån jämte tillopp till så stora dimensioner, att omgivande marker ej översvämmas vid högvattenmängd i avloppen. De berörda markerna äro belägna utmed ån uppströms den s.k. Norrkvarn 2 km sydöst om Lyrestad samt utmed åns tillopp. Vattnet från området avrinner genom ån till den omkring 1 mil nedanför Norrkvarn belägna Börstorpsviken av Vänern.

För företagets genomförande har i utlåtandet bl.a. föreskrivits fördjupning och breddning, dels av själva Friaån på en sträcka av cirka 4,7 km (avlopp A - B - C - C_1) dels av ett från höger kommande dike, beläget mellan ån och den ungefär jämsides löpande Göta Kanal (avlopp B - B_1), dels ett från vänster kommande dike, vilket avbördar vattnet från Fredsbergsmossen (avlopp C - D - E - F) dels ett från höger kommande tillopp till sistnämnda dike (avlopp E - E_1 - H - I) samt dels ett parallellt med sistnämnda avlopp löpande dike (avlopp D - D_1). Företaget har beräknats medföra en total båtnad av 160.410 kr 50 öre och draga en kostnad av

145.000 kr.

I utlåtandet har rörande de allmänna förutsättningarna för företaget bl.a. anförts: "Efter förslag upprättat åren 1899-1905 uppgrävdes under åren 1906-1909 Friaån samt vissa tilloppsdiken. Efter utförande av detta företag torde avloppen ha avbördat då förekommande högvattenmängder utan att större översvämningar uppstått. Genom rensningar, som företagits med regelbundna mellanrum, ha sedermera avloppens dimensioner vidmakthållits och på en del sträckor även ytterligare utvidgats och fördjupats. - Genom fortgående arbeten för bättre torrläggning av den odlade jorden samt åtgärder i samband med tätare bebyggelse inom nederbördsområdet ha, vid långvariga nederbördsperioder, högvattenmängderna väsentligt ökat i de diken, som avleda vattnet från dräneringssystem och avlopp för de olika fastigheterna. För att förekomma översvämning på marker belägna nedanför de utdikade områdena ha avloppen genom dessa marker uppgrävts till större dimensioner. I åtskilliga fall ha dessa arbeten utförts under de sista åren efter förslag, upprättade vid syn enligt vattenlagen och med statsunderstöd. Följden av dessa dikningar och andra åtgärder inom nederbördsområdet har blivit, att vid riklig nederbörd högvattenmängden ökat såväl i Friaån

som i dess tilloppsdiken inom torrläggningsområdet med påföljd att översvämningar uppkommit och ökat såväl i antal som varaktighet. - Beträffande vattnets beskaffenhet föreligger även en fortgående ändring såtillvida, att detsamma blivit alltmer förorenat och därmed mer näringsrikt för vissa vattenväxter. Härigenom har underhållet av vissa avloppssträckor väsentligt försvårats, vilket fått till följd, att avbördningsförmågan tidvis är mindre än den var då vattnet var mindre förorenat. - De olägenheter, som uppkommit genom vattenmängdens ökning under de senaste 40 åren, äro utan tvivel av sådan omfattning, som avses i 7 kap. 3 § vattenlagen. Då emellertid ökningen i flodvattenmängderna förorsakas av åtgärder, som vidtagits av alla de många markägarna inom vattensamlingsområdet och på skilda tidpunkter, är det här som i så gott som alla andra liknande fall ogörligt att verkställa utredning om hur stor del av den ökade vattenmängden, som härrör från envar fastighet inom vattensamlingsområdet samt när åtgärder vidtagits, som orsakat ökad högvattenmängd. Någon utredning angående förhållanden, som 8 kap. 30 § vattenlagen avser, har ej heller ansetts kunna ifrågakomma i samband med förrättningen. Liksom annorstädes få markägarna även här genom uppgrävning utav avloppen till större dimensioner skydda sina marker för översvämningar."

Besvär mot utlåtandet har anförts av ett större antal sak-

ägare. Dessa gruppera sig, på sätt framgår av partsredovisningen här ovan, i åtta olika avdelningar. Avdelningarna genomgås här nedan i tur och ordning.

Grupp I.

Denna grupp utgöres av dödsboet efter Eskil Andersson från Äspäng och de klagande, som fört gemensam talan med dödsboet (besvärsinlagan akten sid. 1-4).

Dessa klagande äga i det närmaste all den av företaget berörda mark, som är belägen öster om diket B - B_1 och dess förlängning söderut, mellan diket och Göta Kanal.

Enligt föreskrifterna i utlåtandet skall diket B - B_1 rensas för en beräknad kostnad av 6.200 kr. Förrättningsmannen har räknat med att högvattenstånden i diket efter rensningen komma att ligga ungefär en meter lägre än för närvarande. Uppgrävning av diket föreskrevs i utlåtandet sedan detta begärts av vid ett sammanträde den 12 november 1949 närvarande markägare från Äspäng, Brånäng och Rud.

Dödsboet och dess medparter ha framställt följande yrkanden: A. I första hand har yrkats, att företaget förklaras ej få komma till stånd eller att klagandena skiljas från företaget. B. I andra hand har yrkats, att den för klagandenas mark beräknade båtnaden och andelen i kostnaden

måtte avsevärt sänkas, i vart fall till hälften av i utlåtandet beräknade belopp. C. Vidare ha klagandena begärt befrielse från föreskriven skyldighet att deltaga i kostnaderna för byggande och ändring av vissa broar samt en i utlåtandet föreskriven grunddamm till skydd för Göta Kanal. Det yrkas att företaget uppdelas på avdelningar och att förrättningen för detta ändamål återförvisas till förrättningsmannen.

Vad angår frågorna om båtnaden av företaget, yrkandena A och B, ha klagandena anfört: Klagandena ifrågasätta om någon båtnad över huvud taget uppkommer för deras räkning. Klagandena ha varit fullt nöjda med nuvarande förhållanden. Markens beskaffenhet är sådan att den ej skadas av översvämningarna. Klagandenas av företaget berörda mark utgöres av utmarker, som ej kunna rationellt utnyttjas då gårdarna ligga långt från skiftena. De flesta av klagandena ha sina gårdar på andra sidan av Göta Kanal. Även om båtnad anses uppstå, måste den bli lägre för dessa marker än för övriga i företaget ingående marker. Det göres ej erinran mot den inbördes relationen mellan de värden, som åsatts de särskilda fastigheterna.

Företagets arbetsstyrelse har bestritt ändring av utlåtandet i denna del.

I målet ha funnits tillgängliga av förrättningsmannen upp-

rättade kartor över omfattningen av översvämningarna under ett flöde den 18 februari 1950. Enligt kartorna var vid detta tillfälle i det närmaste all i företaget ingående nu ifrågavarande mark översvämmad. Klagandena ha i stort sett icke velat yttra sig över riktigheten av kartorna men enskilda klagande ha uppgivit att de för sin del aldrig sett vattnet gå så långt upp som angivits på kartan. Förrättningsmannen har å andra sidan uppgivit att det förekommit flöden som gått över företagets begränsningslinje.

Vattendomstolen har vid synegången i huvudsakliga delar följt begränsningslinjen. Det enda som därvid framkommit i frågan är att vattendomstolen på ett flertal ställen observerat vasstrån i närheten av den längs begränsningslinjen löpande vägen; i övrigt står efter synegången fortfarande uppgift mot uppgift. Den omständigheten, att enskilda klagande ej sett vattnet gå så högt som förrättningsmannen angivit innebär emellertid ej mer än att dessa klagande ej själva sett högre vattenstånd; vattnet kan sålunda ha nått högre vid tider då de ej lagt märke därtill. Att så är fallet styrkes i någon mån av att klagandena äro bosatta på något avstånd från området och uppenbarligen icke ha till-

fälle att ständigt följa vattenståndets växlingar. Vid övervägande av de omständigheter som framkommit anser vattendomstolen att större avseende bör fästas vid förrättningsmannens översvämningskarta, hans bekräftande av denna vid sammanträdet och synegången samt vattendomstolens observationer vid synen - framförallt den observerade vassen - än vid den omständigheten att en del klagande icke för sin del sett vattnet gå så högt som angivits såsom förutsättning för utlåtandet. På grund härav anser vattendomstolen att den mark, som i utlåtandet anses som skadad av nuvarande översvämningar också beröres av dessa.

För fortsättande av resonemanget utgår vattendomstolen tills vidare i domen från, att företaget utformats riktigt såtillvida, att högvattenstånden komma att minska i av förrättningsmannen beräknad omfattning. Med utgångspunkt från denna förutsättning anför vattendomstolen följande i frågan om huruvida båtnad uppstår för nu ifrågavarande marker. I frågan om jordens beskaffenhet har vattendomstolen vid synen icke fått den uppfattningen, att denna mark i och för sig är av relativt sämre beskaffenhet än övrig i företaget ingående mark, som vattendomstolen synat. Beträffande markernas belägenhet i förhållande till gårdarna är detta en omständighet som endast påverkar markens värde. Markerna brukas som

åker redan nu och en skördeökning innebär samma båtnad för dessa marker som för övriga, även om markens värde på grund av belägenheten är något mindre.

Under ovan nämnda förutsättning angående förrättningsmannens beräkningar finner vattendomstolen på grund av det anförda att markerna beredas båtnad genom företaget. Vad som förekommit i målet giver enligt vattendomstolens mening icke anledning till klagandenas skiljande från företaget eller minskning av deras delaktighet.

Till frågan om riktigheten av förrättningsmännens ovan berörda beräkningar återkommer vattendomstolen nedan under grupp III.

Vad angår frågan om kostnaderna för broar och grunddamm, yrkande C, har vattendomstolen icke funnit något skäl föreligga för klagandenas mening, att bestämmelsen i 7 kap. 23 § vattenlagen ej är tillämplig och att företaget för dessa frågors skull bör uppdelas på avdelningar jämlikt 7 kap. 24 § vattenlagen. Vad som i målet förekommit i dessa frågor föranleder således ej ändring i utlåtandet.

Grupp II.

Klaganden Georg Gustafsson äger fastigheten Snapa 3^3,

till vilken hör då i företaget ingående ägofigurerna 478 f - 478 l. Dessa figurer äro belägna uppströms punkt I längs diket H - I:s förlängning. Enligt utlåtandet skola inga grävningsarbeten utföras på fastigheten; dikesuppgrävningen skall börja vid fastighetens gräns mot den nedströms belägna fastigheten Snapa 3^2. I utlåtandet har beräknats att Gustafssons marker genom företaget/skola/vinna en båtnad, uppskattad till 20 å 75 kr/har eller sammanlagt 276 kr. Den på marken belöpande kostnadsandelen har beräknats till 249 kr 40 öre.

Gustafsson har yrkat att han skall skiljas från företaget och därvid uppgivit: Diket genom hans mark är redan uppgrävt av ett därovanför liggande torrläggningsföretag i vilket han ej är delägare. Nuvarande dikning är tillräcklig och ytterligare båtnad uppstår ej genom företaget.

Vattendomstolen, som haft tillgängliga handlingarna från det ovanför liggande företaget, antecknar till en början, att Snapa 3^3 ej ingår i detta. Även om svloppet går fram över fastigheten, syftar företaget sålunda ej till att bereda denna full torrläggning. Sådan kan beredas fastigheten först sedan nu ifrågavarande företag genomförts. På grund härav uppstår för fastigheten en båtnad av företaget, och denna båtnad får anses

kunna värderas till i varje fall de 276 kr, varmed utlåtandet räknat. På grund härav finner vattendomstolen ej skäl att ändra utlåtandet i förevarande avseende.

Grupp III.

Klagandena i denna grupp äga i det närmaste all av företaget berörd mark längs Friaån från Norrkvarn till sektion 33+00.

Vid Norrkvarn finnes för närvarande icke något verk. Däremot finnes tvärs över ån en skibordsdamm. Strax uppströms denna finnes en landsvägsbro av sten. Med början ungefär en km uppströms Norrkvarn och på en sträcka av cirka 600 m löper ån jämsides med och bitvis endast 30 m från Göta Kanal. Angående de särskilda frågor som härigenom uppstå har i utlåtandet bl.a. anförts: "Jordarten på platsen utgöres av ett lerlager med 2-3 meters tjocklek på ett lager mo och sand. Från kanalen rinner särskilt vid lågvatten i Friaån en grundvattenström till ån, vilken på flera ställen förorsakat skred i slänten. För att hindra skreden fortsätta i slänten mot Göta Kanal, har pålning anordnats på några sträckor. En ytterligare sänkning av lågvattenståndet, utan att några åtgärder vidtagas för att förebygga skred, kan medföra,

att så stora jordmassor glida ut i ån, att den delvis fylles igen. Jordskred i slänten av Friaån på denna sträcka kan förebyggas genom att hindra lågvattenytan att sjunka under den nivå, som motsvarar nuvarande lågvattenyta. En uppdämning av lågvattenytan medför ej någon minskad torrläggning för mark inom avdikningsområdet, då torrläggningsdjupet i allt fall blir tillräckligt vid lågvattenmängd."

Nedströms sektion 5+30 finnes icke någon av företaget berörd mark.

Klagandena ha i målet anfört bl.a. följande: De nuvarande förhållandena ha icke inneburit allt för stora olägenheter för klagandena; de ha endast medfört enstaka, relativt kortvariga flöden. Genom uppgrävningen av ån och dess biflöden uppströms klagandenas marker kommer vattnet att i framtiden vid flöden passera de uppströms belägna markerna mycket fortare än nu. Då åns framtida sektion längs klagandenas marker blir för liten för att den skall kunna avbörda ökningen i flödenas häftighet, och då dessutom dammen vid Norrkvarn skall bibehållas, landsvägsbron ej ändras och grunddammen kommer att inrättas, kommer följden i framtiden att bliva, att vattnet i stället samlas längs företagets nedre delar. För undvikande härav kräves, att dammen vid Norrkvarn utrives,

att landsvägsbron ombygges, att grunddammen ej får utföras och att åns sektion vidgas och fördjupas mer än som föreslagits. Även om det nu sagda iakttages, uppstår ingen båtnad för markerna nedströms sektion 22+30. För klagandenas marker uppströms denna sektion blir båtnaden mindre än som angivits i utlåtandet. På grund av det anförda yrkas, att Friaåns nedre del uppgräves till större dimensioner än som föreskrivits,/
~~yrkas,~~/att landsvägsbron ombygges, att dammen vid Norrkvarn utrives, att grunddammen ej får utföras, att klagandenas delaktighet i företaget minskas och att markerna nedströms sektion 22+30 helt befrias från delaktighet.

Åtskilliga klagande inom andra grupper ha helt eller delvis instämt i yrkandena medan andra klagande och parter bestritt desamma.

Vattendomstolen har vid synegången uppmätt dammen vid Norrkvarn och landsvägsbron (se P.M. akten sid.
samt besiktigat de delar av ån det nu är fråga om med omgivande marker. Med ledning av de uppgifter som därvid inhämtats samt i övrigt med utgångspunkt från förrättningshandlingarnas innehåll har inom vattendomstolen utförts beräkningar för kontroll av riktigheten av förrättningsmannens

slutsatser. Därvid har beträffande förhållandena efter avloppens uppgrävning framkommit att, såvitt vattendomstolen kan finna, det är uppenbart att varken dammen vid Norrkvarn - oavsett om den ändras eller ej, - landsvägsbron eller den föreslagna grunddammen vid nuvarande högsta högvattenföringar kunna tänkas föranleda någon uppdämning i ån med verkan till sektion 5+30, där de längst ner av företaget berörda markerna äro belägna. Beträffande åsektionen är det icke uteslutet att denna kan medföra en mindre dämning av de blivande högvattenstånden. I jämförelse med den sänkning av de nuvarande högvattenstånden som blir följden av företaget blir dock denna dämning obetydlig och utan praktisk innebörd. Det sagda giver vid handen att förrättningsmannens beräkningar såvitt vattendomstolen funnit äro riktiga och att sålunda, därest företaget genomföres på föreskrivet sätt, den av förrättningsmannen beräknade sänkningen av högvattenstånden kommer att bliva följden. Det må anmärkas, att förrättningsmannen utgått från nuvarande högsta högvattenföringar. att företagets genomförande ej med absolut säkerhet kommer att under alla omständigheter skydda vissa marker från översvämningar och att företaget sålunda endast syftar till åstadkommande av en avsevärd sänkning av högvattenstånden i jämförelse med de hög-

vattenstånd, som bliva eller skulle ha kommit att bliva följden av nuvarande förhållanden i ån och dess biflöden.

På grund av det anförda finner vattendomstolen sålunda ej skäl att i nu ifrågavarande avseenden föreskriva ändring i utlåtandet. Vattendomstolen finner icke heller någon omständighet ha framkommit, som föranleder ändring av den i utlåtandet beräknade båtnaden av företaget.

Vid behandlingen av klagomålet under grupp I här ovan har på sätt där säges frågan om bifall till viss talan angående båtnad av företaget gjorts beroende av frågan om förrättningsmannens beräkningar äro riktiga. Då av det nu sagda framgår, att ingen anmärkning mot dessa beräkningar finnes att göra, följer härav att skäl icke heller finnes för ändring av den beräknade båtnaden för mark, tillhörande klagande i grupp I.

Klagandena i grupp III ha vidare yrkat, att åtgärder till skydd för Göta Kanal skola bekostas av kanalbolaget och ej av företaget.

Kanalbolaget har bestritt yrkandet.

Företaget är jämlikt bestämmelserna i 7 kap. vattenlagen skyldigt att bekosta åtgärder som erfordras för förebyggande

av skada för annan. Klagandena ha icke förebragt någon omständighet på grund varav denna rättsregel ej skulle gälla i förevarande fall. Yrkandet bör förty lämnas utan bifall.

Klagandena i denna grupp ha slutligen yrkat, att ersättningen för mark, som tages i anspråk för uppläggande av massor på ägofiguren nr 20 under fastigheten Höglunda 1^2 bestämmes till minst en krona/m^2. Som skäl för yrkandet har åberopats att massorna här delvis komma att bestå av bortsprängt berg samt vidare att figuren gränsar både mot Friaån och mot diket B - B_1.

I utlåtandet har föreskrivts efter vilka grunder markersättningar skola utgå. Därvid har tagits hänsyn bl.a. till att vissa massor delvis komma att bestå av bortsprängt berg. Vattendomstolen, som besiktigat figuren, har icke funnit anledning att på grund av massornas beskaffenhet göra figur 20 berättigad till större ersättning än som tillkommer andra figurer på vilka samma slags massor placeras. Vattendomstolen anser icke heller att figurens läge motiverar någon höjning av ersättningen. På grund härav finner vattendomstolen ej skäl ändra utlåtandet i denna del.

Grupp IV.

Klagandena i denna grupp ha, som talan slutligt angivits,

begärt rätt att eventuellt få framdraga diket E - F i något annorlunda sträckning över klagandenas egen mark.

Företagets arbetsstyrelse har icke gjort erinran mot yrkandet och ej heller vattendomstolen finner skäl för invändning däremot. Yrkandet skall förty bifallas.

Grupp V.

Gruppen utgöres av Göta Kanalbolag.

I utlåtandet har anförts beträffande dammen vid Norrkvarn: "Utskoven i dammen ha, efter det vattenverket borttagits, delvis fyllts igen för att hålla lågvattenytan så högt, att jordskred ej behöver befaras på den sträcka om 500 meters längd 1,5 km ovanför Norrkvarn, där Friaån går på endast 30 m avstånd från Göta Kanal. Efter utförandet av grunddammen saknas anledning bibehålla dessa igensättningar i dammen."

Kanalbolaget har anfört: Efter utförandet av grunddammen behöver man visserligen icke räkna med någon risk för kanalens del men bolaget önskar ha möjlighet att sätta igen utskovet om grunddammen skulle brista; detta kan ordnas med lösa sättar som anbringas vid behov. På grund härav yrkas att föreskriften i utlåtandet om att igensättningarna

skola borttagas undanröjes.

Vattendomstolen anför i frågan följande. På sätt framgår av det tidigare sagda åstadkommer dammen vid Norrkvarn under inga förhållanden - alltså oavsett om utskovet är igensatt eller ej - någon dämning, som verkar upp till den sektion, där den nederst belägna av den mark, som beröres av företaget finnes. Detta innebär, att kanalbolagets uppfattning att en igensättning i dammen utgör något skydd för kanalen är en missuppfattning. Igensättningen i dammen kan emellertid ha betydelse för företaget på så sätt, att densamma åstadkommer ett lättare igenslammande av ån närmast ovanför dammen och därmed ökade underhållskostnader. På grund av det sagda bör föreskriften i utlåtandet i princip ej ändras. Den bör emellertid kompletteras i vissa avseenden. Ett borttagande av igensättningen fyller sålunda något ändamål endast så länge åtgärden avser partier belägna högre än lägsta punkten av i företaget ingående delar av åbottnen eller höjden ± 0,00 m. Ändring i den befintliga dammen kan vidare, då företaget ej avser användande av någon tvångsrätt gentemot dammägaren, endast komma till stånd under den förutsättningen att dammens ägare medgiver åtgärden; det sagda innebär givetvis ingen prövning av dammägarens rätt i och för sig. Vattendomstolen har slutligen med

hänsyn till mellan bolaget och företaget träffad överenskommelse ingen erinran mot anordningen med lösa sättar.

Kanalbolaget har vidare yrkat att tiden för anmälande av anspråk på grund av oförutsedda skador bestämmes till 12 år.

Yrkandet bör bifallas.

Angående kanalbolagets talan i övrigt hänvisas till grupp VI här nedan.

Grupp VI.

Denna grupp består av "Arbetsstyrelsen för intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti Torvedsbäcken". Göta Kanalbolag har framställt enahanda yrkande som gruppen.

Förrättningsmannen har beräknat ökningen genom företaget av den högsta högvattenföringen nedströms Norrkvarn till 4 m^3/sek jämfört med nuvarande förhållanden med till stor del igenväxta avlopp inom dikningsområdet. I utlåtandet har anförts beträffande de nedanför Norrkvarn liggande markerna: "Vid nuvarande förhållanden översvämmas en stor del av markerna inom torrläggningsområdet, så snart en riklig nederbörd inträffar. Genom dessa översvämningar innehålles en del av det tillrinnande vattnet till dess vattenföringen börjar minska. Översvämningarna medför därför en minskning av de

högsta vattenmängderna i avloppet nedom avdikningsområdet. Efter företagets utförande då översvämningar ej torde förekomma annat än i mycket begränsad omfattning vid exceptionell nederbörd, kommer högvattenmängden i Friaån nedanför torrläggningsområdet att bliva större än den är med nuvarande förhållanden. Denna ökning torde även kunna medföra olägenheter för vissa låglänta marker där. I den mån företagets utförande medför, att översvämningarna inom torrläggningsområdet minskas till den omfattning, de hade före flodvattenmängdens ökning, medför dock utförandet av företaget i och för sig icke någon ökning av högvattenmängden. Företagets utförande medför endast, att den ökning av flodvattenmängden, som förekommit i tilloppen till torrläggningsområdet ej utjämnas genom översvämning på de marker, som ingå i företaget. Vattnet kommer att avrinna från torrläggningsområdet med samma intensitet, som det rinner till detsamma. En del av ökningen i högvattenmängd torde väl även bero på åtgärder, vidtagna utav var och en markägare inom torrläggningsområdet, men då detsamma endast omfattar en ringa del av hela nederbördsområdet, blir även ökningen i högvattenmängd från mark inom torrläggningsområdet förhållandevis ringa. Beträffande den ökning av högvattenmängd, som härrör från envar jordbruksfastighet, torde den i detta fall icke vara

varken märkbar eller mätbar. Vid detta förhållande synes det ej möjligt att erhålla något resultat av en utredning, även om för ett antal fastigheter tillsammantagna ökningen i högvattenmängd är så stor, att den föranleder påtagliga olägenheter. Ehuru en detaljerad utredning angående ökningen i högvattenmängd, som rinner till torrläggningsområdet icke verkställts dels på grund av den omfattning, den skulle få och dels emedan den sannolikt ej skulle resultera i några åtgärder, har dock synemännen funnit påkallat undersöka de förhållanden, som uppkomma genom högvattenmängdens ökning i Friaån nedom företaget." - I utlåtandet har vidare diskuterats lämpliga åtgärder till skydd för de nedanförliggande markerna.

I målet har upplysts att förrättning avseende reglering av vattenstånden i Friaån nedströms Norrkvarn påbörjats men för närvarande vilar i avbidan på laga kraftägande dom i nu förevarande mål.

Klagandena ha under åberopande av den ökning i högvattenföringarna som nedströms Norrkvarn blir följden av genomförandet av företaget yrkat att vattendomstolen måtte förklara företaget skyldigt att vidtaga eller deltaga i de åt-

gärder som äro av nöden för avhjälpande av olägenheterna genom företaget för nedanförliggande marker, att förrättningen återförvisas för utredning i detta avseende samt att företaget ej får komma till stånd utan att nämnda olägenheter avhjälpas.

Motparterna och de klagande, som ha intressen uppströms Norrkvarn ha bestritt yrkandet och därvid huvudsakligen hänvisat till, att företaget självt får svara för följderna av ännu längre upp vidtagna åtgärder.

Vattendomstolen har vid synen även besiktigat markerna längs ån mellan Klevarud och Norrkvarn.

I målet synes vara ostridigt, att nedströms Norrkvarn liggande marker komma att vållas skada genom företaget. Av utlåtandet och vad i övrigt förekommit i målet framgår att dessa skador utan tvekan äro av den omfattningen och den arten, att företaget jämlikt 7 kap. 3 § vattenlagen är skyldigt vidtaga åtgärder för deras avhjälpande. Den omständigheten att företaget självt får avhjälpa olägenheter av ännu längre upp vidtagna åtgärder är icke av beskaffenhet att inverka på denna skyldighet.

På grund av det anförda anser vattendomstolen att företaget ej får komma till utförande utan att åt detsamma gives den

utsträckning och omfattning i övrigt som är av nöden för nu berörda olägenheters avhjälpande. Vattendomstolen anmärker att det synes lämpligt om företagets nu fastslagna skyldighet kan utformas så, att företaget till någon del kommer att deltaga i den för närvarande pågående förrättningen för torrläggning av nedanförliggande marker.

Då sålunda företaget i princip har att svara för vissa åtgärder nedströms Norrkvarn, skall förrättningen i denna del återförvisas till förrättningsmannen.

Grupp VII.

Denna grupp har i skrift, som inkommit till vattendomstolen den 24 april 1950, anfört besvär över förrättningen.

Besvärstiden för förrättningen utgick 60 dagar från utlåtandets meddelande den 29 december 1949.

Då besvärsskiften sålunda inkommit till vattendomstolen efter besvärstidens utgång kan klagandenas talan icke av vattendomstolen upptagas till prövning.

Grupp VIII.

Johan Gust. Gustafsson i Riksberg har i samband med vattendomstolens synegång i målet yrkat viss utvidgning av företaget.

Då yrkandet framställts efter utgången av ovan nämnd besvärstid kan yrkandet icke av vattendomstolen upptagas till prövning.

Genom återförvisning av utlåtandet med en utvidgning avseende nedströms Norrkvarn liggande marker som eventuell följd uppkommer vissa speciella frågor. Företaget har i sitt nuvarande skick utretts år 1949. Utvidgningen kan tänkas utredas tidigast innevarande år. Mellan dessa tidpunkter har penningvärdet ändrats i ej obetydlig grad. Detta förhållande kan i vissa situationer tänkas medföra en i sak oriktig fördelning av kostnaderna för utvidgningen. För undvikande härav bör i domslutet utsägas att förrättningsmannen äger att, oaktat denna dom vunnit laga kraft, i samband med en eventuell utvidgning av företaget omräkna i utlåtandet upptagna båtnads- och andra belopp till vid tiden för omräkningens företagande gällande penningvärde.

D o m s l u t.

Vattendomstolen upptager ej till prövning de besvär över utlåtandet, som anförts av dödsboet efter Th. Nordström från Lyrestad och dess medparter (grupp VII). Vattendomstolen prövar ej heller det yrkande om utvidgning av företaget som framställts av Johan Gust. Gustafsson i Riksberg (grupp VIII).

Vattendomstolen lämnar utan bifall de yrkanden som framställts av dödsboet efter Eskil Andersson från Åspäng och medparter (grupp I), Georg Gustafsson i Snapa (grupp II) samt Nils Andersson i Höglunda och medparter (grupp III).

Med bifall till av Lars Johan Larsson i Rävsnäs och medparter (grupp IV) framställt yrkande förklarar vattendomstolen att, därest klagandena vid arbetets utförande så finna lämpligt, diket E - F må mellan sektionerna 47+65, där diket gör en skarp krök, och 49+75, i gränsen mellan fastigheterna Håsentorp 1^{3} och 1^{12}, framdragas närmaste vägen mellan dessa sektioner i stället för att utföras som i utlåtandet föreskrivits.

Det i utlåtandet föreskrivna borttagandet av igensättningar i dammen vid Norrkvarn skall avse endast de delar av igensättningarna, som är belägna högre än höjden ± 0,00 m i det för företaget gällande höjdsystemet. Borttagandet av igensättningarna må såvitt beror på prövningen av nu förevarande mål komma till stånd endast under förutsättning att ägaren av dammen lämnar sitt medgivande därtill. - Därest den föreskrivna grunddammen skulle brista må kanalbolaget med dammägarens medgivande vid lågvattenföring provisoriskt

intill dess grunddammen återställts anbringa lösa sättar i dammen.

Vad angår anmälande av anspråk på grund av oförutsedda skador jämlikt 7 kap. 57 § vattenlagen skall gälla, att Göta Kanalbolag äger anmäla sådant anspråk inom tolv år efter utgången av den för företaget gällande arbetstiden.

Med bifall till av arbetsstyrelsen för "Intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävensom uti Torvedsbäcken" förklarar vattendomstolen att företaget ej må komma till stånd med mindre åtgärder vidtagas för avhjälpande av de olägenheter, som genom företaget vållas nedanför Norrkvarn liggande marker. För fortsatt behandling av frågan återförvisar vattendomstolen förrättningen i denna del till förrättningsmannen, som har att därmed vidare lagligen förfara. Vattendomstolen förutsätter därvid att till grund för den fortsatta behandlingen av frågan läggas den överklagade förrättningen med de ändringar i utlåtandet, som föreskrivas i denna dom. Förrättningsmannen äger dock, därest så anses motiverat med hänsyn till penningvärdets förändringar, omräkna i utlåtandet angivna båtnads- och andra belopp till vid tiden för det nya utlåtandets avgivande rådande penningvärde.

Klagandena i grupperna I, II, III och VII ha att solidariskt till vattendomstolens kansli inbetala ett belopp av tvåhundrasextiotvå kronor 50 öre, motsvarande vattendomstolens utgifter för kungörelser och synegång i målet.

Talan mot denna dom föres genom vad. Vill part vädja, skall han sist fredagen den 1 augusti 1952 före tjänstetidens slut hos vattenrättsdomaren eller vattenrättssekreteraren, postadress Vänersborg, muntligen eller skriftligen anmäla vad. Part, som anmält vad, skall sist fredagen den 15 augusti 1952 före tjänstetidens slut fullfölja vadet genom att till vattenrättsdomaren inkomma med sin till Vattenöverdomstolen ställda vadeinlaga.

Har en part sålunda vädjat, äge även motpart, ehuru han icke iakttagit vad nyss sagts, föra talan mot domen; dock åligge honom att inom två veckor från den dag, då tiden för fullföljd av vadet utgick, till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga. Sådan vadetalan förfaller om den första vadetalan återkallas eller eljest förfaller.

Inlaga eller annan handling må inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev.

På vattendomstolens vägnar:

Nils Söderlund.

Nils Söderlund

B. & U.M. 4/1950. Västerbygdens vattendomstols slutliga beslut i besvärsmål angående "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" i Fredsbergs, Lyrestads och Füreds jordregistersocknar, Skaraborgs län, meddelat å domstolens kansli i Vänersborg den 26 mars 1954.

Klagande: I. Dödsboet efter Eskil Andersson från Åspäng, Hulda Andersson i Brånäng, dödsboet efter Ellen Andersson från Riksberg, Ingrid Maria Blomberg i Lefsäng, Gustav Eklind i Mårby, Birger Eriksson i Åspäng, Karl Eriksson i Mårby, Evert Eriksson i Slätteberg, David Gustavsson i Mårby, dödsboet efter Johan Gustavsson från Riksberg, Johan Gust. Gustavsson i Riksberg, Henry Hermansson i Mårby, Anna Linnea Jansson i Åspäng, Arvid Johansson i Åspäng, dödsboet efter David Johansson från Åspäng, Gustav Johansson i Rud, Sigfrid Johansson i Slätteberga, Torsten Johansson i Åspäng, Torsten Johansson i Riksberg, Lennart Karlsson i Åspäng, dödsboet efter Per Karlsson från Slätteberg, Richard Karlsson i Rud, Mårten Larsson i Brånäng, Viktor Larsson i Åspäng,

Utan avgift.

Lantbruksingenjören David Larsson.

Johan Lindh i Sörby, Hans Lindqvist i Bråning, Carl Lundqvist i Mårby, David Persson i Åspäng, Erik Persson i Bråning, Ernst Persson i Riksberg, Karl Persson i Rud, Martin Pettersson i Mårby, Ragnhild Elsa Maria Skoglund i Åspäng, Sigvard Skoglund i Åspäng, Erik Svensson i Slättaberg samt Karl Svensson i Åspäng.

Ombud: Advokaten Tore Ljungberg i Skövde.

Brynolf Jansson i Åspäng.

II. Georg Gustafsson i Snapa.

III. Nils Andersson i Höglunda, Johan Andersson /i Ö. Böckersboda/, Georg Bohlin i Höglunda, Karl Johansson i Höglunda, August Carlsson i Ö. Böckersboda, Emil Karlsson i Ö. Böckersboda, dödsboet efter Gunhild Karlsson från Höglunda, Gunnar Carlsson i Höglunda, dödsboet efter Gustav Larsson från Valkeberg, Carl Persson i Valkeberg, Erik Pettersson i Ö. Böckersboda, Johan Pettersson i Höglunda, Henrik Svensson i Höglunda, Oskar Svensson i Valkeberg, Paul Svensson i Valkeberg samt Bertil Tropp i Höglunda.

IV. Lars Johan, Karl Erik och Sven Vilhelm Larsson i Räfsnäs.

V. Göta Kanalbolag.

Ombud: Ingenjören Axel Olsson i Hajstorp.

VI. Arbetsstyrelsen för "Intressenterna för reglering av vattenståndet i Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds f.d. sågfall ävenson uti Torvedsbäcken".

VII. Dödsboet efter Th. Nordström från Lyrestad, Lars Andersson, Erik Andersson, Bengt Larsson och Arvid Svensson, alla i Horsklippan, Fredrik Karlsson, Karl Andersson, Ernst Olsson och Karl Jansson, alla i Solberga, samt Gustav Albinsson i Böckersboda och Lyrestads Kyrkliga Ungdomskrets.

VIII. Johan Gust. Gustafsson i Riksberg (ingår även i grupp I).

I övrigt i målet tillstädeskomna parter:

1) Arbetsstyrelsen i "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949".

2) Vägförvaltningen i Skaraborgs län.

3) Skara Stiftsnämnd.

4) Gillbert Johansson och August Gustafsson i Räfsnäs.

Lantbruksingenjören David Larsson i Borås har efter vederbörligt förordnande och med biträde av gode män handlagt förrättning samt den 29 december 1949 meddelat utlåtande

rörande "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949", avseende förbättrad torrläggning av mark under ett antal hemman inom Fredsbergs, Lyrestads och Füreds jordregistersocknar, Skaraborgs län.

Sedan ovan under rubriken "Klagande" angivna personer i vederbörlig ordning hos vattendomstolen fört talan mot utlåtandet, har vattendomstolen den 18 juli 1952 meddelat dom i målet. I denna dom har vattendomstolen förklarat, att vattendomstolen ej till prövning upptoge de besvär, som anförts av de som grupp VII angivna klagandena, att vattendomstolen ej heller prövade det yrkande, som framställts av klaganden under VIII, samt att vattendomstolen lämnade utan bifall de yrkanden, som framställts av klagandena under I, II och III. Yrkande, som framställts av klagandena under IV, har vattendomstolen i berörda dom bifallit. Klagandena under V och VI ha i sina besvär anfört, att genomförandet av dikningsföretaget komme att medföra ökning i högvattenföringarna nedströms Norrkvarn (nedströms de marker, vilka genom företaget vinna förbättrad torrläggning), samt yrkat, att vattendomstolen måtte förklara företaget skyldigt att vidtaga eller deltaga i de åtgärder som vore av nöden för avhjälpande av olägenheterna genom företaget för nedanförliggande marker, att förrätt-

ningen måtte återförvisas för utredning i detta avseende samt att företaget ej måtte få komma till stånd utan att nämnda olägenheter avhjälptes. Med bifall till dessa yrkanden har vattendomstolen i domen den 18 juli 1952 förklarat, att företaget ej finge komma till stånd med mindre åtgärder vidtoges för avhjälpande av de olägenheter, som genom företaget vållades nedanför Norrkvarn liggande marker, varjämte i domen i denna del anförts följande: "För fortsatt behandling av frågan återförvisar vattendomstolen förrättningen i denna del till förrättningsmannen, som har att därmed vidare lagligen förfara. Vattendomstolen förutsätter därvid att till grund för den fortsatta behandlingen av frågan läggas den överklagade förrättningen med de ändringar i utlåtandet, som föreskrivas i denna dom. Förrättningsmannen äger dock, därest så anses motiverat med hänsyn till penningvärdets förändringar, omräkna i utlåtandet angivna båtnads- och andra belopp till vid tiden för det nya utlåtandets avgivande rådande penningvärde." Vattendomstolen har i domen den 18 juli 1952 slutligen förpliktat klagandena i grupperna I, II, III och VII att solidariskt till vattendomstolens kansli inbetala ett belopp av 262 kronor 50 öre, motsvarande vattendomstolens

utgifter för kungörelser och synegång i målet.

Nyssnämnda betalningsåläggande har fullgjorts.

Sedan arbetsstyrelsen i dikningsföretaget fullföljt talan mot förenämnda dom och därvid - under hemställan att företaget måtte befrias, bland annat, från skyldighet att deltaga i nedanför företaget belägna markers utdikning - yrkat, att vattenöverdomstolen måtte med undanröjande av vattendomstolens dom i angivna delar fastställa synemännens utlåtande, har vattenöverdomstolen i slutligt beslut den 1 februari 1954 anfört följande: "Lika med vattendomstolen finner vattenöverdomstolen, att dikningsföretaget ej må komma till stånd med mindre åtgärder vidtagas för avhjälpande av de olägenheter, som genom företaget vållas nedanför Norrkvarn belägna marker. Frågan om vilka åtgärder som skola vidtagas bör handläggas vid syneförrättning, och förty bör återförvisning ske till förrättningsmannen. - För att icke nytillkommande sakägare, som beröras av dessa åtgärder, skola bli bundna av det utlåtande, som avgivits den 29 december 1949, hade vattendomstolen bort återförvisa hela förrättningen till förrättningsmannen. Då så icke skett, bör vattendomstolens dom undanröjas. - Enär vattendomstolen utlåtit sig om vattendomstolens utgifter för kungörelser och synegång i målet, bör målet

nu visas åter till denna domstol. - Vattenöverdomstolen undanröjer vattendomstolens dom och visar målet åter till vattendomstolen, som har att därmed vidare lagligen förfara."

Vattendomstolen visar hela förrättningen åter till förrättningsmannen för erforderlig behandling.

Arbetsstyrelsen i "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" skall dels gottgöra klagandena i grupperna I, II, III och VII av dessa gäldade beloppet tvåhundrasextiotvå kronor 50 öre, motsvarande vattendomstolens utgifter för kungörelser och synegång i målet vid den vattendomstolens handläggning av målet, som föregått vattendomstolens dom den 18 juli 1952, dels ock till vattendomstolens kansli inbetala ett belopp om trettiotre kronor 75 öre, motsvarande vattendomstolens utgift för kungörelse i målet efter återförvisningen.

Talan mot detta beslut föres genom besvär. Vill part anföra besvär mot beslutet, skall han inom tre veckor från denna dag eller, i anledning av mellankommande helgdagar och påskafton, sist tisdagen den 20 april 1954 före tjänstetidens slut, till vattenrättsdomaren, postadress Vänersborg, inkomma

med sin till vattenöverdomstolen ställda besvärsinlaga.

Inlaga eller annan handling må inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev.

Coll B.W.

På vattendomstolens vägnar:

C.-A. Hallenberg.

Kostnadsfördelningslängd för torrläggningsföretag avseende torrläggning av vattenskadade marker utmed Friaån mellan Norrkvarn och Klevaruds såg enligt kostnadsfördelningslängd upprättad vid syneförrättning den 11 febr.1908.

Avdelning I.

Mantal	Fastighet	Ägare	Litt.å karta		Andel i procent.
19/20 1/20	Säter	Carl Löfstrand	A	18,302 0,631	18,933
½	Ödegården Hällsås soldattorp	Valfrid Skoglund	B Ob	1,070 0,130	1,200
1/4	Ödegården	Bertil Pettersson	C		0,547
1/4	Ödegården	Artur Ekman	D		0,566
3/4	Elfstorp	Sture Davidsson	Ea		1,308
1/4	Elfstorp	Johan Larssons sterbhus	Eb		0,436
1/8 1/4	Solberga Hårsklippan	Erik Andersson	F Ka		0,897
3/32	Solberga	Ernst Olsson	Fa		0,698
1/32	Solberga	Karl Jansson	Fa		0,233
1/8 1/8	Solberga	Herman Karlsson	Fb Fd	1,171 1,315	2,486
1/4	Solberga	Karl Andersson	Fc		2,371
1/4	Solberga	Fredrik Karlsson	Fe		1,504
3/16 6/32 5/16	Guntorp -"- -"-	Alfred Lorell	G Ga Gl	0,009 1,1925 1,1925 2,414	4,808
1/4	Guntorp	Ernst Svensson	Gb		2,180
1/8 "	Guntorp	Harald Nilsson	Gc Gd	1,367 1,059	2,426
½ 1/16 1/4	Guntorp	John Nilsson	Ge Gf Gg	1,028 1,248 1,795	4,071
1/8	Guntorp	Vilhelm Gustafssons sterbhus	Gi		1,021
			Överföres		45.685

Mantal	Fastighet	Ägare	Litt.å karta		Andel i procent
			Överfört		45,685
1/4	Guntorp	Arvid Eriksson	Gh		2,290
½	Guntorp	Oskar Svensson	Gk		3,199
1/4	Guntorp	Georg Larm	Gm		2,731
3/40	Guntorp	Nils Karlsson	Gn		0,500
1	Lyrestads prästgård	Lyrestads pastorat /Kyrkoh.Gustaf Hillby/	H		10,054
1/8	- " -		I		
	Göta Kanalbolag	Göta Kanalbolag, Huvudkontoret	N		3,625
			M		
3	Hällsås Karlsgård	Reinhold Carlsson	O		18,945
1	Hällsås	Åke Bengtsson	Oa		8,002
1	Rogstorp	Truls Larsson	P		4,969
					100,000
		Avdelning II.			
1/4	Hårsklippan	Bengt Larsson	K		6,841
1/4	Hårsklippan	Lars Andersson	Kb		9,406
1/4	Hårsklippan	Arvid Svensson	Kc		4,333
1/16	Norrkvarn	Torsten Nordströms stbh.	L	0,667	
3/8	V:a Böckersboda	Karl Erik Gustafsson.	M	22,120	22,787
3/8	V:a Böckersboda	Gustaf Ahleniusson	Ma	1,455	
			Mb	9,258	10,713
1/4	V:a Böckersboda	Birger Nordström	Mc		0,606
	Göta Kanalbolag	Göta Kanalbolag	N		23,191
1/8	Solberga	Erik Andersson	F	0,749	
1/4	Hårsklippan		Ka	13,852	14,601
1/4	Solberga	Fredrik Karlsson	Fe		0,657
1	Lyrestads prästg.	Lyrestads pastorat	H		5,725
1/8	Lyrestads Klockaregård	Lyrestads pastorat	I		1,140
					100,000

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.		Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Förteckning över schaktningsmassor vid					
		rensning till dimensioner enligt					
		vid förrättning avslutad den 11 febr. 1908					
		fastställt förslag.					
		Avdelning I.					
8+50-15+40	690	Lera	m^3	300			
		Grus och sten	"	80			
15+40-20+00	460	Lera	"	530			
20+00-25+00	500	Lera	"	840			
25+00-30+00	500	Lera	"	550			
30+00-35+00	500	"	"	600			
35+00-40+00	500	"	"	150			
		Grus och sten	"	200			
40+00-46+00	600	Lera	"	280			
		Avdelning II.					
46+00-51+50	550	Lera	m^3	280			
		Grus och sten	"	210			
51+50-55+50	400	Lera	"	300			
55+50-60+00	450	"	"	100			
		Grus och sten	"	60			
60+00-67+00	700	Lera	"	1050			
		Grus och sten	"	50			
		Beräknad kostnad för rensning					
		Avdelning I.					
		Grus och sten	m^3	280	7:-	1960:-	
		Lera	"	3250	2.50	8125:-	10085:-
		Avdelning II.					
		Grus och sten	m^3	320	7:-	2240:-	
		Lera	"	1730	2.50	4325:-	6565:-
			Summa				16650:-

Lantbruksstyrelsen 3047 n. 1951 juli, 20 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
300351

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Av beräknad kostnad belöper på				
		Avdelning I $\frac{10085 \cdot 100}{16650}$ = 60,57 procent				
		Avdelning II $\frac{6565 \cdot 100}{16650}$ = 39,43 procent				
		Av ersättning 13000 kr. till Fredsbergs mossar diknings-företag av år 1949 belöper på				
		Avdelning I. $\frac{60,57}{100} \cdot 13000$ = 7874,10 kr. avrundat till				8000:-
och	på	Avdelning II $\frac{39,43}{100} \cdot 13000$ = 5125,90 kr. avrundat till				5000:-

Förteckning över schaktningsmassor på sträckan mellan Norrkvarn och Klevarud från dels rensning och dels fördjupning.

Fastighet och ägare	Sträcka	Beskaffenhet	Schaktn. massa från fördjupn.	Schaktn. massa från rensning
			kbm. i avrundade tal.	
Avdelning I				
Säter				
Carl Lövstrand	5+30-7+00	skogsmark	5	0
Hällsås				
Åke Bengtsson	7+35-9+10	betesmark	5	0
- " -	8+80-11+00	skyddsvall	1	0,7
- " -	26+15-27+00	åker	2,5	7,8
Hällsås Karlsgård				
Reinhold Carlsson	11+00-12+30	skyddsvall	1,7	0,7
- " -	12+30-17+80	betesmark	2,5	1,0
- " -	17+80-19+20	skyddsvall	2,5	1,3
- " -	19+20-23+30	betesmark	2,7	1,5
- " -	23+30-26+15	åker	2,7	1,5
Rogstorp				
Truls Larsson	27+00-28+60	åker	2,7	1,0
Lyrestads prästgård				
Lyrestads pastorat	28+60-35+60	åker	2,7	1,0
" "	35+60-38+90	betesmark	2,7	0,7
" "	38+90-47+00	åker	1,5	0,7
" "	47+00-51+10	betesmark	2,5	1,0
" "	51+10-55+50	åker	1,6	0,7
Göta kanalbolag	55+50-59+20	betesmark	2,2	0,5
Avdelning II				
Horsklippan				
Erik Andersson	59+20-62+20	åker	2,7	0,7
Horsklippan				
Lars Andersson	62+20-67+50	åker	2,7	1,8

5795-14

Inkom den
5 MRS 1950
till
Vattenbyggnaderna vattendomsen

R 19*1611

Bs 4 11 4/1950

LANTBRUKSSTYRELSEN
27 JUNI 1955
DIARIE Nr
SAK Nr

Ing. till Vattenöverdomstolen
den 13 SEP 1952
Kungl. Lantbruksstyrelsens
arkiv

Tillhör "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949."

Om vattenväxtvegetationens sannolika utveckling vid en fördjupning av Friaån inom Fredsbergs m.fl.socknar i Skaraborgs län.

Laboratorieföreståndare
Svenska Försöksanstalten
Borås

Om vattenväxtvegetationens sannolika utveckling vid en fördjupning av Friaån inom Fredsbergs m.fl. socknar i Skaraborgs län.

Ett viktigt led i uppodlandet av sank- och myrmarker är anläggandet av diken för avvattning av de vattensjuka markerna. Vid utgrävningen av större diken i detta syfte bli kostnaderna för täckdikesanläggning för stora, varför man så småningom i de öppna dikena får en viss underhållskostnad för upprensning. Rensningen syftar dels till att hålla diket vid avsett djup och bredd, vilket motverkas genom erosion och nedglidande material från dikeskanterna och slamavsättning på dikesbotten, dels till att avlägsna i diket vegeterande vattenväxter, som hindra vattenföringen i diket. Även från kanterna invandrande sumpväxter kunna bliva ett problem för dikesunderhållet.

Genom lantbruksingenjör David Larsson, Borås, blev författaren anmodad att undersöka betingelserna för vattenväxtvegetationen i samband med ett planerat diknings företag utmed Göta Kanal. Här avses nämligen att till förhindrande av de årliga översvämningarna längs Friaån fördjupa denna å genom en kanalisering av åfåran mellan landsvägsbron å vägen Rävsnäs - Fredsberg i söder till fallet vid Nolekvarn i norr, en sträcka av ungefär 4 kms längd. Vattendjupet i ån är för närvarande vid normal vattenföring 2,5 till 5 dm och avses genom kanaliseringen ökas till omkring 1 meters djup. För att kunna bedöma frågan om vattenväxtvegetationens sannolika utveckling genom kanaliseringen var ett studium av förhållandena på platsen nödvändigt och den 11/9 1949 blev författaren satt i tillfälle att studera de nuvarande förhållandena.

Vid den snabbinventering av vattenväxtvegetationen, som företogs nämnda dag, kunde några kvantitativa mätningar naturligtvis ej medhinnas. Man fick begränsa uppgiften till en snabbinventering av de viktigaste floraelementen längs åfåran. Inventeringen företogs från Rävsnäsbron i söder medströms mot Nolekvarn. Undersökningsområdet är indelat i 40 sektioner, varav varje sektion omfattar 100 meter och numreras från Nolekvarn. Strax norr om Rävsnäsbron rinner en laggbäck från Fredsbergsmossen med starkt humöst vatten ut i den från sydost kommande Friaån. Då nämnda laggbäck vid undersökningstillfället var så gott som igenvuxen av vatten- och sumpväxter och en infektion härifrån av här vegeterande floraelement var given i samband med en utdikning av Friaån längre norrut, började inventeringen här.

Vid kanterna av laggbäcken (sektion 40-41) dominerade r ö r f l e n (Phalaris arundinácea) och skogssäv (Scirpus sil-

Bild 1: Rävsnäsbron från norr med den kraftigt igenvuxna laggbäcken från Fredsbergsmossen. Foto: Förf. 11/9 1949

Bild 2: Vid laggbäckens utlopp i Friaån blir vattenytan fri från vegetation bortsett från en och annan mannagräsmatta. - I åkröken växer Iris och längs kanterna tuvig Carex. Foto: Förf. 11/9

váticus). Omflutna av vatten ute i diket stodo talrika strån av v e - k e t å g (Juncus effúsus) samt talrika stånd av v i d e ö r t (Lysimáchia vulgáris. Här och var i diket såg man enstaka exemplar av s v a l t i n g (Alisma plantágo aquática) och i mitten av diket utbredde sig än här än där stora ytor av det mattbildande m a n n a - g r ä s e t (Glycéria fluitans). På vattenytan simmade här och var längs kanterna sparsamt med a n d m a t (Lemna minor) . Fläckvis mellan mannagräsmattorna i dikesmitten såg man också små sociationer av s k ö l d - b l a d s m ö j a (Ranúnculus peltátus) - här dock en flytblad saknande form. Lufttemperaturen var vid undersökningstillfället kl. 14^{40} på dagen 18,2° C. och vattentemperaturen i diket avlästes i det grådisiga vädret till 16,2° C. Vid högvatten ökas vattenföringen i Friaån så mycket, att åvatten rinner motströms laggbäcken och vid vissa tillfällen har vattenståndet härvid gått avsevärt över landsvägsbron till Rävsnäs (bild 1).

Vid laggbäckens sammanflöde med Friaån (sektion 39) förekom en från vattenväxter fri vattenyta. Strax före sammanflödet växte här på laggbäckens västra strand ett bestånd av s ä v (Scirpus lacustris). I den fortsatta, bredare åfåran saknades de i laggbäcken noterade floraelementen så när som på mannagräset och veketågen. Bild 2, som tagits på västra stranden åt söder strax efter laggbäckens tillrinning i ån vid sektion 39, visar i kanterna en yppig vegetation av blågröna starrtuvor, förmodligen av flaskstarr (Carex rostrata). I åkröken vid laggbäckens tillflöde sågs ett kraftigt bestånd av g u l s v ä r d s - l i l j a (Iris pseudácorus), som sedan också uppträdde sporadiskt i åfåran. Vid undersökning av vattentransparensen med Secchiskiva (Stora typen) försvann denna ur synhåll redan på 32 cmsdjup i det starkt brungrumliga vattnet. I ett vatten med så stark färg ha de floraelement, som påträffades i laggbäcken svårt att göra sig gällande. På de närmaste 5oo meterna norrut uppträdde utom nyssnämnda starr, mannagräs, och svärdslilja också fläckvis stor i g e l k n o p p (Sparganium ramósum) samt v a n l i g i g e l k n o p p (S. simplex).

Från 34:e sektionen norrut hade jordflytning och erosion synbarligen kraftigt påverkat vegetationsförhållandena. Vattenspegeln i åfårans mitt var merendels fri från all vegetation och från de branta dikeskanterna kunde inte sumpväxterna vandra ut i diket. I höljor uppträdde här ett eller annat exemplar av g u l n ä c k r o s (Nuphar luteum) med flytblad av normal storlek. Att döma av de få flytbladen, som voro kraftigt sönderätna av snäckor, förde åkannorna dock här ett tynande liv. Enligt uppgift var den fisk, som man hör såg slå i vattnet,

Bild 3: Dyfräken vandrar ut i diket från västra dikeskanten och endast erosionen och jordflytningen från andra kanten hindrar här en fullständig igenväxning. I bakgrunden skymtar de på östra kanten talrikt betande kreaturen. Foto: Förf. 11/9 1949.

Bild 4: I strömfåran vid 25:e sektionen ha vid flod losslitna tuvor blivit sittande på grundare ställen. Foto: Förf.

väsentligen mört med inslag av enstaka exemplar av abborre. Från 30:e sektionen blev diket grundare och det framflytande vattnet verkade något klarare. På 2,5 dms djup erhöll Secchiskivan en brungul färg. I fortsättningen påverkades dikesvegetationen kraftigt av jordflytningen från de ganska branta sidorna. Särskilt på östra dikeskanten försvårades sumpväxternas vegetation synbarligen därav att de talrika kreaturen här gingo ned till åfåran för att dricka vatten. Bild 3 visar ett avsnitt vid sektion 28, där på västra åkanten d y f r ä k e n , (Equisetum limosum), vandrar ut mot dikets mitt men där erosionen och jordflytningen på östra kanten hindrar vegetationen att bita sig fast på denna sida. Vad som här hindrar dikets fullständiga igenväxande är synbarligen erosionskraften vid flod, då förmodligen hela sociationer slitas ~~slitas~~ loss och ryckas med det då forsande vattnet. Ett tecken på den här verksamma erosionen var också vattnets nu minskade transparens med ett uppmätt värde av 3 dm Secchi.

Bild. 4 visar åfåran vid 25:e sektionen åt söder. Vattenytan är här liksom tidigare fri från all vegetation men i strömfåran ha vid flod losslitna tuvor blivit sittande på grundare ställen. Karakteristisk är också fattigdomen på träd och buskar längs strömfåran. Den torde bero på att ån här löper i en konstgjord fåra, som tillkommit först i samband med anläggandet av Göta Kanal. Vid bron intill 22:a sektionen uppmättes transparensen till 3,5 dm.

Vid 20:e sektionen uppträder plötsligt i det här långsammare framflytande ~~framflytande~~ åvattnet ett nytt dominerande floraelement längs ett 50-tal meter av åfåran, b l a d v a s s , Phragmites communis. Mer än manshög gör den här ett mäktigt intryck och fyller helt den förut fria vattenspegeln. Jämför även bild 5, som tagits medströms åt nordost. Mitt emellan 19:e och 20:e sektionen kommer här också en tillrinnande bäck från öster. Den var helt igenvuxen av mossor i bottenskiktet, ur vilket sedan Carex, Juncus, Alisma och Lysimachia sköto upp. Efter passagen igenom den täta bladvassociationen var vattnet i diket åter något klarare. Bladvassen försvann lika snabbt, som den uppträtt, och i stället komma nu - bild 6 - vid 19:e sektionen åter dyfräkensociationerna vandrande ut mot dikesmitten från kanterna, men nu samtidigt från såväl västra som östra kanten. Stråna pressas dock ned mot vattenytan här och var i dikesmitten dels av vattnet självt vid flod, dels av algmattor och annan drift, som följer med vattnet vid högvatten.

Bild 5. Bladvassen uppträder plötsligt i en yppig sociation vid 20:e sektionen. Foto: förf. 11/9

Bild 6. Vid 19:e sektionen vandra dyfräkensociationer ut i flodfåran från båda stränderna. I bakgrunden skymta trädalléerna längs Göta Kanal.
Foto förf.11/9-49.

~~Efter passage igenom bladvassbältet blev åvattnet åter klarare och~~ Åfåran böjer nu av åt nordväst vid 17:e sektionen och följer ett längre stycke längs med Göta Kanal, vilken - omgärdad av planterade träd - skymtar i bakgrunden av bild nr:6. Fläckvis förekomma här i åfåran åter Alisma plantago aquatica, Equisetum limosum och Scirpus lacustris, men då denna sträcka är nyrensad sedan ett år, ser man icke någon total igenväxning utan mera av sparsammare kantvegetation. På en sträcka av 600 meter löper kanalen nu parallellt med Göta Kanal, från vilken på grund av det här ringa avståndet och den stora nivåskillnaden i vattenståndet vatten tränger in i botten av åfåran. Jordlagren äro nämligen här skiktade så, att vi överst ha ett lerlager, varpå följer ett två meter tjockt lager av fin pinnmo, som nedtillx avslutas av en vattnig, delvis vällinglik lera. I detta lager sipprar vatten från Göta Kanal ut i åfåran och då risk finnes för att en markförskjutning kan ske här och hela Göta Kanal flyta ut i åfåran, har man genom pålning på de mest utsatta punkterna försökt hindra denna kalamitet. I det nu klarare vattnet ser man band av grönalger längs kanterna men mest längs västra stranden, där vattnet rinner lugnast. Vid 13:e sektionen ser man hur väldiga ~~f.d.~~ grönalgsmattor här och var pressa ned frodig säv (Scirpus lacustris) mot vattenytan och framme vid bron i närheten mäta vi i det nästan stagnerande vattnet transparensen på 4 dm:s djup till 3,5 dm. Ett par hundra meter bortom bron träffa vi så åter på ett helt igenvuxet parti av åfåran, 20 meter långt och förorsakat av säv (S. lacustris). Även Sparganium ramosum uppträder här på nytt.

Vid 12:e till 11:e sektionerna uppträda åter Alisma, Nuphar och Equisetum limosum och här uppträder plötsligt på vattenytan talrikt med bladen av g ä d d n a t e , Potamogeton natans. Vid 10:e sektionen är igenväxningen av Scirpus lacustris åter en realitet. Vid 9:e sektionen böjer åfåran så ytterligare av mot väster och går in mot kitteldalen vid Nolekvarn. På bron vid sektion 9 mäta vi på 8 dms djup transparensen åter till 3,5 dm, notera stor och vanlig igelknopp och sedan uteslutande säv, Scirpus lacustris, fram mot 5:e sektionen. Här äro vi nu inne i själva kitteldalen, där xx rikligt med poppel och björk rycker fram och beskuggar ån, så att alla vattenväxter i åfåran försvinna. Ty grumligheten i åvattnet är för stor, för att de amfibiska vattenväxterna skola kunna göra sig gällande och sumpväxterna ha ingen marknad, när trädens löv utestänga det för assimilationen nödvändiga ljuset. Framme vid kvarndammen och det outnyttja-

Framme vid kvarndammen vid Nolekvarn är all vattenväxtvegetation som bortblåst. I det starkt brunfärgade och grumliga vattnet ha de amfibiska vattenväxterna svårt att få sitt ljusbehov tillfredsställt liksom sumpväxterna i kanten, där trädvegetationen utestänger det nödvändiga ljuset. Foto: Författaren, 11/9 -49

de fallet här mäta vi transparensen till 3,2 dm, taga vatten- och planktonprov och notera tiden till 17,30. —

För bedömning av vatten- och sumpväxternas framtida utvecklingsmöjligheter i Friaån är det viktigt att taga hänsyn till alla de faktorer, som nu inverka på vegetationens utformning, samt först härefter diskutera de avsedda förändringarnas eventuella inverkan.

En mycket viktig faktor för vegetationens utveckling är den rådande ljustillgången. I Friaåns starkt grumliga och humöst bruna vatten med ringa transparens ha de amfibiska vattenväxterna svårt att komma till utveckling utom på grundare ställen. För flytbladsformer och de egentliga sumpväxterna blir dock vattnets transparens av mindre betydelse.

En annan viktig faktor är temperaturen. Ju grundare åfåran är, desto varmare blir vattnet under växternas vegetationsperiod under sommaren. Men desto ofördelaktigare för den övervintrande vegetationen blir då också köldens inverkan vintertid.

Strömhastigheten är också av mycket stor betydelse för vegetationens utveckling i ett vattendrag. Vissa vattenväxter tåla ej för hastigt strömdrag och kunna endast vegetera i det mer stillastående vattnet. En måttlig strömningshastighet är dock i de flesta fall endast gynnsam för växternas assimilationsverksamhet i det den i vattnet lösta näringen lättare diffunderar in i vattenväxternas vävnader.

Erosionen är en vid högre strömhastigheter viktig faktor. Speciellt sumpväxterna kunna råka illa ut vid högvatten under vår och höst och slitas upp i stora mängder.

Vattenbeskaffenheten är ofta avgörande för vegetationens utbildning. Vissa växter vilja ha ett näringsrikt vatten, andra ha mindre krav i detta hänseende. Vattnets reaktion gynnar en del vattenväxter, men missgynnar andra. Även vattnets halt på organiska föroreningar från bebyggelsecentra påverkar starkt vattenbeskaffenheten och vattenväxtvegetationen.

Bottenbeskaffenheten har stor betydelse för alla de vattenväxter och sumpväxter, som äro fast förankrade med ett rotsystem. På lösare bottnar kan vid islossningen rotstockar och andra övervintringsorgan lätt slitas loss och föras med det strömmande vattnet.

Vindens betydelse är i större vattendrag mycket stor, i det den mesta vegetationen i vattnet nästan alltid påträffas på läsidor. I Friaån är genom åfårans stora djup och framrinning mellan dikesvallarna vindens inverkan ringa, vilket gynnat sumpväxternas utveckling.

Något vågsvall, som kan påverka vegetationens utbredning inom det aktuella området av Friaån, kan ej uppkomma.

Isen spelar genom sin påverkan på stränderna särskilt vid islossningen säkerligen en mycket stor roll såväl för Friaån som för de flesta andra svenska rinnande vattendrag. Vid den avsedda fördjupningen och breddningen av åfåran , som här skall ske, förhindras bottenfrysning och förlångsammas isens rörelser vid islossningen på grund av den minskade strömhastigheten. Förändringarna synas alltså - om ej motåtgärder vidtagas - komma att verka mot bättre övervintringsförhållanden för vattenväxtvegetationen och mindre påverkan mot sumpväxterna längs dikeskanterna.

Konkurrensen spelar stor roll för utbredningen av vatten- och sumpväxter. De flesta växter få kämpa en hård kamp med andra växter för att kunna utvecklas. Och ha de en gång utvecklats få de i fortsättningen möta angrepp av betande djur, snäckor, insektlarver eller fiskar, som kunna försvåra tillvaron för dem. Blir utvecklingen av plankton och alger riklig, försvåras de amfibiska vattenväxternas assimilation, varför man ofta i näringsrika diken med rik planktonblomning kan konstatera den totala frånvaron av högre vattenväxter. Planktonorganismerna få då tydligen ett försprång efter islossningen på våren och hinna gå i högproduktion innan vattenväxterna hinna komma igång. Sedan taga planktonalgerna allt ljuset och någon högre vattenväxtvegetation kan ej utbildas.

Fastän konkurrensen många gånger är hård, är den många gånger nästan obefintlig och det blir i stället slumpen, som får avgöra om den eller den starrarten eller säven skall bli först på någon efter islossningen naken strandbrink. Olika år är frukt- och frösättningen mer eller mindre gynnsam för någon viss sump- eller vattenväxt, som då nysås särskilt rikligt vid stränderna längre ned i vattendraget och på så sätt kommer att dominera utvecklingen av t. ex. något nyrensat dikesparti. Med flyttfåglar kan tillfälligt bitar av för vattendraget tidigare okänd vattenväxt föras dit och plötsligt nå en explosionsartad utveckling, som helt omgestaltar miljön jämväl för de andra, tidigare växterna där. Vattenpesten, Elodea canadensis, har - sedan den tillfälligtvis inkommit i vårt land - i flera fall just visat prov på en dylik utveckling och blivit till stort besvär på flera håll. Sedan den nått en dylik massutveckling, har den dock ofta gått lika plötsligt tillbaka, utan att man kunnat angiva orsakerna härför.

Människans påverkan är ofta betydande. Genom slåtter vid åkan-

ter påverkas sumpväxterna, så att de värdefullare gräsen till slut kunna konkurrera ut dessa. Sålunda nämner exempelvis O. A:son Djurle (1: Hesselvig Enggaard i Danmark. Svenska Mosskulturföreningens Tidskrift, nr:2, 1924, sid. 130), att man på vattenkulturgården Hesselvig Enggaard vid Skjern å i Ringköbings amt funnit, att tågen (Juncus) kunde effektivt bekämpas på fuktiga ställen, om man i slutet av april, då tågen börjat växa, slog av den så nära markytan som möjligt och sedan brände upp det avslagna. På fem år hade med denna behandling tågen till slut helt försvunnit och i stället lämnat plats för värdefullare betesgräs, men det var med denna metod viktigt, att tågen slogs, just som gräset började växa som hastigast.

Även på andra sätt kan människans inverkan på vegetationen bli avsevärd. Ändrar man eller reglerar man vattenståndet, påverkas sålunda såväl vattenväxternas som sumpväxternas vegetationsförhållanden. Sänkes vattenståndet varaktigt, vandra sålunda sumpväxterna ytterligare ut i vattendraget, liksom vattenväxterna, tills de åter nå gränsen för sin utbredning. Varje art får nämligen sina miljökrav uppfyllda på ett visst djup. (Jämför även 2: H.K. Nielsen: Om Saenkning af Vandstanden i Søer og Forandring af Vandmøller og andre Vandvaerker. Hedeselskabets Tidsskrift, årg. 1924, sid. 297).

Låter man djur beta vid vattendragens stränder, blir detta en för flera sumpväxter försämrande miljöförändring.

Trafik med båtar på vattendraget inverkar också ogynnsamt för utvecklingen av vegetationen. Sumpväxterna växa sålunda aldrig i närheten av bryggor eller i livligt trafikerade farleder, där propellerrörelserna slita sönder vegetationen.

Planterar man träd eller låter en naturlig trädvegetation uppkomma längs åar och kanalleder, blir denna vegetation snart så yppig, att sump- och vattenväxterna på grund av ringa ljustillgång ej längre förmå uppträda. Emellertid hindra träden med sina rotsystem, som gärna leta sig fram till vattendragen, också vattenföringen i detta, varför träden bruka borthuggas längs diken och kanalleder. Utledandet av dåligt renat avloppsvatten medför en för vatten- och sumpväxtvegetationen avsevärd förändring av miljöförhållandena i vattendraget med påtagliga förändringar i vegetationsförhållandena som följd. Allt efter när-

belägenheten av dylika föroreningskällor kan vattendraget från punkten för utsläppet nedströms indelas i en p o l y s a p r o b, m e s o s a p r o b och o l i g o s a p r o b zon. I dessa zoner har man i allmänhet mest studerat planktonutvecklingen och bottenfaunan, men även vegetationen påverkas kraftigt av föroreningsgraden. Som P. Gerhardt påpekat (3: Kulturtechnik, 5:e uppl. Berlin 1922, sida 240), är det mest förorenade, polysaproba avsnittet vanligen utan högre vegetation. För de sedan följande zonerna äro enligt Gerhardt exempelvis Potamogeton pectinatus, Ranunculus fluitans, Lemna minor, och Ceratophyllum demersum typiska för vegetationen ute i vattendraget medan man vid dess kanter påträffar arter såsom Sparganium ramosum, Sagittaria sagittifolia , Glyceria spectabilis, Butomus umbellatus och Alisma Plantago. Synnerligen känsliga för förorenat vatten och därför indikatorer på rent vatten anser Gerhardt följande arter vara: Hippuris vulgaris, Callitriche vernalis , Montia rivularis, Nymphaea alba, Nuphar luteum, Scirpus lacustris. Gunnar Samuelsson (4: Die Verbreitung der höheren Wasserpflanzen in Nordeuropa. Acta Phytogeographica Suecica VI, Uppsala 1934) betecknar med hänsyn till vattenväxternas krav på näringssalter i vattnet bl. a. Phragmites communis som utan någon speciell tendens - Spitta (5: Ohlmüller-Spitta, Untersuchung und Beurteilung des Wassers und Abwassers, 5:e uppl., Berlin 1931, sid 209) anger den dock som hörande till den mesosaproba zonen - och även Nuphar luteum anges vara antingen utan tydlig tendens eller möjligen föredragande näringsfattigdom d.v.s. o l i g o t r o p h. Större krav på näring har däremot Ranunculus peltatus, som betecknas som m e s o - till oligotroph. Vit näckros, Nymphaea alba, ställer heller inga speciella krav - efter vad som hittills är bekant - men typiskt näringsbetingade , e u t r o p h a, äro enligt Samuelsson Sparganium ramosum, Iris pseudacorus och ev. Lemna minor. Den senare föres även till mesotroferna liksom Scirpus lacustris, Glyceria fluitans och Alisma Plantago aquatica. Ernst Häyrén (6: Studier över föroreningens inflytande på strändernas vegetation och flora i Helsingfors Hamnområde. Bidr. till känned. af Finlands natur och folk, 80, n:o 3. Helsingfors 1921) studerade framför allt alg- och vattenväxtfloran i Helsingfors hamnområde och kunde på grundval härav sedan enbart på grund av vegetationens beskaffenhet uttala sig om var lämpliga badställen längs stränderna fortfarande voro för handen.

Sedan nu de för vattenväxtvegetationen viktigaste miljöfaktorerna belysts torde det vara av intresse, att studera dessa faktorers nuvarande och blivande inverkan på den speciella vegetationen i Friaån. För att belysa det planerade dikesföretagets inverkan på åfårans framtida utseende kan följande tabell tjäna till ledning:

Tabell 1: Friaåns bredd, djup och tvärsnitt före och efter den planerade utgrävningen från Nolekvarn till sektion 27

Sektion	Bredd i dm i vattenlinjen			Djup i dm från vattenlinjen			Tvärsnitt i dm^2			
	Nu	Sedan	Ökning	Nu	Sedan	Ökning	Nu	Sedan	Ökning	Ökning i %
0:83	69	74	5	5	5	0	233	289	56	24,0
0:93	61	72	11	2,5	4	1,5	107	279	172	160,8
1:50	73	73	0	4,5	5	0,5	211	311	100	47,4
2	65	65	0	4	5	1	165	288	123	74,6
2:20	64	71	7	4	5	1	137	351	214	156,2
2:50	47	58	11	2,5	4	1,5	72	211	139	193,1
3	57	70	13	2	7,5	5,5	107	474	367	343,0
3:50	51	68	17	5	7	2	135	404	269	199,3
4	123	123	0	7	7	0	433	464	31	7,2
4:50	59	72	13	6	8	2	204	491	287	140,7
5	74	76	2	8	8	0	334	500	166	49,7
5:50	89	89	0	14	14	0	858	858	0	0,0
6	83	83	0	13,5	13,5	0	811	811	0	0,0
6:50	70	70	0	16	16	0	583	618	35	6,0
7	102	103	1	15	18	3	1042	1294	252	24,2
7:50	71	73	2	9	9	0	522	554	32	6,1
8	94	94	0	14,5	14,5	0	1000	1000	0	0,0
8:50	75	75	0	8	9	1	449	565	116	25,8
9	138	138	0	7	10	3	641	987	346	54,0
9:50	81	81	0	7	9	2	372	588	216	58,1
10	76	78	2	7	9	2	459	545	86	18,7
10:50	75	75	0	8	8	1	413	496	83	20,1
11	76	78	2	7	7	0	401	460	59	14,7
11:50	80	80	0	8	8	0	409	505	96	23,5
12	78	78	0	8	8	0	397	503	106	26,7
12:50	69	83	14	8	8	0	463	641	178	38,4
13	40	70	30	5	6	1	74	372	298	402,7
13:50	58	65	7	6	6	0	233	350	117	50,2

(forts. å nästa sida)

Tabell 1.(forts.)

Sektion	Bredd i dm i vattenlinjen			Djup i dm från vattenlinjen			Tvärsnitt i dm^2			
	Nu	Sedan	Ökning	Nu	Sedan	Ökning	Nu	Sedan	Ökning	Ökning i %
14	54	66	12	4,5	6	1,5	150	349	199	132,7
14:50	51	65	14	2,5	5	2,5	133	287	154	115,6
15	52	62	10	2,5	5	2,5	101	286	185	183,2
15:50	40	63	23	1	6	5	40	339	299	747,5
16	49	64	15	3	6	3	149	347	198	133,0
16:50	50	63	13	1	6	5	59	336	277	470,0
17	58	65	7	5	5	0	253	297	44	17,4
17:50	43	61	18	5	5	0	175	277	102	58,3
18	33	69	36	3	5	2	79	297	218	276,0
18:50	45	63	18	3	5	2	101	278	177	175,2
19	49	62	13	3	5	2	98	272	174	177,6
19:50	66	66	0	8	8	0	367	381	14	3,8
20	48	61	13	8	8	0	230	399	169	73,5
20:50	35	59	24	5	7,5	2,5	77	342	265	344,1
21	47	57	10	3,5	7	3,5	127	346	219	17,3
21:50	42	58	16	3	8	5	122	400	278	228,0
22	42	58	16	3	8	5	98	405	307	313,3
22:50	38	52	14	2,5	7	4,5	67	305	238	355,2
23	37	56	19	4	7	3	73	342	269	368,5
23:50	21	54	33	2	6	4	26	284	258	992,3
24	27	54	27	2	6	4	47	280	233	495,7
25:50	39	54	15	2	6	4	57	285	228	400,0
26	32	57	25	1	7	6	39	339	300	769,2
26:50	34	56	22	2	7	5	69	345	276	400,0
27	25	61	36	2	7	5	39	355	316	810,3

Såsom framgår av tabellen blir det merendels ej någon ökning av kanalens bredd de första 1400 meterna uppströms Nolekvarn, varifrån dock breddningen blir avsevärd. På samma sätt är djupet relativt litet ändrat det första avsnittet medan det fortsättningsvis blir kraftigare. Det blivande tvärsnittet kommer liksom bredd och djup att bli mer konstant, varför åtminstone till att börja med erosionskrafterna komma att bli mindre utpräglade och vattenföringen över lag jämnare än vad nu är fallet.

Över den nuvarande vattenföringen i Friaån finnas inga vare

tillfälliga eller mera regelbundna mätningar. Statens Hydrologiska Byrå har dock genom jämförelse med likartade vattendrag kunnat meddela sin uppskattning av vattenföringen i Friaån vid dess mynning i Vänern. De uppskattade värdena framgå av nedanstående tabeller.

Tabell 2. Karakteristiska vattenföringar vid Friaåns mynning i Vänern.

Högsta högvattenföring	25 m^3/sekund
Normal "	10 m^3/sekund
" medelvattenföring	1,5 "
Vattenföring med 50 % varaktighet	0,9 "
" " 75 % "	0,4 "
Normal lågvattenföring	0,10 "
Lägsta "	0,025 "
Nederbördsområde	245 km^2
Sjöprocent	0,1

Tabell 3. Normala månadsmedia av vattenföringen i Friaån, i m^3/sek

jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	År
1,9	1,7	1,6	2,8	1,4	0,7	0,6	0,8	1,1	1,3	2,2	2,0	1,5

Nederbördsförhållandena torde framgå av nedanstående månadssummor, som i medeltal beräknats för de sista tio åren efter mätningar i Sjötorp och Töreboda:

Sjötorp 1939-48

	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	året
med.	33,1	24,7	20,5	24,2	32,2	40,5	67,8	88,5	67,6	33,3	60,2	31,7	529,3
högsta	67	44	39	36	89	75	128	156	171	97	131	63	721
lägsta	3	5	6	6	1	15	12	8	7	8	13	13	353

Töreboda 1939-48

med.	40,9	25,8	19,3	25,2	33,1	52,1	71,7	80,1	62,9	36,0	61,4	34,8	543,3
högsta	78	46	45	46	93	102	118	188	188	60	110	60	690
lägsta	0	9	5	8	9	26	10	10	15	10	18	9	445

Såsom framgår vid en jämförelse mellan nederbördssiffrorna och den uppskattade vattenföringen under årets olika månader stämma dessa siffror ganska dåligt överens. Sommartid är visserligen avdunstningen genom den högre lufttemperaturen och vattenförluster genom vegetationstäcket stora, men differensen torde trots detta antyda otillförlitligheten hos alla dylika teoretiska skrivbordsberäkningar, trots att dessa

allmänt anses bättre än på grundval av nederbördsområde och nederbördssiffror beräknade vattenföringar.

Lika stor betydelse som vattenföringen har för bedömning av erosionsförhållanden m. m. har vattenbeskaffenheten för bedömning av vattenväxternas normala miljöförhållanden. Vid analys av det den 11/9 tagna vattenprovet på vattenverkets laboratorium i Borås har följande analysresultat erhållits:

Tabell 4. Vattenbeskaffenheten i Friaån vid Nolekvarn den 11/9 -49

Temperatur enligt uppgift	c:a 16 °C.
Färg	298 mg Pt/l
Grumlighet	1760 Z.P. x 10^5
Elektrolytisk ledn.förm.x10^6	306
Lukt, styrka och art	ingen
Bottensats	liten, gråbrun, flockig
Permanganatförbrukning	c:a 75 mg $KMnO_4$/l
Torrsubstans	290 mg/l
Glödrest	234 mg/l
pH, potentiometriskt	6,70
Ammonium	0,21 mg H_4N/l
Totalhårdhet	35 mg Ca/l
Totalhårdhet, ber. tyska grader	4,9
Järn, totalt i glödgat prov	2,3 mg Fe/l
Mangan	spår (c:a 0,02) mg Mn/l
Bikarbonat	88 mg HCO_3/l
Klorid	23 mg Cl/l
Sulfat	24 mg SO_4/l
Nitrat	8 mg NO_3/l
Nitrit	0,16 mg NO_2/l
Fosfat	spår (c:a 0,03 mg PO_4/l)
Fri kolsyra	14 mg CO_2/l
Marmoraggressiv kolsyra, beräknad	5 mg CO_2/l

Vid bakteriologisk analys visade sig samma vatten hålla omkring 500 colibakterier per liter (vid 37° kunde 5 svarta kolonier efter ett par dagar räknas på 10 ml prov spritt på kongoagar) och omkring 140 000 vid 37° utvecklingsbara laktosagarbakterier per liter (totalantal på kongoagar c:a 1400 per 10 ml prov). Ehuru man möjligen med hänsyn till de ställvis talrikt längs åfåran betande korna hade väntat sig ett högre colital, ger såväl den fysikalisk-kemiska som bakteriolo-

Töreboda trakten

Skala: 1:100 000

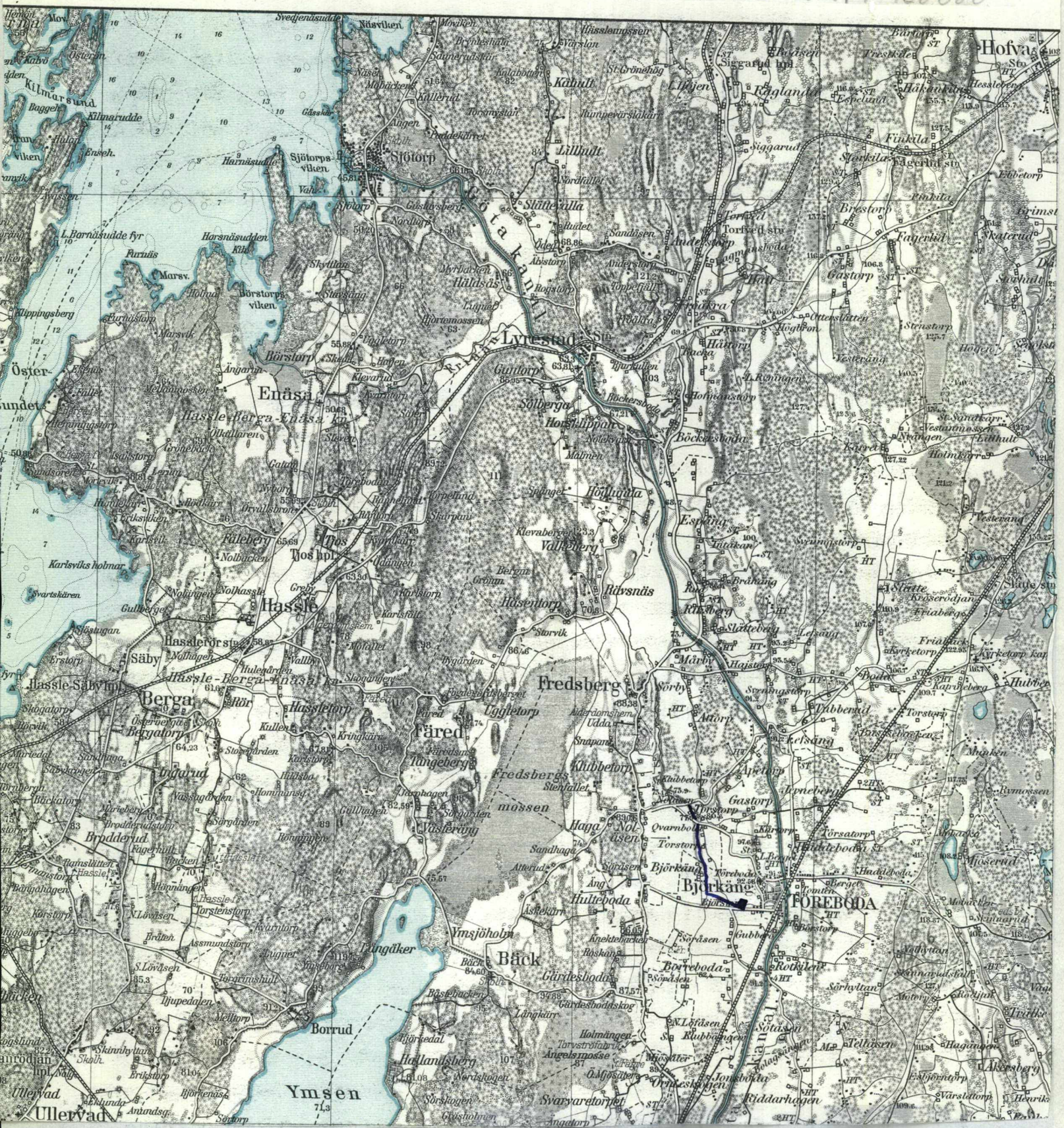
Töreboda
Björkäng
Fredsberg
Fredsbergs mossen
Hassle
Hassle-Berga-Enäsa kn.
Enäsa
Berga
Färed
Lyrestad
Gullspångs kanal
Ymsjöholm
Bäck
Ymsen
Borrud
Ullervad
Hofvag
Kilmarsund
Sjötorp
Hällsäs
Gunntorp
Sölberga
Hovslippan
Böckesboda
Espsäng
Hörlunda
Valbjörn
Tjos
Tjos hpl
Fäleberg
Hassleförstn
Säby
Hassle-Säby hpl
Bergatorp
Ungared
Broddetorp
Hässletorp
Uggletorp
Tungeberg
Hässleberg
Hulegården
Hulleboda
Ymsjöholm
Ängåker
Gärdesboda
Borreboda
Rotkilen
Sörhyttan
Sörhyttan
Hagängen
Åkersberg
Riddarhagen
Svarvaretorpet
Hallandsberg
Angelsmosse
Torvströbruk
Holmängen
Ö. Mjösätern
Mjösätern
Ö. Mjösätern
Klubbängen
Sötåsen
Kanal
Ymsjön
Ymsjöholm
Bäck
Gärdesbodaskog
Långkärr
Borreboda
Sörhyttan
Rotkilen
Björkäng
Hulleboda
Haga
Nolåsen
Qvarnbol
Gastorp
Tjusterp
Kärrtorp
Törsatorp
Haddeboda
Mjöseröd
Lyneberg
Apetorp
Klubbetorp
Stenfallet
Kullen
Kringkärr
Stora Gården
Karlstorp
Hässletorp
Hässle-Berga-Enäsa kn.
Hässle
Hässleförstn
Säby
Hässle-Säby hpl
Berga
Bergatorp
Ungared
Broddetorp
Färed
Uggletorp
Tungeberg
Fredsberg
Fredsbergs mossen
Björkäng
Töreboda

giska analysen ett starkt intryck av att vattnet i Friaån är eller har varit starkt förorenat. Som förnämsta föroreningskälla kanges det c:a 7 km söder om Rävsnäsbron belägna samhället Töreboda med sitt vid p i Björstorp (se karta) belägna reningsverk. Detta utgöres enligt skriftliga och muntliga uppgifter av kommunalingenjör Nils Lage, Töreboda, av en sedimenteringsbassäng jämte droppfilter och är dimensionerat för 1 000 personer. Som framgår av befolkningsutvecklingen i Töreboda (tabell 5) är emellertid den nuvarande belastningen på reningsverket

Tabell 5. Invånarantalet i Töreboda de sista tio åren.

År	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
	3011	2965	2995	3034	3066	3223	3337	3498	3715	3816	3900

två eller fyra gånger för stor. Visserligen beräknas endast 3/4 av befolkningen vara anknyten till avloppsnätet, men då reningsverket även mottager spillvatten från ett mejeri och en spik- och metallfabrik (syrautsläpp), torde man kunna anse invånarsiffrorna direkt representativa för belastningen på avloppsverket. Den avsedda utbyggnaden av verket till dubbel kapacitet blir alltså inte heller den på långt när tillräcklig för att tillfredsställande rena avloppsvattnet från samhället. Härtill kommer att vattendraget dessutom separat belastas av i Emscherbrunnar renat avloppsvatten från en torrmjölksfabrik, varifrån avloppsvattnet rinner ut i vattendraget c:a 800 meter söder om utsläppet från Töreboda köping. Någon provtagning av stickprov under ett helt dygn av vid avloppsverket renat avloppsvatten samt analys på det härigenom erhållna mera representativa blandprovet finnes ej. Den enda uppgift om föroreningsgraden hos det per dygn till 550 m^3 beräknade avloppsvattenmängden från samhället finnes i form av en analys på ett den 19/8 1948 taget stickprov av det renade avloppsvattnet. (Tabell 6) Ett stickprov ger emellertid ingen nämnvärd uppfattning om svårigheten av ett avloppsvatten och nog torde man kunna förutsätta att stickprovets låga permanganatförbrukning icke är representativt för medelsammansättningen av Töreboda köpings avloppsvatten. Den viktigaste analysen på b i o k e m i s k s y r e f ö r b r u k n i n g (Jämför 7: S. Foghammar, Luftsyrets betydelse för rening a v avloppsvatten, Rörinstallatören 1948, Nov.nr) saknas helt. De höga järn- och manganhalterna torde vara att tillskriva föroreningen från samhällets spik- och metallfabrik, från vilken också syrautsläpp förekommer, som vållat besvär för driften vid avloppsverket.

För att bedöma belastningen på vattendraget kan man omräkna den under ett dygn uppgivna avloppsvattenmängden från samhället till samma mått, som angivits för vattenföringen i Friaån av Hydrologiska Byrån (å sida 11). Härvid kan man anse, att avloppsvattenmängden väsentligen tömmes från samhället under åtta timmars dagtid mellan kl. 9 f.m. till 5 e.m. Man finner då, att under denna tid tömmes en avloppsvattenmängd i m^3/sekund, som är av fullt samma storleksordning som Friaåns beräknade lägsta lågvattenföring vid dess mynning i Vänern i Friaån skulle sålunda under lågvattenperioder sommartid

Ta bell 6. Analysresultat från ett den 19/8 -48 taget stickprov från avloppsverkets utgångsränna i Töreboda.

Temperatur vid provtagningen	14 ° C.
Färg	30 mg Pt/l
Grumlighet	Stark
Lukt	Tydlig (jord)
Bottensats	Stor
Permanganatförbrukning	44 mg $KMnO_4$ /l
Reaktion, pH	7,4
Totalhårdhet, tyska grader	8,7
Järn	9,6 mg Fe/l
Mangan	0,45 mg Mn/l
Bikarbonat	201 mg HCO_3/l
Klorid	45 mg Cl/l
Nitrat	mindre än 2 mg NO_3/l
Nitrit	mindre än 0,01 mg/l
Ammonium	19,1 mg H_4N/l
Beräknad mängd marmoraggressiv kolsyra	7 mg CO_2/l

tidtals föra så gått som enbart ett ofullständigt renat avloppsvatten från Töreboda samhälle. Om den biokemiska syreförbrukningen hos avloppsvattnet från Töreboda antages vara c:a 300 mg O_2 per liter och den totala reningseffekten antages vara 80 %, skulle följaktligen det till Friaån avbördade renade avloppsvattnet ha en biokemisk syreförbrukning av 60 mg per liter. För att ett dylikt avloppsvatten utan större olägenheter skall kunna utföras i Friaån, måste detta spädas minst 10 gånger med vatten i Friaån, för att blandningen skall erhålla en biokemisk syreförbrukning av högst 6 mg O_2 per liter, detta under förutsättning att åvattnet då tidigare ej visar någon biokemisk syre-

förbrukning. (Jämför även 8: Kai P. Rehof: Krav til Rensning af Spildevand. NIM 5:s förhandlingar, 8, 43-50, Stockholm 1946) För att denna högsta belastning med avloppsvatten på vattendraget skall kunna tillgodoses, måste Friaåns vattenföring synbarligen uppgå till 200 liter/sekund, vilket dock inte ens under normal lågvattenföring (jfr. sid. 11) är fallet. Såväl för närvarande som efter avsedd utbyggnad av Töreboda reningsverk för avloppsvatten kommer synbarligen Friaån att vara i hög grad överbelastad med avloppsvattenföroreningar, när lågvattenföring i ån är för handen. Då lågvattenföringen (tabell 3) företrädesvis inträder den varmare årstiden, kommer polysaproba förhållanden ofta a tt uppträda i Friaån sommartid, viket givetvis påverkar vegetationen längre söderut. I det av regleringen berörda avsnittet, som ligger 7 - 11 km norr om punkten för utsläppet, har dock en återhämtning genom vattendragets förmåga av självrening skett, varför här en mesosaprob zon uppträder, vilket ådagalägges dels av de här påträffade mesotrofa växtarterna dels av förekomsten av fisk i detta avsnitt. Korna dricka också vattnet sommartid men under vårfloden är vattnet även å detta avsnitt så förorenat, att tydlig lukt av kloakvatten från Friaån kunnat iakttagas vid Rävsnäsbron (muntligt meddelande av arrendator Kjell Jacobson, Prästgården, Fredsberg). Man avser också att bättre säkerställa de betande djurens vattenbehov genom brunnar längs kanten av Friaån, varvid också möjligen en avstängning från åkanten blir aktuell genom uppsättning av elektriska stängsel.

För att belysa den inverkan utschaktningen av Friaån kan få för den här förekommande mesosaproba vattenväxt- och sumpväxtfloran har författaren å sidan 16 (tabell7) gjort en sammanställning av de här viktigaste vegetationsformernas förmåga att tränga ut på djupare vatten. Härvid har ej några siffror från grumliga åvatten stått till förfogande, då förhållandena i rinnande vattendrag hittills knappast beaktats av den botaniska forskningen, utan sammanställningen har fått begränsas till två av våra bättre kända insjöar, dels Thunmarks noggranna Fiolenstudie (9: S. Thunmark: Der See Fiolen und seine Vegetation. Acta Phytogeographica Suecica. Uppsala 1931), dels hans lärjunges mönstergilla Lammenstudier (10: S. Lillieroth: Die höhere Vegetation des Sees Lammen bei Aneboda. Kungl. Fysiografiska Sällskapets Handlingar. N.F. Bd.49. Nr 14. Lund 1938). Dessutom har Wesenberg-Lunds Gribsøstudie (11: Wesenberg-Lund: Gribsø, Naturens Verden, 24:e årg. 1940, s. 19-35) beaktats liksom Glücks uppgifter om opti-

Tabell 7. Djupgående och längd hos de i Friaån påträffade växterna.

Art	Maximal längd i cm		Djupgående enligt Glück i cm			Djupgående resp. förekomst i		
	enl. Ursing	enl. Krook-Almquist	optimum	mer sällan	sällan	Fiolen	Lammen	Gribsø
1. Scirpus lacustris	100-200	-	20-80	100-200	350	20-160	0-105	bor-ta
2. Equisetum limosum	-	50-150	-	-	-	10-120	9-110	fin-nes?
3. Phragmites communis	100-350	350	-	-	-	0-120	36-103	spar-sam
4. Sparganium ramosum	50-150	-	-	-	-	-	0-15	bor-ta
5. Sparganium simplex	30-50	-	10-30	-	-	-	76-86	"
6. Alisma plantago aquatica	20-100	-	10-30	50-60	80	0-40	0-53	"
7. Carex rostrata	30-50	-	-	-	-	-	0-46	"
8. Scirpus silvaticus	50-100	-	-	-	-	-	-	"
9. Iris pseudacorus	60-100	-	-	-	-	-	-	rik-lig
10. Phalaris arundinacea	100-200	-	-	-	-	-	-	bor-ta
11. Potamogeton natans	50-200	-	50-500	-	500	50-235	48-95	"
12. Juncus effusus	50-80	-	-	-	-	-	-	"
13. Glyceria fluitans	50-100	-	10-30	-	-	-	0-10	"
14. Ranunculus peltatus	50-100	-	-	-	-	-	-	"
15. Nuphar luteum	-	-	80-200	300-400	450-600	40-180	9-114	fin-nes
16. Lysimachia vulgaris	50-100	-	-	-	-	-	-	barta

malt djupgående (12: Glück,H., Biologische und morphologische Untersuchungen über Wasser- und Sumpfgewächse. Dela r I-IV, Jena 1905-1906, 1911 och 1934). Vid en jämförelse med förhållandena i Fiolen (oligotrof urbergssjö med mycket klart vatten - transparens med 25 cm:s secchiskiva c:a 4,6 meter), Lammen (oligotrof men något humös sjö - transparens enligt ovan c:a 2 m., vattnets färg 69-85 mg Pt/l) och Gribsø (dystrof sjö med vatten av kaf-

februn färg) finner man hur med stigande humusfärgstyrka i vattnet en allt större fattigdom gör sig gällande beträffande vatten- och sumpväxtvegetationen. Vid riktigt stark färg försvinner de flesta submersa vattenväxterna och endast flytbladsformer och sumpväxter förmå kvarleva. Å andra sidan gynnar en eutrofiering (tillskott av näringsämnen) också vattenväxt-och sumpväxtfloran. I Friaån ha därför de vatten- och sumpväxter, som finnas, mestadels nått en kraftig utveckling. Detta gäller i synnerhet säv, dyfröken och bladvass, vilka otvivelaktigt gynnas av eutrofa näringsförhållanden. Sålunda noterade Johs. Boye Petersen i sin studie a v Arreskov Sø (13: "Beretning om en botanisk Undersøgelse af Arreskov Sø", Manuskript, Köpenhamn 1920), ett djupgående hos såväl Scirpus lacustris som Phragmites communis av 2,2 meter, fastän transparensen i denna sjö med 31 cm var ungefär lika ringa som i Friaån. Utanför vassbältet, där Phragmites nådde sin maximala höjd av 3,5 meter, påträffade Petersen heller ej några submersa vattenväxter. Endast Potamogeton natans iakttogs av flytbladsformerna på 1,8 meters djup på något ställe.

J.E. Ljungqvist har i sin doktorsavhandling (14: Mistermyr - en växtekologisk studie. Karlstad 1914) träffande belyst de faktorer, som påverka djupgåendet hos Scirpus lacustris. Han påpekar, att i grumliga vatten växtens djupgående blir starkt beroende av dess maximala längd, då åtminstone hälften av strålängden synes kräva ljustillgången ovanför vattenytan. Carrington Frohne (15: Contribution of the limnological röle of the higher aquatic plants. The American Microscopic. Society Transactions, 57, 1938, sid. 258) betona r, att de större helofyterna (sumpväxterna) nästan alltid vid sitt största djupgående ha en och samma strålängd ovanför vattenytan, medan den submersa delen av strået kan variera avsevärt i längd.

Vad beträffar de speciella förhållandena i Friaån, är det endast eller väsentligen endast Equisetum limosum, Scirpus lacustris och i mindre mån Phragmites communis som varit och komma att förbli till besvär för dikesunderhållet. Den avsedda utschaktningen sker ej till så stort djup, att dessa växter ej längre skulle förmå vegetera som förut. Då växternas rhizom når ett betydande djup från botten - Ljungqvist uppger för Scirpus ett rhizomdjup av 40-50 cm - blir heller ej vid utschaktningen övervintringsorganen avlägsnade, varför växterna snart torde komma att skjuta upp på nytt på de platser, där de redan förekomma.

Vad som framför allt synes begränsa förekomsten av såväl Scirpus, Equisetum som Phragmites är isens erosionsverkningar. För Scirpus lacustris tillkommer dessutom att den synes vara känslig för uttorkning (Ljungqvist). Däremot synas rhizomen hos alla dessa växter vara köldhärdiga, vilket dock inte är fallet med motsvarande organ hos Potamogeton natans. Här frysa enligt Glück nämligen rhizomen ihjäl, om de övervintras ovan vattenlinjen. Beträffande Scirpus och Phragmites gäller, att den senare är mer känslig för snabbt strömmande vatten (vattenerosion) och därför gärna uppträder på något fastare botten, där erosion eljes skulle spola bort den vid högre strömhastigheter, medan den förra är mindre känslig för erosion och tål starkare ströndrag och mjukare bottnar. Den är också mer sedimentbindande därigenom, att dess rhizom hejda vattnets rörelser mer än hos Phragmites. Med ovanstående påpekanden stämmer också den konstaterade utbredningen av dessa växter i Friaån bra. Phragmites förekom sålunda på den undersökta sträckan egentligen endast på ett ställe, där vattenhastigheten var relativt ringa. Men på övriga platser härskade än Scirpus, än Equisetum i rena sociationer.

Erosionen synes även i fortsättningen bli den miljöfaktor, som blir av största betydelse för vegetationen i Friaån. Med ledning av vattenföringen från tabell 2 och de blivande tvärsnitten i tabell 1 kan vattenhastigheten beräknas för olika vattenföringar.

Tabell 8. Beräknad vattenhastighet vid olika tvärsnitt av Friaån vid högvatten.

Tvärsnitt i m^2	Strömhastighet i m/sek vid		
	normal medelvattenföring	normal högvattenföring	högsta högvattenföring
2,00	0,75	5,0	12,5
3,00	0,50	3,3	8,3
4,00	0,38	2,5	6,3
5,00	0,30	2,0	5,0
6,00	0,25	1,7	4,0

Enligt P. Kokkonen (16: Untersuchungen über die auf den Zustand der Entwässerungskanäle wirkenden Einflüsse, Helsingfors 1924 - referat av den på finska tryckta doktorsavhandlingen i "Der Kulturtechniker", årg. 1926, sid. 446, Breslau 1926) förorsakar rinnande vatten på stenig botten ingen erosion vid vattenhastigheter på upp till 2 m/sek.

På stenig sandbotten konstaterades ingen erosion på hastigheter upp till 1,16 m/sek. På sandbotten konstaterades en svag erosionsverkan vid en vattenhastighet av 0,58 m/sek men på finare sandbotten kunde denna hastighet åstadkomma betydande skador. Leriga bottnar visade sig synnerligen känsliga för erosionskrafterna. Vid en hastighet på upp till 0,4 m/sek äro emellertid erosionsskadorna mycket måttliga. På tunga lerbottnar göra sig dessutom erosionsskadorna föga gällande, men olika bottnar kunna förhålla sig rätt olika. I vissa fall kan alltså redan vid en vattenhastighet av 0,6 m/sek erosion iakttagas på tunga bottnar, medan i andra fall erosionskrafterna sätta in först vid 1,10 m/sek. Sedimenterat slamm är mycket känsligt för erosionen och försvinner redan vid en vattenhastighet av 0,29 m/sek. I stort sett kan man emellertid enligt Kokkonen konstatera följande förhållande:

Inga erosionsverkningar uppkomma

på sandbotten	vid en vattenhastighet av			upp till 0,55 m/sek.
" finsandbotten	"	"	"	" 0,45 m/sek.
" leriga bottnar	"	"	"	" 0,40 m/sek.
" tunga ler- och mineralbottnar	"	"	"	" 0,50 - -0,70 m/sek.
" slambotten	"	"	"	" 0,25 m/sek.

I detta schema skulle Friaåns botten förhållanden närmast svara mot erosionsgränsen 0,30-0,70 m/sek., det vill säga vid normal medelvattenföring skulle erosionskrafterna ej göra sig gällande. Däremot skulle vid såväl normal som högsta högvattenföring (jämför tabell 8) risker för betydande erosionskrafter vara för handen, även om man skulle anse vattenföringssiffrorna vid Friaåns mynning i Vänern så mycket för stora för de diskuterade förhållandena ovanför Nolekvarn, att man vill reducera dessa siffror med hälften. Då erosionskrafterna göra sig alldeles särskilt gällande efter utförandet av avsedd fördjupnings- och breddningsåtgärder och man i praktiken synes behöva räkna med en treårig period, innan förhållandena börja stabiliseras, kan man mycket väl tänka sig, att på ovan antytt sätt pågående sekundära erosionsfenomen i stor utsträckning kommer att göra de avsedda fördjupningarna av Friaån om intet. Med hänsyn till de påtagliga erosionskrafterna vid högvatten, förefaller det fullt försvarligt, att på mindre tvärsnitt med grov singel belägga de sträckor av åfåran, där man eljes kan befara alltför starka ombildningsprocesser.

Sedan nu de för vegetationen i Friaån viktigaste faktorerna belysts, torde tiden vara inne att besvara de frågor beträffande vegetationens framtida förhållande, som uppställdes för denna utredning. På frågan, hur vegetationen kommer att förhålla sig i den fördjupade och utvidgade strömfåran och hur underhållskostnaderna efter denna förändring komma att ställa sig, kan svaras, att de avsedda förändringarna inte nämnvärt komma att påverka vegetationsförhållandena och därmed heller inte underhållskostnaderna i ogynnsam riktning. Den avsedda ökningen av djupet är inte så stor, att de mest besvärliga sumpväxterna komma att påverkas härav. Sålänge breddningen och det ökade djupet hålles vid makt, synes tvärtom sumpväxterna få något mkx bättre övervintringsförhållanden genom minskad iserosion. Vidare synes risken för fullständig igenväxning ökas ~~i talet~~ proportionellt med erosionens minskade verkan vid högvattenförhållanden, i sista hand beroende på det ökade tvärsnittet och den härmed långsammare framrinningshastigheten. Övriga faktorer av betydelse för vegetationen synas ej ändras genom den planerade dikesfördjupningen och dikesbreddningen. Underhållet av diket synes kunna ske med samma tidsintervall, som tidigare

På frågan, hur vegetationen kommer att förhålla sig, om man efter utschaktningen i stället för att hålla ett vattendjup i diket av närmre metern sänker detta så gott som ständigt till 2 a 3 dm:s djup, kan svaras att under sådana omständigheter ungefär samma förhållanden som nu exempelvis mellan 14:e och 27:e sektionerna komma att uppstå, d. v. s. dikets fullständiga igenväxning hejdas då i mitten eller längs den ena kanten av de då betydligt större erosionskrafterna, som då även äro verksamma vid de mindre vattenföringarna. Under torra somrar skulle då också risken för en igenväxning med även amfibiska vattenväxter bli betydligt större, eftersom vid så ringa djup dessa bättre kunna utnyttja ljustillgången för sin a ssimilationsverksamhet. Underhållskostnaderna skulle då bli mer beroende av nederbördsförhållandena under året, i det en serie torra sommarperioder skulle kunna öka underhållskostnaderna medan en serie våtare år genom kraftigare erosion skulle kunna hålla diket mer självrensat med mindre underhållskostnader som följd.

Sedan ovanstående båda frågor besvarats skulle författarens uppdrag kunna anses avslutat, men då under utredningen ännu en fråga automatiskt framkommit, som dessutom torde äga en allmän principiell betydelse, skall författaren sluta med den. Den gäller frågan om vilka åtgärder, som allmänt sett skulle vara lämpliga för att

eliminera eller hålla tillbaka vattenväxtvegetationen i diken. Man kan härvid skilja på mera biologiska metoder och mera rent kemiska.

Vad beträffar stagnerande vatten, skulle uppenbarligen en bekämpningsmetod mot vattenväxter kunna bestå i utledandet av latrin och ympning av vattnet med lämpliga planktonalger. Såsom bl. a. Fr. Steinecke iakttagit (17: Ueber die grüne Materie des Schlossteiches zu Königsberg, Schriften der Physikalisch-Ökonomischen Gesellschaft zu Königsberg in Pr., årg. 61 & 62, 1920/21, Leipzig och Berlin 1920) uppkommer under sådana förhållanden en så rik planktonutveckling, att vattenväxtvegetationen praktiskt taget försvinner. Av praktisk betydelse är dock knappast detta, eftersom det är just i diken med relativt god vattenframrinning, som vattenväxtvegetationen har större ekonomiska konsekvenser. I sådana fall är utledandet av större mängder föroreningar i vattendraget en omständighet, som starkt hindrar vattenväxtvegetationen, särskilt om i föroreningarna ingå industriella avloppsprodukter. (Jämför 18: König, Kuhlman och Thieneman, Die chemische Zusammensetzung und das biologische Verhalten der Gewässer, Lantwirtschaftliche Jahrbücher, 40, s.409-473, Berlin 1911) I den polysa proba zonen kan nämligen vattnet anses som förgiftat för högre vattenvegetation och förekomma även industriellt giftiga produkter (avloppsvatten från gasverk m.m.) blir vattnet ofta i sin helhet förgiftat och något liv uppträder inte förrän efter avsevärd utspädning. Då utsläppandet av spillvatten i dylika förgiftande mängder av allmänt hygieniska synpunkter är olämpligt - och även är förbjudet i lag - kan ej föroreningars utförande anses som en lämplig metod att bekämpa vegetationen med. Möjligen skulle metoden kunna a nvända s i vattendrag vintertid, då isen för övrigt hindrar luftutbytet via vattenytan. Under sådana förhållanden kan polysaproba förhållanden (syrebrist och vätesvavlautveckling) uppkomma under istäcket, varvid även vattenväxternas övervintrande delar kunna stryka med (Jämför även 19: Gunnar Lohammar, Wasserchemie und höhere Vegetation schwedischer Seen, Symbolae Botanicae Upsalienses III:1, sid. 234, Uppsala 1938). Metoden förevåras dock vid större vattenhastigheter, dels genom att vattnets syrehalt vid lägre temperaturer vintertid är betydligt högre än sommartid, dels därigenom att bakterieverksamheten i det vintertid kallare vattnet är så förlångsammad, att syrebrist sällan uppträder förrän vattnet hinner lämna dikesleden.

Såsom bl.a. framgår av Lohammars nyssnämnda arbete (kap.VI)

är köldens faktor också så betydande, att man skulle kunna tänkas utnyttja särskilt kalla vintrar i vegetationsbekämpande syfte. Avlägsnas det isolerande snötäcket med snöslungor från marken, tränger nämligen tjälen lätt så djupt, att hela sociationer av sumpväxterna (såväl Phragmites som Scirpus och Equisetum) frysa ihjäl. Emellertid faller nederbörden ofta på svårberäknat sätt , varför metodens effekt är svårberäknad. Mer forskning över köldens inverkan på vattenväxternas övervintrande organ är också önskvärd, men Lohammar presterar ett flertal intressanta försök i den vägen, som äro värda att fullföljas jämväl i större skala ute i naturen. - Given förefaller tills vidare åtgärden, att [illegible] - i de fall man kan reglera vattenståndet - sänka detta vintertid så mycket som möjligt, så att sumpväxtsociationerna drabbas av kölddöden i så stor utsträckning som [illegible] ske kan.

En allmän åtgärd a v stor betydelse är även att man vid utgrävningen och rensningarna av diken försöker skapa ett avsevärt vattendjup redan vid dikeskanten, minst 5 dm. Tyvärr försvåras anläggandet av detta djup vid lösare jordarter, då genom erosionen en mindre brant ansättning av dikesprofilen snart nog skapas.(Jämför även 20: R. Demoll: Die Reinigung von Abwässern in Fischteichen, Handbuch der Binnenfischerei Mitteleuropas, Bd.6, Stuttgart 1926, sid. 244). I Friaån äro förhållandena i detta avseende ogynnsamma, men möjligen skulle man genom att plantera några lämpliga grässorter längs kanalen genom växtrötterna få kantmaterialet fastare. (Se även 21: C.A. Weber: Die Ansaat von Böschungen und Deichen, Der Kulturtechniker, 34. årg., Breslau 1931, sid. 61-81).

Att även en insättning av insektlarver i diken med besvärande vattenvegetation kan få god effekt, låter en iakttagelse av Wiesenbaumeister Dienst i Stralsund förmoda. Han iakttog nämligen (22: Fliegenlarven im Dienste der Entkrautung von Wasserläufen, Der Kulturtechniker, 25 årg., Breslau 1922, sid. 54-55) huru en talrik utveckling av vissa trichopterlarver nästan helt ränsade en kanalled från vattenväxtvegetation, varvid även sumpväxterna - med undantag för Phragmites communis - åtos upp ända till rhizomspetsarna. Någon mera fullständig undersökning av de insekter, som bebo sumpväxternas biotop, synes dock först ha utförts av Carrington Frohne (15). Hans undersökning visar dock att ett flertal former förekomma, varvid synbarligen även parasitsteklar kunna uppträda och hindra massförökning av någon speciell typ. Även förekomsten av fisk i diken och kanalle-

måste antas förhindra effekten av eventuella utplanteringar av speciella vattenväxtätande insektlarver, men naturligtvis skulle fisk tillfälligt kunna avlägsnas i kanalleder och sedan en rent biologisk bekämpning via insektlarver kunna försökas. Här kan ett samarbete mellan limnologer och entomologer säkerligen i framtiden kunna ge värdefulla resultat.

Även utsättning i diken och kanaler av växtätande fisk (spec. karp) och andfåglar (jämför Demoll, 20) äro åtgärder ägnade att i vissa fall minska särskilt den submersa vattenväxtfloran.

Om de ovan nämnda biologiska bekämpningsmetoderna ännu i stort sett ligga i sin linda och ännu ej tillräckligt utvecklats för praktiskt användning är så ej längre fallet med de kemiska bekämpningsmetoderna, där flera medel redan bevisat sin praktiska användbarhet och där omedelbart flera nya, betydande framsteg synas stå för dörren.

Kopparsulfat, som visat sig mycket användbart för algbekämpning, är något verksamt mot kransalger (Chara och Nitella) samt mot Potamogeton-arter (22: Frank E. Hale: The Use of Copper Sulphate in control of Microscopic Organisms, New York 1942, sid. 26.). Med betydligt bättre effekt mot vattenväxter har man använt sig av natriumarsenit. G.V. James (23: Water Treatment, London 1949, sid. 147) nämner efter Butcher (Avon Biol. Res., Ann. Rep., 1937-1938), att man i ett fall lyckades fullständigt bekämpa en massutveckling av Elodea canadensis genom utspridning av arseniten över vattnet till en beräknad koncentration i vattnet av c:a 4 mg/l. Efter en vecka dog vattenväxterna och efter två veckor hade arseniken i vattnet försvunnit. Efter fyra månader voro vattenväxterna helt borta och vattnet klart. Någon påverkan av fisklivet antas heller ej ske förrän arseniken överstiger koncentrationen 10 mg/l. Även Zannichellia palustris har bekämpats på samma sätt. Då denna växt andra året kom igen i mindre omfattning, kunde en utrotning ske med en så ringa arsenitdosering som 0,5 mg /liter, varvid varken fisk, plankton eller faunan i övrigt rönte någon märkbar påverkan (Someren, Avon Biol. Res., Ann. Rep., 1937-1938). Hales slående bilder å sidan 27 (22) äro också hämtade från arsenikbehandlingsförsök (24: Domogalla; Bernard P.: Treatment of Algae and Weeds in Lakes at Madison, Engineering News-Record, Vol. 97, nr: 24, 1926).

Eftersom natriumarsenitmetoden är riskabel i bruk utan vattenhygienisk kontroll, har man sökt använda de moderna hormonpräpa-

raten även mot vattenvegetationen (25: Martin E.Flentje: Chemical Weed Killers, Water & Sewage Works, 1949, sid. 305 och 306). Med 2,4-diklorfenoxiättiksyra ("weedone") ha också goda resultat erhållits i Friaåns nedre lopp, ej lånt från Vänern. Kanalbyggmästaren, ingenjör A. Olsson, berättar i brev till författaren bl.a. följande härom:" Vi hava i år sprutat en sträcka av ån om ung. 3300 meter och har därtill åtgått 100 liter (- priset är jan.-50 4:- kr./liter). Åns bottenbredd är 4 à 5 meter och vassväxten synnerligen kompakt. Vassen är 1,5 à 2 meter hög och med rundå strån, vilka blomma uppe i toppen (Scirpus lacustris).

År 1948 gjordes en provbesprutning å en kort sträcka i ån med 5 % lösning och visade det sig i våras att vassen där va fullständigt borta - åbottnen låg alldeles ren för växtlighet och gasblåsor steg upp från dybottnen liksom om förruttnelse av vassrötterna pågick. I år ha vi gjort försök med olika ännu magrare lösningar på vissa sträckor för att se om verkan då blir lika god. Resultaten kunna vi ej se förrän till våren men visade det sig att besprutningen som verkställdes när vattenståndet i ån var som lägst i juli mån.redan i augusti och september månad hade åstadkommit att vassen gulnat och börjat vissna ned".

Till

J:nr.

Lantbruksingenjör David Larsson

B o r å s

P r o t o k o l l skrivelse från stadsombuds-

över fysikalisk-kemisk undersökning jämlikt ~~Kungl. Maits förordning den 19 juli~~
mannen, Borås. **~~1941 om kontroll av vattenledningsvatten~~**

Vattenprov ~~insänt från vattenverket i~~

enligt uppgift taget den 11/9 1949 i Kvarndammen, Friaån, Lyrestads socken, Skaraborgs län

av fil.kand. S. Foghammar

Provet inkom den 12/9 kl. 19

Provet har angivits vara ~~ofiltrerat vatten (= renvatten) från~~ råvatten från Friaån

Provet märkt som analys nr: 3068 .

Provets beteckning	
Temperatur vid provtagningen enl. uppgift	c:a 16 ° C.
Fysikalisk undersökning.	
Färg mg/l Pt	298
Grumlighet mätt i Zeiss Pulfrich enheter x 10^5	1760
Elektrolytisk ledn.förm.x10^6	306
Lukt styrka	ingen
„ art	-
Bottensats	liten, gråbrun, flockig

Provets beteckning				
Kemisk undersökning				
Permanganatförbrukning	mg/l	$KMnO_4$	81 (basisk behandling)	72 (sur behandling)
Torrsubstans		mg/l	290	
Glödgningsrest		„	234	
pH, pot.			6,70	
Ammonium, NH_4		mg/l	0,21	
Totalhårdhet		mg/l Ca	35	
„		beräkn. tyska grader	4,9	
Järn, Fe, totalt, glödgat prov		mg/l	2,3	
Mangan, Mn		„	spår (c:a 0,02)	
Bikarbonat, HCO_3		„	88	
Klorid, Cl		„	23	
Sulfat, SO_4		„	24	
Nitrat, NO_3		„	8	
Nitrit, NO_2		„	0,16	
Fosfat, PO_4		„	spår (c:a 0,03)	
Marmoraggressiv kolsyra, CO_2, ber.		„	5	
Fri kolsyra, CO_2		„	14	

Tecknet < betyder att halten av ifrågavarande ämne understiger angivet siffervärde.

Utlåtande.

Efter bedömande enligt medicinalstyrelsens råd och anvisningar (MF, Ser. A. nr 198/1941) har det tillhandahållna vattnet vid detta undersökningstillfälle i fysikalisk-kemiskt avseende befunnits vara

av tillfredsställande } beskaffenhet
„ mindre tjänlig }

otjänligt för sitt ändamål och dess användning kan medföra uppenbar hälsofara.

Motivering för bedömande och särskilda anmärkningar.

Priset för analysen, 30,- kronor, torde inbetalas till stadskassan genom byråassistent Anders Falkman, Borås Byggnadskontor, med hänvisning till skrivelsen från stadsombudsmannen.

I enlighet med gällande bestämmelser tillställes hälsovårdsnämnden i

två avskrifter av detta protokoll,

(ort där vattenverket är beläget)

av vilka det ena exemplaret av nämnden skall överlämnas till förste provinsialläkaren eller med denne likställd förste stadsläkare.

Borås den 17/10 1949

Sveken Foglamman

Laboratorieföreståndare

V V. 26 2000 2:44 BJÖRSELL BORÅS 74510

Innehållsförteckning.

	sid.
Översiktskarta	1
Protokoll	2-4
Ansökan och förordnande	5-9
Kungörelser	9-10
Kungörelse införd i Tidning för Skaraborgs län	11
Förteckning över avsända underrättelser	12,13
Fullmakter	13,14
Synemännens utlåtande	15-20
Kostnadsförslag	21
Kostnadsfördelningslängd	22-25

ÖVERSIKTSKARTA.

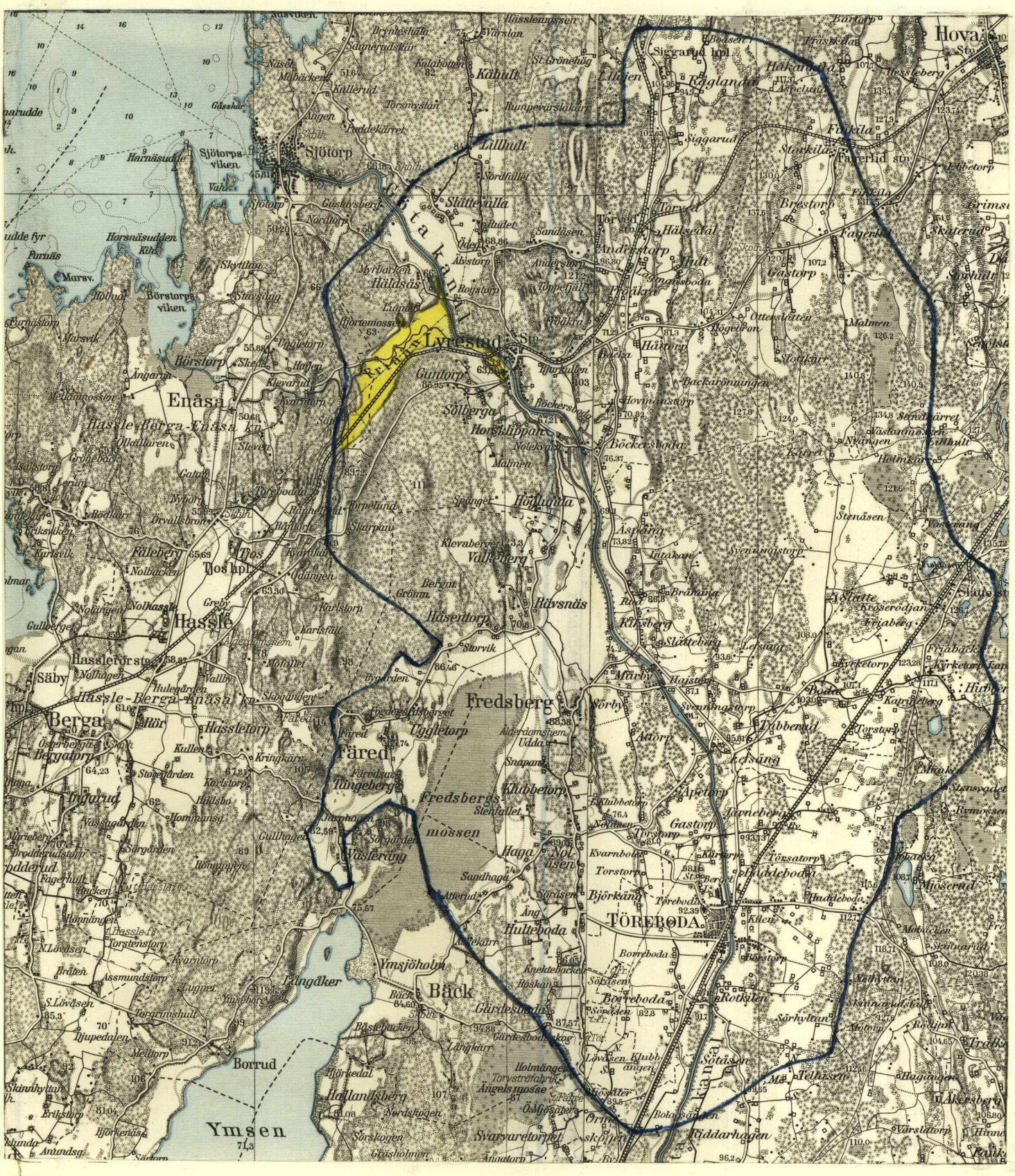

Skala 1:100.000.

Protokoll fört vid sammanträde vid syn enligt vattenlagen angående uppgrävning av Friaån till större djup från sågdamm vid Klevarud till rågång mellan Hällsås 1^2 och Ödegården 3^2, Enåsa och Lyrestads socknar, Skaraborgs län.

§ 1.

I Nya skolan i Lyrestad den 1 juni 1955 kl.18.

Närvarande: synemännen, undertecknad lantbruksingenjör samt skiftesgodmännen David Carlsson, Slättevalla, Sjötorp, Lyrestad och Gustav Jansson, Fröåkra, Lyrestad samt av berörda sakägare:

Reinhold Carlsson, Hällsås.

Åke Bengtsson, Lilla Hällsås

Truls Larsson, Rogstorp.

Karl Lövstrand, Säter

John Nilsson, Guntorp.

Oskar Svensson "

Ernst Svensson "

Sture Davidsson, Elfstorp

Nils Larsson för Johan Larssons sterbhus, Elfstorp.

Lars Andersson, Horsklippan, för Lyrestads pastorat.

Erik Andersson, Horsklippan.

Jägmästare N.M. Beckman för Göta Kanal.

Kyrkoherde Gustaf Hillby,

Ingenjör Nils Möller åtföljd av banmästare Carlsson för Statens Järnvägar.

Harry Isaksson, Håsentorp, för Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949.

Förvaltare Klas Sivertz, Börstorps gård.

§ 2.

Jäv mot synemännen anföres ej.

§ 3.

Förrättningsmannen redogör för upprättat förslag till företagets utförande och erinrar om förut hållna överläggningar angående detsamma.

§ 4.

I anledning av att järnvägen ej påförts andel i kostnad för föreslagna arbeten anför

Karl Löfstrand: år 1927 den 27 juli svämmade Friaån över så att trafiken på järnvägen fick inställas. Om nu föreslagna arbeten ej blir utförda, kan samma förhållande komma att inträffa. Järnvägen bör därför deltaga med skälig andel i kostnaden. Nu föreslagna arbeten hade bort utföras av Fredsbergsföretaget i samband med övriga arbeten i ån.

Ingenjör N.Möller: genom utförande av de förstärkningsåtgärder, som erfordras för trafiken, får banken sådan stabilitet, att den ej skadas även om marken skulle översvämmas. Järnvägen anser att andel i kostnad för företaget ej i detta fall kan påföras banlinjen.

Kyrkoherde G.Hillby: tätning av banken kan medföra att torrläggningsförhållandena för marken på andra sidan om järnvägslinjen i förhållande till ån blir sämre.

Lars Andersson: Järnvägen säger att de förstärker sina bankar i stället för att deltaga i förebyggande åtgärder. Om vi bekosta förebyggande åtgärder, blir förstärkning av banken obehövlig.

§ 5.

Reinhold Carlsson: kostnaden för uppgrävning av sidokanalerna, som ännu ej äro utförda och som bli obehövliga, bör överföras på det nya företaget.

Harry Isaksson: vi ha inget emot, att den kostnadsbesparing, som uppkommer, erlägges till det nya företaget.

§ 6.

Beträffande ersättningar för jordupplag och annat anses lämpligt att fråga om ersättning härför avgöres utav skiftesgodemännen vid arbetets utfö-

rande.

§ 7.

Avgiva synemännen utlåtande.

§ 8.

Till styrelse för företaget utses samma personer som förut utsetts till styrelse för 1908 års företag nämligen

Ingenjör A.Olsson, Göta Kanal

Lars Andersson, Horsklippan

John Nilsson, Guntorp

Oskar Svensson, " och

Reinhold Carlsson, Hällsås,

och till aktförvarare utses Reinhold Carlsson, Hällsås, Lyrestad.

§ 9.

De närvarande uttala sig för att företagets styrelse bör så snart som befinnes lämpligt vidtaga åtgärder för arbetets utförande.

§ 10.

Förklaras förrättningen avslutad.

Ort och dag som ovan.

David Larsson.

lantbruksingenjör.

David Carlsson. Gust. Jansson.

skiftesgodemän.

Skaraborgs läns
Landskansli
5 APR 1950.

Till

Länsstyrelsen i Skaraborgs län.

Härmed anhålles vördsamt om förordnande för behörig förrättningsman att handlägga syneförrättning enligt vattenlagen för skydd mot ökade översvämningsrisker på oss tillhöriga marker inom Lyrestads och Hassle socknar i Skaraborgs län.

Företaget avser en ökad vattenavledning genom Friaån och Torvedsbäcken nedanför Norrkvarns damm föranledd av "Fredsbergs mossars dikningsföretag av år 1949"

Arealen omfattar c:a 278 hektar.

Förteckning över de fastigheter, som beröras av företaget återfinnes å omstående sida.

Närmaste järnvägsstation är Lyrestad.

Meddelande om förrättningen kan ställas till ingenjör Axel Olsson, Hajstorp, Töreboda. Telf.26. Töreboda.

Lyrestad den 31 mars 1950.

Göta Kanalbolag/Axel Olsson

John Nilsson

Gust. Svensson

Gustav Aleniusson

Reinhold Carlsson

Åke Bengtsson

Oskar Svensson

Karl Löfstrand

Harald Nilsson

Georg Larm

Ernst Svensson

John Nilsson
Pastoratsombud.

Th.Nordströms sterbhus/ Sven Ehn.

Förteckning

över de fastigheter som väntas bliva berörda av företaget.

Fastighetens namn		Ägarens namn.
	Hassle socken.	
9/20 mtl.	Säter	Carl Löfstrand
Statens Järnvägar (banan Göteborg-Gårdsjö)		
	Lyrestads socken.	
½ mtl.	Ödegården	Valfrid Skoglund
1/4 "	"	Bertil Pettersson
1/4 "	"	Artur Ekman
3/4 "	Elfstorp	David Johansson
1/4 "	"	Johan Larssons sterbhus
1/8 "	Solberga	Erik Andersson
3/32"	"	Ernst Olsson
1/32"	"	Karl Jansson
1/8 "	"	Herman Karlsson
1/8 "	"	" "
1/4 "	"	Karl Andersson
1/4 "	"	Fredrik Karlsson
2 "	Lyrestads Prästgård	Lyrestads Pastorat (ombud John Nilsson)
1/8 "	" "	" " " " "
1/4 "	Guntorp	Ernst Svensson
1/8 "	"	Harald Nilsson
1/8 "	"	" "
½ "	"	John Nilsson
1/16"	"	" "
1/8 "	"	Johan Karlsson
1/40"	"	" "

1/8 mtl.	Guntorp		Vilhelm Gustafssons sterbhus
1/4 "	"		Arvid Eriksson
½ "	"		Oskar Svensson
1/4 mtl.	"		Georg Larm.
3/40 "	"		Nils Karlsson
3/16 mtl.	"		H.Lorell och Gustaf Carlsson (förvaltas av Alfred Lorell)
3/32 "	"		" " " " "
3/32	"		" " " " "
5/6 "	"		" " " " "
3 "	Stora Hällsås		Reinhold Carlsson
1 "	Lilla "		Åke Bengtsson
	Hällsås Soldattorp		Valfrid Skoglund
1 "	Rogstorp		Gustaf Svensson
1/4 "	Horsklippan		Bengt Larsson
1/4 "	"		Lars Andersson
1/4 "	"		Arvid Svensson
1/16 "	Norrkvarn		Thorsten Nordströms sterbhus (ombud Sven Ehn)
1/16 "	Västra Böckersboda		Göta Kanalbolag
1/16	" "		Gustaf Aleniusson
3/8 "	" "		" "
1/4 "	" "		Birger Norström.
	Kanaljorden 1		Göta Kanalbolag.
	Statens Järnvägar (banan Göteborg-Gårdsjö)		

E.D. 10 - 49

1950

LANTBRUKSNÄMNDEN i Skaraborgs län 12 APR 1950

SKARABORGS LÄNS LANDSKANSLI 5 APR 1950

Diarie Nr. ID 261/50

Till

Länsstyrelsen i Skaraborgs Län.

Mariestad.

Med hänsyftning till närslutna anhållan från intressenterna för Friaåns regleringsföretag om syneförrättning, får undertecknad ordförande i nämnda företag härmed framhålla önskvärdheten om förordnande för samma förrättningsman som handlade "Fredsbergs mossars dikningsföretag av år 1949", nämligen lantbruksingenjör David Larsson i Borås.

Hajstorp, Töreboda den 3 april 1950.

Axel Olsson.

Resolution.

Remitteras till Lantbruksnämnden i Skaraborgs län för avgivande av yttrande, varmed remisshandlingarna återförväntas.

Mariestad å landskansliet den 5 april 1950.

På tjänstens vägnar:

G.Lundahl.

E.D. 10-49-1950.

Förordnande

Lantbruksingenjören David Larsson, Borås förordnas härmed att i laga ordning verkställa ifrågavarande förrättning; och införväntas bevis om förordnandets emottagande.

Mariestad å landskansliet den 25 maj 1950.

Carl Mannerfelt

Leo Wohlstein.

Kungörelse.

Sedan undertecknad av Länsstyrelsen i Skaraborgs län förordnats handlägga syneförrättning enligt vattenlagen angående åtgärder till förebyggande av översvämning på låglänta marker vid Friaån genom uppgrävning av åfåran till större djup ovanför Klevarud, kommer sammanträde att hållas av synemännen på församlingshemmet i Lyrestad onsdagen den 1 juni 1955 kl.18.

Företaget synes komma att beröra de marker å ömse sidor om Friaån mellan Klevarud och landsvägsbro vid Lyrestads kyrka tillhörande de hemman, Säter, Ödegården, Elofstorp, Solberga, Lyrestads Prästgård, Guntorp, Hällsås och Rogstorp i Lyrestad och Enåsa socknar, som ingå i avdelning I av det torrläggningsföretag för vilket förrättning handlagts åren 1904-1905 samt banlinjen Gårdsjö-Mariestad.

Borås den 7 maj 1955.

David Larsson.

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Lyrestads kyrka söndagen den 15/5 1955.

betygar:

Gustaf Hillby

Kyrkoherde.

Kungörelse.

Sedan undertecknad av Länsstyrelsen i Skaraborgs län förordnats handlägga syneförrättning enligt vattenlagen angående åtgärder till förebyggande av översvämning på låglänta marker vid Friaån genom uppgrävning av åfåran till större djup ovanför Klevarud, kommer sammanträde att hållas av synemännen på församlingshemmet i Lyrestad onsdagen den 1 juni 1955 kl.18.

Företaget synes komma att beröra de marker å ömse sidor om Friaån mellan Klevarud och landsvägsbro vid Lyrestads kyrka tillhörande de hemman, Säter, Ödegården, Elfstorp, Solberga, Lyrestads Prästgård, Guntorp, Hällsås och Rogstorp i Lyrestad och Enåsa socknar, som ingå i avdelning I av det torrläggningsföretag för vilket förrättning handlagts åren 1904-1905 samt banlinjen Gårdsjö-Mariestad.

Borås den 7 maj 1955.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Anslaget vid Enåsa kyrka Kristi Himmelsfärdsdag den 19/5 1955.

betygar:

Carl Erik Johansson

Komminister.

Mariestads-Tidningen

TIDNING FÖR SKARABORGS LÄN.

Onsdagen den 11 maj 1955.

Kungörelse.

Sedan undertecknad av länsstyrelsen i Skaraborgs län förordnats handlägga syneförrättning enligt vattenlagen angående åtgärder till förebyggande av översvämning på låglänta marker vid Friaån genom uppgrävning av åfåran till större djup ovanför Klevarud, kommer sammanträde att hållas av synemännen på församlingshemmet i Lyrestad onsdagen den 1 juni 1955 kl.18.

Företaget synes komma att beröra de marker å ömse sidor om Friaån mellan Klevarud och landsvägsbro vid Lyrestads kyrka tillhörande de hemman, Säter, Ödegården, Elfstorp, Solberga, Lyrestads Prästgård, Guntorp, Hällsås och Rogstorp i Lyrestad och Enåsa socknar, som ingå i avdelning I av det torrläggningsföretag för vilket förrättning handlagts åren 1904-1905 samt banlinjen Gårdsjö-Mariestad.

Borås den 7 maj 1955.

David Larsson.

Lantbruskingenjör.

Förteckning

över avsända underrättelser angående sammanträde den 1 juni 1955 rörande uppgrävning av Friaån till större djup ovanför Klevarud.

Carl Löfstrand	Säter	Hasslerör
Valfrid Skoglund	Hällsås	Lyrestad
Bertil Pettersson	Ödegården	Sjötorp
Artur Ekman	"	Lyrestad
Sture Davidsson	Elfstorp	"
Johan Larssons sterbh.	"	"
Erik Andersson	Horsklippan	"
Ernst Olsson	Solberga	"
Karl Jansson	"	"
Herman Karlsson	"	"
Karl Andersson	"	"
Fredrik Karlsson	"	"
Ernst Svensson	Guntorp	"
Alfred Lorell	"	"
Harald Nilsson	"	"
John Nilsson	"	"
Vilhelm Gustafssons sterbh.	Solberga	"
Arvid Eriksson	Drottninggatan 35	Karlstad
Oskar Svensson	Guntorp	Lyrestad
Georg Larm	"	"
Nils Karlsson	"	"
Lyrestads pastorat	Kyrkoherde Gustaf Hillby	"
Göta Kanalbolag	Huvudkontoret	Motala
Ingenjör A.Olsson	Hajstorp	Töreboda
Godsäg.Reinh. Carlsson	Hällsås Karlsgård	Lyrestad.

Åke Bengtsson	Lilla Hällsås	Lyrestad.
Truls Larsson	Rogstorp	"
Erik Andersson	Klevarud	Hasslerör
Stiftsnämnden		Skara.
Baningenjören vid 36 bansektionen		Lidköping
Skiftesgodemannen	Gustav Jansson Fröåkra	Lyrestad.
"	David Carlsson Slättevalla	Sjötorp

Borås den 1 juni 1956.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Avskrift. Till Lantbruksingenjören David Larsson, Borås, för kännedom.

Stiftsnämnden
H.R.

SKARA STIFTSNÄMND

D. nr. 329.
S.B. nr. 264.

Till

Kyrkoherden G.Hillby.

Sedan Lantbruksingenjören David Larsson, Borås, till stiftsnämnden anmält, att sammanträde för syneförrättning enligt vattenlagen angående åtgärder till förebyggande av översvämning på låglänta marker vid Friaån genom uppgrävning av åfåran till större djup ovanför Klevarud utsatts att hållas av synemän onsdagen den 1 juni 1955 klockan 18 i församlingshemmet i Lyrestad, samt att företaget komme att beröra ecklesiastika lönebostället Prästbordet 1^{1} i Lyrestads socken, förordnas Ni härigenom att i egenskap av konsistorieombud och ombud för stiftsnämnden vid ifrågavarande för-

rättning iakttaga och bevaka ovannämnda boställes rätt och intresse.

I händelse av förfall äger Ni sätta annan lämplig person i Edert ställe, därest kyrkofonden icke därigenom åsamkas kostnader.

Så snart som möjligt efter varje sammanträde torde Ni till stiftsnämnden insända rapport om vad vid sammanträdet ifråga förekommit.

Skara den 14 maj 1955.

Å domkapitlets och stiftsnämndens vägnar:

Yngve Rudberg

Bengt Gierup

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Helmer Rimse.

Statens Järnvägar. FULLMAKT för ombud vid lantmäteri- eller dylik förrättning.

Härigenom befullmäktigas Ingenjör Nils Möller att statens järnvägars talan föra och rätt bevaka vid förrättning rörande Friaån mellan Klevarud och landsvägsbron vid Lyrestads kyrka i Lyrestads och Enåsa socknar, i Skaraborgs län.

Ombudets laga åtgärder godkännas.

Lidköping 31/5 1955.

I.Högberg.

Baningenjör,

föreståndare för 36 bansektionen

Telefon 20384

Synemännens utlåtande

avgivet vid syneförrättning enligt vattenlagen angående uppgrävning av Friaån till större djup och bredd på en sträcka av en kilometer ovanför förutvarande dammbyggnad för Klevaruds såg till rågång mellan Hällsås 1^2 och Ödegården 3^2 för att erhålla lägre vattenstånd vid flöden i vattendragen och därmed mindre risk för skadegörelse på mark till hemmanen Guntorp, Ödegården, Elfstorp, Solberga, Prästbordet, Hällsås och Rogstorp inom Lyrestads socken samt Enåsa (Säter) inom Enåsa socken, Skaraborgs län.

Avdikningsområdets läge.

De marker, vilkas bättre skydd mot översvämning företagets utförande avser, äro belägna å ömse sidor om Friaån på dess sträckning från Klevaruds såg till Lyrestads kyrka. Det markområde,som vinner båtnad genom företaget, utgör avdelning I i det torrläggningsföretag, avseende uppgrävning av Friaån från Horsklippan till Klevarud, som avslutats den 11 febr.1908.

Ansökan och förordnande.

Efter framställning härom utfärdade Länsstyrelsen i Skaraborgs län den 25 maj 1950 förordnande rörande förrättning angående företaget.

Dikning.

Företaget har hänförts till dikning, varom stadgas i 7 kap. vattenlagen.

Uppgrävning utav den avloppssträcka, som företaget avser, synes komma att medföra sådan ändring i vattenföringen i nedanför belägna vattendrag, att åtgärder till förebyggande av skador kunna ifrågakomma.

Karta och profilritning.

Karta över det markområde, som erhåller båtnad genom företagets utförande, har sammanställts genom kopiering av kartor till förutnämnda torrläggningsföretag samt ytavvägning utav det markområde, dikningen berör. Markhöjderna angivas på kartan i meter och centimeter över det antagna jämförelseplanet, vilkets höjdläge bestämmes av på kartan angivna fixpunkter.

Profil- och sektionsritningar över den dikessträcka, som föreslås upp-

grävd, har upprättats efter verkställda planmätningar, avvägningar och jordundersökningar.

Nederbördsområden och vattenmängd i avloppen.

Nederbördsområdet omfattar 205 kvkm.

Avrinningen vid normal högvattenmängd har uppskattats till 20 kbm.i sek.

Förut utförda arbeten i avloppet.

Efter förslag vid förrättning avslutad den 11 febr.1908 uppgrävdes sedermera Friaån på sträckan mellan Horsklippan och Klevarud till bottenläget + 3,50 m.vid Klevarud, +6,00 meter vid Lyrestads kyrka +6,80 m. vid Horsklippan och med bottenbredden 6,50 meter.

Då åfårans fördjupning väl medfört nödig sänkning av medelvattenytan, men skador genom översvämningar sedermera uppkommit genom ökade högvattenmängder, har utförts en vallbyggnad på östra sidan av ån från Lyrestad till Klevarud och uppgrävts ett avloppsdike genom markområde innanför vallen, som utmynnar i Friaån nedanför Klevarud. Därjämte har en vallbyggnad uppförts på västra sidan om ån på sträckan 9+00-23+00 jämte ett pumpverk för vattnets bortskaffande.

Vid den förrättning rörande "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949", som avslutades den 28 juni 1954, föreskrevs bl.a. att Friaån skulle uppgrävas till 0,5 m.större djup och 5 m.bottenbredd på sträckan mellan Horsklippan punkt 68 och punkt 17, belägen 3,3 km.nedom landsvägsbro vid Lyrestads kyrka, där bottenläget skall vara +3,85 m. Från punkt 17 skall ån uppgrävas med bottenbredden ökad till 6 m.till punkt 16 samt från denna punkt med 6 m. bottenbredd så att bottenläget blir +3,75 m. vid punkt 8+50.

Ett avloppsdike uppgrävt i rak sträckning vid sidan om flodfåran mellan punkterna 5-9 skall därjämte enligt förslag till "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" uppgrävas till större dimensioner. På sträckan

från punkt 0 vid Klevarud till punkt 8+50 skall däremot inget arbete utföras, då en bäverkoloni varit bosatt där sedan år 1945 och det ej med säkerhet kunde avgöras huruvida kolonien ännu var kvar eller flyttat, då förrättningen avslutades.

Samtliga arbeten i Friaån på sträckan nedom Horsklippan, som skola utföras i samband med "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" avse att förebygga en höjning av flödesvattenståndet i ån genom uppgrävning av Friaån jämte tillopp ovanför Horsklippan.

Föreslagna arbeten.

Av undersökningar såväl hösten 1954 som våren innevarande år synes framgå, att bäverkolonien numera flyttat från sin boplats i åslänterna ovanför Klevarud. Åfårans uppgrävning på denna sträcka kommer därför ej att medföra sådan ändring och skada på naturförhållandena att detta utgör hinder för uppgrävning av åfåran ovanför Klevarud.

Företaget skall omfatta uppgrävning av Friaån med bottenbredden 5 m. på sträckan 0-7+50 med från 5-6 meter ökad bottenbredd på sträckan 7+50-10+00 samt bottenläget +3,00 m.vid punkt 0, +3,40 m.vid punkt 7+50 och 3,65 m.vid punkt 9 och sidolutning 1:1,5 på hela sträckan.

Läget i plan angives på plankartan med två jämnlöpande röda linjer och föreslagna dimensioner angivas närmare på profilritning över avloppssträckan.

Då avloppssträckan 0-9 uppgräves till föreslagna dimensioner, ökas avbördningsförmågan avsevärt mera i punkt 9 än genom uppgrävning av sidodiket sträckan 5-9. I förslag till "Fredsbergs mossar dikningsföretag av år 1949" föreslagen uppgrävning av detta dike skall därför ej utföras, om nu föreslagna arbeten utföras.

Båtnad.

De markområden, som invallats, äro för närvarande nödtorftigt skyddade mot översvämning även vid flöden av mera sällan förkommande storlek. Den

ökning av flödesvattenmängden, som följer med de åtgärder av skilda slag, vilka företages inom nederbördsområdet, medför dock, att risker för översvämning uppstår på invallad mark, om åtgärder för en motsvarande ökning utav avbördningsförmågan hos ån ej vidtages. Föreslagen uppgrävning kommer därför att medföra båtnad för den invallade marken.

Den mark vid ån, som ej är invallad, översvämmas i regel vid större flöden i vattendraget. Genom företagets utförande kommer såväl översvämningarnas omfattning som antal att minskas. För såväl denna som den invallade marken avser företaget möjlighet att åtminstone för en tid framåt bibehålla den torrläggning, som nu finnes inom område I av 1908 års företag. Den båtnad, som uppkommer genom utförande av nu föreslagna arbeten, har därför uppskattats bliva proportionell mot vid 1908 års förrättning uppskattad båtnad inom område I av 1908 års företag.

I bilagd värderingslängd finnes för varje fastighet angivet berörd areal, uppskattat värde före och efter företaget samt uppskattad båtnad genom företagets utförande.

Kostnadsfördelning.

Då samtliga fastigheter inom avdelning I av 1908 års företag genom nu föreslagna arbeten anses erhålla en båtnad, som är proportionell mot vid 1908 års förrättning uppskattad båtnad, skall kostnaden för de arbeten, varom nu är fråga, erläggas av berörda fastigheter inom avd.I av 1908 års företag med samma andelstal, som gälla för detta företag.

I bilagd kostnadsfördelning har efter dessa grunder beräknade kostnader fördelats på av företaget berörda fastigheter.

Ersättningar.

Ersättningar för jordupplag skall erläggas med belopp, som bestämmas av vid förrättningen tjänstgörande skiftesgodemän efter besiktningar i samband med arbetets utförande.

Företagets tillåtlighet.

Några skador, som påkalla prövning av företagets tillåtlighet jämlikt bestämmelser i 7 kap. 38 § vattenlagen, förekommer ej.

Vattendomstolsavgift.

Avgift till vattendomstolarnas organisation skall ej erläggas.

Arbetets utförande.

Företaget skall, om markägarna önska fullfölja detsamma, utföras i överensstämmelse med de vid denna förrättning upprättade plan-, profil- och sektionsritningarna samt arbetsbeskrivningen.

Ur avloppen uppschaktade jordmassor få uppläggas på det sätt, som är lämpligt med hänsyn till att arbetet skall utföras med maskindrivna redskap.

Uppdämning, som måste verkställas för att möjliggöra arbetets utförande, bör utföras så, att skada och intrång blir så ringa som möjligt.

De till ledning för arbetets utförande utsatta fixpunkterna få icke övertäckas eller bortsprängas, förrän de genom försorg av vederbörande lantbruksingenjör blivit ersatta med nya fixpunkter.

Av lantmätare utsatta gränsmärken få icke borttagas, förrän de genom lantmätares försorg blivit ersatta med nya rågångsmarkeringar.

Framtida underhåll.

Nu föreslagna arbeten medföra ej ökad kostnad för underhåll av den sträcka, som ingår i företaget. För underhållet skall därför gälla de bestämmelser, som meddelats för 1908 års företag.

Arbetstid.

Arbetet med företagets utförande må påbörjas, då förrättningen vunnit laga kraft och skall vara fullbordat senast den 1 sept.1958. Beträffande förlängning av arbetstiden hänvisas till 7 kap. 59 § vattenlagen.

Arbetets godkännande.

Företaget skall anses fullbordat, då det efter verkställd besiktning

blivit godkänt av lantbruksingenjör.

Företagets namn.

Företaget skall benämnas "Friaåns fördjupning sträckan Hällsås-Sågfallet."

Besvärshänvisning.

Talan mot utlåtandet föres vid Västerbygdens vattendomstol, Vänersborg, med iakttagande av bestämmelser i 11 kap. 85 § vattenlagen att besvären skola vara ingivna inom 60 dagar från nedanstående dag och upptaga klagandens alla påståenden jämte skälen därtill samt vidfogas de handlingar, klaganden vill åberopa till stöd för ändringssökandet.

Lyrestad den 1 juni 1955.

David Larsson.

lantbruksingenjör.

David Carlsson. Gust.Jansson.

skiftesgodemän.

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
0–10		Morän m^3	2250	7:-	15750:-	
		Lera med sten "	400	4:-	1600:-	
		Berg			3000:-	
		Tillägges			1650:-	
		Summa			22000:-	
					int./fr 6610:-	

Lyrestad den 1 juni 1955.

David Larsson

lantbruksingenjör.

Lantbruksstyrelsen 3047 b. 55 mars. 15 000.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
118255

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	à-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor

Kostnadsfördelningslängd.

Hemman	Beteckning på kartan	Markägare	Areal åker	Areal äng.
1	2	3	4	5
Säter	A	Carl Lövstrand	38,07	2,45
Hällsås	B	Valfrid Skoglund	1,91	
"	Ob	D:sme	0,37	
Ödegården	C	Bertil Pettersson	0,97	
- " -	D	Artur Ekman	1,05	
Elfstorp	Ea	Sture Davidsson	2,75	0,15
"	Eb	Johan Larssons sterbh.	2,23	0,05
Solberga	F	Erik Andersson	2,26	0,11
" av	Fa	Ernst Olsson	1,26	0,07
" av	Fa	Karl Jansson	0,43	
"	Fb	Herman Karlsson	2,12	0,18
"	Fd	D:sme	2,69	0,08
"	Fc	Anders Andersson	4,69	0,22
"	Fe	Fredrik Karlsson	3,09	0,06
Guntorp G	Ga	Arvid Andersson	4,44	2,40
"	Gl	D:sme	5,10	0,30
"	Gb	Ernst Svensson	4,66	0,06
"	Gc	Harald Nilsson	2,96	0,05
"	Gd	D;sme	2,25	0,07
"	Ge	John Nilsson	2,58	0,07
"	Gf	D:sme	2,82	0,25
"	Gg	D:sme	3,45	0,10
"	Gi	Vilhelm Gustafssons sterbhus	2,00	0,14
		Överföres	94,15	6,81

	Markvärde efter företaget	före	Båtnad	Andel i procent av kostnad	Andel i beräknad kostnad
	6	7	8	9	10
s.	58603	54108	4495	18,933	4165,26
	3120	2866	254	1,070	235.40
	499	468	31	0,130	28.60
	1580	1450	130	0,547	120.34
	1743	1609	134	0,566	124.52
	4348	4038	310	1,308	287.76
	1415	1311	104	0,436	95.92
	3712	3499	213	0,897	197.34
	2087	1924	163	0,698	153.56
	696	638	58	0,233	51.26
	3509	3231	278	1,171	257.62
	4288	3976	312	1,315	289.30
	7564	7001	563	2,371	521.62
	5032	4675	357	1,504	330.88
	8866	8298	568	2,394	526.68
	8390	7817	573	2,414	531.08
s.	6990	6472	518	2,180	479.60
s.	4670	4345	325	1,367	300.74
s.	3570	3319	251	1,059	232.98
s.	4121	3877	244	1,028	226.16
s.	4617	4321	296	1,248	274.56
s.	5532	5106	426	1,795	394.90
	3288	3046	242	1,021	224.62
	148240	137395	10845	45,685	10050.70

1	2	3	4	5
		Överfört	94,15	6,81
Guntorp	Gh	Arvid Eriksson	4,30	0,24
"	Gk	Oskar Svensson	7,61	0,34
"	Gm	Georg Larm	5,30	0,18
"	Gn	Nils Karlsson	1,34	0,18
"	H	Lyrestads pastorat	17,46	11,65
"	N	Göta Kanal	3,29	8,88
Hällsås	O	Reinhold Karlsson	17,80	23,46
- " -	Oa	Åke Bengtsson	8,35	9,68
Rogstorp	P	Truls Larsson	2,25	7,45
		Summa	161,85	68,87

6	7	8	9	10
148240	137395	10845	45,685	10050.70
6982	6438	544	2,290	503.80
s. 11829	11070	759	3,199	703.78
s. 8619	7970	649	2,731	600.82
2310	2191	119	0,500	110:-
41645	39258	2387	10,054	2211.88
s. 4296	3435	861	3,625	797.50
s. 57402	52904	4498	18,945	4167.90
s. 27216	25316	1900	8,002	1760.44
15376	14196	1180	4,969	1093.18
323915	300173	23742	100,000	22000:-

Lyrestad den 1 juni 1955.

David Larsson

lantbruksingenjör

David Carlsson Gust.Jansson

skiftesgodemän.

Rätt avskrivet sid.1-25

betygar:

lantbruksingenjör.

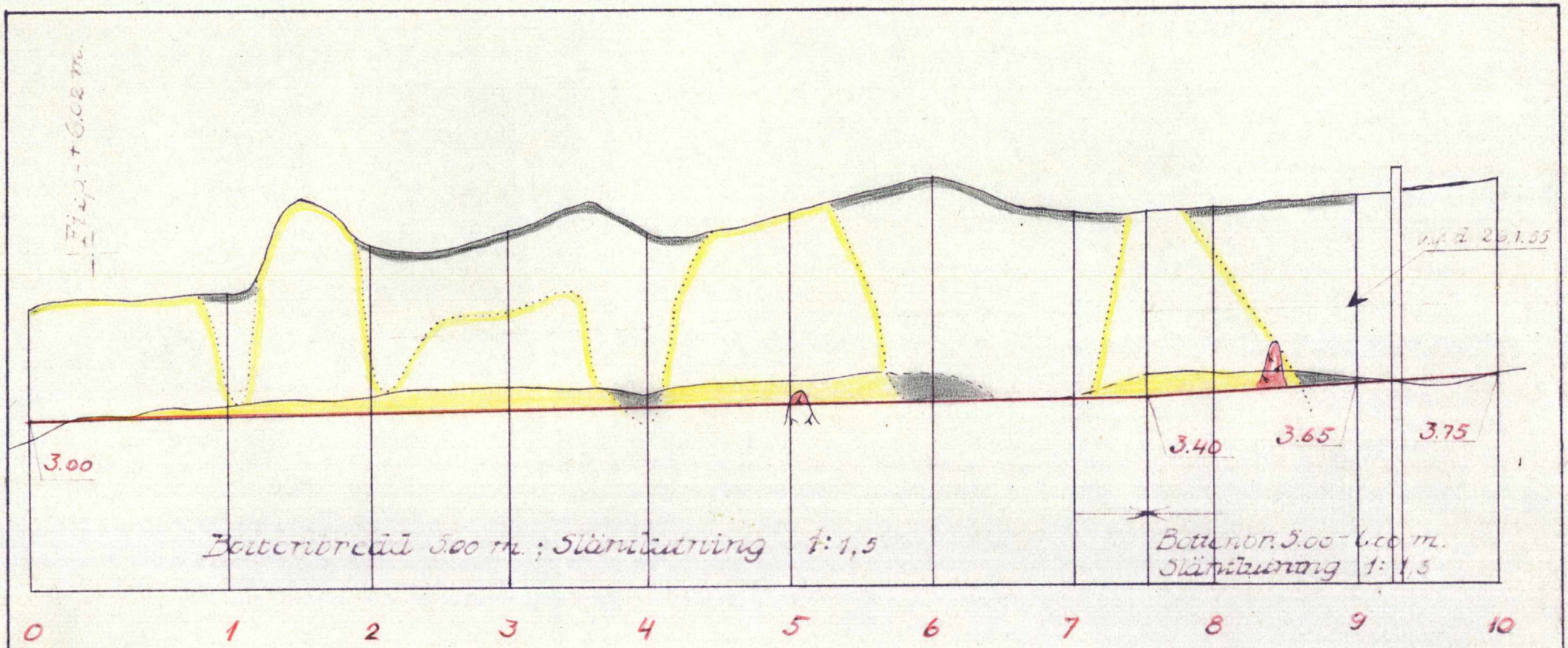

RITN.Nr 017

Förslag till R 19*1611

Friaåns fördjupning sträckan Hällsås-Sågfallet

i Lyrestads och Enåsa socknar av Skaraborgs län

upprättat vid syn enligt vattenlagen år 1955 av

David Larsson

lantbruksingenjör

Längdskala 1:4000

100 50 0 100 200 300 m

1.0 0.5 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Höjd-ö sektionsskala 1:100

Origin. ex. på lantbr. nämnden

Kungl. Lantbruksstyrelsens arkiv

5795-17

5+6+3+2: 19 ritn

LANTBRUKSSTYRELSEN
26 SEP. 1956
DIARIE Nr
SAK Nr